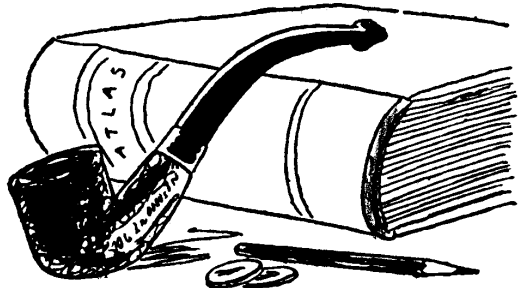

František Pilař

DÝMKA STRÝCE BONIFÁCE

Atheneum – literatura na webu
<http://atheneum.zde.cz>

FRANTIŠEK
PILAŘ

DÝMKA
STRÝCE
BONIFÁCE

MÍSTO PŘEDMLUVY – MALÉ PŘIZNÁNÍ...

Přiznám se vám.

Tak jako vy, chlapci a děvčata, mívají i velcí svá tajná přání. Já jsem si například vždycky přál vrátit se zpátky o třicet let, ulehnout na břehu řeky, dívat se do modrého nebe a snít o návštěvách u Robinsona Crusoe, kapitána Nema a jeho neklidného přítele, statečného kapitána Korkorána, snít o cestě kolem světa a o výpravě na tajemný ostrov, kde je možné potkat za každou kokosovou palmou nejméně tři jednooké piráty. Možná, že namítnete: „Tak proč to neuděláte? Proč si nelehnete u vody a nehledíte do nebe a nenecháte toulat myšlenky po, horách a mořích?“ Ale já vám říkám: „Ba ne, to nejde. K tomu je třeba vrátit se zpátky. Mít klukovské srdce a klukovské oči, jaké jsem měl před třiceti lety.“ Začnu-li dnes myslet na jednooké piráty, usnu, protože vím, že jednoocí piráti vymřeli. Cesta kolem světa se dá udělat pohodlně letadlem za pár dní. A také pusté ostrovy nejsou. I na těch nejpustších je dnes alespoň benzínová stanice a hotel s restaurací.

Už jsem si říkal, že je to beznadějně, a vzdal jsem se výletů, do říše snů a fantazie.

A přece jsem si – docela nepředvídaně– takový výlet udělal. Přečetl jsem si knížku, kterou jste teď právě otevřeli.

Stal jsem se alespoň na chvíli malým zvědavým Frantíkem Pořízkem a začal jsem s ním prožívat neuvěřitelná dobrodružství, právě tak barevná, odvážná a nádherná, o jakých jsem sníval, když mi bylo deset let. Tak na mě působila ta knížka. Znovu se mi rozbušilo v hrudi klukovské srdce, omládl jsem, oči se mi rozzářily a já jsem se vydal z Braníka do širého světa. I vy podniknete za chvilinku cestu na střeše Minehahy a později na palubě „Svaté Lucie“. I vám připomene knížka mnohá dobrodružství, která už jistě máte dávno za sebou. Protože je tam všechno takové jako v těch vašich nejsmělejších snech.

Je tam širé moře a jeho slaná vůně, šepot vánku i burácení vichru, stateční námořníci i prokletí piráti, nejpodivnější kapitán,

o jakém jsem kdy slyšel, úžasný strýček Bonifác, a pak jste tam také vy. Říkají vám v téhle knížce Frantíku – ale nic si z toho nedělejte, i když jinak slyšíte na jméno Lojza, Jarda nebo Karel. Já jsem si zpočátku taky nemohl zvyknout, ale jak se začalo blížit moře a já uslyšel pleskot horní návětrné plachty o stožár, skřípání vratidla a ještě hlučnější skřípání kormidelníkůvých zubů, zapomněl jsem na všechno a stal jsem se Frantíkem. Prožil jsem řadu příhod, podivuhodných až k neuvěření.

Jenomže já jsem jim věřit chtěl, nebo jsem se alespoň tvářil, že věřím, i když mi to na mnohých místech cukalo koutky úst jako při čtení náramně veselé knížky. Kdepak, ani jsem se neusmál. Co by tomu řekl lodní důstojník pan Florián, ostřílený pradědeček všech námořníků Joachim, lodní lékař pan Eustach, černý Mastný Bob, kuchař Inocenc s jeho hady a ještěrkami, dvojctihodný kapitán Hurikán a trojctihodný kapitán Kleofáš – a hlavně strýček Bonifác se svou tajemnou dýmkou... hrdina nad hrdiny. Celá armáda stoprocentních mužů.

Tak vidíte – a všem se nakonec zatočila hlava. Všechny popadla za pačesy divoká vášeň. Všechny přemohl cinkot zlatého plíšku. Všichni zklamali. Jenom jediný si zachoval zdravý lidský rozum. Pravý hrdina této knížky – poctivý Frantík. Jenom on správně viděl hrozící nebezpečí a jeho tvář v nejpravdivější podobě...

„Tu prokletou touhu po moci a bohatství, kterou vyvolává zlato. Tu strašnou zaslepenost, která hledá lidské štěstí v kousku žlutého kovu, tu bezcitnost, jež rozdělila svět na bohaté a chudáky, aby sen o rovnosti a svobodě všech lidí se nemohl nikdy naplnit. Tu lačnost, která způsobuje, že člověk nenávidí člověka a bere nakonec do ruky vražednou zbraň.“

Nepochybuji, že byste jednali právě tak jako Frantík. A nepochybuji ani o tom, že se s chutí vysmějete všem těm slabochům, kteří zapomenou na svá dobrá předsevzetí a nechají se utáhnout na slabounkém provázku lakoty a chamtivosti.

Nebudu už napínat vaši zvědavost. Jen ještě malou radu.

Až tuhle knížku přečtete, dejte ji číst tatínkovi. Uvidíte, že si dá říci a že vás nakonec pochválí. Protože i váš tatínek býval kdysi malým zvědavým Frantíkem, měl stříbrnou kulovnici s pažbou ze santalového dřeva a chodil na tajemné výpravy do nejbližší džungle, kde se to hemžilo tygry, pantery a zlými domovnicemi. Jenom se ho zeptejte... A dal bych za to nevímco, že vám po přečtení téhle knížky začne tatínek vyprávět tu příhodu s krajtou, která přeplavala rozbouřené Orinoko a vynořila se kanálem u nich v ulici... A bude vám vyprávět mnohá jiná dobrodružství – že se vám dech v těle zatají. Já alespoň svým dcerám vyprávěl dlouho, dlouho do noci, jak jsme zkrotili v ohradě pana Varhulíka dva indické slony. Pana Varhulíka jsme prodali do otroctví a slony do cirkusu. Za peníze jsme si koupili trojštěžník a – ale zeptejte se raději tatínka, jistě jsme se spolu jednou plavili na „Santa Barboře“ přes Punta Arenas do Báb al-Mandab...

A jistě se nám často po těch vzrušujících chvilkách zasteskne a jistě si občas povzdechne – ale ani tatínek, ani já bychom to nedovedli říci lépe, než jak to řekl strýc Bonifác Frantíkovi :

„Dobrodružství, které jsi prožil, nebylo nadarmo. Nic není na světě nadarmo, také jsem míval takové sny, když jsem byl ještě mladý. A pak přišly časy, kdy jsem to dobrodružství musel prožívat doopravdy. Jenže jsem už dávno zapomněl, co se mi kdysi zdávalo. A to je chyba. Byl bych rád, chlapče, kdybys na tenhle sen nikdy nezapomněl. Je v něm tvoje mládí. Jeho čistota a dychtivost. A když se ti podaří uchovat si oboje až do dob, kdy už nebudeš mladý, kdy místo snů přicházívá holá skutečnost, bude tvůj život jediným krásným dobrodružstvím...“

ADOLF BRANALD

Jmenuji se Frantík Pařízek

Není to zrovna krásné jméno. Jsou jiná lepší na světě. Můj bratránek se jmenuje například Jirka a jedna z mých vzdálených sestřenek Marcela. Přiznávám se bez mučení, že jsem jim často záviděl jejich osud. Myslil jsem si, že je to nespravedlivé, když má někdo hezké jméno, každý den čistý kapesník, kornout bonbónů a vůbec všechno, nač si vzpomene. A já že se jmenuji Frantík Pařízek, jsem zrzavý jako rajská omáčka, mám kolem nosu plno pih a uši mi odstávají od hlavy a...

Ale nechme toho. Jsem nyní zralý muž. Nikdo by ve mně nepoznal toho malého Frantíka Pařízka, který měl plnou hlavu všelijakých pošetilých snů, ale do ruky kloudně neuměl vzít nic. Ale řeknu vám, že bych byl možná do smrti zůstal hloupým klukem, který si nevidí dál než na špičku svého nosu, kdyby nebylo té dobrodružné cesty kolem světa, kterou jsem zažil. Tou všechno začalo.

Nijak jsem po ní netoužil, pravda. Vždycky jsem si myslel, že Braník, Vltava a topoly, které kolem ní rostou, úplně mi postačí.

Ale osud se neohlíží na to, co člověk chce a co ne. A když si vzpomenu na strýčka Bonifáce, mám dokonce chuť věřit, že už je to u nás v rodině tak zavedeno, aby se pokaždé někdo z jedné generace pustil do světa.

A tak i mně bylo jedné noci souzeno, abych se vydal na cestu tak podivuhodnou, že se o podobné člověku ani ve snu... ale počkat, nepředbíhejme událostem! Nejlepší bude, když si čtenář tuhle knížku přečte a posoudí to sám.

I – Velká voda

Opravdu nevím, čím bych nejlépe začal své vypravování.

Je tu tolik věcí, jež musím říci a které se budou možná zdát nepravděpodobné, že váhám, mám-li se do toho skutečně pustit. Jsem na tom podobně jako mnozí staří, slavní cestovatelé, kteří raději ve svých pamětech lhali, jen aby nevzbudili u čtenářů domněnku, že nemluví pravdu. Leckterý čtenář si třeba řekne: Panečku, tenhle mládenec má nějak moc bujnou obrazotvornost! Ale to nevadí. Což nevíme všichni až příliš dobře, že i nejbujnější obrazotvornost často pokulhává za holou skutečností?

A tak myslím, že začnu vypravovat rovnou a bez dlouhých okolků, ať si myslí kdo chce co chce. A protože celá historie byla vlastně způsobena velkou vodou, která přišla hned po prudkých předjarních deštích, začnu tou povodní.

Byl to tehdy divný rok.

Sněhu napadlo v zimě na čtyři metry a na horách aspoň deset. Všechno bylo vysoko zaváto a kraj se změnil k nepoznání. V místech, kde ještě na podzim stávala chalupa paní Motejzlíkové, byla teď rovná sněžná pláň, že by člověk nenašel lepší ani v Kanadě. Hejna vran nad ní poletovala a s krátkotem nedůvěřivě pošilhávala po úzkém, modrém sloupku dýmu, který se prodíral sněhem a dával lidským bytostem tušit, že tam někde dole si paní Motejzlíková asi vaří kávu k svačině.

Ale nebyla to jen chalupa paní Motejzlíkové. Všechno bylo pokryto vysokou vrstvou sněhu. Telegrafní tyče u cest zmizely. Z vyšších stavení čouhaly jen hřebeny střech a kominíci poprvé v životě se nemuseli plahočit po půdách a žebřících, ale přijeli si pěkně na lyžích rovnou ke komínům a elegantním, čistým pohybem spustili do nich svou štetku.

Ano, kdekdo tehdy jezdil na lyžích. Děti, listonoši, penzisté a strážníci, zkrátka všichni lidé si nakoupili prkýnka a proháněli se podle své letory čile nebo rozvážně po sněhových

pláních. Staré babky se důstojně plouhaly v neděli na devátou a vstupovaly do kostela jako andělé přímo gotickými okny. Do sebe zahloubaní profesori odpichovali se roztržitě deštníkem a bloudili mnohdy celé hodiny pozměněnými ulicemi, než jim povědomý řev vědychtivých žáčků připomněl pravý směr. Baby kaštanářky vzdychaly nad svými horkými kotlíky, které se propalovaly sněhem, a také proto, že už si nemohly dávat pod nohy teplé cihly. Mizely se sykotem v hlubinách sněhu jako hadi a babské nohy zůstávaly smutně trčet v mrazivém povětří. Ale nejkrásnější byl pohled na pekařské učedníky, rozvážející ráno housky. Jejich zamoučené postavičky se ztrácely nadobro na bílém pozadí a tak se stávalo, že člověk s úžasem viděl jen ohromnou nůši plnou housek, plující po sněhu jako koráb poháněný větrem.

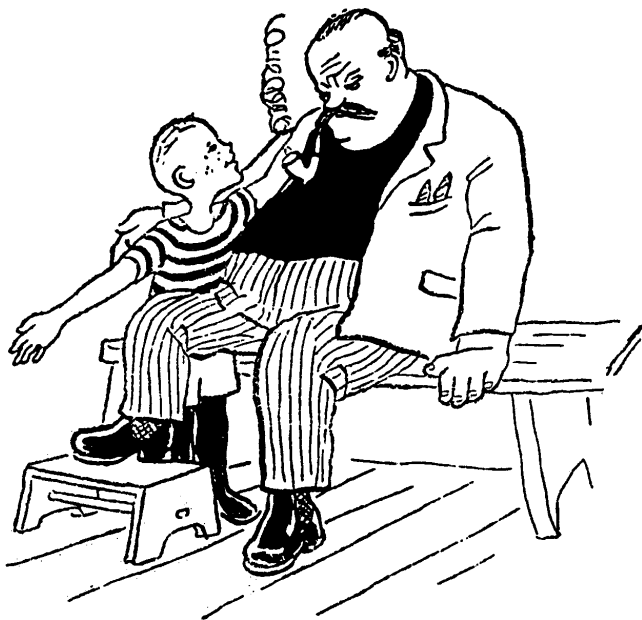
Byly to divné, krásné časy. A pak zima náhle skončila.

Slunce vyrazilo z oblak plnou silou. Potom přešlo tři dny jako z konve. Pak zase vysvitlo slunce. A zase přešlo. Sedmého dne zmizel sníh a Vltava vystoupila z břehů.

Nikdo ještě neviděl takovou povodeň, jaká tehdy nastala. Vltava stoupala ne po centimetrech, ale hned po celých metrech. Noviny už o tom ani nechtěly psát, protože zpráva hlásající v sedm ráno, že stav vody je tři metry nad normál, byla v osm hodin už hodně zastaralá.

Byla to pěkná mela. Babičky se nestačily křížovat a říkat: „Potopa světa se blíží!“

No, a mám-li mluvit pravdu, nebylo do toho daleko. Teď už vlastně nikdo pořádně nevěděl, kde je Vltava a kde je pevná země. Parník „Primátor Dittrich“ zpřetrhal kotevní lana a bloudil celé dva dny po širých vodách, než se mu podařilo šťastně přistát u Krčského lesíka. Jen rybářům se dařilo. Házeli si teď hezky pruty z loděk, kde jim jen napadlo, a stalo se dokonce, že jeden zasmužil rybář, který už deset let nechytl ani běličku, vylovil najednou pěknou štiku zrovna na rohu u Spálené ulice.

„FRANTÍKU, TOHLE MI ZAČÍNÁ TROCHU PŘIPOMÍNAT ATLANTSKÝ OCEÁN“

Ale ono to nebylo všechno tak hezké a jednoduché, jak se to zdá teď po letech. Neboť déšť nepřestával. A Vltava stoupala a stoupala.

Lidé, kteří bydleli v nižších polohách, byli na tom zle. Náš domeček v Braníku však dosud odolával. Stál vysoko na svahu a voda k němu ještě nedošla. Ale bylo to už na pováženou. Strýček Bonifác, který u nás tehdy bydlil, začínal kroutit hlavou, a to, pane, už něco znamenalo! Strýček Bonifác totiž sloužil třicet let jako kapitán na moři, ledacos viděl a ledacos zažil. A když i jemu se už zdálo té vody trochu moc, tedy to jistě stálo za to.

„Frantíku,“ řekl jednou odpoledne, zapaluje si dýmčičku. „Frantíku, tohle mi začíná trochu připomínat Atlantský oceán. Nedivil bych se docela nic, kdyby se objevilo na obzoru nějaké nepřátelské loďstvo anebo kdyby vpředu na dvorečku šplouchl ploutví žralok.“

Po těchto slovech strýček trochu zafuněl, sáhl do kapsy svého sosáku, a vytáhnuv námořní dalekohled, zamířil jím na zpěněnou hladinu řeky.

Nuže, milý čtenáři, vždycky jsem věděl, že strýček Bonifác byl znamenitým námořníkem. Ale nikdy mi ani ve snu nenašlo, že by byl také znamenitým věštcem. A jak všechno ukazovalo, ani strýček sám neměl o těchto svých skrytých schopnostech nejmenší tušení.

Díval se dalekohledem a počínal si docela klidně. Jeho pevné oko se upíralo na obzor a nejevilo žádné zvláštní pohnutí myslí. Uplynula hezká chvílka a už jsem skoro zapomněl na strýčkova slova, když se pojednou přihodilo něco neočekávaného. Oko strýce Bonifáce, přitisknuté k čočce dalekohledu, vystoupilo náhle maličko z důlku. Štětinaté obočí se prudce naježilo. Pak strýček několikrát rychle za sebou zamrkal. Bylo

KOLEM PLULA SPOUSTA TRAMPSKÝCH BUD

jasno, že nevěří svým smyslům. Ale trvalo to jen okamžik. Neboť třicet let na moři zocelilo strýce Bonifáce a způsobilo, že nepokládal za důstojné dávat najevo překvapení. A tak tedy strýček přemohl úžas, odložil dalekohled, plivl smělym, přesně vypočítaným obloukem do plivátka na druhém konci světnice a řekl jen stroze:

„Jedou.“

„Jedou?“ otázal jsem se nechápavě. „Kdo jede?“

„Loďstvo,“ odušil strýček a podal mi dalekohled.

A skutečně, na obzoru, směrem na Zbraslav, objevila se řada tmavých bodů. Rostla neuvěřitelnou rychlostí. Bylo to nejmíň sedmdesát korábů, pokud jsem mohl odhadnout. Mocné přídě brázdily vodu a celá flotila hnala se v hustém houfu rovnou na nás.

„Je to náramné loďstvo, strýčku,“ zašeptal jsem ohromen.

„Hm,“ řekl strýček Bonifác a přešel několikrát pokojem. Pak se zastavil za mými zády a řekl břitce:

„Vidíš vlajkovou loď, Frantíku?“

Abych se přiznal, jakživ jsem neviděl vlajkovou loď. Nevěděl jsem ani dobře, co to vlastně je. Ale něco mi říkalo, že je to asi loď, která má vlajku. A hle, jak se plavidla blížila, rozeznal jsem skutečně na jednom z nich vlající prapor.

„Vidíš ji už?“ zeptal se nedočkavě strýček.

„Vidím.“

„Jaké má barvy?“

„Zelenou a bílou.“

„Ha!“ zvolal strýček a přešel si rukou strnisko na bradě.

„Hej, strejdo, a teď vidím už i nápis na přídě. Jmenuje se...“

V tu chvíli se za námi otevřely dveře a vstoupil můj otec.

Tatínek byl v každém směru znamenitý muž. Byl rodilý Podskalák a bylo to na něm taky vidět. Jeho ramena byla rozložitá. Pohoupával se při chůzi trochu v bocích a na prsou měl vytetovanou modrou velrybu polykající s výrazem hluboké zádumčivosti Jonáše. Chodil většinou v dřevěnkách a byl ještě

o odstín zrzavější než já. Nevěřím, že by se někdo na světě vyrovnal tatínkovi. Byl proslulý po celém dolním toku Vltavy svou rozšafností a přirozenou moudrostí a jeho zkušenosti, co se týče chytání cejnů, byly uznávány i za hranicemi. Mluvil málokdy. Ale když něco řekl, mohl se člověk vsadit, že to nebude od pravdy dál než o tloušťku cigaretového papírku.

„Tatí, pluje sem loďstvo!“ zvolal jsem od okna na uvítanou a podával jsem mu dalekohled.

Ale tatínek odsunul opovržlivě tuto moderní vymoženost, přistoupil k oknu a mrkl rozvážlivě ven. Pak mrkl ještě jednou. Nakonec řekl suše:

„Tyhle budou asi od Štěchovic. Čekal jsem je už ráno.“

Strýček Bonifác sebou škubl. „Od Štěchovic? Co tím chceš říct?“

Tatínek se podíval ještě jednou pro jistotu oknem a viděl jsem, že výraz zadostiučinění vstoupil na jeho větrem ošlehanou tvář.

„Jak jsem řekl,“ prohodil mezi zuby. „Jsou to Štěchovice, a soudě podle množství, taky něco z Kocáby. A vůbec, ať mi voschnou žábry, jestli tamhle neplave chajda starýho Tobiáše, co se dal na starý kolena na trampování.“

Pak si tatínek odplivl, ne sice tak virtuózně jako strýček Bonifác, ale se stejnou rozhodností, posadil se ke kamnům, vytáhl odněkud dlouhou dýmku a soustředěně zapukal.

Přiznávám se, že jsem byl trochu rozčarován. Místo loďstva blížila se k nám po vodě opravdu jen spousta víkendových chat, odplavených přívalem. Teprve teď, když už byly blízko, bylo zřetelně vidět střechy, vyčuhující z vody, a části sroubených stěn. Vypadalo to opravdu jako houf středověkých korábů, tančících na vlnách a ženoucích se v záplavě deště vstříc nějakému tajemnému osudu. Ale čím déle jsem se díval, tím více se mi to líbilo. Byl jsem okouzlen. Najednou se mi zdálo, že jízda na takovém plavidle musí být dobrodružnější než cesta Kolumbova k břehům Ameriky. Panečku, sedět na takové střeše a uhánět

kolem Střeleckého ostrova a pod letenskou strání a ještě dál, třeba až do Tróje, to by bylo něco!

Tak jsem snil, dívaje se oknem na mizící zbytky slávy štěchovických boudařů. Běda, netušil jsem, jak blízko je chvíle, kdy...

Ale nepředbíhejme událostem. Ve světnici rozhostilo se zatím na hezkou chvíli ticho. Tatínkova dýmka lehounce čvachtala a strýček Bonifác hleděl zadumaně na suk v podlaze. Soumrak se pomalu vkrádal do světnice. Venku šplouchala voda. Pak se najednou spustil nový, ještě prudší liják. Vítr zaburácel divočeji a v komíně to zaúpělo.

„Voda bude stoupat,“ řekl najednou do ticha tatínek.

Cák, cák! Okna zadrnčela v přívalu lijavce.

„Ještě leckterou boudu to odnese,“ pokračoval tatínek zamyšleně. „Počítám, že teď přijde na řadu Jarov.“

Húú, zaječelo to v komíně.

„A pak Píkovice,“ podotkl tatínek po chvílce ticha a suše zapukal.

Fiú! Okno se s třeskem rozlétlo a ledová prška vrazila do světnice. Tatínek potřásl hlavou:

„A kdo ví, jestli naše bouda nad Zbraslaví...“

Ale tatínek nedokončil. Neboť v téže chvíli strýc Bonifác, který až dosud hleděl zarytě na suk v podlaze, náhle ožil. Vypouklil oči a podíval se užasle na tatínka. Na nose mu vystoupilo několik vydatných kapek potu. Pohnul několikrát bezmocně čelistí. A pak najednou hlasem, který k smrti vyděsil ochočeného stehlíka v kleci nad postelí, vyrazil jediné slovo:

„Dýmka!“

Sklopil jsem oči. Meluzína zasténala tiše v komíně a tatínkova gypsovka harašivě začvachtala. Neboť v této chvíli jsme rázem pochopili hroznou tragédiu strýce Bonifáce.

Nuže, snad se vám to bude zdát podivné, že jediné slovo dýmka je schopno vyvolat tak dalekosáhlé účinky. Ale vy nevíte, oč jde. Vy nevíte, jaké dýmky se týkal tento zlověstný výkřik. Zkrátka a dobře, není vám dosud známo, že zmíněná dýmka

patřila strýci Bonifácovi a že to byla jeho nejoblíbenější dýmčička. Ano, byla mu tím, čím je mládě statné lvici, naplněné mateřskými city. Třicet let vozil strýc Bonifác tuto dýmčičku po celém světě. Neodloučil se od ní ani na okamžik. Pokuřoval si z ní, když sluníčko příjemně hřálo a moře bylo tiché jako rybník. Dýmal z ní hrozivě, když se loď zmítala zběsile na vlnách a žraloci kolem už mlsně otvírali huby. Ukrýval ji láskyplně na svá prsa, když už loď klesala ke dnu a on ještě stál poslední, jak se sluší a patří, na kapitánském můstku. Neboť, hoj, což kdyby nějaká potměšilá vlnka špláchla a umáčela jí hlavičku?

Ano, tak to bylo. Jestliže si staří Hunové brali s sebou do hrobu svého oblíbeného koně, luk a kopí, bylo jasno, že strýc Bonifác vezme si do hrobu zaručeně svou dýmku. No, a teď tenhle historický předmět ležel v naší chatě nad Zbraslaví a voda stoupala a tatínkova dýmka ponuře pukala v koutě u kamen a to všechno dohromady věštilo, že strýček Bonifác svou starou lásku už nikdy neuvidí.

„Proč jen jsem ji tam, já trumpeta, nechával!“ bědoval strýček Bonifác a jeho jindy tuhé oko se omžilo zoufalstvím. „A tím je vinen ten sníh, nic jiného. Myslel jsem, že si tam pro ni některý den zaskočím, a zatím... Běda, svatý Patriku, cožpak se mohu někam vypravit na lyžích? Proč nejsem jen o nějakých mizerných sto kilo lehčí?“

Tak a podobně bědoval strýc Bonifác a byl stále zdrcenější. Dívali jsme se s tatínkem zarmouceně na strýce a cítili jsme, že tohle ho asi porazí. Ale nedalo se nic dělat. Jen voda špláchala pod okny a stoupala. A pak tatínek pukl naposled ze své dýmčičky a řekl: „Půjdeme spát.“

A tehdy, když se zavřely za oběma dveře a já zůstal ve světnici sám, tehdy přišel ten historický okamžik.

Lehl jsem si do postele a zavřel jsem oči. Ale jen jsem je zavřel, už jsem viděl v duchu před sebou strýce Bonifáce. Jeho oko, z něhož kanula potají slza. Jeho ošlehané líce, stažené zármutkem. Pokoušel jsem se stůj co stůj usnout. Ale strýček stál

KDYŽ JSEM VYLEZL NA STŘECHU, ŘÍTLA SE BOUDA JAKO SPLAŠENÁ K BRANÍKU

přede mnou a díval se zasmušile na mne. Byl všecek skleslý. Do konce i jeho nádherné břicho, měřící v objemu 202 cm, zdálo se pozbyvat obvyklé pružnosti a sklánět se povážlivě k zemi. Obrátil jsem se na druhý bok a zavrtal jsem hlavu do peřiny. Ale strýc stál a stál a díval se stále smutněji. Stál a zdálo se, že jeho rty tiše mumlají: „Dýmka! Frantíku, co si počnu bez své dýmčičky?“

A pak už nevím, co se se mnou dělo...

Najednou jsem stál na zemi a natahoval jsem si kalhoty. Narazil jsem si čepici a vzal plášť do deště. A pak jsem tiše otevřel dveře a vyklouzl do noci. Ano, bylo nad slunce jasnější, že nemohu nechat strýčka v jeho žalu. Strýček nemohl bez dýmky žít. Dobrá. Strýček dostane svou dýmčičku, kdyby hromy a blesky...

Otrásl jsem se zimou. Hromy a blesky sice nebyly, ale přšelo tak silně, že jsem byl v minutce promočen na kůži. Ale šel jsem. Se zařatými zuby šel jsem divou nocí ke Zbraslavi, kde na stráni stála naše chata Minehaha, skrývající ve svých útrobách dýmku strýce Bonifáce. Bude ještě stát, nebojí už voda odnesla?

Svívalo, když jsem ji spatřil. Stála ještě, ale voda sahala až k jejím zabeđeným oknům. Vrhel jsem se do proudu a šťastně

jsem se dostal dovnitř. Po pás ve vodě jsem zamířil k zásuvce stolu, kde dýmka obyčejně ležela. Vítězoslavně jsem ji vylovil a strčil do kapsy. A pak, právě v okamžiku, když jsem se chystal zhluboka oddechnout úlevou, ozval se najednou pode mnou hrozný praskot. Minehaha se divoce otrásla, poskočila a otočila se třikrát kolem své osy. A když jsem vylezl na střechu, abych se porozhlédl, co se vlastně děje, byla už daleko od břehu a řítila se jako splašená dolů k Braníku.

Byla to úžasná plavba. Cestu, která mně trvala celou noc, vykonala Minehaha za čtvrt hodiny. Minula Chuchli jako blesk. Proletěla Modřany rychlostí, o níž se místním usedlíkům nikdy ani nesnilo. A pak se najednou objevil po pravé straně Braník a naše chalupa. A před ní stál strýček Bonifác a mával divoce rukama. Sotvaže mě spatřil, zvolal mocným hlasem:

„Máš ji?“

„Mám.“

„Je suchá?“

„Je.“

Viděl jsem i na tu vzdálenost, která nás dělila, že tvář strýce Bonifáce se rozzářila šťastným úsměvem. Pak zašermoval znovu rukama a křikl za mnou:

„Hej, Frantíku, drž se u pravého břehu. Nadběhnu ti a chytím tě na Maninách!“

Ale žel, nebylo nám to souzeno. Neboť první zastávka, kterou udělala splašená Minehaha, nebyla na Maninách, ale až v hamburském přístavu.

II – Všechny cesty vedou do Hamburku

Celý den se řítila Minehaha vpřed po žlutých, zpěněných vodách. Hustý, nepřetržitý déšť ji bičoval ze všech stran a krajina kolem, pokud ji bylo vůbec vidět, jen letěla.

Nejdříve se mi to dost líbilo. Zuby mi sice cvakaly zimou, ale utěšoval jsem se, jak jsem jen mohl. Říkal jsem si: Tak vidíš, Franto, teď jsi konečně tam, kam ses toužil dostat. Jedeš si pěkně na své vlastní lodi, jsi tu kapitánem a nikdo ti nemá co poroučet. Co chceš víc?

To byla ovšem náramně hezká řeč, kterou jsem měl sám k sobě. Ale čím více se blížil večer, tím byla má nálada chmurnější. Zuby, které mi cvakaly na začátku plavby docela vesele, začaly klapat nějak zimomřivěji a zimomřivěji. Kručení v břiše se ozývalo stále hrozivěji a zlověstněji. Vyhlídku na noc, strávenou na střeše Minehahy, pozbyla najednou všeho půvabu. A tak když se konečně snesla noc, opustil jsem schlíple své stanoviště na velitelském můstku za komínem a uchýlil jsem se na půdu Minehahy, která dosud čněla nad vodou a zůstala suchá. Zůstaly suché i sirky. Rozsvítil jsem si svíčku a při jejím blikavém světle jsem se oddal temným úvahám.

Najednou se mi zdálo, jak by to bylo krásné, kdyby se tak Minehaha konečně umoudřila a zamířila někam k břehu. A kdyby tak na tom břehu stál tatínek a důkladně mi nařezal. A kdyby potom na mne šibalsky mrkl okem a řekl: „Františku, a teď hezky rychle domů! Matka dnes peče vepřovou se zelím a ta by nám mohla vystydnout.“

Ale běda, byly to jen bláhové sny. A venku zuřila vichřice[^] déšť plácal do střechy a Minehaha skřípěla a vrzala ve všech spárách.

„Frantíku, již nikdy neuvidíš rodný Braník,“ říkal jsem si potichu a utřel jsem potají slzu, kanoucí z oka. „Již nikdy ne-

spatříš tatínka a strýce Bonifáce. Zahyneš bídně hladem nebo se utopíš jako krysa.“

A hle, jen jsem to dořekl, velká, tučná krysa přeběhla mi přes nohu a zmizela ve starém harampádí v koutě. Byla tlustá jako jelito, a třebaže to trvalo jen vteřinu, všiml jsem si, že se na mne podívala pohledem baziliška. Pak přelétl nad mou hlavou netopýr a zhasil svíčku. Octl jsem se v čiré tmě. Hiú, hiú, zaskučelo to v komínku. Několik šindelů na střeše se s praskotem utrhlo a ulétlo do tmy. Déšť bubnoval zběsile na plechem pobitý štít a vypadalo to, jako by si tucet kostlivců vyšel o půlnoci na procházku zrovna na střechu Minehahy.

Jakživ předtím jsem nezažil takovou noc. Byla dlouhá jako jezevčík, když se pokouší protáhnout mezi přivřenými dveřmi. Byla plná tajemných zvuků, divného skuhrání, skřípění a zimomřivých šepotů, které vycházely z temných koutů a způsobovaly, že mi co chvíli vyrazila po těle husí kůže, ostrá jako zánovní struhadlo.

„Jak se ti líbí cestování, Františku?“ zaskuhralo to skřípavě v trámovi.

„Tys to ale vymňouk, Frantíku!“ zapištělo to někde v koutě po levici.

„Noc je dlouhá, Franto, noc je dlouhá – á –á,“ hučelo to výhruzně v komíně. A pak se všechny ty výkřiky spojily a vyjekly na mne ze všech stran najednou:

„Chúchuchú, Franto, už tě máme, už tě máme!“

„Svatý Patriku!“ zašeptal jsem, zalit studeným potem. „Tys držel, jak se snad ráčíš pamatovat, svou ochrannou ruku nad strýčkem Bonifácem. Držel jsi ji nad ním celých třicet let. Bud tak hodný a podrž ji ještě chvilku taky nade mnou!“

Musím se přiznat, že na svaté si vůbec nepotrpím. Tohle už má našinec dávno za sebou. Abych mluvil úplnou pravdu, představoval jsem si svatého Patrika spíš jako starého mořského vlka, takového námořnického tátu s důkladnými bílými licousy, vlajícími kolem brady jako svatozář, rozšafného

patrona všech korábů, které se octly v nouzi a potřebují pomoci. A tak jsem si řekl, že neuškodí, když to zkusím.

Jenže svatý Patrik měl patrně v tuhle chvíli na věc jiný názor. Řekl si bezpochyby, že by to na světě pěkně hrálo, kdyby se měl starat o každého usmoleného zrzavého kluka, který si vyjede na nějaké mizerné dřevěné boudě na výlet. Že má vážnější věci na starosti s opravdovými námořníky, jimž se potápí loď pod nohama. A vůbec že Vltava není žádný oceán a že tenhle revír má asi na starosti docela jiný svatý.

Byla to pro mne perná chvílka, když jsem poznal, že svatý Patrik nevzal prostě mou prosbu na vědomost. Cítil jsem se náramně opuštěn, poslední jiskřička naděje ve mně pohasla a mnoho nechybělo, abych se nedal do breku. A přece právě v této nejtěžší chvíli, kdy se rozhodovalo o celém mém dalším osudu, stál svatý Patrik za mými zády a usmíval se potutelným, dobráckým úsměvem. Věděl dobře, filuta, co dělá. Byl to prostě chlapík, jakých se najde pořádku. Ne, nepodal mi pomocnou ruku, nepříčaroval mi hrnec česnečky ani neutišil vítr. Postavil se zkrátka za mými zády a čekal. A já, zelený zajíc, který jsem měl dobrý kořen, ale který jsem dosud nic nezakusil, kroutil jsem se jako červík na černé půdě mezi netopýry a potutelnými přízraky a fňukal jsem:

„Pomoz mi, hezky tě prosím!“

Ticho.

„Pomoz mi aspoň trošičku!“ vrněl jsem slabounce. „Koupím ti za to svíčku.“

Zase nic.

„Udělej aspoň trochu světla!“ škemral jsem úpěnlivě. „Nebo zažen ty krysy.“

Ale svatý Patrik se ani nehnul a jen čekal.

„Tak ty mi nepomůžeš?“ řekl jsem za chvíli a v mém hlase se ozvalo kromě bázně taky trochu vzteku.

Svatý Patrik za mnou ani nemukl. A tu jsem se dohřál.

„Tak ty mi tedy opravdu nepomůžeš? Ne? Dobrá! Tak abys věděl, já se tě už o to neprosím. Já ti něco řeknu. Můj tatíček je nejslavnější muž, jaký se kdy narodil na Vltavě, a já, František Pařízek, jsem jeho syn. A kdyby hromy a blesky lítaly a kdyby Minehaha plavala třeba střechou dolů a kdybych si měl zuby zimou ucvakat, tak tady zůstanu a ukážu ti, co dovede Franta Pařízků z Bráníka. Domluvil jsem, hugh.“

A řka tato rozhodná slova, vytáhl jsem z kapsy dýmku strýce Bonifáce, nacpal jsem ji, zapálil a několikrát jsem zuřivě zabafal. A hle, čím déle jsem kouřil a čím víc se mi dělalo zle od žaludku, tím zřetelněji jsem cítil, že musím dostat svému slovu. Že toho bohdá nebude, aby Franta Pařízek udělal hanbu svému tatíkovi a všem svým slavným podskalským předkům. Zlověstné zvuky ve tmě už mě neděsily a splašený let Minehahy mi už nenaháněl hrůzu. Každou minutu rostla má odhodlanost a sebevědomí. A když jsem dokouřil, cítil jsem bezpečně, že už nejsem tím zeleným, poplašeným Frantíkem ze včerejška, ale zralým mužem, kterého hned tak nic nepřekvapí. Pak jsem si lehl na zem a usnul jsem tak pevně a spokojeně, jako bych ležel na nejměkčí, nejbezpečnější posteli světa.

Nevím, jak dlouho jsem spal. Ale když jsem otevřel oči, byla kolem ještě hluboká tma.

Přiznávám se upřímně, že jsem se probouzel s velikou lítostí. Zdálo se mi totiž ve snu, že jsem ještě malým hošíkem, že ležím v starožitné kolíbce, která se dědila v naší rodině už po staletí, a že mě maminka lehoučce kolébá a pobroukává si přitom: „Hou, hou, krávy jdou.“

Byl to náramně živý sen. Tak živý, že i když už jsem měl oči dávno otevřené, stále se mi zdálo, že se kolébám a že slyším někde nad sebou povědomé zvuky maminčiny písničky.

Copak se to s tebou děje, Franto? řekl jsem si a štípl jsem se do nosu. Pak jsem si ještě promnul důkladně oči a pětkrát za sebou kýchl, předpokládaje docela rozumně, že tyhle tři věci docela stačí, aby si člověk náležitě zbystril smysly. Ale podivné kolébání nepřestávalo.

Pravda, Minehaha byla plavidlo, od něhož se dalo ledacos očekávat. Celou cestu si počínala spíš jako jankovitý mezek než jako důstojné letní sídlo rodiny Pařízků z Braníka. Provedla už všechny možné hejble, jaké si jen může vymyslet trampířská bouda, která si vyrazila poprvé sama na tramp. Ale tohle bylo něco docela jiného. Byl to takový zvláštní pohyb zleva napravo, takové táhlé a pravidelné kolébání z boku na bok, které nepřestávalo ani na vteřinu. Ne, takhle si Minehaha ještě nikdy nepočínala.

Nic naplat, musím se na to podívat pěkně zblízka! řekl jsem si.

Vstal jsem, a šátraje rukama ve tmě, nahmatal jsem okénko ve střeše. Pomalounku jsem je otevřel a vystrčil hlavu.

Zprvu jsem toho mnoho neviděl. Všude kolem dokola byla jen špinavě bílá mlha, tak hustá, že se mi zdálo, jako bych strčil omylem hlavu do máselnice plné napěněného podmáslí. Teprve později, když jsem si trochu přivykl, začal jsem rozeznávat nejbližší okolí. A v téže chvíli jsem objevil první ohromující věc. Minehaha již neplula.

Ne. Minehaha stála na jednom místě a jen se líně pohoupávala. Houkala se na táhlých, dlouhých vlnách, jejichž barva byla temně modrá a které se dmuly hezky zhluboka. Běda, stačil mi jediný pohled, abych poznal, že to, nač se dívám, není Vltava. Že to není ani Labe. Že je to... zkrátka, že je to moře.

Div jsem nespadol leknutím ze střechy, když jsem učinil tenhle objev. Ale to ještě nebylo všechno. Slabý závan větříku rozptýlil náhle na okamžik bílou vatu mlhy a tu jsem s úžasem shledal, že Minehaha není sama. Necelých deset metrů od ní se tyčil do výše ohromný černý bok jakési lodi, která tu stála se svinutými plachtami, dvěma mocnými stožáry, kapitánským můstkem a vůbec se vším příslušenstvím jako přízrak v kalném prostoru. A z tohoto obrovitého, železem pobitého přeludu se ozývalo v krátkých přestávkách děsivé, uši rvoucí houkání: Hou, hou, hou.

Díval jsem se na to chvilku s ústy dokořán. Jedna věc byla jasná jako slunce. Že zatímco jsem spal, odnesla mě povodeň až na moře. Ale kam? A co si teď počnu? Kromě dýmčičky strýce Bonifáce jsem neměl u sebe ani šesták. Jak se dostanu domů? A jak to udělám, abych nezemřel hladem?

Vysoukal jsem se pomalu na střechu, sedl jsem si na její hřeben vedle komínku a oddal se trudným myšlenkám. Temná voda šplouchala zvolna a rozvázně pod mýma nohama, Minehaha se lenivě převalovala sem a tam a čas prchal. Mlha byla už zase hustší a tajemná loď se v ní téměř ztrácela. Kdybych ji byl předtím tak zřetelně neviděl, nikdy bych byl nevěřil, že tu stojí několik metrů ode mne. Minuty utíkaly jedna za druhou, a už jsem se vzdával naděje, že něco kloudného vymyslím, když se náhle ozval nade mnou hlas:

„Hej, povídám!“

Hrozně jsem se polekal, protože jsem v první chvíli myslel, že to platí mně. Ale ukázalo se, že dva muži, jejichž stíny jsem nejasně zahlédl u bočního brlení, nemají ani potuchy o mé přítomnosti.

„Hej, povídám!“ opakoval první stín, nápadně podobný chmelové tyčce. „Že nevíš, kdy přestane kormidelník s tím svým zatroleným houkáním?“

„Jak jsi uhádl, ty zázraku, že to nevím?“ povzdychl druhý stín a plivl zádumčivě přes palubu do moře.

„Dobrá, tak já ti to povím, Inocenci. Přestane za půl hodiny, protože do té doby zvedne tahle mizerná skořápka kotvu. Co tomu říkáš?“

„Jó jo, hm!“ řekl druhý hlas netečně a bylo patrné, že je mu zhola jedno, zda se loď hne za hodinu nebo za sto let.

„Opravdu, Inocenci, povídám ti to, protože to vím. Zaslechl jsem před chvílí kapitána, jak říkal prvnímu důstojníkovi, že nejděle za hodinu si to pohasíme do Hamburku. Představ si, člověče, do Hamburku! To je přece...“

A víc už jsem nezaslechl. Oba muži opustili místo nade mnou a jejich hlasy zanikly v mlze.

Seděl jsem hezkou chvíli nehnutě a díval jsem se trochu hloupě na loď před sebou. „Tak tahle loď jede do Hamburku,“ říkal jsem si potichu, „jede do Hamburku, do Hamburku.“ A jak jsem si to opakoval, najednou zčistajasna mě napadla ohromná myšlenka. Nevěřím sice příliš nějakým náhlým vnuknutím, ale tohle byl nápad, který měl v sobě všechny předpoklady, aby se jednou dostal do čítanek jako zářivý vzor pronikavosti lidského ducha.

Tahle pěkná, útulná lodička jede do Hamburku, Frantíku, řekl jsem si rozvázně. A Hamburk, panečku, to už není tak daleko od Čech. Nějak se už odtamtud dostaneš do Prahy. Rozhodně to bude lepší než sedět na střeše Minehahy někde uprostřed oceánu a čekat, až spadneš nějakému hladovému žraloku rovnou do huby. Co bys tomu tak řekl, Frantíku, kdybys jednoduše...

V naší rodině nebylo nikdy daleko od slov k činům. Zastrčil jsem si rychle dýmčičku strýce Bonifáce pod čepici, aby se neumáčela, a tichounce jsem vklouzl do vody. Několik ostrých temp na ouško a už jsem se držel provazu, který visel z boku lodi. A o minutku později jsem stál šťastně na palubě.

Všechno bylo v pořádku. Na zádi bylo sice slyšet nějaké hlasy, ale mlha byla tak hustá, že jsem se nemusel bát. Rozhlédl jsem se kolem. A vida, první, nač padl můj zrak, byl záchranný člun, stojící u zábradlí. Byl přikryt nepromokavou plachtou a mé srdce při pohledu na něj zaplesalo. Ještě naposled jsem se rozhlédl kolem dokola a pak, nadzvednuv plachtu, vklouzl jsem dovnitř. A věru, byl nejvyšší čas.

Neboť náhle celá loď jako by ožila. Ozvalo se chvatné dupání bot, křik a skřípění řetězů, ryčné povely, supění a vrzání kladek. A pak se loď najednou pohnula, maličko zavržala a vzápětí první šplouchnutí vlnek o boky ohlásilo, že jedeme.

Jsi přece jen pašák, Františku, řekl jsem si v duchu s úlevou. Tak, a teď by nebylo špatné trochu si schrupnout.

Ještě nikdy předtím jsem nespal v záchranném člunu. Je to náramně krásná věc. Člověk má zavřené oči, pěkně si leží, loď se maličko pohupuje, je tu takový nádherný pocit bezpečí a...

Nevím ani, zda jsem opravdu usnul nebo ne. Jisto je jen to, že když jsem konečně otevřel oči, vypadal svět docela jinak než předtím. Mlha zmizela, tma zmizela a zmizela bohužel i dehtovaná plachta, pod níž jsem byl schován. Místo toho všeho jsem shledal, že se dívám přímo do tváře jakéhosi ohromného muže, který se nade mnou naklání a pozoroval mě jedním okem, zatímco druhým spočíval zádumčivě na špičce stožáru.

Nejsem zbabělec. Ale když se někdo probudí z pokojného spánku a najednou stojí tváří v tvář tvorů jen o něco menšímu než dorostlý slon, když tento tvor má na bradě zrzavé strnisko podobné ječnému poli, přes které se právě přehnalo tornádo, a když si tento chlapík prohlíží našince způsobem, jakým se asi dívá slepice na zrníčko, které chce právě pozřít – tu myslím, že má člověk právo hledět vstříc nejbližší budoucnosti s jistými obavami. A to jsem také učinil.

Zavládla chvilka ticha, kterou jsem vhodně vyplnil úvahami, co se stane s dýmkou strýce Bonifáce, až se tenhle Goliáš nade mnou rozmyslí, zda stačím k obědu, či má-li si mě radši schovat na zítřek k přesnídávce. Celou tu dobu bloudilo jedno oko hrozného muže po stožárech a druhé po mé tváři. A pak se najednou vynořila přes okraj člunu nesmírná ruka, podobná lopatě na uhlí, chytla mě za límec, zatřepala mnou trochu ve vzduchu a postavila mě lehoučce na palubu.

„Hola, cvrčku, co tu děláš?“ zvolal obrí muž hlasem, který vzedmul kosatku a rozkýval nebezpečně ráhno pod strážním košem.

Pohlédl jsem odevzdaně k nebesům, neboť jsem nepochyboval, že se již blíží má poslední hodinka. „Já... já, pane, jsem se chtěl kousíček s vámi svézt, pane!“ zakoktal jsem chabě.

Muž se na mne zadíval, otevřel ústa a zase je sklapl. „Povídáš kousíček?“ řekl nedůvěřivě.

„HOLA, CVRČKU, CO TU DĚLÁŠ?“ ZVOLAL OBŘÍ MUŽ

„Ano, pane, jen docela malý kousíček. Třeba jen do Hamburku, když dovolíte, pane.“

Byla to jistě slova mírná a skromná, která by dokázala uchláchnit i rozzuřeného tygra. Ale kupodivu, muž nevypadal ani trochu uchláchněn. Jeho tvář se najednou začala nadýmat. Pak zrudla. Pak zmodrala. A nakonec docela neočekávaně vypukl ohromný muž v ještě ohromnější smích.

„Kousíček? Říkáš kousíček? Hohoho!!“ burácel a znělo to, jako když se v noci převrhne na půdě hromada beden. „Svatý Isidore, on se chce s námi kousíček svézt! Hohoho! Opakuj to, cvrčku, ještě jednou, opakuj to, nebo puknu!“

A muž se popadal za břicho a vyrážel zvuky, za něž by se nemusela stydět ani pořádná letní bouřka v Coloradském kaňonu.

„Ano, pane,“ řekl jsem trochu dotčen tímto nemístným veselím. „Vím, že to není zrovna hezké, že jedu načerno. Ale potřebuji se dostat do Hamburku, a když jsem dnes v noci zaslechl, že tam jedete, myslil jsem si...“

„Ha, ho, no tohle!“ Trvalo to dobrých pět minut, než se obří muž vzpamatoval z nového záchvatu smíchu. Pak mě najednou chytl za rameno, otočil mě čelem vzad a řekl:

„Vidíš tamhle tu tečku na obzoru?“

„Vidím, pane. Vypadá to jako nějaké město.“

„Uhádlš to nachlup,“ řekl muž zřejmě potěšen. „Je to Hamburk.“

Zkoprněl jsem úžasem. „Hamburk! Ale vždyť my se od něho vzdalujeme!“

„Myslíš? Ba ne, holečku, to se ti jen zdá. My jedeme opravdu do Hamburku.“

„Cože?! Vždyť přece vidím, jak se stále zmenšuje!“

Ohromný muž si mě pozorně prohlédl od hlavy až k patě, spočinul na chvíli s jakousi zálibou na mých zrzavých vlasích a pak řekl tichým, melancholickým hlasem: „Milý človíčku, říká se, že všechny cesty vedou do Říma. Ale to není

celá pravda, protože všechny cesty vedou taky do Hamburku. A naše cesta do Hamburku vede náhodou přes Ameriku, Australii, Asii a Afriku.“

„Chcete říci, pane, že jedeme kolem celé zeměkoule?“

„Navlas!“ řekl Goliáš suše. Pak se podíval ještě jednou na mé pačesy, ťukl mi do ramene a otázal se:

„Jak se jmenuješ, cvrčku?“

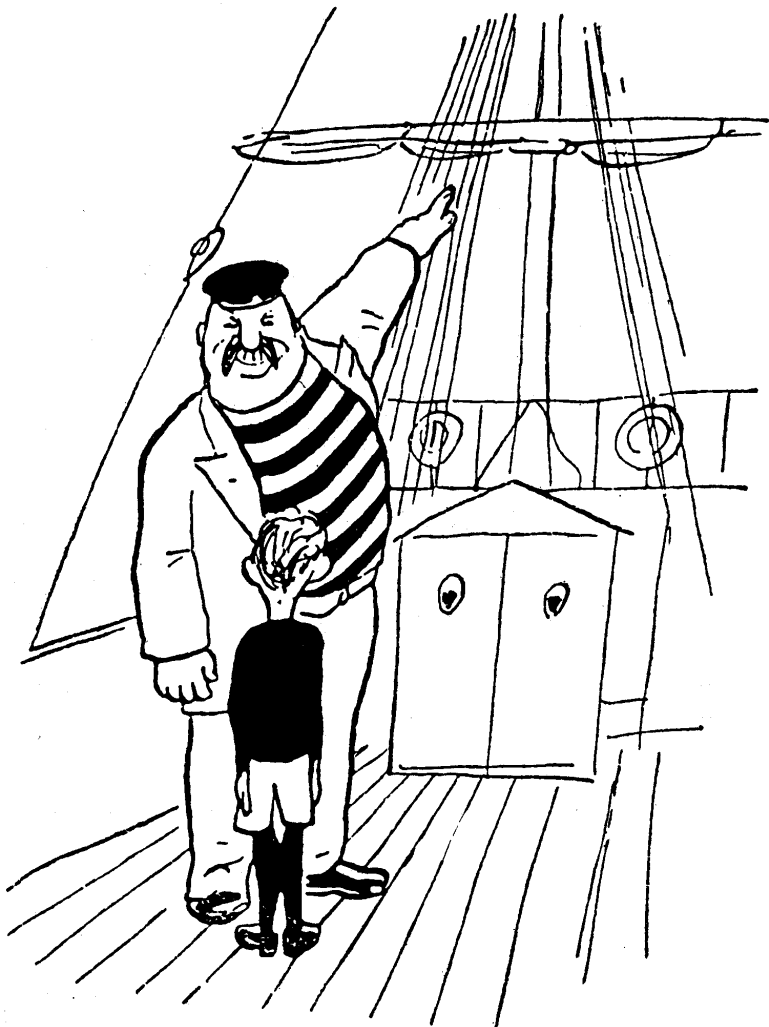
„František, pane.“

„Dobrá, Frantíku! A já se jmenuju pan Florián a jsem tu prvním důstojníkem.“

„Ale co bude se mnou?“ zvolal jsem zoufale.

Pan Florián se podrbl za uchem. „S tebou?“ řekl zamyšleně. Chvilku dumal, pak do mne ťukl ještě jednou prstem podobným výstavní mrkvi a nakonec prohodil s hlubokým zadostiučiněním: „Nu, a ty budeš prvním plavčíkem, Frantíku. Ten před tebou nám onehdy spadl tamhle z toho stožáru a zbyl po něm jen mastný flíček na palubě.“

A řka tato povzbudivá slova, upřel pan Florián jedno oko na špičku stěžně a druhé na prkno pod mýma nohama.

„NU, A TY BUDEŠ PRVNÍM PLAVČÍKEM!“

III – Jsem přidělen do kuchyně

Přiznávám se, že mé duševní rozpoložení po této paměti-hodné rozmluvě s panem Floriánem nebylo právě nejrůžovější. Doufám však, že mi to žádný z čtenářů této knihy nebude mít za zlé. Neboť i daleko zkušenější cestovatel by byl jistě trochu přiveden z dobré míry, kdyby si vyjel jednoho dne na výlet z Braníka na Zbraslav a druhého dne shledal, že z břehů Evropy je vidět už jen docela malý proužek země na obzoru a že místo přítulných vltavských cejnů šklebí se na něho z vody huby žraloků a jiné mořské čeládky.

A tak jsem stál na palubě, na místě, kde podle slov pana Floriána skončil předčasně mladistvý život můj předchůdce, a přemítal jsem o tom, že už možná nikdy neuvidím tatínka a strýce Bonifáce, že už nikdy nepojedu sedmnáctkou do Podola a že život paní Motejzlíkové odvedle se stane najednou prázdným a lichým, protože už nebude mít komu nadávat lumpů, šibeničnicků a zrzavých lotříků. Kdo ví, jak dlouho bych byl takto stál a dumal o proměnlivosti lidského života, kdyby mě byl najednou nevyburcoval z myšlenek hlas pana Floriána.

„Vzhůru, Frantíku,“ řekl pan Florián vlídně a šťouchl mě přátelsky do žeber, „teď se půjdeme podívat, co tomu řekne kapitán Hurikán.“

„Hurikán?“ vydechl jsem, pohlédnuv zděšeně na pana Floriána.

Teprve teď, když stál na tři kroky ode mne, mohl jsem náležitě ocenit jeho postavu. Měřil dobře dva metry dvacet na výšku a všechny ostatní tělesné rozměry byly s tím v dokonalém souladu. Hrudní koš nezadal v ničem strážnímu koši na hlavním stožáru. Svalstvo na jeho pažích se vlnilo při sebe-menším pohybu a vypadalo to na první pohled, jako by pan Florián měl v každém rukávu napěchovaného živého hroznýše královského. Rovněž brunátný zátylek, podobný důkladnému pecnu venkovského chleba, dával tušit nesmírnou sílu. Kdyby

se pan Florián setkal náhodou někde na procházce se statným býkem, byl by to spíše býk, který by pohlédl závistivě na šíji pana Floriána než naopak. Je pochopitelné, že celá postava musela spočívat na přiměřených základech. Ano. Nohy pana Floriána byly důstojným doplňkem jeho tělesné schránky. Tyčily se nad palubou jako dva mocné sloupy, a když jsem si představil, že by jejich majitel mohl někomu šlápnout na kuří oko, přeběhl mi po zádech lehký mrazík.

Vida, a to byl jen první důstojník na této prožlукlé lodi. Muž, který slyšel na skromné a mírumilovné jméno pan Florián. Jaký potom je asi chlapík, který této lodi velí a který se jmenuje Hurikán?

Zabrán v tyto pochmurné úvahy, následoval jsem zkormouceně pana Floriána podél levého boku lodi, zakopl jsem o svinuté lano a škobrtal jsem pomalu dolů po schůdkách, vedoucích do nitra lodi.

Pan Florián byl zřejmě veselejší myslí. Pohvizdoval si a čas od času utrousil přes rameno nějakou trefnou poznámku.

„Neboj se!“ řekl například, když jsme míjeli jakousi velkou bednu. „Kapitán je celkem dobrák od kosti. I kdyby se nakrásně stalo a hodil tě někde na širém moři přes palubu, vsadím se, oč chceš, že vezme dřív sextant a busolu a vypočte ti polohu, takže budeš vědět přesně nachlup, na kterém poledníku ses vlastně utopil. Mimochodem, v támhleté bedně jsou záchranné pásy, echm.“

Pokaždé, kdykoli mě takto povzbudil, zakouel pan Florián strašlivě očima, chtěje tak patrně naznačit, že shledává situaci náramně zábavnou.

V podpalubí, kam jsme konečně dorazili, bylo kalné přítmí. V krátké chodbičce, která tu procházela trupem lodi, tísnila se na jednom konci spousta starého haraburdí a na druhém konci čtvero dveří. Pan Florián se zastavil jaksi nerozhodně uprostřed toho všeho, podrbal si zátylek a prohlásil zádumčivě:

„Tak vidíš, Frantíku, už deset let sloužím na tomhle zatra-

ceném korábu a dodnes si ještě nepamatuji, které z těch dveří vedou ke kapitánovi, které do mého kumbálu, které do špižírny a které do prachárny. Víš, ona je tu jedna pomůcka, jak si to lehce zapamatovat. Začneš jednoduše od druhých dveří zleva a počítáš do sto padesáti šesti, směrem pořád napravo. No, a právě ty stopadesáté šesté dveře vedou ke kapitánovi. Když potom dělíš sto padesát šest osmi a připočteš osmnáct, vyjdou ti navlas dveře do špižírny. Dveře do prachárny se najdou nejlíp, když vezmeš rozžatou svíčku a hodíš ji dovnitř. Když to vybuchne, je to zaručeně prachárna. Jak vidíš, nejsou v tom žádná zvláštní kouzla. Jenže já jsem už na tyhle dlouhé počty starý a pomalý. Jakživ nevím, kam vlastně lezu, když jdu večer spat. Už se mi stalo dvakrát, že jsem se probudil na bedně s dynamitem. Ale ty jsi čiperný mládenec, Frantíku, a tak budeš počítat teď místo mne. Rozuměl jsi... hola, hola, copak je to?“

Nahoře na palubě ozval se totiž v tu chvíli podivný zvuk. Zvuk, který by se podobal věrně nářku batolátka, kdyby ovšem bylo batolátkům dopřáno umění naříkat sytým, pivním basem, dunícím jakoby ze sudu. Pan Florián chvílku naslouchal a pak se jeho tvář náhle zachmuřila.

„To bude zase pan Inocenc,“ řekl zarmouceně. Pak povzdechl, obrátil se na podpatku, a aniž si mě všiml, zmizel v otvoru vedoucím na palubu.

Zůstal jsem sám a opuštěn v tmavé chodbě. Proti mně stály čtyřvery tajemné dveře, za mnou hromada ještě tajemnějšího haraburdí a jinak nic, co by mi jen trochu pomohlo v této podivné situaci. Co počít? Mám vstoupit namátkou do některých dveří, nebo počkat, až se pan Florián vrátí? Ale nebylo mi souzeno rozhodnout mezi těmito dvěma možnostmi. Neboť v tu chvíli loď, která plula dosud úplně klidně, zachytila asi z boku vítr do plachet a naklonila se ostře k jedné straně. Nuže, nevím, co dělávají vážení a slavní cestovatelé v podobných případech. Já jsem jednoduše ztratil rovnováhu a padl jsem po nose rovnou do prvních dveří zleva. A když jsem se postavil zase na nohy,

NA ZEMI, V MÍSTNOSTI PLNÉ HARAMPÁDÍ, KLEČEL POD STOLEM DROBNÝ MUŽÍČEK

zjistil jsem, že se dívám na nejpodivnější bytost, jakou jsem kdy v životě spatřil.

Na zemi, v místnosti plné nejstrašlivějšího harampádí, klečel pod stolem drobný mužiček, oblečený jen v otřepané kalhoty, držící na kousku provázku, v pantofle a fialovou čepičku, v ruce držel pinzetku a díval se na mne tichým, vyčítavým pohledem.

„Nemohl bys zavřít?“ pípl vysokým hláskem, když jsme se na sebe dívali asi minutku. „Víš, ono to táhne.“

Vypadal tak mírnoučce, mával pinzetkou a byl trochu rozčilen. Zpod fialové čepičky mu vlály vybledlé, řídké vlásky a moje srdce se okamžitě naplnilo sympatií k tomuto drobnému mužičkovi, podobnému trochu želvě a trochu čerstvě vylíhlému vrabci. Cítil jsem, že v tomto človíčkovi, který se patrně dostal na loď nedopatřením zrovna jako já, najdu možná spojence proti ukrutným Goliášům, jako je pan Florián a jakým bude asi tím spíše kapitán Hurikán.

„Když to táhne, tak zavřeme,“ řekl jsem bodře, a vida, že mužíček leze už zase někam pod stůl, dodal jsem s účastí: „Copak, upadlo vám něco, pane?“

„Helgoland,“ odvětil mužík pod stolem a lehce zasupěl. „Z roku 1867. Nádherný kousek, víš?“

Teprve teď jsem si všiml, že na stole leží otevřeno ohromné album a hromada známek. Pomyšlení, že človíček na zemi je filatelista, naplnilo mě hřejivým teplem.

„Povídám,“ řekl jsem nesměle, „a máte staré Sasko?“

„Ha!“ zvolal mužíček a drcl se v samém zápalu hlavou do stolu. „Abys věděl, to mám. A všechno dvakrát.“

„Jej! A což Martinique?“

„Třikrát!“ vykřikl mužíček vítězně. Pak najednou zajel pinzetkou někam za nohu židle, a vyloviv šťastně Helgoland, něžně jej ofoukl. „Tady je, mrška,“ zabručel s úlevou. „Panečku, ten bych nerad ztratil. Jen se na něj podívej!“

Sedl jsem si na zem vedle mužíčka a oba jsme se chvilku kochali pohledem na tu vzácnost. Byla to krásná chvílka a pouze pomyšlení na pana Floriána, který mě už možná touhle dobou hledá, kalilo mi trochu radost. Ale mužíčka zřejmě netrápilo nic takového.

„Nechceš se podívat ještě na starou Lombardii a Toskánu?“ navrhl, když už byl Helgoland okouknut zevrubně až do posledního zoubku.

Toť se ví, že jsem chtěl. A tak jsme se ponořili do alba, velkého jako misál, a minuty jen letěly. Venku šplouchaly vlny s tichým mlaskáním o lodní bok, kajuta se lehounce kolébala ze strany na stranu, jářku, jakživ jsem nezažil tak hezkou chvilku jako tehdy. A pak najednou, právě když jsme byli v nejlepší, ozval se někde z hloubi lodi mocný, burácivý hlas: „Frantíku!“

„To je pan Florián!“ vyjekl jsem a vyskočil jsem od stolu. Mužíček ve fialové čepičce se podrbal trochu rozpačitě na nose, zavřel album a pak řekl zamyšleně: „Hm, to je pan Florián. Kohopak to volá?“

„Mne, pane. On totiž...“

„Ty se jmenuješ František?“

„Ano, pane.“

Mužiček zamrkal prudce očima a vypadal přesně jako někdo, kdo se začíná probouzet.

„Ty, Frantíku, a copak tu vlastně chceš?“ zeptal se najednou přísně.

„Věc se má takhle!“ začal jsem a trochu jsem se zakoktal.

Ale pak jsem už vypravoval plyně celý příběh od okamžiku, kdy jsem se rozhodl, že zachráním dýmčičku strýce Bonifáce, až do chvíle, kdy mě vytáhl pan Florián svou ohromnou ploutví ze záchranného člunu. Když jsem skončil, dal se mužiček do křečovitého smíchu.

„Tak ty vlastně cestuješ načerno?“

„Ano, pane,“ vydechl jsem. „A hrozně se bojím, co tomu řekne kapitán Hurikán. Pan Florián totiž povídal...“

Mužiček se malinko zapýřil, povytáhl si kalhoty a pohlédl s povzdechem na hromadu známek na stole.

„No, když tě volá pan Florián, to abys radši šel, Frantíku!“ řekl s jakousi melancholií v hlase. Pak se najednou zatvářil hrozivě a vykřikl:

„Utíkej, a ať už tě ani nevidím! A panu Floriánovi řekni, že mu vzkazuji, aby tě přidělil zatím do kuchyně.“

„Poslechne vás?“ zeptal jsem se nesměle.

„Cha!“ vyrazil mužiček pisklavě. „A teď alou nahoru, nebo...“

Byl jsem už skoro za dveřmi, když mě zarazil.

„Frantíku,“ řekl úsečně a díval se přitom na starou botu na skříni. „Některý den přijď sem ke mně a... víš, mám tu ještě jednu starou saskou známku, kterou jsem ti neukázal, a... a teď koukej mazat!“

O vteřinu později hnal jsem se po schodech na palubu, jako by hořelo. A toť se ví, že jsem nahoře vrazil hlavou rovnou do břicha pana Floriána.

NAHOŘE JSEM NARAZIL ROVNOU DO BŘICHA PANA FLORIÁNA

„Kdes byl, cvočku?“ zahřimal pan Florián a zatřepal mnou trošku ve vzduchu.

„U ... u jednoho pána,“ zakoktal jsem.

„U jakého pána?“

„Takového mrňavého. Měl fialovou čepičku na hlavě a ukazoval mi známky.“

Pan Florián se na mne chvilku upřeně díval, šilhaje přitom tak hrozně, že obsáhl pohledem celou loď po délce a ještě hezký kousek moře na západ, a pak vyrazil prudce:

„Počítal jsi do sto padesáti šesti?“

„Nepočítal,“ přiznal jsem se zkroušeně. „Vrazil jsem tam rovnou po nose.“

Pan Florián zakroužil několikrát svou býčí šíjí, vyrazil po vzdechu, který zalomcoval brlením na pravém boku, a řekl odevzdaně :

„Kam tě přidělil?“

„Kdo, prosím?“ zeptal jsem se nechápavě.

„No, přece kapitán Hurikán! Cožpak se ti ještě nerozbřesklo v makovici, že jsi byl právě na návštěvě u kapitána Hurikána, ty trumpeto?“

Kolena pode mnou podklesla. „To byl tedy kapitán Hurikán?“

„Ano, to byl kapitán na ‚Svaté Lucii‘, Goliáš Hurikán,“ řekl pan Florián suše.

„Goliáš!“ vydechl jsem slabě.

Ale pan Florián již odcházel dlouhými kroky na druhý konec lodi, potřásaje hlavou a mručí si pod vousy s jakýmsi úžasem: „A našel to bez počítání, cvrček mrňavá! Kdo by to jen do něho řekl?“

IV – Pan Inocenc a ostatní

Zahájil jsem tedy svou námořnickou dráhu v kuchyni. Byla to prostá místnost na zadní palubě a pan Florián, který mě sem přivedl, řekl prostě směrem ke mně: „Tady budeš škrabat brambory.“

Pak se obrátil směrem ke kuchyni a dodal: „Tohle je František a bude tady škrabat brambory.“

Po tomto obřadném představení, které ve mně zanechalo zlověstný pocit, že strávím zbytek svého života nad hromadami brambor, strčil mě pan Florián přes práh a pohvizduje si odešel na příď.

Kuchyň byla tmavá a ostrý pruh slunečního světla, který padal otevřenými dveřmi, dělal ji ještě temnější. Rozeznal jsem zprvu bezpečně jen tři věci: ohromný měděný kotel nad ohništěm, ještě ohromnější hromadu brambor na zemi a konečně jakousi nesmírnou záplatovanou duchnu, nacpanou k prasknutí a opřenou o zeď v koutě.

Tohle je mi divná kuchyně, řekl jsem si s povzdechem. Peřina v kuchyni! Kdo to jakživ slyšel?

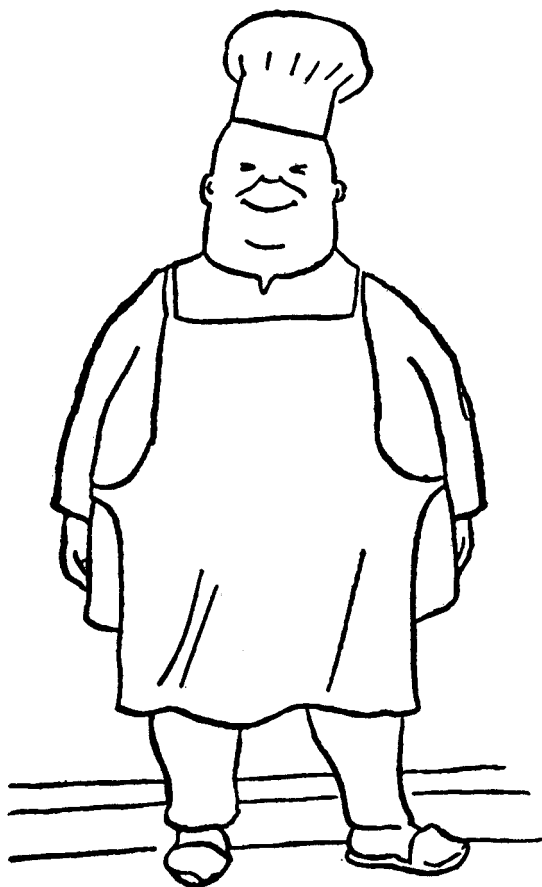
A hle, jen jsem to dořekl, peřina v koutě se pomalu pohnula. Začala se natahovat do výšky. Zvedala se a mohutněla. Pak jí narostly dole dvě krátké, tlusté nohy. Po stranách jí vypučely ruce. Nakonec potlačovaně vzdychla a obrátila se. A náhle přede mnou stál ohromný, břichatý a důkladně zamaštěný tvor s bílou kuchařskou čepicí na hlavě, ruměným obličejem, kulatým jako měsíc, s malou bradavičkou místo nosu a se zářivým úsměvem na našpulené hubičce.

„Já jsem Inocenc,“ řekl vysmoleným pivním basem a napřáhl ruku, která mi připomněla velikonoční mazanec.

„A já jsem František Pařízek,“ odpověděl jsem zdvořile, když jsem se trochu vzpamatoval z prvního úleku.

Pan Inocenc si mě důkladně prohlédl, hekl a prohlásil soucitně: „No, jakáž pomoc! Nic si z toho nedělej. Jsou ještě horší

PŘEDE MNOU STÁL OHROMNÝ, BŘICHATÝ TVOR S BÍLOU KUCHAŘSKOU
ČEPICÍ NA HLAVĚ

jména na světě.“ Pak si pohladil zamyšleně břicho a dodal:
„Řekli ti, že budeš škrabat brambory, vid?“

„Ano, pane.“

„Hm,“ řekl pan Inocenc a ulpěl nepřítomným pohledem na hromadě brambor na zemi.

„Doufám, že to dokážu, pane,“ odvážil jsem se poznamenat po chvilce ticha.

Pan Inocenc potřásl několikrát povážlivě hlavou. Pak usedl s mocným žuchnutím na lavici a zamyslil se. Uplynula další

JEŠTĚRKA SE DÍVALA NA PANA INOCENCE A PAN INOCENC NA JEŠTĚRKU

chvíle ticha a začínal jsem už být trochu netrpělivý. Zdálo se mi, že by bylo načase pustit se do brambor, máme-li být k obědu hotovi. Ale pan Inocenc nesdílel zřejmě tento můj názor.

Pravda, díval se stále ještě na hromadu brambor před sebou. Ale nebyl to již zdaleka onen jiskrný, mužný pohled člověka, který je odhodlán pustit se do boje s trpkou povinností. Nikoli. Cosi tklivého a něžného vkrádalo se pomalu do prasečích oček pana Inocence. Vypadalo to, jako by před ním na zemi neležela kupa ohavných brambor, ale spíš načechraný letní obláček nebo louka plná sedmikrásek. Přiznávám se, že jsem tím byl trochu zmaten.

Mám připomenout tomuto velkému zasněnému muži povinnosti, které nás čekají? Mám, nebo nemám? Sluší se, aby ubohý tvor, který je beztak jen z milosti trpěn na „Svaté Lucii“, aby nějaký Frantík... Dál jsem se v myšlenkách nedostal. Páně Inocencův zamžený zrak se totiž najednou zvedl od brambor a výraz jakési netrpělivé něhy rozhostil se na jeho brunátné tváři. Pak pan Inocenc vzdychl. Pak lehounce hekl. A posléze zvolal měkkým, zastřeným hlasem:

„Rarášku!“

„Prosím, pane?!“

„Šelmičko!“ vydechl pan Inocenc a jeho pivní bas se zlomil náhlým přívalem citů.

Doznávám se, že tento neočekávaný projev přízně pana Inocence mě přivedl trochu z míry. Ba, co říkám, hluboce mě dojal. Ještě nikdo mi neřekl rarášku ani šelmičko. A teď najednou tlustý, ohromný a neznámý muž, který by mě lehce rozmačkal v jedné ruce, kdyby se mu zachtělo, řekne mi rarášku! Jak říkám, dojalo mě to. Dojalo by to i dospělého, drsného muže, troufám si říci. A byl jsem rozhodnut zachovat se rovněž jako dospělý, vyrovnaný muž. Ano, to jsem chtěl udělat. Napřáhnout pravici a říci prostě: „Děkuji vám, pane Inocenci.“

Nemám nikdy daleko od úmyslu k činům. A přece jsem tato slova nikdy nepronesl. Neboť ruka pana Inocence, ta ruka,

jíž jsem chtěl potřást, zajela náhle do kapsy a vylovila z jejích hlubin živou ještěrku. Bylo to malé zelené zvířátko s topasově žlutým bříškem, a hledělo do světa tak čiperně, jak si jen může dovolit někdo, kdo přespává po kapsách ohromného masného muže.

„Fifi! Šelmičko!“ řekl pan Inocenc sladoučkým pivním basem. „Kdes byla, mrško? Kdepak? Neřekneš to pánovi? Neřekneš? Aha! Tak já ti to povím. Bylas u pána v kapsičce. Pěkně jsi tam spinkala, ha?“

Řka tato slova, pošimral pan Inocenc ještěrku na ocásku a blaženě zafuněl. Ještěrka se podívala na pana Inocence a pan Inocenc na ještěrku. A bylo okamžitě vidět, že jsou oba nesmírně potěšeni touto rozmluvou.

Hezkou chvilku tak setrvali v němém souladu, zatímco já stál s otevřenými ústy a vyvalenýma očima a vypadal jsem bezpochyby hrozně hloupě. Teprve později jsem se dověděl, že pan Inocenc je náramným milovníkem zvířat, že nosí po kapsách všemožnou havěť, že má vycvičená kuřata, určená pro lodní kuchyň, a že pokaždé, když takové kuře putuje přece jen na pekáč, rozléhá se žalostný nářek pana Inocence po celé lodi.

Zatím ještěrka a pan Inocenc zamrkali na sebe ještě naposled významně očima, pan Inocenc hluboce vzdychl, a uchopiv ještěrku za hřbet, zastrčil si ji zase do kapsy. Pak jeho oči spočinuly na mně a na hromadě brambor a pan Inocenc se zase vrátil skutečnosti.

„Cos to povídal, Frantíku?“ řekl trochu rozpačitě a odkašlal si.

„Že dovedu oškrabat brambory, pane.“

„Tak!“ prohodil pan Inocenc a změřil mě pohledem, jaký asi věnuje šampion těžké váhy venkovskému krejčíkovi, který se rozhodl si to s ním rozdat. Pak sáhl pod lavici, vytáhl odtud jakýsi předmět připomínající pytel a nasypal dovnitř dobrou polovici brambor.

„Tak ty si myslíš, Frantíku, že umíš škrabat brambory?“ řekl soucitně, když s tím byl hotov. Pak zvedl pytel, zatřásl jím několikrát ve vzduchu, jako by to bylo pírkó, a pokračoval:

„Ty si bezpochyby myslíš, že námořníci na ‚Svaté Lucii‘ mají ve zvyku obědovat jednou za týden, he? Protože kdyby měli čekat, až oškrábeš celou tuhle hromadu, trvalo by to právě tak dlouho.“

„Svatý Patriku,“ zvolal jsem zděšeně, „cožpak chcete sníst k obědu všechny tyhle brambory?“

„Ha,“ řekl pan Inocenc, „to se ti zdá moc? Tak abys věděl, človíčku, dnes je zrovna oběd chudší než jindy. Je pátek a držíme půst. Panu Floriánovi jsem například zmenšil porci o tři kila.“

„O tři kila?“ vydechl jsem. „A kolik mu jich ještě zbude?“

„Pět!“ odvětil pan Inocenc suše. „Uznávám, že pan Florián bude do večera trochu zesláblý, ale jaká pomoc? Je půst a pan Florián si zkrátka musí trochu utáhnout opasek. A já ovšem taky, synáčku.“

Pohlédl jsem s úžasem na pana Inocence; a zároveň jsem pocítil, jak mě objíždí chladná hrůza při pomyšlení, jak veliká asi bude hromada brambor k loupání zítra, až nebude už den postní a pan Florián se rozhodne posílit své zesláblé tělo důkladnou krmí.

„Ano,“ pokračoval pan Inocenc, potřásaje pytlem a hlavou současně, „tak to chodí na ‚Svaté Lucii‘. Jez dopolosyta, pij dopolopita a budeš dlouho živ. To je moje heslo. Tak, a teď se dívej.“

Řka tato slova, vysypal pan Inocenc brambory z pytle na zem. A hle, všechny byly krásně bílé, ani slupička na nich nezůstala.

„Jak jste to udělal, pane Inocenci?“ zeptal jsem se pln obdivu.

„Jak? Cha... ehm,“ prohodil pan Inocenc stydlivě a lehce se zapýřil. „To je můj vynález, Frantíku. Víš, zatím to chovám v tajnosti, ale tobě to řeknu. Tak abys věděl, tenhle pytel je prostě udělán ze žraločí kůže.“

„Dobrá, ale stále ještě nevidím...“

„To máš tak, milý Františku,“ řekl pan Inocenc hlasem, z něhož číselná hluboká filosofie na všechny strany. „Každá geniální myšlenka je vlastně hrozně jednoduchá. A tahle nedělá výjimku z pravidla. Začalo to tak, že jednou, když jsme jeli na Přátelské ostrovy, spadl nám plavčík přes palubu.“

„Utopil se?“

„Utopil, neutopil, to je vedlejší a nepřerušuj mě,“ řekl pan Inocenc káravě. „Hlavní věc je, že spadl zrovna mezi dva žraloky a ti se o něj otřeli.“

„Ano, otřeli se o něj docela lehce. A řeknu ti, že když jsme plavčíka vytáhli na palubu, vypadal přesně jako tyhle brambory. Kabát pryč, kalhoty pryč, tričko pryč, ani slupička na něm nezůstala. Víš, žralok má kůži jako struhadlo. A tak jsem dostal nápad s těmi brambory.“

„Ohromná myšlenka, pane Inocenci!“

„Ano,“ připustil pan Inocenc zřejmě potěšen. „Každá myšlenka se ovšem musí důkladně promyslet a vypilovat. Zprvu jsem se, přiznávám, dopouštěl chyby. Házet jsem brambory do moře mezi žraloky. Byly sice v minutce pěkně oškrabané, jenže byly v moři, chápeš? Až pak jsem přišel na to, že je výhodnější hodit žraloka mezi brambory než brambory mezi žraloky.“

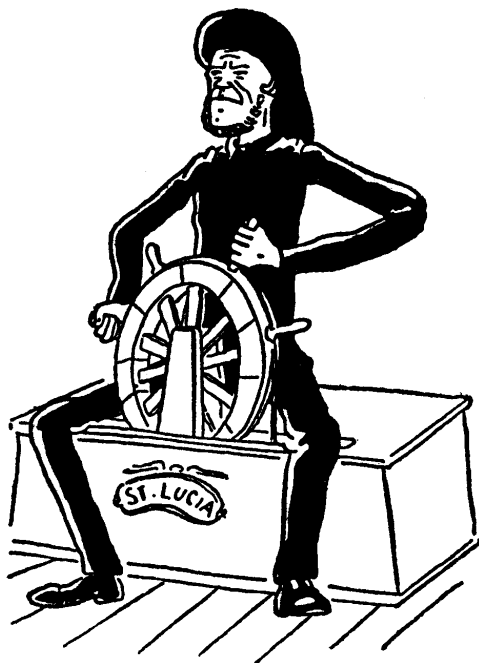
„A tak jste ulovil žraloka, ušil jste z jeho kůže pytel a...“

„Jsi chytrá hlavička!“ řekl pan Inocenc uznale.

Pak se zase najednou zamyslel, a nevěnuje mi již více pozornosti, zahleděl se snivě do neurčita. Hezkou chvíli tak seděl, nehybný a všecek ponořen v sebe. Pak jeho ruka zamířila mechanicky k jedné z obširných kapes a vylovila dlouhého a trochu ospalého hada.

„Díblíku!“ řekl pan Inocenc něžně.

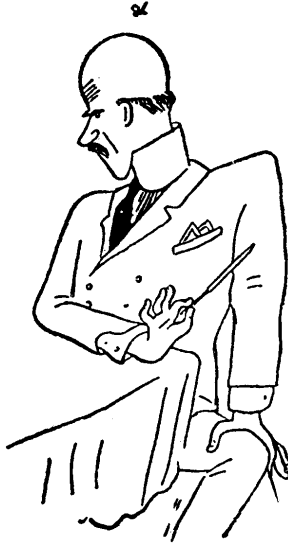
Had se lenivě pohnul a pohlédl na pana Inocence. Pan Inocenc opětoval jeho pohled. A bylo okamžitě vidět, že oba jsou velmi potěšeni.

KORMIDELNÍK NA „SVATÉ LUCII“ PAN HOPKINS

Pravým opakem pana Inocence je pan Hopkins. Je odevádána kormidelníkem na „Svaté Lucii“ a honosí se nejvyšší a nejtencí postavou, jakou si může člověk představit u živého tvora, kromě žirafy. Stařeček Joachim dokonce tvrdí, že se ještě nikomu nepodařilo spatřit pana Hopkinse celého najednou, člověk se může dívat buď na jeho nohy, nebo hlavu, ale ob-
sáhnout pana Hopkinse jedním pohledem se dosud podařilo pouze panu Floriánovi, a to pouze proto, že šilhá jedním okem nahoru a druhým dolů.

Pan Hopkins je vůbec zvláštní člověk. Je velkým milovníkem hudby a hraje ve volných chvílích na všechny myslitelné nástroje, včetně bombardónu a niněry. Jinak prosedí celé dny u kormidla a sní. Sní o svatém Erazimu, o náhrobních pomnících a různých jiných věcech a je pevně přesvědčen, že tyto sny mají velký vliv na budoucnost nás všech. Když ho tak vidí

LODNÍ LÉKAŘ PAN EUSTACH

člověk sedět u kormidla se svěšenou hlavou a strnulým výrazem ve tváři, řekl by, že pan Hopkins spí. A snad je to i pravda, protože dokonce chrápe. Ale přesto řídí loď bezvadně. Ano, a to je to nejpodivuhodnější ze všeho.

Jestliže jsem se zmínil o panu Hopkinsovi, nesmím zapomenout ovšem ani na pana Eustacha, třebaže jsem o jeho přítomnosti na lodi neměl dlouho nejmenšího tušení. Pan Eustach je lodním lékařem a k našemu seznámení došlo jednou v poledne, když mi pan Inocenc podal mísu s krvavým biftekem, obkládaným okurčičkami, a řekl: „Jdi a dones tohle panu Eustachovi. Snad ho to trochu potěší v jeho zármutku!“

Nevěděl jsem sice, jaký zármutek může sžírat srdce pana Eustacha, ale vzal jsem mísu a šel jsem. Pan Eustach byl různolící muž středního věku, kterému kolem sevřených rtů neustále pohrával trpký úsměv. Měl mohutné mroží vousy, trochu vyvalené bledě modré oči a hlavu tak dokonale lysou, že se jí mouchy zdaleka vyhýbaly, tušíce zcela správně, že by mohly přijít k úrazu, kdyby se na ni neopatrně posadily.

Když jsem vstoupil, seděl pan Eustach na lůžku a hleděl strnulým zrakem na švába, vykračujícího si na podlaze. Spatřiv mě, trhl sebou prudce a zdálo se mi, jako by jeho oči ožily jakousi neurčitou, nesmělou nadějí.

„Hola, chlapečku, copak ti chybí?“ zvolal přívětivě na uvítanou.

„Nic, pane. Nesu vám jen tady od pana Inocence biftek.“

„Hm, hm,“ řekl pan Eustach zklamaně. Pak vzal pokličku, odkryl mísu a jeho čelo se maličko vyjasnilo. „Je krvavý, je pořádně krvavý,“ zabručel pod svůj mroží vous a vyvalil oči. Chystal jsem se odejít, ale pan Eustach mě zadržel.

„Povídám, mládenče, jakpak to vlastně stojí s tvým zdravím?“ zeptal se, zabodávaje vidličku do nejkrvavějšího místa na řízku masa.

„Děkuji za optání, pane,“ řekl jsem zdvořile. „Jsem zdrav jako ryba.“

Kohokoli jiného by tato zpráva patrně naplnila hřejivým teplem. Ale pan Eustach se nezaradoval. Vypadal spíše, jako by polkl citrón.

„Říkáš jako ryba? Cha! Ha... hehm. To se říká, chlapečku. Každý si o sobě myslí, že je zdravý jako ryba, ale ve skutečnosti... Hej, poslyš, nepíchá tě třeba tadyhle?“

„Nepíchá, pane.“

Pan Eustach potřásl zasmušile hlavou. „Ani tadyhle?“

„Ne, pane.“

„Rozmysli si to dobře! Protože kdyby tě píchalo třeba tuhle, byl by to prima zánětek slepého střeva a v tom případě bych s největší chutí...“

„Ale mě opravdu nikde nepíchá, pane.“

„Ne? Opravdu ne?“ zvolal pan Eustach trpce. Pak sklopil hlavu a zahleděl se dlouze a ponuře na švába na podlaze. A když konečně zase zdvihl tvář, vypadal tak zarmouceně, že mi ho bylo skoro líto.

„Víš,“ řekl tiše, když jsem odcházel, „kdyby ti jen něco docela málo chybělo, kdyby tě třeba jen trošičku začalo někde píchat, přijď. Přijď a hned se do toho dáme.“

Zájem pana Eustacha o mé zdraví mě velice potěšil. Ale teprve později jsem se dověděl, jak se věci vlastně mají. Pan Eustach byl totiž velice nešťastný muž. Přesně řečeno, byl to osudem krutě a důsledně stíhaný muž. Jeho životním cílem bylo stát se vynikajícím operátorem. Řezat ruce, nohy a celé tucty slepých střev, lámat kosti a sešívat rány. A tak když dokončil zdárně studia, přijal s radostí místo na „Svaté Lucii“, domnívaje se, že na její vratké palubě naskytne se mu nejdřív příležitost k bohaté praxi v tomto oboru. A vida, teď už sloužil pan Eustach na „Svaté Lucii“ bezmála šestnáct let a za celou tu dobu měl všeho všudy jen dva případy. První před deseti lety, když dostal Hans Larsen ujímání po nezralých melounech, a druhý, když stařečkovi Joachimovi vypadl před půlrokem poslední zkažený zub. Nicméně pan Eustach neklesal na mysl. Věřil, že jeho chvíle jednou přijde. Denně leštil a pečlivě brousil své pilky a nožičky, a kdykoli některý z námořníků lezl na stožár, stál zaručeně pan Eustach dole a sledoval lačným, nadějeplným pohledem jeho nebezpečnou pouť v ráhnoví. Takový byl pan Eustach.

Co se týče ostatní posádky, nemohu toho mnoho říci. Chtěl bych se jen vsadit, že žádného z nich by nepustil pan Hájek z Prahy do arény k boji se svými zápasníky. Řekněme takového Olafa Henriksona, nazývaného obecně Jepičí ouško. Měl jsem onehdy příležitost vidět ho, jak si natahoval juchtové boty. Nešlo to. Olaf zatáhl více. Zase to nešlo. A tu Olaf řekl: „Hele, to bych se na to podíval!“ Vyvalil oči, zmodral v obličejí a zatáhl vší silou. A v tu ránu se bota přetrhla vejprůl a uvolněná noha vyletěla dopředu. Olaf seděl právě v kotci před velkou dubovou skříní. No, a co bych vypravoval! Jeho noha vltla do skříně, prorazila dveřmi, vnitřkem i zadní stěnou, probourala přepážku a zůstala trčet do chladného povětří na palubě k nema-

BOB SULIVAN, ŘEČENÝ „SLIMÁK“, MĚL JEN JEDEN ZUB

lému úžasu pana Inocence, který šel právě okolo a nebyl vůbec připraven na možnost, že by ze stěn „Svaté Lucie“ mohly najednou pučet cizí nohy.

Ano, byli to svalnatí chlapíci, všichni dojednoho. Neříkám, že byli zrovna krasavci. Přes tvář jednoho se táhla ohromná rudá jizva, jiný měl zaječí pysk a Bob Sullivan, řečený „Slimák“, měl jen jeden zub, ale zato důkladný žlutý tesák, který mu čněl ven z úst skoro až na bradu. Stýkal jsem se se všemi jen zřídka a od první chvíle, přes všechny dobré vlastnosti, které jistě měli, nemohl jsem v nich nalézt zalíbení. Ne, žádný z nich mi nepřiřohl k srdci, žádný kromě stařečka Joachima. Ten stojí stranou a vysoko nade všemi.

A není to jen proto, že on jediný je laskavý, že má ve zvyku vyprávět při každé příležitosti hrůzostrašné i veselé historie, které zažil, a že je to vůbec takový milý, bezzubý a legrační děda, ale hlavně proto, že je tak hrozně starý.

Když se tak člověk dívá na jeho hnědou, vrásčitou tvář, podobnou dobře upečenému kaštanu, když si představí, že prožil šestaosmdesát tornád, cyklonů, hurikánů a tajfunů, že zažil pětadvacet ztroskotání, že padl osmkrát do rukou pirátů v dobách,

LASKAVÝ STAŘEČEK JOACHIM

kdy se ještě houpávala na bachratých bocích korábů červená lucerna a lidé si podřezávali krky jen tak docela mimochodem, který byl při tom, když vybuchla Krakatoa a celý týden padali z nebe pečení mečouni a vařené tresky společně s lávou, žhavým popelem a zbytky čínských džunek, který... zkrátka, když si člověk tohle všechno představí, má najednou blaživý pocit, že svět je vlastně náramně bezpečné místo a že se stařečkem Joachimem musí i ta nejzapeklitější šlamastyka dobře dopadnout. Když stařík Joachim stojí na přídi a čvachtá ze své dýmky, která je už na jednom konci naskrz prohořelá, takže na ní musí držet palec, a dívá se rovně dopředu, tu jednoduše člověk cítí, že je všechno v pořádku. Že někde okolo chodí svatý Patrik a je rozhodnut nechat potopit radši deset cizích korábů, jen aby tomuhle podšitému scvrklému dědovi nevyhasla jeho zamilovaná dýmka.

V – *Potkáváme jinou loď*

Dnes je „Svatá Lucie“ už pátý den na cestě.

Moře je stále ještě klidné, vítr vane od jihu a za lodí, nakloněnou lehce na pravý bok, zůstává dlouhá tmavomodrá rýha s bílými, pěnivými okraji. Kolem dokola není nic než voda a nahoře nad tím nic, jen modré, prázdné nebe. Vypadalo to hezky, ale hodně pustě a osaměle.

Stejný názor na věc měl asi i pan Florián, který se najednou objevil vedle mne. „Tak, tak, Frantíku!“ řekl hlasem naplněným něžnou zádušností, u něho tak neočekávanou. „Život námořníka je osamělý a drsný. Celé měsíce jede a nevidí človíčka. Země je daleko a moře nemá konce. A právě proto námořníci k sobě tak lnou. Tvoří, abych tak řekl, hm, copak tvoří?“

Po této otázce, na kterou zřejmě nečekal odpověď, zvedl pan Florián prst, zapíchl si ho do ucha, několikrát jím zamýšleně zakvedlal a pak dodal hlasem, který se zachvěl potlačovaným pohnutím: „Tvoří jednu rodinu, Františku! Ano, přesně tak jsem to zamýšlel říci. Nikdy nenechá jeden druhého na holičkách. I kdyby sebevíce spěchal, zastaví, když zahlédne druhého v nesnázích. Neleká se obětí. Přinese je rád a blahé vědomí, že prospěl bližnímu, je mu nejsladší odměnou. Hola, Joachime, co se tak šklebíš? Máš snad nějaké námitky?“

Poslední slova platila staříku Joachimovi, který se k nám přilouдал z přídě a teď tu stál, poslouchal a pukal z prohořelé dýmky způsobem, který nasvědčoval, že Joachim má kromě troubele na jazyku ještě něco jiného.

„Námitky?“ řekl, vyplivnuv dříve s rozvahou černou slinu přes zábradlí rovnou na hřbet nic netušícího delfína. „Jakýpak námitky, patrone? Já s vámi souhlasím na puntík.“

„Když se mnou souhlasíš na puntík, proč se tedy šklebíš, Joachime?“

„To máte tak, patrone. Vzpomněl jsem si právě, jak jsme jednou taky potkali takovou loď a měli jsme na palubě kapitána, kterej měl právě tak znamenitý zásady jako vy, patrone.“

„To rád slyším, Joachime!“ řekl pan Florián. „Byl to jistě vzorný muž a známost s ním ti mohla jen prospět. Neboť jak jsem už řekl, láska k bližnímu povznáší ducha a posiluje ctnosti. Zušlechťuje zkrátka člověka na všechny strany.“

„No, možná že zušlechťuje, já proti tomu nic nemám. Jenomže jsem ještě nikdy neslyšel našeho kapitána tak strašně klít jako tehdy.“

Pan Florián povytáhl pln nevole své ježaté obočí. „Nepovídej, Joachime! Muž, který udělal šlechetný čin, nikdy nekleje. Slyšel jsi mě například někdy klít, Joachime?“

„Hm, abych řekl čistou pravdu, neslyšel, patrone. Jenomže vy jste se taky nikdy nesetkal se starým José Bartolomé Puigem. Kdybyste chtěl, pověděl bych vám tu historii. Bylo to myslím roku 1904 a byl tehdy velkej vítr a...“

„Nechci o tom nic slyšet,“ zafuněl pan Florián rozhořčeně. „Má zásada je, že námořníci tvoří jednu velkou rodinu, že má jeden druhému pomáhat, a i kdybych potkal deset tisíc Puigů... hej, copak je to?“

„Loď na návětrné straně!“ ozval se hlas ze strážního koše. „Zdá se, že s ní není něco v pořádku.“

Podívali jsme se naznačeným směrem a opravdu, necelou míli od nás stála loď a všechno ukazovalo, že se na její palubě děje něco neobvyklého. Měla skasány všechny plachty, dva záchranné čluny kroužily po vodě pod jejím levým bokem a paluba se hemžila námořníky.

Pan Florián přehlédl orlím okem situaci a jeho hrud' se lehce vzdula.

„Tři čárky nalevo, Samueli!“ zahřměl na pana Hopkinse. Pak si podrbal zamyšleně bradu a poznamenal: „Myslím, že ti chlapi tam jsou v nesnázích. A myslím si taky, že ti teď, Joachime, ukážu, jak si počíná správný námořník za takových okolností. Máš k tomu snad nějakou poznámku?“

„Nemám,“ řekl stařík Joachim a jeho dýmka zlověstně začvachtala. „Já bych jen rád dopověděl tu historii, kterou jsem

CELÁ PALUBA BYLA PONOŘENA V NEJHLUBŠÍ SMUTEK, BA ZOUFALSTVÍ

začal. Je náramně poučná. Jak jsem už řekl, byl tenkrát zrovna takovej vítr a...“

„Heleď, Joachime, tak se mi zdá, že máš moc řečí. Každá věc má svůj čas. A musím ti prozradit, že to docela klidně přenesu přes srdce, když mi to dopovíš až potom.“

„No, já nevím, patrone, ale jak chcete.“

Zatím jsme se octli těsně u cizí lodi. Byl to staříčkový, ope-lichaný škuner, který měl hrdé jméno „Potěcha moří“. Bylo to zvučné a významné jméno, třebaže nebylo dost jasno, kdo vlastně má být potěšen tím, že se takový zmetek potlouká po Atlantském oceáně. Rozhodně to však nebyla posádka této lodi. Celá paluba byla zřejmě ponořena v nejhlubší smutek, ba zoufalství. Hlouček námořníků stál u zábradlí a pohnutými slovy povzbuzoval osazenstvo dvou záchranných člunů, které lovilo

dlouhými háky něco ve vodě. Kapitán, prostovlasý a nadobro zničený hlubokým bolem, stál u stožáru a tři námořníci ho drželi pevně kolem břicha v obavě, aby snad nevylezl nahoru a neoběsil se na nejbližším ráhně. Bylo vidět, jak čas od času kapitán sebou divoce trhá a volá zlomeným hlasem: „Pusťte mě, mládenci, pusťte mě, ať tam za ní skočím!“ Načež se klubko námořníků pověsilo ještě pevněji na jeho břicho a zaklínalo kapitána, aby to nedělal, zvláště když neumí plavat. Byla to náramně pohnutá scéna a v očích mnohých otrlých mořských vlků se třpytila dokonce skrytá slza.

„Hej, povídám, hoši, copak se to tu stalo?“ zvolal pan Florián. „Mohu vám nějak pomoci?“

Oči námořníků se pomalu zvedly k panu Floriánovi, okamžik na něm utkvěly a pak zamířily zpět ke zdrcenému kapitánovi.

„Spadla do vody!“ ozvalo se sborem a bylo hned vidět, že v srdcích těchto boдрých lidí třepetá se už jen docela maličká jiskřička naděje.

„Mocný Joviši!“ zvolal pan Florián. „Jak se to mohlo stát?“

„My nevíme. Foukal takový silný vítr a kapitán stál u zábradlí a...“

„Dost! Nezoufejte, hoši. Hlavu vzhůru a klid! Zachráníme ji. Vytáhneme ji. Jsem tu ještě já a udělám všechno, co bude v mých silách. Anebo“ (zde se hlas pana Floriána maličko nalomil pohnutím) „abych vám ulehčil ve vašem zármutku. Kam spadla?“

„Tady!“

„Dobrá,“ řekl pan Florián prostě. „Najdu ji živou nebo mrtvou.“ A když pronesl tato rozhodná slova, svlékl si pan Florián kabát, jediným skokem se vymrštil na zábradlí, a pokřižovav se, vrhl se do vody.

Byl to velký okamžik. Voda se rozestoupila a pan Florián zmizel. Chvilku nebylo vidět nic, kromě spousty bublinek, pak se hladina zase rozvlnila a mokrá, ježatá hlava pana Floriána

vystoupila na povrch. Lapla dech a potopila se znovu. Tak se to opakovalo asi desetkrát, ale všechna námaha byla marná. Nakonec nezbyvalo leč vzdát se. Pan Florián se potopil naposled a pak, škytaje a zajíkaje se, vylezl na člun.

„Nejde nic dělat hoši,“ pronesl pohřebním hlasem a vyplivl z úst dlouhou hnědou chaluhu. Pak kýchl, až se „Potěcha moří“ nebezpečně zakolísala, a pokračoval: „Bůhví, hoši, že jsem udělal všechno, co se sluší na muže, který zastihne bližního svého v neštěstí. Ale osud je osud a já...“

Pan Florián nedokončil, hlas se mu zachvěl a jeho mocná ruka zamířila k oku, aby skrytě setřela bohatou slzu. Pak se obrátil k nešťastnému kapitánovi, obklopenému hloučkem věrných námořníků, a dodal:

„A vy nezoufejte, patrone. Chápu, že ta, kterou jste ztratil a kterou zde marně hledáte, byla vám věrnou družkou v životě, ale...“

„To byla!“ zvolal kapitán a škytl pohnutím. „Padesát let jsem ji nosil.“

„Ano, ano,“ přerušil ho pan Florián jemně. „Padesát let jste ji na ruku nosil, modré z nebe byste jí byl snesl a teď...“

Byla to zajisté útěšná, teplá slova, která pan Florián pronesl. Ale kupodivu, zdrceného kapitána zřejmě nepotěšila. Zdálo se dokonce, že s nimi jaksi nesouhlasí.

„Nenosil jsem ji na ruku,“ řekl dotčeně. „Nosil jsem ji na hlavě!“

„Na hlavě? Hola!“ vykřikl pan Florián a podíval se vyjeveně na kapitána. „Chcete říci, že jste ji nosil na hlavě?“

„Ano, u všech žralocích ploutví a ocasů!“ zvolal kapitán a vypadal teď už docela pobouřeně. „Kde jinde bych ji nosil? Každý pořádný člověk ji nosí na hlavě.“

A vyřknuv tato slova, upadl kapitán opět náhle do zármutku tak hlubokého, že hrozen mořských vlků se mu znovu chvatně pověsil na břicho v temné předtuše, že kapitán podlehne přece svému žalu a vrhne se přes palubu.

Pan Florián stál s vypoulenýma očima a vypadal přesně jako člověk, který spolkl živou žabu a neví, jak se má k této události zachovat. Chvilku polykal naprázdno, ohromný ohryzek mu skákal v krku poplašeně nahoru a dolů, zrzavé obočí se mu úporně vraštilo a vůbec ukazovalo, že pan Florián o něčem hluboce přemýšlí. Trvalo to tak asi minutku nebo dvě. Posléze se pan Florián váhavě pohnul, vyplivl ještě jednu obzvláště dlouhou a tučnou chaluhu a pronesl sevřeným hlasem:

„Hej, kapitáne, povídám, víte, hrozně nerad jitřím ránu ve vašem srdci, ale... hm... zdá se mi, jako bych byl zaslechl, že jste ji nosil, ehm, ehm, na hlavě?“

„Ano,“ zakvílel kapitán a setřel slzu, „jak vám říkám, už padesát let ji tam nosím a najednou... běda, třikrát běda!“

Pan Florián zakroutil hlavou způsobem, který by měl pro většinu smrtelníků bezpochyby za následek zlomení krčních obratlů. „Na hlavě?“ opakoval několikrát chabě sám pro sebe a jeho tvář začala brunátnět. „Říkáte na hlavě? Hola! Hola! Mocný Joviši! Chcete opravdu tvrdit, že jste tu dámu nosil na hlavě?“

„Dámu? Jakou dámu? O jaké dámě je tu řeč, u stáda mořských sviňuch?“

„Cože?“ zvolal pan Florián hluboce pobouřen, „o jaké dámě? O té, co spadla do vody, ne?“

„Dáma?“ vykřikl kapitán z „Potěchy moří“ a teď začala i jeho tvář vůčihledně modrat. „Kdo tu kráká o dámě? Jaká dáma, ptám se, u všech jikrnáčů a mlíčňáků, kolik se jich vylíhlo na severní polokouli?“

„Svatý Mamerte, cožpak nemluvím jasně?“ zasténal pan Florián a vjel si pravicí do zrzavého strniska. „Přece ta dáma, kterou nosíte na hlavě! Sám jste to řekl.“

„Já že nosím na hlavě dámu? Hola! Kdo to řekl? Já? Hola, hola!!!“

„Ano, ty, mořský tuleni! A říkals, že ji tam nosíš už padesát let. A já jsem pro ni skočil do vody a plívám už půl hodiny jen samé chaluchy a ty brečíš jako stará baba...“

„Neříkej mi mořský tuleni,“ zařval kapitán z „Potěchy moří“ a zacloumal klubkem námořníků, kteří na něm viseli. „Neříkej mi tak a vůbec na mě nemluv, ty žábro ze stoleté sardelky. Kdo se tě prosil, abys mě vyrušoval v mém žalu?“

„Kdo? Kdo jiný než ty, ty podmořská žízalo! A taky nemohu za to, že to nebyla žádná dáma. A žádná dáma to nemohla být, jak už teď vidím, protože opravdová dáma nebude nikdy sedat takovému opršalému dědkovi na hlavě. A vůbec, kdo ví, co to bylo zač a kdes ji sebral.“

„Sebral? Hej! Já že jsem ji sebral, ty leklej potěře? Tak abys věděl, že jsem si ji poctivě koupil. Pamatuju se na to jako dnes. Mocný Joviši, vždyť tomu není ani celých padesát let, co jsem ji koupil. A stála mě tři pesos a pět centavos. A teď abych si kupoval už zase novou. Běda! Běda!“

„Ano, stála ho tři pesos a pět centavos,“ ozvalo se sborem z „Potěchy moří“. „My jsme to viděli na vlastní oči. A nemá ji ani celých padesát let.“

Hezkou chvíli bylo ticho. Pan Florián se díval na kapitána a kapitán na pana Floriána. Pak barva na tvářích pana Floriána přešla znenáhla z brunátné do modré a z modré do fialové. Posléze lapil pan Florián dech a zeptal se tichým, přiškrceným hlasem:

„Chceš snad říci, že ti spadla do vody...“

„Má čepice, u Joviše, copak jiného? Neslyšels nikdy vypravovat o čepici kapitána José? Byla to nejkrásnější čepice na světě a stála mě tři pesos a pět centavos. A teď je pryč a ani jsem jí ještě pořádně neužil, och, och...“

O hodinu později hnala se „Svatá Lucie“ už zase sama po opuštěném moři. Vítr nadýmal dychtivě plachty, paluba byla skoro prázdná a jen stařík Joachim stál na samé špici přídě a dumlal spokojeně svou dřevěnku.

Když mě uviděl, zamžoural na mne svýma bledě modrýma pomněnkovými očima, přehodil si dýmku z jednoho koutku do druhého a prohodil se zřejmým zadostiučiněním:

„Ty, Frantíku, co říkáš tomu hromobití před chvílí? Slyšels už někdy něco tak nádhernýho? A pak nám bude pan Florián vykládat, že neumí klít.“

VI – Pan Florián dostane rýmu a co z toho pošlo

Příhoda s čepicí rozrušila znatelně mysl pana Floriána. Jeho jindy tak čtveračivé oko vyhýbalo se teď pohledu všech živoucích tvorů na palubě, počínajíc panem Hopkinsem a končíc ochočenou ještěrkou pana Inocence. Pan Florián byl bodrý a přímý muž. Ale teď chodil po lodi sem a tam, zavrtával po dlouhé minuty zrak do hřebíků v podlaze a občas zafuněl a potřásl hlavou způsobem, který věštil, že jeho nitro je zmítáno různorodými a vesměs nepříjemnými pocity.

A k tomu ke všemu dostal pan Florián ještě rýmu. Někdo možná řekne, že rýma není tak hrozná věc. Dobrá, to je ovšem pravda. Ale je to pravda jen tehdy, když tato lehká, nevinná choroba potká prostého, normálního smrtelníka. Potká-li však muže, do jehož hrudníku se vejde na jedno vdechnutí přibližně tolik vzduchu jako do balónu bratří Montgolfierů, vypadá věc ovšem poněkud jinak.

První kýchnutí pana Floriána zastihlo mě na cestě od dveří kuchyně k zábradlí na návětrné straně, kde jsem zamýšlel vylít do moře kbelík pomyjí. Foukal bystrý, svěží větřík, obloha byla jasná a všechno ukazovalo, že se můžeme těšit na příjemný den. Nebylo mi dopřáno, abych se dlouho radoval z krásné pohody. Neboť v nejbližším okamžiku se ozvala hromová rána, plachty zapleskaly na ráhnech, racek nad mou hlavou zděšeně vřískl a loď se naklonila povážlivě na bok.

Zkoprněl jsem leknutím a pustil jsem vědro. Pak jsem si odplívl, protože pomyšlení, že nevděčná příroda na nás seslala tornádo, zrovna když jsem si ji nejvíc pochvaloval, naplnilo mě hlubokou trpkostí. A právě jsem se chystal projevit své mínění o té věci náležitými slovy, když se za mnou ozval hlas: „Hej, cvrčku, neumíš křesťansky pozdravit?“

ZKOPRNĚL JSEM LEKNUTÍM A UPUSTIL JSEM VĚDRO

Za mnou stál pan Florián. Jeho tvář byla rudá a oči mu plavaly v slzách. Vypadal jako člověk, který spolkl pomeranč a zapomněl si jej oloupat, a přitom se na mne díval nejinak, než jako bych já byl vinen tímto nedopatřením.

„Povídám, neumíš pozdravit?“ zahřimal pan Florián, když se nedočkal odpovědi. „Nevíš, co se sluší a patří, když člověk kýchne?“

Představa, že to nebylo tornádo, ale že pan Florián prostě kýchl, nijak mě neuklidnila. Naopak, cítil jsem, že se kolena pode mnou lehce zachvěla. „Vy jste kýchl, pane?“ vypravil jsem ze sebe s námahou.

„Ne!“ zavrčel pan Florián. „To kýchl někdo jiný. To kýchla tamhle ta sardelka ve vodě. To kýchl slepýš pana Inocence. U všech bradavic stoleté chobotnice, cožpak nepoznáš...“

V tu chvíli se zrak pana Floriána opět náhle zamžil. Ohryzek mu vyskočil až k bradě a hrud' se začala vzdouvat, až se příčné pruhy na jeho tričku zúžily na tenké čárky. Pak zavrtěl

pan Florián bystře nosem sem a tam. Vytáhl obočí a nabral do sebe ještě několik galonů vzduchu. Nakonec se rozkročil a...“
„Hepčí!!“

Bylo to nádherné kýchnutí. Otráslo mocně stožárem, za který jsem se prozířetelně ukryl, a odfouklo bednu se záchranými pásy dobře tři metry stranou. „Svatá Lucie“ zaskřípěla ve všech spárách a z lehkomyšlného racka v povětří vypadlo několik brček.

Počkal jsem ještě chvilku, a když se nic nedělo, vystrčil jsem opatrně hlavu ze svého úkrytu. „Budete ještě kýchat, pane?“ zeptal jsem se nesměle.

Pan Florián odfrkl, otřel si slzy a hlučně zatroubil do kapesníku. Zdálo se, že druhé kýchnutí mělo blahodárné účinky na jeho tělesnou soustavu. Vypadal osvěžen a dobrá nálada se mu na chvilku vrátila.

„Zatíb debudu,“ řekl přívětivě. „Dostal jsem trošku rybu a jak bidíš, seb tab drobet kýchnu. Ale byslíb, že kapka grogu debůže uškodit bébu orgadisbu. Dechtěl bys bi doskočit do kuchydě?“

Rýma pana Floriána se bohužel nelepšila. Naopak, horšila se. Jestliže pan Florián kýchl první den třikrát za dopoledne, kýchal teď třicetkrát za hodinu. „Svatá Lucie“ se otrásala jako přetopený kotel hrozící prasknutím, hejna sardelí prchala zděšením na všechny strany, a třebaže bylo klidné počasí, vypadalo to, jako bychom prožívali nejkrutější bouři.

Stařeček Joachim k tomu jen pokyvoval hlavou, a když jsme se ho ptali, co o tom soudí, řekl pln pochybností:

„Jo, jo, tohle nemusí taky dobře skončit, hoši. Pamatuju se na jeden případ, bylo to myslím roku 1888, a ten začal zrovna takhle. Jenomže tehdy potrefila našeho kapitána škytavka a ten kapitán byl ještě o kapánek silnější než pan Florián. A povídám, to by člověk neřekl, co taková škytavka dovede. Kapitán začal skytat ve středu v šest hodin ráno. V poledne už začaly vylézat z lodi hřebíky a nýtky, večer se urazilo kormidlo a ve čtvrtěk časně ráno jsme najeli na skalisko, ačkoli bylo moře jako ryb-

PAN FLORIÁN KÝCHAL NAHOŘE NA PALUBĚ

ník. Jak povídám, někdy má taková nemoc náramně rychle průběh.“

Tato osvěžující vzpomínka stařečka Joachima bohužel nikoho z nás nepotěšila. Jediný člověk, který v těchto smutných dnech pookřál, byl myslím pan Eustach.

Zdálo se, že tento zatrpklý a životem zklamaný muž náhle ožil. Kudy chodil, tudy mluvil o rýmě pana Floriána. Tvrdil, že se rýma nesmí za žádných okolností podceňovat. Že je to zpravidla jen začátek různých jiných vážnějších chorob. Že se z ní při neopatrnosti může lehce vyklubat zápal plic, proleženiny na zádech, pak otrava krve a brzká smrt, jíž může zabránit jen včasná operace. Operace je ovšem hračka, je-li náhodou po ruce obratný muž (pan Eustach), který odejme pacientovi několik žebér, levou lopatku a potřebný kus páteře, čímž nabude pacient opět chuti k životu a záhy ozdraví.

Celkem jsme z řeči pana Eustacha vyrozuměli, že by nic nenamítal proti tomu, kdyby si pan Florián počínal trochu neopatrně a kdyby se všechno vyvíjelo tak, jak bylo právě vyličen. Ale nebylo souzeno, aby se pan Eustach dočkal těchto příjemných chvil. Pan Florián kýchal sice stále divočeji, byl dokonce nucen opustit palubu a ulehnout na lůžko, ale zásadně odmítal dostat zápal plic a proležet si záda. Místo toho popíjel rum a občas prohlašoval s velkým zadostiučiněním, že se ještě nikdy necítil tak dobře jako teď.

To jsme ovšem my o sobě říci nemohli. Plavba se stávala stále horší a ošemetnější. Pokud pan Florián kýchal nahoře na palubě, ještě to ušlo. „Svatá Lucie“ skákala sice po hladině sem a tam jako splašený mezek, ale celkem to nebylo o nic horší než obyčejná bouřka. Ale od té doby, co pan Florián zalezl do kajuty, stala se situace povážlivou.

Poskoky „Svaté Lucie“ byly tak neočekávané, že většina mužstva byla víc na zemi než na nohou. Nikdo nevěděl, co se stane v nejbližším okamžiku. Kromě toho pan Samuel Hopkins, obsluhující kormidlo, byl neustále burcován ze spánku, a to byla myslím nejhorší věc, která mohla „Svatou Lucii“ potkat. Nikomu se dosud nepodařilo vysvětlit, jak je to možno, že pan Hopkins řídí loď bezpečně a přímo pouze v okamžicích, kdy je pohřížen v líbezném snění. Ale byla to pravda a nedalo se na tom nic měnit. Jakmile byl probuzen, upadal pan Hopkins hned v nevrlou náladu, oddával se trudným úvahám, a to se ovšem projevovalo i v řízení lodi. Kdyby v okruhu sta mil bylo v moři jen jediné skalisko, mohli jste na to vzít jed, že pan Hopkins najede v takových chvílích s lodí rovnou na ně.

Ano, na pana Hopkinse nebylo již spolehnutí. Chodil po zádi, vrážel hlavou do ráhen, a když usedl ke kormidlu, bylo vidět, že je mu zhoła jedno, kde je sever a kde jih. Občas sestoupil do naší kajuty, chopil se některého ze svých hudebních nástrojů a hrál.

A aby zlo bylo dovršeno, snesla se hned druhého dne na moře mlha. Byla tak hustá, že i mnozí ze zkušených plavců zabloudili často cestou z příde na zád a musely být pak za nimi vysílány záchranné výpravy, aby snad nezahynuli hladem a nepohodou. Mezi mužstvem se vzráhal neklid, který den po dni sílil.

„Jak dlouho chce ještě pan Florián kýchat?“ zeptal se třeba Olaf, zvaný Jepičí ouško, a řekl to hlasem, v němž nebylo ani špetky soucitu s panem Floriánem.

„Jak dlouho se budeme ještě batolit v téhle syrovátce?“ vrčel Slimák a bylo vidět, že jeho trpělivost se blíží ke konci.

„A vůbec, hoši, jedeme správně?“ ozvalo se ze strážního koše na stožáru, a třebaže nikdo neviděl pro mlhu, kdo tam sedí, a třebaže ten, který tam seděl, neviděl dál než na špičky svých bot, všichni cítili, že na této otázce něco je.

Zkrátka a dobře, něco viselo ve vzduchu.

Skutečně, když tak dnes přemýšlím o všech těch podivných událostech, které se zběhly na palubě „Svaté Lucie“ od chvíle, kdy pan Florián dostal rýmu a kdy jsme vjeli do té ohavné husté mlhy, zdá se mi, že člověk, ať už chce nebo nechce, musí věřit v osud.

A tento osud se patrně přidal na stranu mých budoucích čtenářů. Řekl si, že nedopustí, aby se při četbě příliš nudili. A tak se stalo, že „Svatá Lucie“ byla docela neomalenež vržena do víru událostí, o nichž se nikomu z nás ani nezdálo. Kdopak mohl tušit, že než uplyne několik dní...

Nepředbíhejme však událostem. Vraťme se tam, kde jsme přestali, k „Svaté Lucii“, potácející se v šedé břechce mlhy sem a tam a nevědoucí si rady.

VII – Zjevení v mlze

Staré pendlovky v kuchyni pana Inocence bručavě odbily jedenáctou. Blížila se doba oběda, ohromný kotel plný brambor proložených lososími řízkou pobroukával nad ohništěm, a nadzvedáváje občas pokličku, vyfukoval mocné oblaky páry vzhůru podél stěny ke stropu. Ve vzduchu se ploužila vůně majoránky a pečeného masa, několik vypasených much kroužilo líně kolem kamen, hodiny pokojně tikaly a... a zkrátka, bylo tu tak útulně a pokojně, jak si jen člověk mohl pomyslit.

A přece nám nebylo veselo u srdce. Ne. Ani panu Inocenci, ani mně, ani stařečkovi Joachimovi, který se k nám přišoural odněkud z hlubin pekelné mlhy venku na kus řeči. Seděli jsme mlčky na nízké lavici pod poličkou a dívali jsme se do ohně. Nikdo z nás se nehýbal, jen ruka pana Inocence zabloudila občas maně k některé z jeho ohromných kapes, plných ještěrek a hadů. Nikdy však nedokončila tento pohyb. Opravdu, zdálo se, že pan Inocenc propadl nadobro ponurým myšlenkám. Jeho maličký nosík, podobný červenému knoflíku, jako by pozbyl veškeré své přirozené bujarosti. Vršek jeho vysoké kuchařské čepice netrčel dnes hrdě ke stropu, ale visel schlíple na jednu stranu jako stožár zlomený bouří. I pozorovatel nadaný jen průměrnou bystrostí mohl lehce vidět, že prsa pana Inocence dmou se nepravdělně, jako by na nich ležela nějaká obzvláštní tíha. Konečně pan Inocenc vzdychl.

„Nelíbí se mi to,“ řekl povážlivě a jeho patero podbradků se zřetelně zachvělo. „Nelíbí se mi, že pan Hopkins chodí po palubě a vráží hlavou do ráhen, místo aby si hleděl kormidla. Nelíbí se mi tahle mlha, která mi leze do kuchyně, jak jen trošičku pootevřu dveře. Nelíbí se mi, že kapitán svěřil velení panu Floriánovi. A nejmíň ze všeho se mi líbí, že pan Florián leží už třetí den v posteli a pije rum.“

Řka tato slova, vytáhl pan Inocenc z kapsy hada, strnule naň pohleděl a pak ho zase beze slova zastrčil zpět.

„Pije pan Florián opravdu tak mnoho?“ odvážil jsem se zeptat. „Pamatuji se, že jsem mu tam dolů odnesl celkem tři láhve. Myslíte, pane Inocenci, že už je všechny vypil?“

Pan Inocenc otočil ke mně zvolna své huspeninové tělo. „Milý Frantíku,“ řekl ztěžka a s takovou útrpností v hlase, že jsem se začervenal až po uši, „jsi zelenáč. Jsi hodný chlapec, ale jsi malinko tuknutý. Tři láhve! Mocný Joviši, tři lahvičky! Ho, ho, ho!“

Chvilku se otrásal zuřivým, dýchavičným smíchem, v němž bylo stejně veselí jako trpkosti, a pak, zvednuv tlustý ukazovák, zakýval mi jím těsně před nosem a řekl: „Pamatuj si jednu věc! Možná, že pan Florián spotřebuje sem tam nějakou lahvičku. Když ho třeba bolí zuby nebo když ho pálí žába. Ale když pan Florián začne rum pít, pije ho vždycky rovnou ze soudku.“

Otevřel jsem dokořán oči úžasem.

„Ano!“ řekl pan Inocenc temně. „Už je to tak. Ale neměl by to dělat zrovna teď, když nevíme, co s námi bude.“

„Nu,“ zabručel stařeček Joachim filosoficky, „člověk musí věřit na svou šťastnou hvězdu, jak vždycky tvrdil nebožtík kapitán Timoteus, s nímž jsem se plavil v roce 1888 po Čínském moři. A věřil tomu pořád, i když ho piráti tahali za krk na provaze rovnou na vršek stožáru své džunky.“

„A opravdu ho neoběsili, pane Joachime?“

„Nikoli, Frantíku! Jeho víra, že ho neoběsí, byla tak silná, že se provaz najednou přetrhl a kapitán Timoteus spadl rovnou do moře, kde se utopil.“

Seděli jsme chvíli mlčky, uvažující o divných cestách osudu. Ale když jsem se podíval na pana Inocence, viděl jsem hned, že ani tento poutavý příběh stařečka Joachima nedokázal rozptýlit jeho chmurné rozpoložení. Člověk skoro viděl, jak se v mohutné tělesné schránce páně Inocencově prohání spousta všelijakých myšlenek, z nichž ani jedna nebyla kratochvilná. Nechápal jsem dost dobře, proč se pan Inocenc tolik rmoutí. Pravda, nebyli jsme právě v záviděňhodné situaci. Ale zdálo se

mi, že zármutek pana Inocence netýká se ani tak příliš osudu „Svaté Lucie“ a její posádky, jako spíš něčeho docela zvláštního, daleko osobitějšího. A že jsem se nemýlil, ukázalo se krátce potom.

Bylo to časně odpoledne (soudě podle pendlovek, neboť venku panovala stále stejná, hluboká bílá tma) a seděli jsme sami s panem Inocencem v kuchyni, když tu pan Inocenc najednou přerušil krájení cibule, jímž se právě zaměstnával, a těžce vzdychl. Pan Inocenc se ovšem navzdychal v posledních dnech již tolik, že by to našince nemusilo nijak překvapit. Jenže tento vzdech byl obzvláště hluboký. Říkal jasnou řečí, že něco v nitru tohoto znamenitého muže povolilo a že to musí ven. A skutečně.

„Frantíku!“ řekl pan Inocenc sklíčeně.

„Ano, pane?“

„Víš, že pan Florián ještě nepřestal pít?“

„To mě nepřekvapuje, pane Inocenci. Říkal jste přece, že když se do toho dá, ví, kudy na to. Pije ze soudku!“

Oko pana Inocence se zamžilo, bohatá slza se vykulila z levého koutku a pustila se bystře dolů po jeho mastné tváři. Snad tím byla vinna cibule, ale přísahat na to nemohu.

„Když říkáš, že pije ze soudku, máš, milý Frantíku, žel bohu pravdu jen napolovic,“ zamumlal pan Inocenc sklíčeně. „Pan Florián pije totiž už z druhého soudku, abys to věděl. Dal si ho donést z prachárny dnes po snídani, hned jej otevřel a prohlásil, že tahle várka se mu zdá ještě lepší než ta prvá. Chápeš tu hrůzu?“

„No, víte, pane Inocenci, já si taky myslím, že snad pan Florián trochu přehání. Ale když mu to neškodí, tak...“

„Neškodí! Probůh, chlapče, co to blábolíš? To se ví, že mu to neškodí. Ono mu to dokonce dělá dobře. Víš, že máme na lodi už jen jeden docela malinký soudek?“

Očka pana Inocence se pozvedla s bolestnou výčitkou ke stropu kuchyně. „Představ si jen, Frantíku,“ zaúpěl pan

KUCHAŘSKÁ ČEPICE PANA INOCENCE SE VZDULA JAKO BALÓN

Inocenc zlomeným hlasem, „představ si, že by se mně udělalo třeba špatně od žaludku. A že bych neměl už ani kapičku toho hřejivého nápoje!“

„Třeba se vám neudělá špatně, pane Inocenci.“

„Že neudělá? Ha! Proč by se mi nemělo udělat? Opravdu, ty mluvíš, jako bys neměl kouska citu v těle!“

Po těchto slovech hleděl pan Inocenc drahnou chvíli skelným zrakem na cibule na stole. Pak se těžce zvedl a prohlásil dutým, avšak rozhodným hlasem: „Jdu, Františku. Jdu k panu Floriánovi. Přesvědčím ho, že další pokračování v jeho nezřízeném pití vedlo by ke zkáze této lodi. Sbohem, snad se už nikdy nevidíme.“

„Nechodte, pane Inocenci!“ zvolal jsem polekaně. Ale pan Inocenc již byl venku. Pohltila ho bílá tma a jen tlumené, slabnoucí supění mi zvěstovalo, že pan Inocenc míní svůj plán uskutečnit.

Snad jsem neměl chodit za panem Inocencem. Ale jak už to na světě bývá, člověk se zpravidla vždycky připlete tam, kam nemá.

Nu co, řekl jsem si, počkáš si někde poblíž na pana Inocence a budeš aspoň vědět z první ruky, jak to dopadlo. Copak je na tom něco špatného?

Špatného na tom nebylo opravdu nic. Jenomže, a to jsem nemohl tušit, věci se vyvinuly trochu jinak. Když jsem se po kratším bloudění dostal mlhou až ke schodům vedoucím do podpalubí, chystal jsem se, že si sednu na první schod a počkám tu na pana Inocence. Jen jsem však usedl, ozval se zezdola tichý, zkormoucený hlas: „Jsi to ty, Františku?“

„Jsem,“ řekl jsem, poznávaje, že dole je pan Inocenc.

„Pojď sem, chci ti něco povědět.“

Sestoupil jsem čile dolů. „Jak jste pochodil, pane Inocenci?“ zeptal jsem se dychtivě, sotvaže jsem se octl v chodbě.

Pan Inocenc si trochu ztuha odkašlal: „Hm, totiž, abych ti řekl pravdu, Františku, já... já jsem tam ještě nebyl. Víš, tak

PAN FLORIÁN SE VRHL NA PALUBU JAKO ROZZUŘENÝ BÝK

mi napadlo, že snad bys mohl jít se mnou.“ Podíval se na mne a dodal pln naděje: „Máš zrzavou palici jako pan Florián a pozoroval jsem, že si tě pro to oblíbil. Tak půjdeš se mnou, co říkáš?“

„Já bych radši ne, pane Inocenci, já...“

Ale nedořekl jsem. Neboť v témže okamžiku se ozvalo zvnitřku kýchnutí tak strašlivé, že se kuchařská čepice pana Inocence vzdula jako balón, a hned poté se otevřely zprudka dveře a v nich stál pan Florián.

Byl jen v plátěných kalhotách a modrém tričku bez rukávů, a jak tak stál rozkročen na prahu, kývaje se zvolna na patách zleva doprava, podobal se věži, ohromné věži, která se zbláznila a pustila se do tance. Nesmírné svaly na jeho pažích se

vlنily jako klubka hadů, prsa při každém vdechnutí div neprotrhla tričko a brada, porostlá ohnivě zářícím strniskem, trčela do vzduchu jako padací most středověkého hradu.

Pan Florián si nás chvilku prohlížel střídavě levým a zase pravým okem, a třebaže vcelku vypadal náramně hrozivě, zdálo se, že v jeho očích není ani tak krvežíznivost, jako spíše nádech lehké zádumčivosti.

„Hola, hola!“ zvolal hromově. „Není-liž to Inocenc a malý Frantík? Pojdte dál, chlapci, a potěšte mě v mé samotě.“

Vklopýtali jsme váhavě dovnitř a věru, myslím, že bychom byli spíše my potřebovali útěchy než pan Florián. Zatím pan Florián za námi zavřel obřadně dveře, a usednuv na truhlu v koutě, vytáhl odkudsi za sebou soudek.

„Napřed se trošičku napijeme a pak si vesele pohovoříme. Nejdřív povinnost a pak teprve zábava!“ dodal na vysvětlenou. Hned poté se ozval hluboký, klokotavý zvuk a ohryzek páně Floriánův několikrát dychtivě poskočil nahoru a dolů, zatímco se dno soudku zvedlo o hezký kousek do výše.

„Pane Floriáne!“ zašeptal chvatně přiškrceným hlasem pan Inocenc, jehož líce zbledla při pohledu na tento znamenitý výkon.

„Hej, hola! Volá mě někdo?“ řekl pan Florián a postavil soudek něžně na zem.

„Pane Floriáne, chci vám něco říci. Totiž rád bych vám... totiž, eh eh, povídám, pane Floriáne, snad abyste už přestal pít!“ vyrazil pan Inocenc zoufale a otřel si z čela chladný pot.

Pan Florián se podíval střídavě na pana Inocence, na soudek a posléze kamsi do svého nitra a zdálo se, že je v rozpacích. „Cožpak jsem nepřestal?“ řekl nedůvěřivě. „Ho, u všech raků poustevníků, cožpak jsem právě nepoložil soudek na zem?“

„Já, já totiž myslím, abyste už vůbec přestal pít!“ vykoktal pan Inocenc žalostně.

„Přestat? Vůbec? Pročpak medle?“

Byly to tři docela stručné věty, ale vyjadřovaly plně všechnen neskonalejší úžas, který se rozhostil v mysli pana Floriána. Pan Inocenc se zatím trochu vzmužil.

„Nechci vám nic předpisovat,“ řekl nejtemnějším hlasem, jakého byl schopen. „Ale alkohol je jed. Je to dáblův nápoj.“

„Zcela správně, zcela správně,“ zavrčel pan Florián uznale. „Je to jed, a požíván v nemírných dávkách, může přivodit vážné následky, četl jsem to v lékařských knihách, a tak je to pravda.“

„Zcela správně, zcela správně, máš pravdu, Inocenci!“ pokýval pan Florián pochvalně hlavou. „A co dál?“

„Dál? Svatý Patriku! Což jste nepoznal, že chci říci, abyste už víc nepil, protože si ublížíte?“

„Ne,“ řekl pan Florián, pln hlubokého přesvědčení, „to jsem nepoznal. Kdybych pil nemírně, hned by mi bylo napadlo, že se to týká asi mne. Skutečně, Inocenci, mé slovo na to.“ Chvilku přemýšlel a pak se náhle obrátil ke mně:

„Ty, Frantíku, co myslíš, může mi uškodit pár kapek rumu?“

„Hra, totiž, snad...“

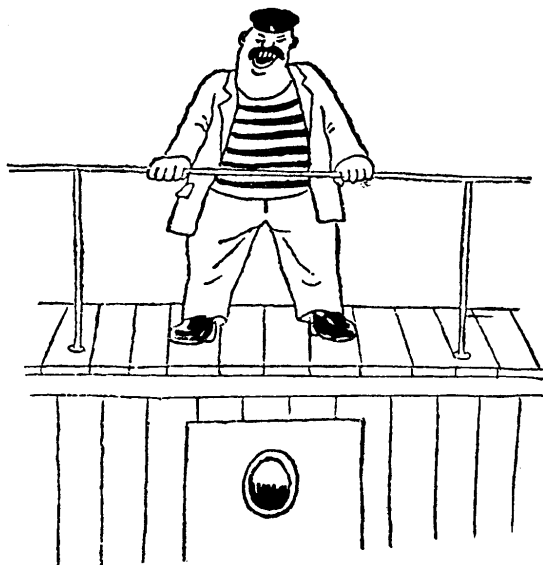
„Jsi moudrý muž, Frantíku, když tvrdíš, že ne!“ prohlásil pan Florián blahovlnně. „A tak se teď se mnou napiješ.“

Po těchto slovech sáhl pan Florián za sebe a nalil mi plnou sklenici rudohnědé tekutiny. Polila mě ledová hrůza, protože jsem ještě nikdy v životě nic podobného nepil. Ale pan Florián trval na svém: „Jen pij, to tě posílí. Dal bych také panu Inocencovi, jenže tomu by to uškodilo, chudákovi.“

Pan Inocenc zesinal. Viděl jsem, jaká muka trpí a jak chrabrý, ale beznadějný boj bojuje ve svém nitru.

„Nu, pane Floriáne,“ zašeptal nakonec zjihle, „možná že bych pro tentokrát kapičku snesl.“

„Ne, Inocenci, to nemohu připustit. Víím, že by to byla od tebe velká oběť, a to nechci od tebe žádat.“ Zrak pana Floriána se lehce omžil. „Jsi slabé konstrukce, Inocenci,“ řekl dojatě, „a tvé zdraví by mohlo utrpět. A tak když už se někdo musí obětovat, udělám to radši sám. Na zdraví, Frantíku!“

JEHO POVELY BURÁCELY Z KAPITÁNSKÉHO MŮSTKU

A pan Florián vymrštil soudek do vzduchu, jako by to byl jen lehounký míč, a chytiv jej půvabně v letu, přiložil jeho otvor přímo pod svůj nádherný ohnivý nos.

A tehdy v panu Inocencovi uvnitř něco prasklo. Jeho tvář změnila několikrát barvu od moučně bílé až do purpurově fialové, celé jeho tělo se roztrásl jako v horečce a proud slov vyrazil mu z úst:

„Tak abyste věděl, já vám něco povím! Slyšíte, pane Floriáne, povím vám něco a je mi jedno, jestli mě roztrháte na kousky nebo ne. Ano, pane Floriáne, je mi to fuk a je mi zrovna tak fuk, jestli se upijete až k smrti nebo ne. Ale chci vám říci, že zatímco vy tohle provádíte, ‚Svatá Lucie‘ se potácí v mlze a nikdo si jí nehledí. A posádka se bouří a možná že vjedem co nevidět někam na skálu a potopíme se. To jsem vám chtěl povědět, pane Floriáne, ano, to, že to od vás není hezké, a kdo ví, co se s námi stane a... a...“

„No, co a?“ řekl pan Florián rozmarně a nahnul znovu elegantním pohybem soudek k svému hrdlu.

„...a že tenhle soudek je poslední, který máme na palubě!“

Pan Florián pomalu vstal a zahleděl se strnule na pana Inocence. Pak položil soudek na zem a prohrábl si divoce rzivé strnisko. „Svatý Kryštofe! Chceš opravdu tvrdit, ty ohavný, bídný kuchaři, že tohle je poslední soudek?“

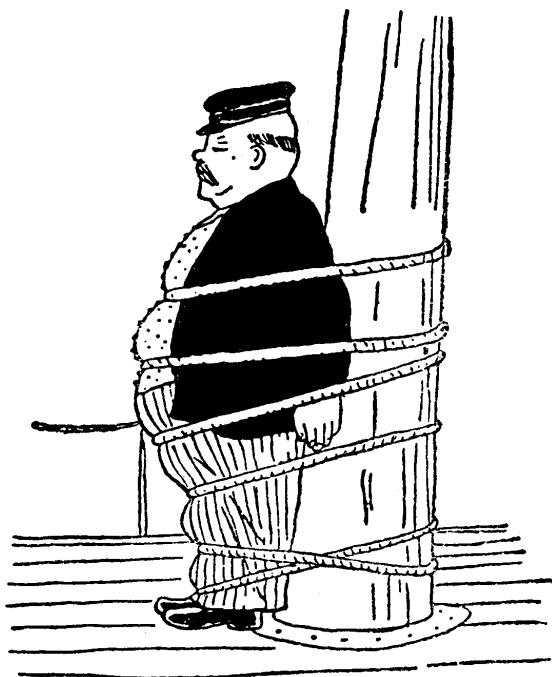
„Ano.“

„Běda!“ zvolal pan Florián mocným hlasem, a mumlaje podivná slova, jal se divoce pobíhat po celé délce kajuty. Byla to hrozná chvíle, neboť v panu Floriánovi snoubilo se tolik zuřivosti i mužného bolu a obojí bylo doprovázeno takovým přívalem pustých kleteb a nejstrašnějších výčitek všem svatým, které pan Florián třeba jen z doslechu za svého života poznal, že se v nás tajil dech. Seděli jsme zkoprnělí strachem, očekávající nejinak, než že co chvíli uchopí některého z nás a roztrhá ho v prudkém pohnutí myslí na kousičky.

Ale tu najednou, docela bez přípravy, pan Florián se zastavil a jeho tvář vzala na sebe výraz tak mírný a plný filosofické vyrovnanosti, že jsme stěží věřili svým očím. „Unáhlil jsem se, hoši,“ řekl pan Florián jemně a potřásl hlavou. „Odpusťte mi to, prosím. Pamatujte si, že pravý muž nikdy nehořekuje, ale bere věci tak, jak jsou. A proto myslím, že nemá smyslu naříkat nad tou kapkou, která ještě v soudku zbyla.“

A řka tato slova, pan Florián uchopil pevnou rukou soudek a jediným nesmírným douškem vyprázdnil jeho obsah. Pak vstal a rozhodným krokem zamířil ke dveřím.

Nebudu se zabývat podrobným líčením dnů, které pak následovaly. Bylo by to stejně obtížné, jako by chtěl někdo popisovat cyklon, v jehož středu se právě octl. Neboť pan Florián se vrhl na palubu jako rozzuřený býk. A počínajíc tímto okamžikem, vzala na sebe paluba „Svaté Lucie“ tvářnost bojiště uprostřed nejprudší bitvy. Plachty lítaly nahoru a dolů, kladky a vratidla skřípěly, posádka, podobná vyplašeným stínům, hnala se mlhou hned na před, hned zase na zád a pan Hopkins, vyburcovaný nadobro z rozkošných snů, točil kormidelním kolem

U PŘEDNÍHO STĚŽNĚ STÁL MUŽ

s divokou roztrpčeností člověka, kterému je zhola jedno, kde je sever a kde jih.

Ale panu Floriánovi na takových maličkostech zřejmě nezáleželo. Stačilo mu, že jedeme. Jeho povely burácely z kapitánského můstku a nic jej nemohlo zadržet kromě občasného, ale zato tím zuřivějšího kýchnutí, které pak protrhávalo mlhu dobrých dvacet metrů před lodí, takže bylo vidět moře, celé zpěněné pod přídí, prudce poskočivší vpřed.

Pět dní a pět nocí trvala tato divoká jízda do neznáma. A pak, šestého dne zrána, mlha se náhle roztrhla, jako by ji nějaký závan prudkého protivětru rozrazil vedví. Netrvalo to dlouho, jen několik minut, ale i v této krátké chvíli se nám naskytl pohled tak neočekávaný, že nám zarazil dech v těle.

Po našem levém boku, v blízkosti tak těsné, že jsme zřetelně slyšeli drsný zvuk plachetních provazců, smýkajících se

po ráhnech, plula loď. Plula rychle, pod všemi plachtami, skloněna trochu na bok, a v kalném svitu slunce, prodírajícího se řídkou mlhou, vypadala jako zjevení. Snad měla posádku. Ale ani jediného muže nebylo vidět na pusté palubě. Kromě slabého skřípění ráhen a šumění moře, rozráženého přídí, zdála se bez života.

A přece... Ano, najednou jsme si uvědomili tu věc, nejúžasnější ze všeho. U předního stěžně, obrácen tváří k přídi, stál muž. Stál vzpřímeně a toporně, jak nikdy nikdo nestojí, leda by byl pevně uvázán provazy. A tento muž byl přivázán provazy. Obepínaly jeho nohy, ruce, hrudník a hlavně – jeho nesmírné břicho, které teď ze strany, jakoby naschvál, ukazovalo nám své úžasné rozměry. A právě při pohledu na toto břicho poskočilo mé srdce jako vyplašený králík. Svatý Patriku, vždyť jenom jeden muž na světě má takový břich a tím mužem je...

V témže okamžiku spoutaný muž obrátil hlavu směrem k nám. Jeho zrak přelétl ponuře „Svatou Lucii“ a zastavil se na mně. Otevřel ústa a zase je sklapl. Minutku jsme si hleděli upřeně do očí. A pak najednou muž zacloumal provazy tak divoce, že stěžně zachrupal v samých základech, a zvolal mocným hlasem:

„Máš mou dýmku, Frantíku?“

„Mám!“ křikl jsem.

Ano, teď už nebylo pochyby. Byl to strýc Bonifác.

VIII – *Osud strýce Bonifáce je v sázce*

Teprve za hodnou chvíli jsem se probral z úžasu.

„Strýčku!“ vykřikl jsem a vztáhl ruce dopředu. Ale bylo již pozdě. Loď zmizela. Mlha, která se protrhla snad jen proto, aby nám připravila toto překvapení, opět se uzavřela a byla neproniknutelnější než dříve. Stála jako bílá obludná zeď kolem „Svaté Lucie“ a odloučila nás rázem od ostatního světa.

V mé hlavě vířily nejzmatenější myšlenky. Mýlil jsem se? Byl to jen přelud? Štípl jsem se do boku, až mi slzy skočily do očí a ubezpečily mě tak, že František Pařízek je přece jen ve stavu dokonale bdělém. Nuže, bylo-li tomu opravdu tak, pak zbývalo jen jediné vysvětlení: že to byl opravdu strýc Bonifác a že se asi vypravil nazdařbůh na moře za mnou, popřípadě i za svou milovanou dýmčičkou, za čím spíše, na tom teď nezáleželo. Neboť běda, záleželo teď na jen jediné věci: že strýček Bonifác zase zmizel, a to v postavení, jež mu zřejmě nikdo nemusil závidět.

Proč však byl strýček, probůh, přivázán ke stožáru? Proč bylo jeho vznešené břicho ovázáno provazy a lany jako nějaký obyčejný balík bavlny, který se má spustit do podpalubí? Byla na lodi posádka, nebo byl chudák strýček opuštěn a bezmocen uprostřed širého oceánu?

Všechny tyto myšlenky mi netrvaly déle než vteřinu. Ale pak se mi zase vrátil můj zdravý rozum, který volal po činech, a nikoli po planém rozjímání.

„Pane Floriáne!“

Ano, musím ihned vysvětlit panu Floriánovi, oč jde, a přimět ho, aby zakročil. To bylo jasné. A neváhaje tedy již déle, vrhl jsem se kvapně ke kapitánskému můstku a stanul posléze udýchán před panem Floriánem.

Trčel přede mnou jako ohromný mlhavý stín, a pokud jsem mohl pozorovat, mnul si zamyšleně bradu.

„Kdo to byl, Frantíku?“ předešel mě otázkou, dříve než jsem mohl sám promluvit.

„Strýc Bonifác!“ vyrazil jsem bez dechu. Zdálo se mi samozřejmým, že když řeknu „strýc Bonifác“, bude tím všechno rázem vysvětleno. Ale pan Florián nechápal.

„Strýc Bonifác? Hola! Jaký strýc? Čí strýc? A proč byl přivázan ke stožáru?“

Trochu se mě dotklo jeho chování. „Je to můj strýc a jmenuje se Bonifác,“ řekl jsem důstojně. „A je to nejlepší námořník na světě, abyste věděl, pane Floriáne.“

Stín pana Floriána se trochu zakymácel.

„Ne tak zhurta, cvrčku! Ne tak zhurta! Řekněme, že je to tedy tvůj strýc, když na tom trváš. Ale zda je nejlepším námořníkem na světě, to je zas jiná věc! Podle mého názoru nejlepší námořníky neuvazují ke stěžni bez důvodů. Hej, co na to řekneš, mládenče?“

Možnost, že by se někdo mohl dívat na věc z takového hlediska, přivedla mě docela z rovnováhy.

„Ale když vám přece říkám, že strýček Bonifác je nejlepší člověk na světě! Ano, hned po mém tátovi. Cožpak nevidíte, že tam strýčka uvázali proto, že se asi posádka vzbouřila a on se jí postavil na odpor?“

„Možná že máš pravdu, možná že ne,“ řekl pan Florián suše. „Co vlastně chceš?“

„Abyste vysvobodil strýčka z jeho zajetí, u všech mořských cibulí!“ zvolal jsem a myslím, že jsem dokonce zadupal nohama. „Každá minuta je drahá. Což to nevidíte?“

Pan Florián zasupěl. Viděl jsem, jak se jeho stín znatelně rozšířil, jak nabíral dech. Natáhl ke mně svou obrovskou pracku a už jsem myslel, že mě popadne za krk a hodí přes palubu. Ale pak jeho ruka zaváhala a pan Florián, těžce povzdychnuv, chytl mě za opasek, přitáhl k sobě a pozdvihl jako pírkó těsně před svůj nos. Chvilku si mě pátravě prohlížel a konečně, vzdychnuv ještě jednou, řekl:

„No dobrá, Frantíku, věřím, že je to tak, jak říkáš, a že máš strach o svého strýčka. Hm, dobrá, dobrá.“

Uchopil levicí opět svou dolní čelist a jal se ji hnísti, jako by se domníval, že tato činnost uspořádá trochu jeho myšlenky. Pak mě postavil dost opatrně na zem a vybafl: „Tak! A co chceš, abych udělal, ty rezatej dřáblíku?“

„Pustit se za lodí! Zajmout ji. Odvázat strýčka Bonifáce a pak ji potopit,“ zvolal jsem pln nadšení, vida, že srdce pana Floriána začíná jihnout. Pan Florián dlouho neodpovídal. Pak zachrčel jako staré pendlovky, když se chystají odbíjet, a udělal: „He!“

Mohlo to znamenat všelicos, ale aby nebylo mýlky, pan Florián mi to okamžitě vysvětlil. „Koukej,“ řekl, „kdybys mě požádal, abych přelomil vejpůl tenhle stožár, tedy beze všeho. Kdyby tě napadlo, že bych měl udělat z jednoho pana Hopkinse čtyři menší, no, pro radost bych ti to třeba taky udělal. Ale tohle je trochu jiná věc. Honit a zajmout cizí loď, to je věc trošičku tento, hm, povážlivá. O tom by musel rozhodnout kapitán. Chceš-li to zkusit...“

Pan Florián ještě ani nedořekl a už jsem byl dole na palubě a v několika dalších vteřinách jsem zaklepal srdnatě na dveře kapitána Hurikána. Byl jsem pln naděje a nepochyboval jsem ani dost málo, že to dobře dopadne. Přesto mi srdce trochu bušilo. Kapitán Hurikán byl bytost tak tajemná a podivínská a mluvil jsem s ním v životě vlastně jen jednou. Tehdy byl ovšem velmi laskav. Ale co když dnes nebude?

Zaklepal jsem znovu. A protože se uvnitř nic neozývalo, dodal jsem si odvahy a vstoupil do kajuty. Kapitán seděl za stolem, na němž leželo obrovské album, a tak z celé jeho drobné postavičky bylo vidět jen vršek hlavy hluboce skloněné nad foliantem. Vypadalo to, jako by tam leželo nedostavěné vrabčí hnízdo. Bylo zřejmo, že kapitán Hurikán je ponořen v práci. Při zvuku zavíraných dveří sebou trochu škulbl, ale ani nezvedl hlavu a řekl jen nepřítomně:

„Máte zaklepat, než vstoupíte, pane Floriáne.“

KAPITÁN SEDĚL ZA STOLEM, NA NĚMŽ LEŽELO OBROVSKÉ ALBUM

„Hm, totiž, já nejsem pan Florián,“ řekl jsem v rozpacích a přešlápl jsem z nohy na nohu.

Kapitán Hurikán zvedl hlavu, zamžikal očima a dlouho si mě pozorně prohlížel. Posléze se zdálo, že přece jen připustil možnost, že nejsem pan Florián, a řekl s povzdechem: „Pořád mě někdo vyrušuje. A kdopak tedy jsi?“

„František Pařízek, pane. Už jsem u vás jednou byl a ukazoval jste mi známky. A teď jsem vás přišel poprosit...“

Kapitán mi nedal domluvit. Oči, ústa a celá jeho tvář se najednou rozjasnily. „Aha, aha!“ zvolal s jakousi radostnou poplašeností a vyskočil od stolu. „To jsem rád. Tak pojď sem, Františku, jdeš jako na zvanou. Viděl jsi už někdy tuhle známku?“

Laskavá nálada kapitána mě sice potěšila, ale na druhé straně jsem již hořel nedočkavostí přednést svou věc.

„Vidíš ty zoubky?“ pokračoval kapitán Hurikán pln slastného vzrušení. „A tu barvu? Holečku, to je právě ta vzácnost, když je obojí pěkně pohromadě. Tak, a teď se podíváme na vodoznak.“

Podíval jsem se na vodoznak, ale pak jsem to již nevydržel a vyhrkl jsem: „Chtěl bych vás o něco poprosit, pane!“

„Chtěl bys mě o něco poprosit?“ opakoval kapitán. Naklonil hlavu k rameni jako nějaký starý pták, prohlédl si mě s chytřáckou blahovolností od hlavy až k patě a pak, zvednuv ukazováček, zamával jím divoce ve vzduchu.

„Ťa, ťa, Františku! To tě ani nenapadej. Kdepak, holenku, tuhle známku ti nedám!“

„Ale já nechci známku! Já vám chci jen říci, že jsme právě potkali loď a na té...“

„Nepovídej, chtěl jsi tuhle známku a basta. Kdopak by ji nechtěl? No, ale dám ti jinou. Podívej se třeba na tuhle.“

Popadla mě hrozná chuť chytit kapitána Hurikána za kalhoty a třepat jím tak dlouho, až by přišel na jiné myšlenky. A ve své netrpělivosti vyklopit ze sebe všechno co nejdřív, koktal jsem a pletl páte přes deváté to, co mi tak těžce leželo na mysli.

„Ne, já nechci opravdu žádnou známku, pane, slyšíte?“ křičel jsem. „Chci, abyste vysvobodil strýce Bonifáce ze zajetí. Je přivázan ke stožáru lodi a možná zahyne. Musíme ji chytit. On je báječný člověk a hned se ptal po své dýmce – a musí to být brzy, kapitáne!“

Kapitán Hurikán vykulil své bledě modré oči. „Co to blábolíš, Frantíku? Jaký strýc?“

„Strýc Bonifác, pane!“

Kapitán se trochu uklidnil. „Ty máš strýčka? No, to je hezké. A kdepak bydlíš?“

„Je přivázan u stožáru. Copak jsem vám to právě neřikal?“

„Hm, hm,“ řekl kapitán Hurikán nedůvěřivě. „To je nepohodlné bydlení. Ale to se přivazuje jen na noc, ne? Asi je náměsíčník, jak vidím, a bojí se...“

„ANO, PANE, BYLA TO PĚKNÁ SBÍRKA“

„Ale on není náměsíčník, kapitáne! A nepřivazuje se sám. To ho tam přivázali oni!“

„Kdo?“

„Nu, posádka toho škuneru přece! Vzbouřila se. Musíme ho potopit.“

„Strýčka Bonifáce?“ vyhrkl kapitán Hurikán radostně.

„Ne, ten škuner, kapitáne! Ale dřív musíme odvázat strýčka. Běda, což to nechápete, pane?“

„No dobrá, tak ho tedy odvaž, já proti tomu nic nemám. A řekni panu Floriánovi, aby ho podruhé neuvazoval bez mého svolení.“

„Ale vždyť já ho nemohu odvázat, kapitáne, slyšíte? On tady není. A pan Florián ho nedal uvázat. On je na druhé lodi.“

„Kdo? Pan Florián?“

„Ne, strýček Bonifác, copak neslyšíte?“ Vykřikl jsem to už skoro se slzami v očích.

„No, no,“ zabručel kapitán Hurikán polekaně. „Tohle ne. To nedělej. Pověz mi to ještě jednou, celé hezky od začátku, ale abych tomu rozuměl, u všech mořských sviňuch!“

A tak jsem konečně ze sebe vyklopil všechno, co se přihodilo a co mi nejvíc leželo na srdci, a kapitán poslouchal, pokyvoval hlavou a pak jsem skončil a bylo ticho.

Kapitán Hurikán jal se přecházet kajutou sem a tam, ruce za zády, jeho rozčepýřená ptačí hlava se nakláněla stále víc k levému rameni a tvář se mu zvolna, ale nezadržitelně začala chmuřit. Konečně se zastavil přímo přede mnou, podrbal se zamyšleně pinzetskou na špičce nosu a řekl:

„Hm, tohle je opravdu, abych tak řekl, zatrachtilá historie. Je mi tě líto, jenže, víš, ono to není tak jednoduché. Kdyby se ukázalo, že to vlastně není tak, jak ty si to představuješ, měl bych z toho velkou mrzutost. Něco jiného by bylo, kdyby ten tvůj strýček nás volal na pomoc. Ale to ne, kdepak! Místo toho si křičí o nějakou hloupou dýmku.“

Namítl jsem, že by byl strýček docela určitě požádal o pomoc, kdyby byl měl na to čas. Ale kapitán jen netrpělivě luskl prsty. „Ba ne, holenku. Když má někdo smrt na jazyku, neshání se po dýmce, ale volá hezky čiperně o pomoc. Ne, opravdu z toho nebude nic. Nevidím žádný zákonný důvod, na jehož podkladě bych se mohl pustit do takové věci.“

„Tak vy mi opravdu nepomůžete, pane?“

„No, rád bych, rád. Ale jak vidíš, opravdu to nejde.“

Stál jsem jako zařezán uprostřed kajuty a sta vidin, jedna pochmurnější než druhá, míhala se mi před očima. A nejhroznější ze všech byla představa strýce Bonifáce stojícího u stožáru, hledícího tváří v tvář nezadržitelně se blížící smrti a šeptajícího posledním dechem: „Tak vida, Františku, vypravil jsem se za tebou přes celý širý oceán a teď, když sám potřebuji pomoc, nechals mě na holičkách. Běda, to jsem si o tobě nepomyslí!“

Zatím se kapitán Hurikán ode mne odvrátil a usedl opět za stůl ke své práci. Svatý Patriku, ještě několik vteřin a budu muset odejít. Porazen na celé čáře! Ha, Frantík Pařízků porazen od takového cvrčka! Potrhlého a umíněného filatelisty! Probůh, Frantíku, napni přece svůj mozek! Načpak máš na krku palici zrzavou a umíněnější než všechny palice světa?

A hle, v nouzi nejvyšší to najednou v mém mozku divoce zaharašilo. To, co mě napadlo, byla myšlenka zoufalá a přitom neskonale drzá, ale zapudil jsem od sebe rázně výčitky svědomí. Jen klid, Františku, řekl jsem si, jen klid. Nezapomínej, že jde o strýčka Bonifáce. O jeho dýmčičku. A o tvou dobrou pověst, Františku Pařízku! A tak, zhluboka vzdychnuv, řekl jsem se vši vyrovnaností, jaké jsem byl jen schopen:

„Děkuji vám, kapitáne, že jste mě vyslechl. Nepochybuji, že byste mi byl jistě pomohl, kdyby to bylo jen trochu možné. Ale povinnost je povinnost a nedá se nic dělat. Škoda jen, škoda těch známek!“

Kapitánův špičatý nosík se zvedl zvolna z eldoráda zoubků, průsvitek a barevných odstínů a zavětral obezřetně na všechny strany. „Povídal jsi něco, Františku?“

„Nic, co by vás mohlo zajímat, kapitáne. Jen jsem si řekl, že je těch známek přece jen škoda.“

„Známek? Jakých známek?“

„No, té sbírky.“

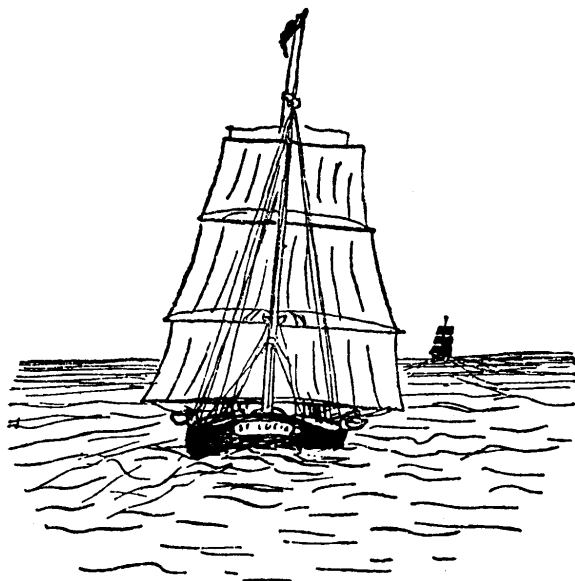
„Jaké sbírky? U všech lososích mlíčňáků, o jaké sbírce to blábolíš?“

„To nic, kapitáne. To nestojí za řeč. Myslil jsem jen na sbírku známek strýčka Bonifáce.“

„Ha! Tvůj strýček sbírá známky?“

„Jé, kapitáne, odmalička! Má sbírku, na kterou se přijeli podívat lidé až z Ameriky.“

Byla to lež tak hrozná, že mně až mráz přejel za ušima, neboť strýček Bonifác měl o známkách asi takové ponětí jako nosorožec o porcelánu, ale už jsem byl jednou v tom a nic už mě nemohlo odradit. A tak jsem dodal hlasem, jakým se mluvívá o nebožtíkovi: „Ano, pane, byla to pěkná sbírka. Ubohý strýček ji miloval nadevše. Měl jen dvě vášně. Moře a známky. A od té doby, co se odebral na odpočinek, věnoval všechn svůj čas jen známkám. Měl je ve dvou velkých skříních. A ty nejvzácnější kusy měl v koženém albu, a když jsem byl hodný, tak mi je někdy ukazoval.“

HONBA ZA „JUDITOU“ ZAČALA

Zatímco jsem mluvil, kapitán Hurikán se pomalu zvedal od stolu. Čepička se mu svezla k uchu a jeho bledě modré oči zíraly do prázdna.

„Ty, Frantíku, povídám, nepamatuješ se, neměl-li snad také nějaké staré Španělsko?“

„No, abych vám řekl pravdu, pane, já se v tom moc nevyznám,“ řekl jsem ledabyle. „Možná že jich moc neměl. Ale pamatuji se, že mi jednou povídal: ‚Frantíku, podívej se na tuhle známku. Je to královna Isabela z roku 1851. Jak se ti líbí? Platí dva reály a je modrá.‘ A z toho usuzuji, že nějaké španělské měl.“

Za mé řeči tvář kapitána Hurikána prodělala několik podstatných změn. Měnila postupně barvu i tvar, a když jsem skončil, zdálo se, že ještě vteřinku a kapitán pukne.

„Cože? Slyšel jsem dobře? Opakuj to ještě jednou! Řekni ještě jednou: Isabela z roku 1851. Ne, řekni: modrá Isabela! Modrá! Ho, he!!! Chceš tvrdit, že byla modrá?“

„Jako chrpa, kapitáne. Strýček říkal, že sice má ještě lepší věci, ale tahle že taky není špatná.“

„Špatná! Hej, povídám! Víš, kolik stojí ta známka? Sto tisíc! A nikde se nedostane. A já ji nemám!“

Poslední slova vykřikl kapitán Hurikán způsobem, který připomínal řev lvice, když zjistí, že jí chybí jedno mládě.

„No, to je opravdu škoda, kapitáne,“ řekl jsem. „Protože teď si právě vzpomínám, že strýček říkal, že by ji rád vyměnil.“

„Ty říkáš, že by ji vyměnil?“ zaúpěl kapitán. „Svatý Hieronymy, a to mi povídáš teprv teď, když už se plavíš na téhle mizerné kocábce skoro měsíc? Vyměním tu známku! Koupím ji, abys věděl. Hola, dám za ni každou rozumnou cenu. Ne, přeplatím ji třeba, u všech bradavic stoleté chobotnice!“

„Věřím vám na slovo, kapitáne,“ řekl jsem s ponurým zadoštiučiněním. „Ale teď už je pozdě. Neboť touhle dobou je už strýček možná mrtev. A pokud jde o jeho sbírku, ne, ne, byl by to hotový zázrak, kdyby i po ní nebylo veta.“

„Probůh, snad nechceš říci...“

„...že ji má strýček u sebe na té lodi? Inu, ovšem že má! Nikdy se od ní neodloučil, stejně jako vy byste se neodloučil od své. Vozil ji s sebou na všech svých cestách. No, a teď je s ní amen. A ostatně i kdyby nebylo, co je to platno, když stejně nemůžeme přispět strýčkovi na pomoc?“

Kapitán Hurikán zesinal.

„Ano,“ doložil jsem zamyšleně. „Už to asi tak bude. Je tu sice ještě slaboučká naděje, že ji piráti nehodili do moře, ale že si ji vzal kuchař a bude z ní vytrhávat listy na podpal. Možná že ještě nedošel až k Isabele. Byla myslím na patnácté stránce a...“

Ne, nebylo již třeba dál mluvit. Kajuta byla prázdná. Byl jsem najednou sám. Zato nahoře na palubě bylo slyšet dupání bot, hluk zmatených hlasů, křik a divoké kletby a nad tím vším vynikal pronikavý, písklavý hlásek kapitána Hurikána:

„Ano, pane Floriáne, činím vás osobně odpovědným za to, že dohoníme tu prokletou rachotinu, a to co nejdřív. Potopíme

ji, pane! Roztrháme posádku na kusy. Ale dřív se důkladně rozhlédnu po palubě. Rozuměl jste, pane?“

A tak začala honba za „Juditou“, neboť tak se jmenovala loď, na níž strýček Bonifác, břicho ovázané provazy, čelil hrdinně neblahému osudu.

IX – Honba za „Juditou“

Dny, které nyní následovaly, byly plny podivných příhod. Jsem si jist, že se některé z nich budou snad zdát malichernými, jiné zas neuvěřitelnými a některé dokonce smyšlenými. Naštěstí však mám uschovány listy svého deníku z toho období plavby, a bude tedy nejlépe, jestliže je prostě opíši. Jsou psány pod čerstvým dojmem událostí, a tedy naprosto věrohodné.

28. dubna.

Je večer a píši tyto řádky při světle lojové svíčky na obráceném umyvadle, kterého jinak používá pan Inocenc k přípravě zásmažky.

Oh, jak rád bych napsal na tento kus papíru, že všechno je už v pořádku! Že jsme dohonili „Juditu“, osvobodili strýčka z drápů pirátů a že teď už máme před sebou jen dny plné pohody a bezstarostného veselí. Bohužel, nejde všechno tak, jak jsem si představoval v mladistvém zápalu.

Vyhrál jsem, pravda, svůj boj o záchranu strýčka Bonifáce a kapitán Hurikán (pokud neudílel rozkazy) běhal dnes celé odpoledne po palubě s nosem větřícím zuřivě na všechny strany. Vypadal jako setr, když zahlédne z dálky koroptev. Vypadal jako trosečník, který už týden jí jen tkaničky z bot a teď najednou ucítí ve vzduchu vůni svíčkové na smetaně. Bylo zřejmo, že kdyby záleželo jen na vůli kapitána Hurikána, byl by strýček Bonifác touhle dobou už dávno v bezpečí na palubě „Svaté Lucie“ a Isabela Kastilská už dávno úhledně přilepena na čelné místo nejkrásnějšího koženého alba.

Ale po „Juditě“ ani po strýci Bonifácovi není, žel, dosud nejmenší potuchy. Představoval jsem si to příliš jednoduše. Věřil jsem, že za několik hodin dohoníme „Juditu“ a ostatek že již bude snadná věc. Ale skutečnost je jiná. Kde je vlastně „Judita“?

A tu musím s lítostí odpovědět, že nikdo z nás, ba ani pan Florián a pan Hopkins, to neví. Nevíme dokonce ani to, kde jsme my sami.

O této chmurné skutečnosti mě přesvědčila rozmluva, kterou jsem zaslechl náhodou dnes kvečer, když jsem se v mlze zatoulal až ke kormidelníkově budce. Neviděl jsem ovšem oba mluvící, ale podle hlasu jsem neomylně poznal pana Floriána a pana Hopkinse. Hlas pana Floriána byl hřmotný a útočný, páně Hopkinsův pak ještě o poznání tenčí a skřípavější než obvykle. Zdálo se, že rozmluva trvá již delší dobu a blíží se svému vyvrcholení.

„Pane Hopkinsi!“

„Ano, pane?“

„Pane Hopkinsi, pozoruji vás už půl hodiny.“

„Velká čest pro mne, pane.“

Pan Florián zlostně zafrkal. „Pozoruji vás již půl hodiny a musím vám říci, že nejsem spokojen. Ne, nejsem vůbec spokojen se způsobem, jímž řídíte loď, pane Hopkinsi!“

„Je mi líto, pane.“

„Mně taky,“ zavrčel pan Florián temně. „Je mi líto, když vidím, co provádíte se ‚Svatou Lucií‘. ‚Svatá Lucie‘ je loď, pane Hopkinsi, rozumíte? Je to loď a má plout jako loď, a ne poletovat jako bělásek zelný sem a tam. Atlantský oceán není louka, pane Hopkinsi, rozuměl jste? Ale vám je to asi jedno, jak vidím. Točíte kormidlem kolem dokola, jak vám napadne. Věřu, pane, jak se tak na vás dívám, málem bych řekl, že ani dobře nevíte, kde je sever a kde jih!“

„A uhádl byste,“ řekl pan Hopkins suše.

„Cože!?“ vykřikl pan Florián a zafuněl tak divoce, že se mlha na okamžik rozptýlila. „Vy tedy nevíte, kde je sever a kde jih, pane Hopkinsi? A vy chcete být kormidelníkem na ‚Svaté Lucii‘? Jsem odpovědný za plavbu této lodi a pohovoříme si o této věci ještě důkladněji, až přijde čas, pane. Prozatím se vás ptám jen na jedno: Nač vlastně máte kompas, pane Hopkinsi? Hej, povídám, nač máte kompas, pane?“

„Bůhví,“ odtušil odevzdaně hlas páně Hopkinsův. „Domníval jsem se, že k správnému řízení lodi. Ale od té doby, co v něm chybí magnetická strelka...“

„Cože? Slyším dobře, pane Hopkinsi? Vy se odvažujete tvrdit do očí prvnímu důstojníkovi, že vám zmizela z kompasu strelka? Jak mohla zmizet, u stáda mořských ježků?“

„Lehce, pane. Loď se prudce otrásla, spadlo ráhno a udeřilo přímo do busoly. Minulo přitom mou hlavu jen o vlásek.“

„Nemožno, pane Hopkinsi! Pokud vím, nenarazili jsme na skalisko ani nevypukla bouře.“

„Nevypukla, pane, toť pravda. Ale ráčil jste kýchat.“

„Eh, eh?“

„Kýchal jste, pane. Kýchnutí, které srazilo ráhno ze stožáru, bylo v počtu osmdesáté druhé. Bylo to obzvlášť zdařilé a nepředvídané kýchnutí, pane. Netušil jsem, že přijde tak brzy, a to byla má chyba. Obyčejně byla mezi nimi přestávka pěti minut, ale tohle...“

Slyšel jsem, jak pan Florián rozpačitě odkašlal. „No dobrá, dobrá, pane Hopkinsi, nechme toho. Hm, ano, copak jsem to chtěl říci? Dobrý námořník se přece obejde i bez kompasu, ne? Řekněme, že východ je tamhle...“

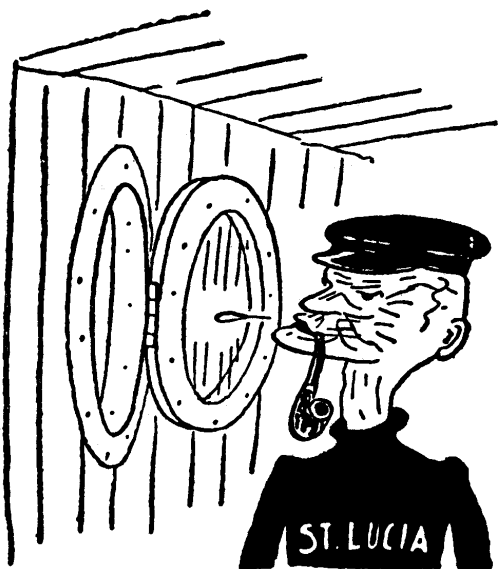
„Ne, tamhle!“

Pak hlasy zanikly a už jsem neslyšel nic. Nicméně tato rozmluva mě utvrdila v přesvědčení, že honba za „Juditou“ nebude zdaleka tak jednoduchá. Chudák strýček Bonifác!

Ale pro dnešek musím skončit. Otvírají se dveře a přichází pan Inocenc, stařeček Joachim, a vida, dokonce i pan Eustach.

29. dubna.

V noci se stala podivná příhoda. Zdá se tak neskutečná, že dnes, když o ní přemýšlím při plném vědomí, začínám dokonce pochybovat o tom, že se vůbec stala. Dobrá. Ale než se o ní zmíním blíže, rád bych si zaznamenal některé věci, které předcházely a které možná mají také svůj zvláštní význam.

STAŘEČEK JOACHIM PLIVL PŘESNĚ DOPROSTŘED OTEVŘENÉHO OKNA KAJUTY

Můj poslední záznam končil, jak vidím, poznámkou, že přichází do kuchyně pan Inocenc společně s Joachimem a panem Eustachem. Byl jsem rád, že přišli. Seděl jsem již celou hodinu sám v blikavém světle svíčky mezi samými hrnci a pánvemi a bylo mi věru smutno u srdce. Člověk si rád pohovoří s lidmi, když se cítí opuštěn a když se zdá, že všechno na světě mu jde napříč. Nu, a tu musím přiznat, že moji pozdní návštěvníci byli ke mně velmi laskaví a snažili se mě všemožně utěšit a dodat mi nové naděje. Jen pan Eustach toho moc nenapovídal. Seděl v koutě, kolena u brady, a jeho oči dostávaly chvílemi skelný, nepřítomný výraz.

„Musíš nám vypravovat, Frantíku, jak jsi pořídil u kapitána,“ řekl úvodem pan Inocenc a jeho tučné uši zrůžověly samou zvědavostí. „Myslel jsem, že mě trefí šlak, když vylítl najednou na palubu a začal dávat rozkazy. Jak jsi to dokázal, ty kluku mrňavá?“

Vypravoval jsem celou rozmluvu, kterou jsem měl s kapitánem, zamlčev ovšem opatrně, že jsem hrozně lhal, když jsem

kapitánovi tvrdil, že strýc Bonifác také sbírá známky. Pan Inocenc poslouchal se zřejmou rozkoší, očka se mu leskla nadšením a co chvíli se plácl bouřlivě do stehů, zapomínaje docela, že může k smrti vyděsit ubohé ještěrky, které měl po kapsách.

„Výborně, Frantíku,“ řekl uznale. „Jsi mrňous a nezdáš se, ale víš, jak na to. Co říkáš, Joachime, není to kluk mazaná?“

„No, to se mu musí přiznat,“ řekl stařeček Joachim a plivl mistrně vyměřeným obloukem přesně doprostřed otevřeného okna kajuty. Venku se ozval tlumený zvuk, jako by někdo potichu zaklel. Zvedli jsme všichni hlavy, ale venku bylo ticho a nic se už nehnulo.

„Už jsem myslil, že jsem tam venku někoho trefil,“ zabručel stařeček Joachim. Pak nacpal svůj okoralý palec do hrdla dýmčičky, přitlačil trochu a bystře zadýmal. „Hoří,“ řekl potěšen.

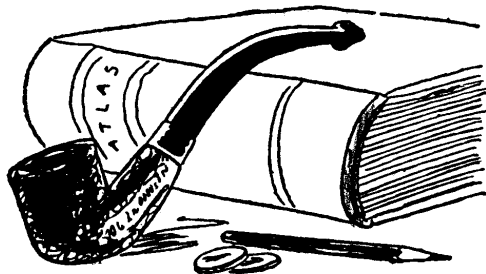
Pohled na dýmku stařečka Joachima přivedl, jak se zdá, myšlenky nás všech na památná slova strýce Bonifáce, která pronesl při setkání se „Svatou Lucií“.

„Poslyš, Frantíku,“ řekl pan Inocenc, „má ten tvůj strýček opravdu tak rád svou dýmku, že se po ní tak honem sháněl?“

„Ovšem, pane Inocenci. Nemůže být bez ní živ. Třicet let s ní jezdil po moři. Proto jsem se taky za ní pustil v noci až na Zbraslav, když jsem viděl, že by ji povodeň mohla odnést. No, a on se za ní pustil přes moře. Je na tom něco divného?“

„Hra, není. Ale přece si myslím...“

„Já chápu docela dobře tvýho strýčka, Frantíku,“ vpadl do toho stařeček Joachim a zahalil se mocným oblakem štiplavého dýmu. „To je už taková vášeň a je marný proti ní bojovat. Tyhle věci já znám, holečku! Zrovna si vzpomínám najeden takovej případ. Byl do druhý kormidelník na ‚Zlatém Šípu‘ a ten byl nachlup takový, jen s tím rozdílem, že nebyl zamilovaný do fajfky, nýbrž do kanára. Ten si taky nemohl pomoci, když mu jednou kanár ulít z klece a třepetal se najednou vysoko nad stožárem. ‚Musím tě dostat,‘ povídá kormidelník, ‚i kdybys letěl až do nebe.‘ A pak škrtl sirkou a hodil ji do soudku střelného

NA TROUBELI DÝMKY BYLY ZÁHADNÉ ZNAČKY

prachu, který stál právě poblíž, a opravdu, vyletěl dokonce ještě výš než ten kanár. Jak povídám, někdo zkrátka snáší těžce odloučenost od milované bytosti.“

Ale pan Inocenc jen pokyvoval nedůvěřivě hlavou. „Povídám, Frantíku,“ řekl zamyšleně, „ta dýmka musila mít pro tvého strýčka opravdu náramnou cenu, když se po ní tak ho-nem sháněl. Neměl v ní třeba něco schováno?“

„Neměl, pane Inocenci,“ řekl jsem se smíchem. „Je docela prázdná. Ostatně vám ji třeba ukáži.“ Vytáhl jsem dýmčičku z plechové krabice na polici u okna, kam jsem ji schovával, aby nenavlhla, a podal jsem ji panu Inocencovi. Dlouho a pozor-ně ji prohlížel a pak řekl náhle rozechvělým hlasem:

„Tady je něco vyryto!“

A opravdu, na troubeli blíže hlavičky bylo několik drobných značek, vyrytých buď špičkou nože, nebo špendlíkem, kterých jsem si sám nikdy předtím nevšiml. Vypadalo to asi takhle:

I o G 2 r 0000 s 8 p

„Ale to přece nic neznamená!“

„Možná že ne, možná že ano,“ řekl pan Inocenc, a vytáhnuv z kapsy ještěrku, pošimral ji zadumaně na bříšku. „Ale co bys tomu řekl, Frantíku, kdyby to znamenalo třeba polohu něja-kého opuštěného ostrova, kde je ukryt poklad? Řekněme, že ta dýmka patřila předtím...“

NĚCO PODOBNÉHO DRAVČÍMU PĚRÁTU SE POMALU SUNULO DOVNITŘ

Pan Inocenc se zarazil. „Zavři ty dveře, Františku! Táhne mi na záda. Kdo to sem, u všech mořských cibulí, pořád strká nos?“

Podíval jsem se ven. Ale nebylo tam živé duše. Shodli jsme se na tom, že to byl asi jen průvan. Pan Inocenc pak ještě dlouho rozprávěl své úvahy o záhadném nápisu na strýčkově dýmce a nedal si nijak vyvrátit přesvědčení o hlubším smyslu, který se za tím skrývá. Konečně jsme se rozešli ke spánku.

„V žádném případě se nermuť, Františku,“ řekl mi stařecek Joachim na rozloučenou. „Tvýho strýčka zachráníme, a to je hlavní.“

A pan Eustach se ke mně tajuplně naklonil a zašeptal: „Hlavu vzhůru, synáčku! Věřím, že tvůj strýček je živ. Možná že je trošičku poraněn, ale to se lehce spraví. Maličká amputace nohy nebo ruky a je to. Spolehni se na mne, Františku! Uříznu mu třeba obě nohy s největší radostí,“ dodal nadšeně a pohlédl významně na svůj pitevní nožik.

Nu, a pak jsem šel spát. A nyní přichází nejpodivnější událost této noci.

Mým lůžkem byla úzká pryčna, postavená hned za dveřmi, takže jsem přehlédl snadno skoro celou kuchyni. Byl jsem důkladně ospalý a usnul jsem téměř okamžitě. Nevím, jak dlouho jsem spal, když mě najednou probudil nepříjemný pocit, že nejsem sám. Otevřel jsem napolo oči. Nejdřív jsem neviděl nic. V kuchyni byla čirá tma, jen malé okénko přímo proti mně jako kulatý světlejší terč odráželo se od černé noci. A tam také ustrnul můj zrak. Neboť něco podobného dravčímu pářátu objevilo se na bledé ploše, zaváhalo a potom se pomalu sunulo dovnitř. A pak jsem slabě vykřikl a stín zmizel.

Zdálo se mi to jen? A byla-li to přece lidská ruka, co u všech svatých hledala v mé komůrce? Nepřestávám myslet na tuto příhodu, třebaže byla tak krátká a nedávala žádný smysl.

30. dubna.

„Svatá Lucie“ pluje stále rovně vpřed a přibírá viditelně na rychlosti. Fouká nárazový vítr značné síly a pan Florián rozhodl, že použijeme všech plachet, které vůbec máme. Myslím, že je to správné rozhodnutí, protože „Judita“ pravděpodobně udělala totéž, takže i bez kompasu máme naději, že obě lodi plují přibližně stejným směrem.

Dnes po obědě jsem narazil těsně za kotcem pro mužstvo na Slimáka a Olafa. Stáli opření o dřevěné pažení a byli zabráněni v tichou důraznou rozmluvu. Když postřehli mou přítomnost, přestali, jako když utne. Chtěl jsem přejít okolo nich, ale Slimák mě chytil drsně za rameno a přitáhl mě k sobě.

„Co se tu potloukáš, spratku?“ zavrčel a jeho žlutý, dlouhý špičák zasvítil zlověstně v šeru.

„Šel jsem pro slaninu, pane,“ řekl jsem mírně a pokusil jsem se vysvobodit rameno z nepříjemného sevření.

„Tys šel pro slaninu, říkáš?“ Slimákův horký dech, v němž převládal zápach tabáku, ovanul mě takovou silou, až se mi

zvedl žaludek. Pak se Slimák náhle krátce zasmál, pustil mě, a šťouchnuv mě do žeber, řekl s přehnanou úlisností: „Tak běž, hošíčku, běž a dej pozor, ať někde nezakopneš.“

Je to podivné. Nikdy předtím jsem nepozoroval, že by si kdokoli z posádky počínal takovým způsobem. A není to jen tato maličká příhoda, nikoli, přísámbohu! Kamkoli přijdu, pozoruji jakousi tajuplnou, třebaže skoro nepostřehnutelnou změnu v chování mužstva. Například Mastný Bob.

Dosud jsem se o něm myslím nezmínil. Je to velký černoš s tenkýma, šlachovitýma nohama, kudrnatou kulatou hlavou a kůží tak lesklou, že až přechází zrak. Nikdy předtím jsem se o něj nezajímal. Ale dnes před večerí jsem ho spatřil, jak se plíží ke schodům do podpalubí tak podivně, že jsem neodolal a následoval ho.

Nestalo se celkem nic. Opravdu, Mastný Bob se nedopustil vlastně ničeho nedovoleného. Sestoupil pouze do chodby, z níž vedou dveře ke kajutám důstojníků, ke skladišti a prachárně, a vzal postupně za kliky všech těchto dveří. Pak tiše odešel. A přece to, co jsem viděl, zanechalo ve mně neurčitý pocit, že něco není v pořádku. Dám si na Mastného Boba pozor. Ano, to udělám!

P. S. Připisuji ještě před spaním několik řádků. Nevydržím, abych je nenapsal. Mlha se trhá! Mlha se trhá! Zahlédl jsem dokonce několik hvězd mezi chuchvalci mlhy, která jako by se kupila v mraky a stoupala vzhůru. Uléhám s novou nadějí v srdci.

I. května.

Když jsem se ráno probudil, byla kuchyně plna zlatého svitu. Úzký sluneční paprsek se prodíral oknem a rozehrával čarovnými barvami všechny hrnce, poklice a kotlíky, co jich bylo na policích. Bylo to tak nádherné a neuvěřitelné, že jsem vyskočil rovnýma nohama z pryčny, a vrhnuv se k okénku, prostrčil jsem jím hlavu, abych se ubezpečil, že slunce opravdu svítí a že je konec té hrozné, nekonečné mlhy.

MASTNÝ BOB

A byl. Jediným pohledem jsem obsáhl moře modré a lehce rozčepýřené tisíci drobných vlnek, několik racků, táhnoucích s křikem za lodí, a kus paluby, čisté a jako vymydlené v této sluneční ranní koupeli. Bylo to velkolepé a při pohledu na všechnu tu krásu bych si byl nejraději zavýskl.

Má radost byla bohužel vzápětí zkalena poněkud všední skutečností. Když jsem se totiž nabažil pohledu na čistý obzor a rozhodl se stáhnout hlavu zase zpět do kuchyně, zjistil jsem ke svému nesmírnému úžasu, že to nejde. Kroutil jsem hlavou na všechny strany, ale ne, zdálo se, že se buď má rezavá palice samým nadšením nadmula, nebo že se kulaté okénko scvrklo, zkrátka, zpátky to nešlo. Teprve za hodnou chvíli se podařilo spojenému úsilí pana Floriána a pana Inocence protlačit mě oknem do kuchyně. Pan Florián tlačil, pan Inocenc táhl. Byla to ošklivá chvílka, kterou nedokázaly zpříjemnit ani povzbuzující výkřiky obou mých zachránců.

„Drž se, Frantíku!“ hulákal pan Florián. „Teď ti tam nacpu ještě druhé ucho a už to půjde jako po másle!“

„Snad aby sis něco zazpíval, Františku?“ domlouval mi zevnitř pan Inocenc. „Svatý Erazim si taky popěvoval, když mu dělali kůži z těla a natahovali ho na skřípec. To udělá jednomu dobře.“

Odnesl jsem to jen odřenýma ušima, které otekly a podobaly se teď dvěma bramborovým plackám, přilípnutým nedopatřením k mé ubohé hlavě.

Ale pak již bylo na palubě tolik ruchu, že jsem na uši docela zapomněl. Před námi leželo volné moře a „Svatá Lucie“ mířila svým ostrým nosem rovně k jihu. Teď jsme to konečně věděli! Po „Juditě“ bohužel nikde ani stopy. Marně pátral pan Florián dalekohledem po širém obzoru.

„Nikde nic, hochu,“ řekl mi, vida, jak dychtivě sleduji jeho počínání. „Zatím nic,“ dodal povzbudivě a dloubl mě trochu ukazovákem pod lopatky. „Ale chceš-li, cvrčku, můžeš si vylézt do strážního koše a rozhlédnout se sám.“

POSÁDKA „SVATÉ LUCIE“ SUŠÍ PRÁDLO NA PALUBĚ

Nedal jsem se dvakrát pobízet, toť se ví, a v minutce jsem byl nahoře. Hoj, nikdy nezapomenu na tento svůj první výstup na vršek stožáru!

Umím šplhat a v Braníku není snad topolu, na který bych se nebyl vydrápal. Ale co je to proti hlavnímu stěžni „Svaté Lucie“! Bylo to, jako bych lezl do nebe. Všechny plachty byly napjaty větrem, jejich vzduťatá břicha se zachvívala, občas to prásklo jako hrom, když některá z plachet náhle splaskla a vzápětí se naplnila novým poryvem větru, v lanoví to tichounce hvízдалo a celý ten zázrak se kýval pomalu a pravidelně ze strany na stranu, až se mi točila hlava. A pak jsem už seděl v nízkém koši a kolem dokola viděl jsem jen ohromný, strašně modrý trychtýř moře, zvedajícího se k obzoru a stýkajícího se s oblo-

hou v úzkém ocelově šedém pásu par. Zdálo se mi, jako bych byl zavěšen na neviditelné hedvábné niti mezi nebem a zemí, celý ten ohromný prostor kolem šuměl jako vnitřek lastury a jen občasný drsný křik racka mi připomínal, že nejsem sám na tomto nesmírném, podivném světě.

Ale po „Juditě“ ani stopy. V poledne jsem na hodinu slezl, abych se naobědval. Přistihl jsem zase Slimáka, jak okouní u dveří kuchyně. Odešel hned, jak mě spatřil. Pak jsem vylezl zase na stožár a setrval jsem tam až do soumraku.

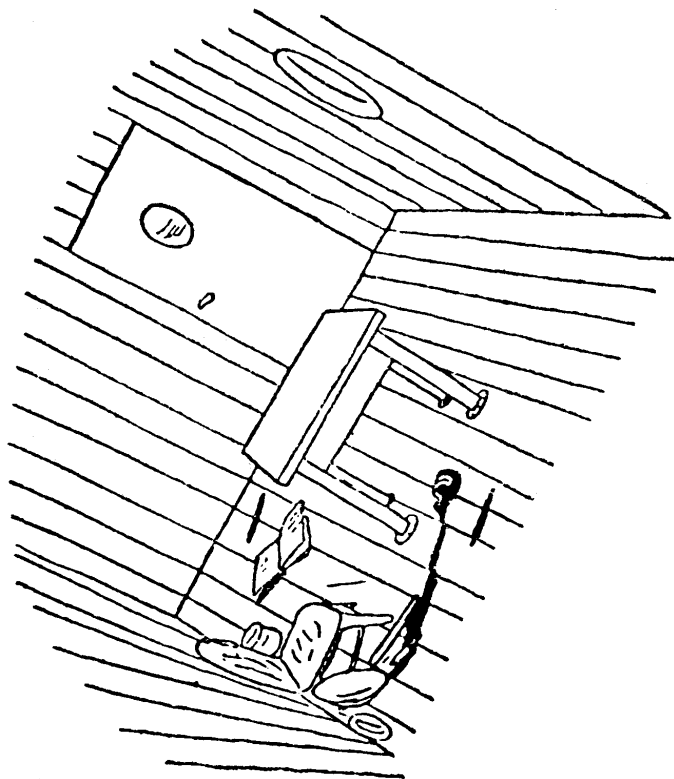
Teď už je zase noc a z mého ranního nadšení nezbylo skoro nic...

2. května.

Dnes změřil pan Florián sextantem polohu lodi. Jsme již hluboko pod rovníkem a blížíme se rychle k dolnímu cípu Jižní Ameriky. Je horko, většina posádky si vyprala prádlo a suší je na palubě, kde se dá. Připomíná mi to trochu Braník. Po „Juditě“ ani potuchy. Kapitán Hurikán chodí po palubě jako lev v kleci, pan Hopkins dříme sladce u kormidla a pan Eustach vyjde občas na palubu a lačným okem pozoruje mé výstupy do strážního koše.

3. května.

Zase nic. Začíná se mě zmocňovat beznaděj. Odpoledne, když jsem seděl jako obvykle nahoře na stěžni, spatřil jsem Olafa, jak se klátí po palubě směrem k otvoru do podpalubí. Když došel ke dveřím, ohlédl se několikrát na všechny strany a pak vklouzl rychlostí blesku dovnitř. Tentokrát byl dole déle než onehdy Mastný Bob. Dobrých deset minut trvalo, než se zase objevil. A k mému překvapení nesl pod ramenem objemný balík, převázaný ledabyle provazem. Šel klidně, jakoby nic, ale po celou tu dobu jsem měl pocit, že si dává bedlivý pozor, aby se nedostal na dohled pana Floriána, který stál tou dobou u kormidla, zabrán v rozhovor s panem Hopkinsem.

NIC NA „SVATÉ LUCII“ NENÍ JIŽ VE VODOROVNÉ POLOZE

Nevím, co mám dělat. Zdá se, jako by tu byl celý řetěz celkem bezvýznamných, ale přesto podivných událostí, jež se všechny točí kolem toho chlapíka Olafa a jeho kumpánů. Snad by bylo dobře, kdybych o tom řekl panu Floriánovi.

4. května.

Neřekl jsem panu Floriánovi nic. Bojím se, že by se mi vysmál. Neboť co se vlastně stalo? Nic. Vypadá to spíš, jako by má obrazotvornost začínala pracovat způsobem, který není hoden rozumného, střízlivě uvažujícího muže. Ale konec konců nebylo by divu, kdyby člověk začal z toho všeho trochu jančit. Moře je pusté a bez života, a třebaže „Svatá Lucie“

rozráží s prudkým šuměním hřebeny vln, zdá se, jako bychom byli stále na jednom místě. Zatínám zuby a pokouším se nemyslit na strýčka Bonifáce.

5. května.

Píší jen v největším spěchu.

Hned časně ráno se zvedl silný severovýchodní vítr, který se později stočil k severozápadu a změnil se v pořádnou vichřici. Zbavili jsme se rychle všech plachet kromě dolní u hlavního stožáru a prodíráme se teď vzdutým mořem, nakloněni na levý bok a sužováni nepravidelnými, divokými poryvy větru, který již nedovoluje bezpečnou chůzi po palubě.

Mám na ruku pořádné krví podlité mozoly od tahání lan a celé tělo mě bolí. A „Judita“ nikde.

Pokud se týče nálady na „Svaté Lucii“, nestojí za nic. Mužstvo koná svou práci bez chuti a vyměňuje mezi sebou kradmé pohledy, jimž nerozumím. Kapitán Hurikán chodí zachmuřeně po palubě a jeho pohled je obrácen někam dovnitř. Dokonce i pan Inocenc se na mne onehdy utrl, když jsem vstoupil zne nadání do kuchyně a přistihl ho v důvěrném rozhovoru s mladým leguánem. Jediný pan Florián se nezdá nikterak dotčen nepřízní osudu. Naopak. Je ve svém živlu. Jeho povely burácejí a přehlušují vichřici s neuvěřitelnou rychlostí, jeho ryšavá brada, kterou si již tři dny neholil, trčí vyzývavě do drsného povětří a v jeho pohledu, upřeném současně na nevládné nebe i na vzpurnou hladinu moře, lze vidět zákmitý útrpného úsměvu. Ano, všechno ukazuje, že se pan Florián dostává do příznivého rozpoložení mysli teprve tenkrát, když rychlost větru ohýbá už ostatním hřbety a když vlny začínají nabývat rozměrů, nad nimiž se ostatním tají dech.

Pro dnešek končím. Silně se ochladilo a na okno kuchyně narazily s rachotem první kapky deště.

6. května

Bouře sílí. Nemohu psát, protože nic na „Svaté Lucii“ není již ve vodorovné poloze. V poledne mi spadl z police na hlavu velký hrnec plný řídké jíšky, jíž jsem se málem zadusil. Loď se prodírá dopředu jen s největším úsilím a vlny stříkají až vysoko přes zábradlí. Zaslechl jsem, jak kapitán Hurikán řekl panu Floriánovi: „Zítra budeme už v blízkosti Hornova mysu. Myslím, že by nebylo radno pokoušet se o obeplutí za tohoto počasí. Kdybych ovšem věděl, že ‚Judita‘ je před námi...“

Odpověď jsem nezaslechl. Ale jak jsem pozoroval ze strany pana Floriána, viděl jsem docela zřetelně, jak se jeho čtyřdenní strnisko na bradě vyzývavě zježilo.

Myslím, že kolem Hornova mysu pojedeme.

X – Mys Hornův

Jitro dne sedmého května bylo ponuré a kalně šedé. Vítr, který se v noci trochu zmírnil, vyrazil teď plnou silou, tentokrát pro změnu od jihozápadu, a zaplavoval příď „Svaté Lucie“ celými tunami rozpěněných vod.

Bylo to ošklivé ráno. Brzy po východu slunce ukázal se na obloze těsně nad obzorem úzký pruh purpurově zlaté záře, několik šikmých, ostrých paprsků slunce rozhořelo se v průrvách černých mraků jako odraz nějakého vzdáleného gigantického požáru a pak všechno rázem zhaslo a neurčité přitímní rozestřelo se nad hladinou moře.

„Svatá Lucie“ tiše skřípěla. Nikdy předtím jsem si nepomyslel, že by loď mohla vydávat tak žalostné a přitom zlověstné zvuky. Cítil jsem, jak mi co chvíli přebíhá po zádech mrazík, a rovněž pan Hopkins, s nímž jsem prohodil několik slov, vyjádřil přesvědčení, že dnešní den asi neskončí hladce.

A skutečně, jak den postupoval, tma houstla, déšť se změnil v divý lijavec a vlny zdvihaly své ostré hřbety výš a výš. Bušily s rachotným duněním do ubohých boků „Svaté Lucie“, která se teď potácela opile uprostřed černých propastí a hor zpěněně zdivočelé vody, bičované větrem, a čas od času se některá z nich vymrštila přes dřevěné pažení a dopadla s těžkým zuchnutím přímo na palubu. Začínalo být obtížné udržet se na lodi ve vzpřímené poloze. Jediný pan Hopkins a pan Florián to ještě hladce dokázali. Pan Florián proto, že rychlost vichřice nedostoupila dosud síly uragánu, což byl jediný druh nepohody, který byl s to otrást tímto znamenitým mořeplavcem, a pan Hopkins proto, že jeho žízálí tělo nekladlo větru téměř odpor. Zato pan Inocenc byl zachmuřen.

„Nevím, nevím, Frantíku,“ řekl sklíčeně. „Tu polívku dnes asi neuvaříme.“

Nu, měl jsem v tomto směru rovněž vážné pochybnosti. Třikrát jsme již naplnili kotel vodou, třikrát jsme již do ní hodili

JEDINÝ PAN FLORIÁN A PAN HOPKINS SE UDRŽELI NA PALUBĚ VE VZPŘÍMENÉ POLOZE

slaninu, zeleninu a rozkrájené brambory a třikrát, žel bohu, octla se tato vynikající směs na podlaze naší kuchyně. A slova, která pan Inocenc právě vyřkl, měla věru své hluboké odůvodnění. Pan Inocenc seděl totiž v tu chvíli po pás v napolo rozvařených bramborech, jeho pravá ruka třímala řízek slaniny a jeho ruměný nosík byl ozdoben zeleným hráškem a několika snítkami svěží petrželky. Po pravdě řečeno, poslední, výjimečně jankovitý skok „Svaté Lucie“ převrátil nejen kotel, ale i pana Inocence. Nebylo tedy divu, že pan Inocenc začínal projevovat nedůvěru i k dalším pokusům v tomto směru.

„Ne, neuvaříme ji, tu polívku,“ zabručel podruhé a hekaje zvedl se ze země. „Musíme dnes vzít zavděk konzervami. Kde jsou konzervy, Frantíku?“

Otevřel jsem ústa, abych odpověděl, ale nebylo toho již třeba. Ohromná hromada gulášových konzerv, uložená na polici u dveří, ztratila totiž v tomto okamžiku rovnováhu a zřítila se s rachotem na nebohou hlavu páně Inocencovu. Bylo to naprosto neočekávané a kdekdo by se byl pravděpodobně rozhořčil nad touto novou zákeřnou ranou osudu. Nikoli však pan Inocenc. Ne. Tento velký masitý muž projevil ducha docela úměrného nejen své postavě, ale i svému odpovědnému postavení. Vzdychl jen odevzdaně a řekl:

„Otevři třeba támhleto, Frantíku.“

„Máte klíček, pane Inocenci?“

„Klíček? Ovšem že nemám klíček! Och, och, Františku, je to bída. Pamatuj si, že klíčky ke konzervám se vyskytují jen v pohádkách. Ve skutečnosti jsem ještě nikdy neměl klíček, když jsem ho potřeboval. Vždycky nám dodají konzervy bez klíčků. Nemyslíš, že by bylo lepší objednávat klíčky bez konzerv? Přišlo by to laciněji a výsledek by byl tentýž.“

„Co tedy uděláme, pane Inocenci?“

Pan Inocenc potřásl hlavou a na jeho čele se objevila svislá, energická rýha, svědčící o tom, že záležitost „Inocenc versus konzerva“ nepokládá jmenovaný ještě zdaleka za ztracenou.

„Podej mi sekýru,“ řekl pan Inocenc břitce. „Usekneme zkrátka víko. Je to náramně jednoduché.“

Nuže, je to snad opravdu jednoduché. Je to jednoduché, když člověk stojí na pevných dlaždičkách v branické kuchyni, před ním se tyčí pevný stůl a na něm leží poslušně nehybná konzerva. Ale není to zdaleka tak jednoduché, když se pod člověkem podlaha kymácí jako hřbet uhánějícího velblouda, když stůl skáče jako jankovitý osel a konzerva projevuje neposednost, kterou by člověk čekal spíše u kotěte.

HROMADA GULÁŠOVÝCH KONZERV SE ZŘÍTLA NA HLAVU PÁNĚ INOCENCOVU

Pan Inocenc asi neuvážil všechny tyto výjimečné okolnosti. Tak se stalo, že první rána dopadla na roh stolu a hladce jej uřala. Druhá se zasekla při prudkém zpátečním rozmachu do stropu a vyrazila z něho štěpinu dlouhou dobré dva lokte. Čelo pana Inocence se orosilo drobounkými kapičkami potu a vzápětí třetí rána rozřala lenoch židle.

„Hej, Frantíku, podrž mi přece tu prokletou plechovku!“ zařval pan Inocenc a pozvedl sekyru.

„Tre- trefíte se, pane Inocenci?“

„Já? Ha!“ zvolal posupně pan Inocenc a rozpráhnul se urazil mocným úderem druhý roh stolu.

A pak už to šlo ráz na ráz. Pan Inocenc, zpravidla tak klidný a ducha spíše rozjímavého, změnil se k nepoznání. Příkrčen v koutku, pozoroval jsem se zatajeným dechem tohoto hrozného muže, mávajícího sekyrou, pronásledujícího roztrpčeně

gulášové konzervy křížem krážem celou kuchyní a provolávajícího strašná válečná hesla, při nichž mi tuhla krev v žilách.

„Dostanu tě! Ho, to bych se podíval, abych tě nedostal!“ volal pan Inocenc krvežíznivě a jeho těžký bas mísil se s rachotem bouře, která zatím venku propukla plnou silou. Několik blesků šlehlo oblohou a v jejich sinavém světle se zdálo, jako by kuchyní skákala obrovská tučná kobyłka, kobyłka těžká dva metráky a rozhodnutá neskončit, dokud jediná tříška tohoto domečku zůstane celá.

A pak najednou se ruka pana Inocence zastavila uprostřed rozmachu. Nastala chvíle ticha, onoho dokonalého, skoro nepřirozeného ticha, které následuje jen po nejhroznějším rachotu hromu, a v tomto kratičkém okamžiku dolehl k nám z paluby ostrý, jasný výkřik:

„Loď po pravém boku!!“

Vichřice s třeskem přirazila za námi dveře, jimiž jsme se s panem Inocencem vyřítili na palubu. Loď byla teď skloněna těžce na levý bok a cesta k brlení na pravé straně podobala se výstupu na strmou skalní stěnu.

„Drž se, Frantíku!“ hulákal pan Inocenc, rozrážeje plecemi přívály vod, ženoucí se proti nám. Pak se loď zprudka narovнала a hned poté sklouzla po táhlém boku vlny do černé propasti, aby se o vteřinu později octla na vrcholu nestvůrné a syčící vodní hory. V tu chvíli jsme spatřili „Juditu“ a pohled, který skýtala, byl krásný i děsivý zároveň.

Věru nevím, jak vylíčit to velkolepé divadlo. „Judita“ plula necelou čtvrt míle od nás. Plula souběžně s naší lodí a bylo zřetelně vidět její ostrou před, jak skloněna roztíná moře a pak zase náhle vymrštěna do výše dopadá s temným duněním do tmavých vln. Její dva stěžně se kymácely tápavě na všechny strany, a zbaveny téměř všeho plachtoví, vypadaly jako klepeta ohromného umírajícího raka. Všechno kolem dokola, nebe i voda, bylo ponuré a šeré, jen pěna na vrcholcích vln, tříštící se o boky „Judity“, svítila bledou šedí. A pak náhle, vždy docela

bez přípravy, rozestoupil se celý obzor divým elektrickým výbojem, klikatý, sírově žlutý blesk šlehl prostorem a v takových chvílích „Judita“ vyvstala před našima očima jako ďábelský přízrak v obrysech tak přesných, že bylo možno rozeznat každé jednotlivé lano, každé ráhno a každé prkno na jejích vydutých bocích. Vteřinu tak stála jako v plameni a potom opět zhasla a propadla se do skučícího pološera.

Nemohl jsem se odtrhnout od této podívané. Předstihovalo to všechny bouřky a nepohody, jaké jsem kdy zažil v rodném Braníku, a tak jsem civěl před sebe jako očarován, a kdo ví, kdy bych se byl vzpamatoval, kdyby mě nebyl vytrhl hlas pana Floriána.

„Kapánek to fouká, Frantíku, což?“

Pan Florián stál u zábradlí těsně vedle mne, pohupoval se lehce v kolenou a byl zřejmě ve znamenité náladě.

„Je to největší bouřka, jakou jsem kdy zažil, pane,“ řekl jsem slabě. „Nikdy jsem si nepomyslel, že by mohla foukat tak strašná vichřice.“

Pan Florián se na mne shovívavě podíval. „To není vichřice, synáčku. To je větřík. Je to zefýrek. Lehounký vánek, řekl bych. Počkej za chvíli! Barometr klesl zase o dvě čárky a nezastaví se hned tak.“

„Myslíte, že to ještě zesílí, pane?“

V tu chvíli hrozná vlna udeřila o bok „Svaté Lucie“ právě pod místem, kde jsme stáli, a smršť ledové vody nás zaplavila. Cítil jsem, jak paluba mizí nezadržitelně pod mýma nohama, a na krátký okamžik jsem zakusil děsivý pocit, že se dívám z výšky na vršek předního stěžně. Pak mě uchopila něčí pevná ruka za řemen u kalhot a postavila mě zase do svislé polohy.

„Některé vlnky jsou záluďné,“ řekl pan Florián filosoficky a vyfrkl z nosu tlustý proud vody. Pak se ušklíbl a dodal: „Možná že ti co nevidět ukáží opravdovskou, pořádnou vlnu. Co tomu říkáš?“

„No, to bude od vás hezké, pane,“ zakoktal jsem a kolena se pode mnou zachvěla.

„Ano,“ pokračoval pan Florián a podíval se na mne úkosem, „když se v těchto končinách moře opravdu rozbouří, stojí to za to. Člověk užije zábavy, na to můžeš vzít jed. Posledně nám to urazilo oba stěžně. Na jednom seděl nahoře plavčík.“

„Utopil se?“

„To si myslím. Byl asi v tvém věku. To už je tak osud plavčíků.“

Pan Florián řekl tato slova jen tak mimochodem, ale viděl jsem, že se přitom na mne upřeně dívá. Pak se poškrábal na zátylku a prohodil:

„Máš štěstí, že nejsi plavčíkem. Jinak bys už seděl touhle dobou na špičce stožáru. Ale když tě kapitán přidělil do kuchyně, nemusíš mít strach. Co se ti může stát při škrabání brambor? Hej, hej, kam to utíkáš, skrčku?“

Ohromná tlapa pana Floriána bleskurychle vyrazila a přitáhla mě nazpátek. „Kampak tak honem? Bojíš se snad, že ti brambory utečou?“

Tohle pan Florián neměl říkat. Frantík Pařízků podezírán ze zbabělosti? Ne, to jsem nemohl připustit! A tak se stalo, že jsem k panu Floriánovi pronesl slova, jež bych se za jiných okolností nikdy neodvážil vyslovit.

„Nikoliv, pane,“ řekl jsem ledově. „Neběžel jsem do kuchyně. A kdybyste měl v hlavě jen tolik mozku, kolik se vejde tabáku do dýmky mého strýčka, poznal byste, kam jsem utíkal. Ale poněvadž nemáte, řeknu vám to po lopatě. Chtěl jsem vyšplhat na stožár, protože myslím, že to, co dokáže kdejaký mizerný plavčík, dokáže Franta Pařízků taky. Tak, teď to víte, pane, a můžete mě přelomit vejplůl, je-li vám libo.“

Sklonil jsem hlavu a očekával jsem svůj osud. Ale nic se nedělo. Zdálo se, jako by pan Florián zkameněl. Teprve za hodnou chvíli jsem ucítil velkou, drsnou ruku těsně u své hlavy. Zamhouřil jsem oči. Ruka zaváhala. A pak mě najednou vzala za levé ucho a s nesmírnou opatrností, skoro něžně jím zakrákala.

„Ty kluku zrzavá!“ zabručel pan Florián. Pak několikrát mocně zafrkal, zatroubil do kapesníku a rychle odkvapil.

Vypravuji tuto malou příhodu jen proto, abych ukázal, jaký byl pan Florián. Drsný a silný jako býk, hrubián a neomalenec, ale někde uvnitř v tomto mohutném těle, jakoby upleteném z hrubých lodních lan, bylo místečko plné stydlivé něhy a dobroty. Jenomže to se dovědělo jen málo lidí na tomto světě.

Ani já sám jsem neměl mnoho času přemýšlet o záhadách páně Floriánovy duše. Neboť události se již zatím řítily nezdělitelně vpřed.

Vítr ještě vzrostl. Bičované moře bylo teď jedinou změtí vířící pěny. Blesky krájely oblohu v tak rychlém sledu, že po celé dlouhé chvíle nebe i moře stály v jediném plameni.

A „Judita“ se blížila.

Ano, „Judita“ se blížila. Byla to skutečnost, kterou již nikdo nemohl popřít. Její dráha, zdánlivě rovnoběžná s naší, začala se prudce uchylovat doleva a obě lodi mířily teď k jednomu bodu někde před sebou, kde se musily nevyhnutelně střetnout. Na „Svaté Lucii“ nastal zmatek.

„Co si myslí ta cháska?“ říčel pan Florián a jeho divoké funění prozrazovalo, že by se kapitán „Judity“ netěšil dlouhému zdraví, kdyby upadl v tomto okamžiku do spárů pana Floriána. „Dvě čárky doleva, pane Hopkinsi, můžete-li!“ houkl dozadu.

Ale i „Judita“ poskočila křepce doleva a obě lodi stály teď již jen nějakých sto metrů od sebe. S vlasy zježenými hrůzou dívali jsme se na temný trup lodi, ozařovaný fialovými blesky a řítící se na nás. A pak, když se již srážka zdála neodvratnou, vyšvihla se „Judita“ náhle nosem do výšky a uhnula vpravo tak prudce, že na několik dalších vteřin zmizela pod spoustou vod, které se přes ni přelily. A zároveň se ozval skřípavý hlas stařečka Joachima:

„Kormidlo!“

VYPADALO TO JAKO KLUBKO HROZNÝŠŮ PROPLETENÝCH DO SEBE

A teď jsme již i my spatřili tu podivnou věc. Na palubě „Judity“ nebyl nikdo. Nikdo neobsluhoval plachtoví, nikdo nepracoval u čerpadel a místo u předního stěžně, kde byl přivázán strýček Bonifác, zelo prázdnotou. Zato vzadu u kormidelního kola dělo se něco, nač jsme se dívali hezkou chvilku, než se nám rozbřeslo, oč běží.

Jakási ohromná, neforemná hmota převalovala se tam na jednom místě škubavými, nepřirozenými pohyby. Vypadalo to jako klubko hroznýšů propletených do sebe, jako obrovské jelito, které oživo a dostalo hned poté tanec svatého Víta, ne věru, nevím opravdu, čemu spíše se to podobalo. Ale zmítalo se to na zvýšené zádi a osou celé té ďábelské motanice bylo kormidlo. Zdálo se, jako by na kormidelním kole viselo obrovské vosí hnízdo, do něhož někdo píchl a které je zuřivostí bez sebe.

Teprve za chvíli jsme pochopili, že je to klubko lidských těl. Tucet námořníků, tucet hlav černých, ryšavých i lysých, tucet hrudníků ve svetrech a v rozedraných košilích, dva tucty

nohou a dva tucty uzlovitých nahých paží zápasilo tu s něčím, co bylo vespod, co nebylo vidět, ale co zřejmě mělo sílu býka a nemínilo se jen tak poddat. A toto něco drželo se křečovitě rukou kormidelního kola.

Vyjevení dívali jsme se na tuto chrabrou, svalovitou, třebaže poněkud obtloustlou ruku, která točila kolem sem a tam podle toho, na kterou stranu ji táhlo klubko bojujících lidských těl.

A v krátkých okamžicích ticha, které bloudí jako bublina středem i té nejstrašnější bouře, slyšeli jsme bohatýrský hlas, který dokazoval nad slunce jasněji, že jeho majitel dosud neumdlel a že kromě toho ovládá mistrně ty nejjadrnější kletby, jaké kdy slyšelo ucho námořníka.

Kopec těl se rychle převaloval dopředu a hned zase dozadu. A tu právě v okamžiku, kdy se „Judita“ téměř otřela o boky „Svaté Lucie“, roztrhl se hrozen zápasníků, dvanáct mužů se rozlétlo jako kuželky na všechny strany a uprostřed bojiště se zvedla vítězně, třebaže trochu namáhavě postava – strýčka Bonifáce.

Kdybych neznal strýčka tak dobře a kdybych byl již předtím netušil, že pod hromadou námořníků nemůže být nikdo jiný než on, nikdy bych se byl neodvážil tvrdit, že je to strýček.

Vidím jasně před sebou strýce Bonifáce, jak jsem ho znával dříve, když se vracel ze svých dlouhých námořních cest na krátký odpočinek do rodného Bráníka. Černý, velice solidní kabát s dlouhými šosy, piková vesta se zlatým řetězem, na jehož konci se houpal žraločí zub, šedý tvrdý klobouk, široký proužkovaný nákrčník v nenápadných barvách a úzké, trochu zvarhanělé kalhoty, ukončené dole párem bot sice těžkých a neforemných, ale zářících takovým leskem, že strýčkovi postačilo pohlédnout dolů na jejich špice, byl-li na pochybách o správné poloze svého nákrčníku. To byl strýček Bonifác za oněch jasných, klidných dnů, kdy vstupoval usměvavě na pevnou zem po plavbách plných dobrodružství a hrdinných příhod.

A nyní to všechno bylo pryč. Ze šosatého kabátu zbyly jen ubohé cáry. Jedna nohavice kalhot zmizela nadobro a druhá se plandala kolem nahého lýtka jako rozbitý prapor. Po nákrčníku a klobouku ani stopy. Jedině piková vesta jako zázrakem obeplínala dosud jeho mocné, kulaté břicho uprostřed této spouště.

Opravdu, zevnějšek strýčkův se změnil k nepoznání. A přece to byl on. Byl to on, neboť je na světě něco závažnějšího než lesklé boty a šosatý kabát. Ano, zbyla tu nejpodstatnější část strýce Bonifáce a ta, díky bohu, se pranic nezměnila. Jeho bledě modré oči metaly blesky. Masitá ruměná tvář planula energií. Rozcuchaná chocholka vlasů nad čelem trčela výbojně vstříc skučícímu větru. A pod tím vším klenul se vznešeně strýčkův břich, věc tak dokonale kulatá a důkladná, že pouhý pohled na ni vnukal člověku pocit sebedůvěry. Chyběla už jen krátká zakouřená dýmčička, trčící spokojeně v levém koutku úst, a obraz strýčka Bonifáce by byl úplný. A to jediné nebylo možné, protože kdyby tam trčela, nebyl by strýček touto dobou na palubě „Judity“ a...

V tu chvíli vrhla se smečka otrhaných námořníků znovu na strýčka a druhé dějství tohoto historického boje započalo.

Nechci tvrdit, že strýčkovy bojové způsoby byly klasické. Ale byly báječně účelné. Strýček Bonifác odrazil první útok prostě tím, že se prudce otočil kolem své osy. A když uvážíme, že se jeho břicho pochopitelně otočilo zároveň s ním, dovedeme si už představit spoušť, která zůstala na místech, kudy proletělo. Zbaviv se takto na chvíli svých odpůrců, vykasal si strýček roztrhané rukávy košile a vrhl se jak býk na nejsilnějšího chlapíka, který mu stál v cestě.

„Dej mu ji, strýčku!“ křikl jsem ze všech sil.

„Do něho, chlapče! Přetrhni ho jako žízalu!“ křičel za mnou pan Florián a jen dvacet metrů rozbouřeného moře mezi „Juditou“ a „Svatou Lucií“ mu zabránilo, aby se nevrhl strýci na pomoc.

ZAMÍŘILI NA NÁS PŮL TUCTEM PISTOLÍ

Strýčkova hlava však zatím už zase zmizela pod kupou těl. Ano, zmizela. Ale dříve než se tak stalo, stačila pronést hromovým, třebaže vzhledem k okolnostem trochu přiškrceným hlasem jediné, zato však výstižné slovo:

„Syrečkové!“

Bylo to báječné. Ani kdyby byl strýček Bonifác vykřikl sebevznešenější heslo, nemohlo to znít lépe. Toto slovíčko vonělo Braníkem a Podskalím a od té chvíle jsem již nepochyboval, že strýček vydá v ruce nepřátel leda svou objemnou mrtvolu.

Ještě dlouhých pět minut trval tento nerovný boj. A pak přišlo rozuzlení. Náhlé a docela nepředvídané. Přišlo tak rychle, že nikdo z nás neměl času si rozmyslet, co by měl udělat.

Hora zápasících těl se převalila několikrát palubou „Ju-

dity“ sem a tam. Potom narazila na zábradlí. A pak to strašlivě chruplo, zábradlí se rozlomilo vedví a tělo strýce Bonifáce zmizelo ve vodě. Minula vteřina, snad dvě. A tu se najednou ohromná, těžká vlna vyšvihla se sykotem nad dřevěné brlení „Svaté Lucie“ a na jejím vrcholu jsme spatřili strýce Bonifáce.

Plul na rozpěněném hřebenu jako ohromný delfín. Jako koráb v lidské podobě. Jako nějaká báječná, mytologická bytost, například Venuše, jež se prý zrodila z mořských vln, třebaže by mezi strýčkem Bonifácem a Venuší leckterý puntičkář našel možná sem tam nějaký rozdílný rys.

V každém případě to byl majestátní pohled. V posledním zlomku vteřiny se strýček Bonifác vznášel přímo nad našimi hlavami. A pak se vlna zlomila a strýc s mocným žuchnutím spadl na palubu mezi nás.

„Strýčku!“

„No, no, Frantíku, copak je?“

Strýc Bonifác se postavil křepce na nohy. Malou chvilku se pozorně ohmatával na různých částech svého objemného těla a vypadal poněkud zmateně. Ale hned se vzpamatoval, a uhladiv si obradným pohybem na bříše pikovou vestu, uklonil se lehce směrem k panu Floriánovi a řekl:

„Je mi líto, pánové, že jsem byl nucen vtrhnout tak neobvyklým způsobem na vaši loď. Doufám, že mi prominete toto malé odchýlení od společenských zvyklostí. Byl jsem ve velmi svízelné situaci, pánové, věřte mi! Ale teď jsem, díky bohu, opět mezi slušnými lidmi. Jsem na spořádané lodi a...“ – zde strýček náhle upustil od obřadnosti – „snad už budu mít, u všech sardelí, trochu klidu po všech těch...“

Strýc Bonifác nedomluvil, neboť v téže chvíli ozval se za námi drsný hlas:

„Pracky nahoru, hoši!“

A když jsme se otočili, seznali jsme s úžasem, že hledíme přímo do ústí pultuctu pistolí, za nimiž se zlověstně šklebily tváře Olafa, Slimáka a ostatních kumpánů.

XI – Strýc Bonifác opět zmizí

Vylíčit účinek, jaký mělo toto nenadálé zvolání na naši malou skupinku, těšící se právě z příchodu tak vzácného a nena-dálého hosta, jímž byl bezesporu strýček Bonifác, bylo by velmi obtížné. Nevím, co si myslel v této vzrušující chvíli pan Florián nebo kapitán Hurikán. Nemám ani potuchy, co se odehrávalo v sádlem obrostlé duši pana Inocence, ani jakou vzpomínku to vyvolalo v mysli stařečka Joachima. Byli to otrlí mořští vlci a je docela možné, že se nad tím ani příliš nepozastavili. Jestliže byly například životní vzpomínky stařečka Joachima alespoň zpolovice pravdivé, řekl bych, že tenhle seschlý děda jen trošku zamrkal očima, vrazil opovržlivě palec do své prohořelé dým-čičky a zabručel: „Kam s tím na nás, holenkové! Takových kra-tochvílí jsme už v životě užili – a onačejších!“

Tak nějak to asi bylo, soudíc podle nesourodého, ale více-méně hrozivého zafunění, které se kolem mne ozvalo. Ale jak říkám, přesně to tvrdit nemohu. V té kratičké vteřince, jež nám zbývala, dříve než přikvačily další, naprosto neočekávané udá-losti, díval jsem se totiž na strýčka Bonifáce. A pohled, který se mi naskytl, nemohl mě vůbec nechat na pochybách, co se asi odehrává v srdci a myslí tohoto chrabrého mořeplavce.

Chudák strýček! Pustil se na cestu kolem zeměkoule, klopy-tal o stovky poledníků a rovnoběžek, kymácel se u stěžňů, ová-zán nedůstojně provazy kolem břicha, trpěl hlad a žízeň a po-týkal se s celými smečkami pirátských ničemníků a teď, když posléze stanul u cíle své cesty, vstoupiv vskutku triumfálně na palubu „Svaté Lucie“, a hotovil se sklízet zaslouženou odměnu, tucet pistolí zrádné chásky mu náhle připomnělo, že cesta ži-votem je klopotná a že nikdy není radno předčasně se radovat.

Byla to zajisté krutá rána, ale strýčka nezkrušila. Měla úci-nek docela opačný. Břicho strýce Bonifáce se napjalo, až piková vesta zapraskala ve všech švech, chvilku se valilo ven zpod jeho mrožích knírů jakési neurčité, ale nanejvýš hrozivé bubláni, až

posléze strýček dosáhl jadrné barvy přezrálého granátového jablka, a nabyv najednou daru řeči, zahřímal mocným hlasem:

„Hr, hoši, na ně!!!“

A ví bůh, jak by se bylo odvíjelo dále pásmo této vzrušující chvíle, kdyby... Ano, byla tu ještě bouře, báječná přírodní síla, která si bezpochyby řekla, že nedopustí, aby si tihle mrňaví červíkové dělali, co se jim právě zlíbí. Mys Hornův a všichni ďáblové, kteří v jeho šedých, rozeklaných skalách rozdmýchávají ty nejdivočejší větry, spikli se rázem proti nám. Vrhli se jako tisícíhlavá smečka rovnou na „Svatou Lucii“. A „Svatá Lucie“ neodolala. Zachvěla se a pak se položila zčistajasna tak prudce na levý bok, že všechno živé na její palubě pozbylo okamžitě rovnováhy.

Ne, to již nebyla paluba, ale hezky příkrá, kluzká střecha. Zavrávali jsme. A pak v mžiku, jako by nám podtál nohy, sjeli jsme po svahu dolů.

Bylo to, jako když se vysype ohromný pytel brambor. Zablhl jsem pana Floriána, jak zašermoval rukama jako větrný mlýn a rovnou po hlavě vřítíl se do otvoru vedoucího do podpalubí. Hned za ním letěl kapitán Hurikán, následován těsně huspeninovým tělem pana Inocence a stařečkem Joachimem. Ve zlomku vteřiny jsem viděl, jak přehazuje honem svou starou fajfku z levého koutku úst do pravého a už mizí nohama napřed v černém otvoru. A pak se mi zatmělo před očima a hezkou chvíli jsem neviděl a nevnímal nic. Probral jsem se až na lůžku pana Floriána a nade mnou se skláněl strýček Bonifác.

„Jsi živ, Františku?“ zeptal se starostlivě, když viděl, jak otvírám oči.

„Jsem,“ zašeptal jsem slabě.

„No to jsem rád. To jsem opravdu rád, Františku,“ řekl strýček se zřejmou úlevou. „Víš, já jsem totiž letěl poslední, hned za tebou, a... eh, eh, jaksi jsem se nemohl zarazit a kapánek jsem tě dole pod schody zalehl.“

Představa strýčka ležícího na mém vychrtlém těle mě na chvílku ohromila. Rychle jsem se ohmatal a slezl z postele. Ne, nebylo mi nic.

„Jo, holenku, to byl kalup, že si to nedoveđeš ani představit,“ pokračoval strýček a uhladil si zamýšleně jeden nepokojný záhyb na své pikové vestě. „Vjeli jsme do téhle mizerné díry tak čiperně, že z nás byla dole pod schody hnedle slušná hromada, a hezkou chvílku jsme se hádali, čí je která noha a ruka, než jsme se rozpletli. No, a zrovna když jsem se chystal vyběhnout zase na palubu a ukázat těm lotříkům, zač je toho loket, poklop nahoře zapadl, a kdyby ses teď rozkrájel, tak ho neotevřeš. Ani tamhleten kolohnát to nedokázal,“ dodal strýček a ukázal palcem na pana Floriána, který k nám právě přicházel.

„To je pan Florián, strýčku,“ řekl jsem obřadně. „Byl ke mně celou cestu strašně hodný a...“

„My se už známe,“ ušklíbl se pan Florián. „Měl jsem potěšení seznámit se s tvým strýčkem před chvílkou pod schody. Měl zrovna koleno na mém nose, a tak slovo dalo slovo a už to bylo.“

Pan Florián se bouřlivě zasmál a bylo vidět, že podobný způsob seznamování pokládá za nanejvýš šprýmovný. Ale hned poté zvažněl, ušklíbl se ještě jednou, tentokrát trochu kysele, a řekl: „Myslím, že nás dostali. Slyšel jsem, jak táhnou něco těžkého po palubě k poklopu nad schody. Rád bych věděl...“

Běda, nejen pan Florián, ale my všichni bychom byli rádi věděli, co bude dál. Naše postavení bylo svrchovaně povážlivé, to bylo každému z nás okamžitě jasné. V kalně žlutém světle svítilny dívali jsme se bezradně jeden na druhého a našimi hlavami se honily neradostné myšlenky.

Tu stál pan Florián s bradou trčící posupně vpřed a hnětoucí si palcem ryšavé strnisko. Pan Inocenc, ohmatávající starostlivě své kapsy, v nichž hadi a přítulné ještěrky zažily jistě pernou chvílku. Stařeček Joachim, bafající rozmyslně z dýmčičky a dumající bezpochyby o krásných zašlých časech, kdy při vzpou-

rách stříkala hned v prvních minutách krev na všechny světové strany. A pak ovšem já a strýček Bonifác a kapitán...

Ne, kapitán Hurikán mezi námi nebyl. Najednou jako jeden muž jsme si to uvědomili.

„Hej, patrone, jste tady někde?“ vykřikl pan Florián, který se první vzpamatoval z překvapení. Ale žádná odpověď se neozvala. Bylo slyšet jen temné bušení vln do lodních boků a táhlé, žalostné skřípění, které prostupovalo „Svatou Lucii“ od kýlu až k fošnám nad našimi hlavami.

„Musí tady přece být,“ zabručel pan Florián zmateně a upřel zrak na skobu ve zdi, jako by se těšil bláhovou nadějí, že by se snad kapitán Hurikán za ní mohl skrývat. „Hej, kapitáne!!!“

Opět ticho. Stáli jsme velice tiše a naslouchali. A pak pan Florián, jat náhlým vnuknutím, přikročil ke dveřím vedoucím do kapitánovy kajuty a prudce je otevřel. Nahrnuli jsme se za ním. Byla tam skoro tma, jen lojová svíčka, zaražená do hrdla láhve, čadila na stole a vrhala fantastické stíny, tančící po dubových stěnách.

Zprvu jsme neviděli nic zvláštního. Ale pak, když si naše oči přivykly přítmi, spatřili jsme zřetelně pana Eustacha. Stál s hlavou nakloněnou dopředu, s blyštícím se nožíkem v ruce, a v jeho očích byl dychtivý výraz tygra, prohlízejícího si tučné jehňátko. A to, nač se pan Eustach díval, leželo zabaleno v bílém prostěradle na nízké pryčně, a soudě podle pantoflů, vyčnívajících na jednom konci, a rozčepýřené chocholky, čouhající na druhém, byl to nade vši pochybnost kapitán Hurikán. Měl zavřené oči a nehýbal se.

„Věděl jsem, že tady musí někde být,“ povzdechl pan Florián. Pak pohlédl ostře na pana Eustacha. „Hej, povídám, pane Eustachu, copak tu děláte, u všech đasů?“

Pan Eustach zamrkal vodnatýma, bledýma očima a otrásl se jako člověk, který se právě probouzí ze sna.

„Našel jsem ho pod schody,“ zamumlal, „a odnesl jsem ho sem. Myslíl jsem si, že snad se dá něco dělat. Že snad, eh...“

„Položte ten nůž, pane Eustachu, ano?“

„Myslíl jsem...“

„Nemáte co myslit, pane Eustachu,“ řekl pan Florián ponuře. „Kapitán Hurikán je mrtev, to vidí i slepý. Zemřel při výkonu odpovědné služby a nedovolím, aby jeho mrtvola byla pitvána. Nedovolím nikomu, aby se v něm ještě po smrti hrabal svými pitomými nožečky a kudličkami, rozuměl jste, pane Eustachu?“

A řka tato slova, pan Florián se vysmrkal, smekl čepici, sklonil hlavu a my všichni jsme následovali jeho příkladu.

„Byl to znamenitý muž,“ řekl pan Florián, když ukončil pietní akt. „Byl to výborný námořník, i když měl sem tam nějakou chybičku. Čest jeho památce!“

„Čest jeho památce,“ řekli jsme sborem. A tak jsme stáli v hlubokém pohnutí a dívali jsme se na kapitána Hurikána a teprve teď, když již bylo pozdě, začínali jsme si uvědomovat všechny jeho ctnosti, které jsme dříve přezírali a které jsme nedovedli náležitě ocenit.

„Byl to patron, jakých najde člověk málo na světě. Nikdo se nevyznal tak dobře v pasátních větrech jako on,“ zahuhlal stařeček Joachim a jeho dýmka truchlivě začvachtala.

„Ano, to je pravda. A taky dovedl ocenit, když se mi obzvlášť povedla česneková omáčka. Tu měl nejradši ze všeho,“ řekl pan Inocenc a popotáhl dojatě nosem.

„Znal jsem kapitána Hurikána teprve krátce,“ podotkl strýček Bonifác, „ale i těch několik chvil mi stačilo, abych poznal, že mám co dělat s vynikajícím mořeplavcem.“

„A já, já jsem sloužil pod kapitánem Hurikánem plných sedm let,“ dodal pan Florián, „a tak vím nejlíp, jaký byl. Ano, máte pravdu, hoši. Byl to muž na pravém místě. Měl všechny ctnosti, na něž si jen mohu zrovna vzpomenout. Měl jich spoustu. Ale čeho jsem si na něm odjakživa cenil nejvíc, bylo to, že se vyhýbal ženským. Neměl sukně rád. Nestaral se o ně ani za mák. Nikdy jsem neslyšel, že by jméno nějaké ženské přešlo přes jeho rty a tak...“

Jak krásný mohl být tento výjev, plný ušlechtilosti, kdy jsme se předstihovali v oceňování znamenitých vlastností nebožtíkových, kdybychom jej byli mohli zdárně dokončit! Žel bohu, nestalo se tak. Byl náhle přerušen, a to způsobem naprosto neomluvitelným. Byl totiž přerušen nebožtíkem samým. Neboť právě v okamžiku, kdy se pan Florián chystal uzavřít své tvrzení o nesmiřitelném postoji nebožtíka vůči ženskému pokolení, postava, zahalená v rubáši, se maličko pohnula. Pak kýchl. Pak se pozvedla zvolna na lůžku, zamrkala prudce očima, a utkvěši ještě poněkud zkaleným zrakem přímo na strýci Bonifácovi, pronesla slabě, ale naprosto zřetelně jediné slovo:

„Isabela!“

Myslím, že nic nemůže způsobit člověku větší rozpaky, než když se oželený nebožtík probere náhle k životu a začne se kromě toho honem shánět po ženských. A přesně v téhle situaci jsme se teď octli my, a nejvíc chudák strýček, protože strnulé oko kapitána Hurikána bylo upřeno nade vši pochybnost přímo na něj.

„Kde je Isabela, pane?“ otázal se zatím podruhé kapitán Hurikán a posadil se toporně na posteli.

Strýček Bonifác se nejdřív ohlédl za sebe, jako by tajně doufal, že se tahle prožluklá věc přece jen netýká jeho osoby, ale poněvadž za ním byly už jen dveře, vyrazil v nesnázích několikrát eh a ah a prudce se začervenál.

„Kam jste dal Isabelu?“ opakoval potřetí kapitán Hurikán a jeho hlas podstatně zesílil.

„Isabelu?“ řekl strýček matně.

„Ano Isabelu! či snad chcete, běda, tvrdit, že již není na světě?“

Strýček Bonifác se otrásl a bylo vidět, že úporně přemýšlí. „Nevím nic o žádné Isabelě,“ prohlásil nakonec urputně. „A ty, Frantíku, přestaň mě štouchat do žeber, ano?“

„Nevíte? Ho! Ale já vím!“ vykřikl kapitán Hurikán, a vytáhnul odněkud pinzetku, zamával jí ve vzduchu jako nějakým kopím. „Vím, že jste měl Isabelu u sebe na lodi. A teď ji chci já! Rozhodl jsem se, že ji musím dostat. Dám vám za ni, co chcete, pane, ale musím ji mít. Nemohu být bez ní živ, slyšel jste, pane?“

Nebylo pochyby, že to strýček slyší. Byl rudý a koulel očima. Pokud jde o ostatní, zírali na strýce a na kapitána v němém úžasu.

„Tak dáte mi ji, nebo ne?“ zvolal kapitán Hurikán a vyskočil z postele. „Zaplatím každý peníz.“

V tu chvíli začal strýček Bonifác fialovět kolem nosu a viděl jsem, že je svrchovaný čas, abych zakročil. Štouchl jsem strýčka ještě jednou do žeber a řekl jsem, mrkaje zuřivě očima: „Nu, strýčku, tak se přiznej, zeji máš. Co bys to zapíral?“

„Že ji mám? Já že... eh, eh... no dobrá, a co má být?“

„Abyste totiž věděli, pánové,“ řekl jsem, obraceje se ke kruhu vyjevených posluchačů, „Isabela je vzácná španělská známka. A protože můj strýček je velký filatelista...“

„Já že jsem filatelista?“ zařičel strýček Bonifác jako býk, kterého toreador prohání už hodinu po aréně. „U všech mořských břehulí, jestli...“

„... je filatelista,“ pokračoval jsem neúprosně, „a protože má ve své sbírce tu vzácnou známku, chce ji tuhle pan kapitán od něho získat. Je to jasné?“

Bylo to jasné všem, kromě ubohému strýčkovi. „Nerozumím tomu proklatému nesmyslu ani za mák,“ zabručel ztrápeně. „Ale když to musí být... Co mám teď říci, Frantíku, abych to zase nezvoral?“

„Řekni, že tu známku máš, ale že zůstala na ‚Juditě,‘ šeptl jsem chvatně, neboť věru nic jiného nezbyvalo. Lež plodí lež a je to jako začarovaný kruh, z něhož již není uniknutí. Mám jedinou útěchu, že jsem tuto lež pronesl v dobrém úmyslu. A jak se hned ukázalo, nesla také dobré ovoce.“

Neboť kupodivu, kapitán Hurikán, drobný a nenápadný mužíček, nosil uvnitř své hrudi srdce bojovníka. Zpráva, že Isabela je v rukou pirátů, jej nezlomila. Ne. Přijal tuto neblahou zvěst jako muž. Zdálo se dokonce, jako by ani neočekával, že to dopadne nějak jinak.

Chvilku mlčel a pokyvoval hlavou. A pak zaťal zuby a řekl jen suše:

„Však já ji dostanu!“

Byla to stručná slova. Ale způsob, jakým je pronesl, a bojovnost, s níž se naježila chocholka vlasů nad jeho čelem, mluvily jasnou řečí o tom, že vyhlídky vzbouřenců z „Judity“ na klidnou a bezstarostnou budoucnost se rovnají od této chvíle nule.

Když tak o tom člověk uvažuje, řekl by, že naše obležení v podpalubí začalo celkem slibně. Ten, kdo má rád rušné události, jistě by si nemohl stěžovat, že si nepřišel na své. Zažili jsme báječný, třebaže trošičku překotný pád po schodech dolů. Kapitán Hurikán vstal okázale z mrtvých, uniknuv jen o vlásek pitevnímú noži pana Eustacha, a svedl hned poté houževnatý zápas o Isabelu se strýčkem Bonifácem. Až sem to bylo hezké.

Ale když kapitán Hurikán pronesl poslední slova, dokazující tak přesvědčivě sílu jeho chrabrosti a občanských ctností, ticho svalilo se na nás jako těžký balvan. Plamen svíčky se třepetal v koutě nad hrdlem láhve a najednou nikdo z nás neměl již, co by řekl. Obratem ruky svět zšedl a naše postavení objevilo se před námi v pravých barvách. Neměli jsme zbraně. Neměli jsme jídlo. Byli jsme zavřeni jako sardinky v zaletované krabici a cesta k modrému nebi vedla jen přes ústí číhajících pistolí. Več mohli jsme ještě doufat? Byla tu nějaká naděje, že někdo z nás překoná tolik nesmírných překážek? Žádná, řekl by kdekdo.

A vida, neuplynula ještě ani hodina a naše beznaděj byla přerušena příhodou tak vzrušující, hrdinnou a vznešenou, že bychom v románech marně hledali podobnou.

Stáli jsme dosud v kabině kapitána Hurikána, loď se zběsile kymácela, všude kolem v temných koutech to praskalo a skřípělo a naše stíny, černé a neforemné, bloudily po stěnách jako strašidelné přízraky.

„Co teď uděláme?“ řekl pan Florián po chvilce mlčení.

„Nevím, co bychom vůbec mohli udělat,“ zabručel strýček.
„Kolik nás vlastně je?“

„Kapitán, pan Eustach, Joachim, Inocenc, vy a já a tuhle Frantík, hm... to by bylo sedm.“

„Pan Hopkins ovšem chybí.“

„Ano, pan Hopkins chybí,“ řekl pan Florián a pokýval zamyšleně hlavou. „Pan Hopkins byl u kormidla v okamžiku, když se to stalo. Toho dostali, lotřící!“

„Myslíte, pane Floriáne, že ho zabili?“

„Ne, to bych neřekl. Žádný z nich neumí řídit loď. A tak si nemohou dovolit utratit jediného muže, který to dovede. Ale to nám ovšem nepomůže. Přesto myslím, že se do rána nic nestane, a tak snad bychom si mohli někde sednout a trochu rozvážit, jak si vlastně stojíme. Hej, Inocenci, stoupni si dole u schodů a dávej pozor na poklop. A hlas hned každé podezřelé hnutí!“

Pan Inocenc nastoupil stráž a my jsme se usadili v kajutě pana Floriána. Byla to neradostná večerní společnost. Když jsme totiž všechno uvážili, došli jsme k nepříjemnému poznání, že jednak nemáme vůbec zbraně, že kromě kousku staré tresky nemáme ani potraviny a konečně že cesta na palubu je beznadějně uzavřena. Ne, ať jsme to obraceli na všechny strany, ať jsme napínali jak chtěli své mozky vymyšlením nejdůležitějších plánů, vždycky se nakonec ukázalo, že nikam nevedou.

Také já jsem se vytasil s návrhem, který jsem pokládal za velmi důmyslný a jehož základní myšlenkou bylo hodit oknem kajuty do moře zapečetěnou láhev, obsahující zprávu o vzpouře na „Svaté Lucii“ a o našem svízelném postavení. Ale pan Florián jen mávl rukou.

„Je to od tebe hezké, Františku, že si také lámeš svou zrzavou palici, ale s tou lahví to není k ničemu. Jsme u mysu Hornova, chlapče! V délce sta mil je na pobřeží jen skála a skála a nikde božího hovádka. Ne, to nepůjde.“

„Taky bych řek, že ne,“ zavrčel stařeček Joachim a plivl rozvážně do kouta. „Já jsem vůbec proti hejblům s flaškama. To se povede takhle v nějakým magacínu, co se dostanou za korunu s vobrázkama, ale na moři ne. To dokáže jednoho nanejvýš důkladně zvrtačit, holenku! Jako například kapitána Herinka z ‚Kolibríka‘. Ten taky jednou ztroskotal a zůstal sám uprostřed moře na malinkým člunku jen se psem. Nero se ta potvora jmenovala. No, a toho dotyčného kapitána Herinka taky posedla ta nešťastná myšlenka hodit láhev do moře a tak se zachránit. Jenomže když tu flašku hodil do vody, Nero vyskočil z loďky a hned mu ji aportoval nazpátek. Když jsme ho konečně našli, aportoval Nero zrovna po čtyřistašedesátý druhý a kapitán Herinek byl už z toho tak tumpachovej, že jsme ho museli zachraňovat násilím. Von byl totiž pevně odhodlanej zachránit se s pomocí flašky, a ne na nějakým mizerným, tisícitunovým korábu.“

„Máš pravdu, Joachime, třebaže je to nejpitomější historie, jakou jsem kdy slyšel,“ zavrčel pan Florián. Pak pozvedl ukazovák, zastrčil si jej do levého ucha a několikrát jím důkladně zakvedlal.

Poznal jsem dost dobře pana Floriána za dobu svého pobytu na „Svaté Lucii“, abych věděl, co to znamená. Každý z nás má své zvláštní libůstky a podivné zvyky, když o něčem přemýšlí. Pan Florián byl muž prostý. Dloubal se pouze v uchu. Ale i co znamenalo neomylně, že se jeho duch obírá velmi složitými problémy a je pevně rozhodnut přijít jim na kloub.

„Pane Bonifáci,“ řekl posléze, upíraje zamyšlený pohled na strýčkovo břicho, „nepřipadlo vám ještě, že je to divná shoda, když na dvou lodích vypukne současně vzpoura? Nepozastavil jste se nad tím, že jedva jste unikl z ‚Judity‘, octl jste se v podobné situaci na ‚Svaté Lucii‘?“

„NĚCO TU VONÍ!“

„Připadlo mi to a pozastavil jsem se,“ řekl strýček s posupnou stručností.

„Ano, ano, je to věru divné,“ povzdechl pan Florián, který byl příliš zabrán do svých úvah, než aby si uvědomil v plné míře trpkost strýčkovy odpovědi. „Zůstává mi nad tím rozum stát. Vzpouří na ‚Svaté Lucii‘! Koho by to jen napadlo? Nezacházel jsem snad s posádkou dobře? Svatý Prokule, což se nenacpali ti lotřící každého dne, div jim břicha nepopraskala? Měli snad těžkou službu? Joviši! či to snad došlo už tak daleko, že námořníci pořádají vzpoury jako nějaké zahradní zábavy jen tak pro vyražení?“

Pan Florián několikrát zlověstně zafuněl a pak dodal už trochu mírněji: „Co o tom soudíte, pane Bonifáci?“

Ale strýček neodpovídal. Díval se nějak strnule, hlavu trochu na stranu a jeho chřípě se lehce chvěla.

„Co je ti, strýčku?“ řekl jsem, znepokojen tímto neobvyklým vzezřením.

„Něco... něco tu voní, Františku. Cítíš?“

„Ne, nevoní tu nic, strýčku, to se ti asi jen zdá. Ledaže... ledaže bys ovšem myslel ten kousek sušené tresky, který mám v kapse. Jenže ta nevoní, ale pořádně páchne. Zbyla mi od včerejška a chtěl jsem ji vyhodit. Ale pak se zběhlo tolik věcí najednou a už jsem neměl čas.“

„Ty máš kus tresky?“ zvolal strýček nedůvěřivě.

„Ano, strýčku.“

„U sebe? Tady, v téhle místnosti? Rozmysli si dobře, než mi odpovíš! Nejsem už takový silák jako kdysi. Mám slabé srdce, a kdyby se ukázalo, že lžeš a že tresku nemáš...“

„Mám. Ale proboha, strýčku, co se to s tebou děje?“

Strýc Bonifác zamžikal očima, otrásl se a zdálo se, že přichází k sobě.

„Prominete mi, pánové,“ řekl a sebral důstojně smítko se své pikové vesty, „jestliže nyní pojím kousek tresky, která řízením Prozřetelnosti zůstala tady ve Frantíkové kapse. Nerad vynáším na veřejnost své osobní trampoty, ale tentokrát nezbývá, leč abych vám podal stručné vysvětlení. Nejedl jsem totiž pořádně už deset dní, pánové.“

„Co říkáte, kapitáne Bonifáci? Oni vám nedali najíst? Chcete snad tvrdit, že vás mučili hladem?“

Strýček Bonifác hned neodpověděl. Nebylo to ani dobře možno, neboť v tu chvíli řízek tresky vyplňoval již nadobro jeho ústa. S němým úžasem dívali jsme se na strýčkovy sanice, pohybující se nahoru a dolů jako dva mocné píсты, a na velkou bouli, objevující se střídavě na pravé a zase na levé tváři, bouli, která se pozvolna menšila, až zmizela nadobro, doprovázena posledním, důrazným poskočením ohryzku. Pak si strýček otřel hřbetem ruky ústa a povzdechl.

„Nevím, čemu říkáte mučení hladem. Mám-li však mluvit pravdu, pojedl jsem naposled včera v poledne, pánové. K obědu byl hrášek.“

„Dali ti malou porci, strýčku?“

„Čtyři zrnka, hochu.“

„Cože?“

„Čtyři zrnka hrášku, ano, slovy čtyři zrnka. Ležela v řádce na talíři, a ať jsem počítal odpředu nebo odzadu, víc než čtyři jsem nikdy nenapočítal.“

Čtyři zrnka hrášku pro strýčka Bonifáce! Svatý Kryšpíne! Pro strýčka, jehož břicho bylo zvyklé vítat k obědu do svého prostorného nitra celou skopovou kýtu, náležitě očesnekovanou a okořeněnou, obloženou horou osmažených brambůrků a zalitou džbánem plzeňského. Pro strýčka, který s hrůzou odmítal požit k večeři pečená nadívaná holoubátka, protože byl měkkého srdce a nechtěl připustit vraždění těchto něžných tvorů ve velkém. Pro strýčka, který jednou na souostroví Fidži málem zničil tamní lov humrů, protože v nich našel zalíbení a dával si je podávat celý týden po večeři jako dezert. A teď najednou čtyři zrnka hrášku!

„Ano, to bylo v pátek,“ pokračoval strýček melancholicky. „A ve čtvrtek mi nedali vůbec nic. Domnívali se asi, že potřebuji vytrávit po středeční večeři, která se skládala ze dvou sardelích ocásků, ozdobených úhledně snítkou petrželky. A předtím jsem byl uvázán u stožáru a to mě krmili řídkou zapraženou polívkou. Obden.“

„Ale proč, strýčku?“

„Ano, proč?“ zafuněl pan Florián a praštil pěstí do stolu takovou silou, že „Svatá Lucie“, která se právě hotovila naklonit se na levý bok, honem se zase narovнала. „Proč to dělali? Proč se vůbec vzbouřili? Můžete nám to vysvětlit, kapitáne Bonifáci?“

„To vám mohu vysvětlit, pane Floriáne, ačkoli, ať mě spolkně mečoun i s botama, budete-li z toho jen o kapánek chytřejší,

než jste teď.“ Strýček se na chvílku odmlčel, vrhl letmý, ale tím truchlivější pohled na hromádku ohloďaných rybích kostiček na stole a pak najednou vybafl: „Mysleli si, holomci, že mě přinutí hladem, abych jim řekl, kde je ten poklad.“

„Poklad? Vy víte o nějakém pokladu, kapitáne Bonifáci?“

„Čerta vím,“ zabručel strýček a máchl netrpělivě rukou. „Ale co jsem měl dělat? Byla to nejmizernější, nejprohnanější a nejchamtivější posádka, jaká se kdy sešla na jedné lodi. Počínajíc kapitánem, který vypadal jako míšenec kojota a chřestýše, až do posledního umazaného námořníka, byla to sebranka nejvybranějších ničemů světa.“

„Dobrá, kapitáne Bonifáci, chápu vaše rozhořčení. Ale proč? To jste nám pořád ještě neřekl.“

„Neřekl?“ podivil se strýček a nepokojně se zavrtěl. „Totiž zavinil jsem to tak trochu já sám, abyste věděli. Když jsme se tak motali po Atlantském oceáně a já vlastně kloudně nevěděl, kde mám , Svatou Lucii’ hledat, začal se ponenáhlu vzmáhat na lodi nepokoj. Mysleli si asi, že jsem blázen, když se tak honím po moři za nějakou fajfkou, a nakonec kapitán povídá: ‚Pane Bonifáci, vyloďíme vás v nejbližším přístavu, protože už mám toho bláznění dost.’ – ‚Jaké bláznění?’ povídám rozhořčeně. ‚Jde o mou dýmku, pane!’ – ‚Jde o to, že jste starý blázen,’ povídá zase kapitán, ‚protože jen starý olezlý blázen si najme celou loď, aby našel nějakou mizernou fajfku!’ – ‚Cože, ty mořský hraboši?’ povídám zase já, ‚mizernou fajfku jsi řekl?’ No, a pak jsem udělal tu chybu. Nevím, jak bych vám to vysvětlil, pánové, ono je to takové složité. Víte, já jsem zkrátka nemohl přenést přes srdce, aby někdo takhle podceňoval mou zamilovanou dýmčičku. Ale cožpak jsem jim mohl vykládat, jak mi přirostla k srdci? Cožpak ti lumpové byli vůbec schopni chápat nějaký vznešený cit? Byla to smečka vyvrhelů a na ty neplatilo nic, než... Dobrá, a tak mi najednou napadla myšlenka, která se mi zdála náramně chytrá, ale která byla nejpitomější ze všech, které mi mohly napadnout, jak hned uvidíte. ‚Tak ty

NĚKDE V TICHÉM OCEÁNĚ JE OSTROV A TAM JE ZKOPÁN POKLAD

si myslíš, ty stoletá mořská okurko, povídám, že má dýmka nestojí za to, aby se člověk za ní plahočil po všech oceánech světa? Tak já ti něco povím. Někde v Tichém oceáně je ostrov a tam je zakopán poklad, nad nímž by se ti zamotala hlava, ty synu opelichané ježury, kdybys ho jen z dálky zahlédl. A kde ten ostrov je, to je vyryto na troubeli mé dýmky. A co je tam vyryto, to dovedu rozluštit jen já.“

Strýček si na chvilku oddychl, utřel si s čela pot a pak pokračoval:

„A tohle jsem neměl říkat, pánové. Myslel jsem, že je to moc chytrý nápad a že teď posádka bude jako divá do další plavby. No, a to se musí uznat, že taky byla. Jenže kapánek jinak, než jsem si to představoval. Kapitán se na mne totiž podíval ledovým pohledem a povídá: Jak dlouho už máte tu fajfku, smím-li se ptát? – ‚Třicet let,‘ já na to hrdě. – ‚A jak dlouho je už tam ten nápis na troubeli?‘ – ‚Ten? No, to bude už dobré tři roky.‘ A jen jsem to řekl, ten proklatý mišenec hvízdal a už tu bylo tučet chlapíků na mně a v minutce jsem byl přivázan ke stožáru. ‚Tak, pane Bonifáci, a teď kápnete božskou! Jak zní ten nápis na troubeli?‘ – ‚Nevím,‘ povídám já. – ‚Nevíte? Hola, hola! Jestli se nepletu, říkal jste, že je tam vyryt už tři roky! A vy se nepamatujete, co tam stojí? A chcete nás honit po všech čertech a pak, až vás dovezeme na místo, vypálit nám rybník před očima? Hola, hola, tak to nepůjde, staroušku! A teď kápní, co je na té troubeli napsáno, sic ti trošku pomůžeme!“

Strýček Bonifác vytáhl velký kostkovaný kapesník a otřel si znovu čelo, orosené prudkým a spravedlivým hněvem. „A pak mě začali trápit. Čtyři hrášky denně mi dávali k jídlu. Ocásek ze slanečka obden. Ho! A přitom se vždycky sesedla celá posádka kolem mne a hodovala a nacpávala se, až mi oči lezly z důlků.“

„Ale vy jste nepovolil, kapitáne Bonifáci!“ zvolal pan Florián hlasem plným obdivu a uznání.

„Ovšem že ne,“ povzdychl strýček. „Jak bych mohl, když jsem si ten nápis nepamatoval a když taky nic neznamenal? Vyryl ho tam špendlíkem můj dobrý přítel kapitán Kleofáš jednou v San Frisku. Seděli jsme tehdy v hospodě ‚U bláhového delfína‘, kapánek jsme popíjeli, no, a starý Kleofáš povídá: ‚Ty, Bonifáci, půjč mi sem tu dřevěnku, já si tam něco poznamenuj. Moh bych to zapomenout a to bych nerad.‘ A tak si tam celý večer něco rejpal špendlíčkem, ale co to mělo znamenat, to jsem se zapomněl zeptat.“

Strýc Bonifác skončil a s posupným zafuněním zapadl hlouběji do chatrné lenošky, v níž seděl.

„Tak a teď, jak vidím, budu hladovět dalších čtrnáct dní, hoši. Může být zasmolenější člověk na světě? A tak mě vlastně utěšuje už jen jediná věc. Snad umřu hladem. Snad mi proděravější kulemi břicho jako řešeto. Možná že budu zítra touhle dobou viset na špičce stěžně. Ale dřív si zapálím... hej, Frantíku!“

Po celou dobu strýčkova vyprávění sta myšlenek se honilo mou ubohou hlavou a jedna byla neutěšenější než druhá. Pomalu, krok za krokem, začínala se přede mnou rýsovat pravda. Proč se vzbouřila posádka „Svaté Lucie“? Pan Florián to nevěděl. Nikdo to nevěděl. Jen já, já začínal tušit. A když strýček Bonifác došel až k místu, kde se posádka „Judity“ doví o domnělém pokladu a zajme strýčka, aby se mohla pokladu zmocnit sama, rozsvítilo se mi rázem před očima... Najednou se mi vybavila ve vzpomínkách ona černá, mlhavá noc, kdy jsme seděli s panem Inocencem a stařečkem Joachimem v kuchyni a kdy pan Inocenc vyslovil názor, že se za dýmkou strýčka

Bonifáce asi skrývá nějaké hlubší tajemství. Což se nepootevřely dveře za našimi zády právě v okamžiku, kdy pan Inocenc prohlásil, že nápis na troubeli dýmky znamená označení místa, kde je ukryt nějaký báječný poklad? Což nestál někdo za otevřeným oknem a neposlouchal to všechno? A tajemná černá ruka, která v noci proklouzla okénkem kuchyně a hmatala po policiče, kde jsem měl ukrytu strýčkovu dýmku! A divné chování Slimáka příštího dne a... Běda, teď teprve jsem viděl, co se chystalo! Teď, když již bylo pozdě! Proč jsem jen neřekl panu Floriánovi hned na začátku o svém podezření! Proč jen...

„Hej, Frantíku, povídám, podej mi mou dýmku!“

Pohlédl jsem zoufale na strýčka. Seděl v lenošce, a třebaže byl dosud pln hlubokého rozhořčení nad ústrky, jichž se mu dostalo na palubě „Judity“, jakýsi nový, labužnický výraz začínal se pozvolna rozhošťovat na jeho tváři. Věděl jsem, co to je. Strýček Bonifác již v duchu viděl, chudák, jak jeho zamilovaná dýmčička už zase trčí z levého koutku jeho úst. Jak pokojně puká, zatímco úhledný šedý kotouček vystupuje z její hlavičky. Jak dlouhé dny odříkání se rozplývají v dýmu, probíhajícím zvolna a lahodně krátkým troubelem přímo na špičku jazyka. Běda, a teď...

„No tak, chlapče, probud' se! Copak je s mou dýmku? Nevidíš, že čekám?“

„Já... já ji nemám, strýčku!“

Strýček Bonifác otevřel ústa a zase je beze slova sklapl. Sebral jsem všechnu svou odvahu.

„Nemám ji, strýčku. Nenosím ji u sebe. Nevěděl jsem, že to s námi takhle dopadne. A tak tam zůstala.“

„Kde zůstala, nešťastníku?“ zvolal strýček hlasem sevřeným, ale tak hrozivým, jako když zamručí hladový bengálský tygr.

„V kuchyni.“

– „Kde v kuchyni?“

„Na přídi, strýčku. Je v plechovce od marmelády na policiče u okna. Ale možná, že už tam nebude. Oni vědí, strýčku...“

Strýček Bonifác se pomalu a nějak prkenně zvedl. Jeho tvář postupně rudla a ústa šeptala divná, nesrozumitelná slova. Bylo to něco jako: polička... kuchyně... čtyři hrášky, okno... oni vědí... ho... u okna...

A pak zčistajasna už to nebyl strýc Bonifác, ale smršť, uragán, tajfun, všechno dohromady. Vymršťilo se to ze židle, vlétlo to do chodby a jako dělová kule vyřítilo se to po schodech přímo proti uzavřenému poklopu. Zaprašťelo to a poklop se s rachotem otevřel. A pak už jsme zahlédli jen cíp pikové vesty, pár podešví a strýc zmizel.

„Za ním!“ vykřikl pan Florián a vrhl se po schodech nahoru. Ale dříve než mohl dosáhnout otvoru, dveře zapadly přímo před jeho nosem a něco ohromného, těžkého padlo s ohlušujícím rachotem zvenčí na ně.

XII – Noční výprava

Hu, jaká to temná, ošklivá, beznadějná noc!

Vtáhla se do útrob „Svaté Lucie“ kulatými okénky v bocích, klíčovými dírkami, zapomenutou spárou mezi fošnami a najednou seděla pevně uvnitř jako těžká plástev zčernalého medu. Byla všude. Vnikala do morku kostí, pohltila předměty a lidská těla a zdálo se, že svět roztál a přetavil se do beztvare hmoty, ponuré v tupé nehybnosti.

Jaký to rozdíl, když vzpomenu na krásné červencové noci v rodném Braníku! I tehdy byla tma. Ale byla měkká a laskavá. Byla ozdobena vzdálenými světélky pozdních spáčů. Rozzařovala se veselým třpytem vlnky, načechrané ploutví bělice. Nebe, temné a lesklé, pronikalo větvemi topolů a bílé patníky silnice k Modřanům stály jako řada bledých skřítků podél příkopů plných skřehotání žab.

Za takové noci je radost bdít. Vzduch je jiskrný a svěžest ranní rosy lze cítit již dávno před úsvitem. Člověk jde a Vltava šplouchá o břehy a okno rodného domečku září jako maják.

Ale darmo vzpomínat. Jsme u mysu Hornova a bouře zuří, hvězdy zmizely a všechna tma světa jako by se napěchovala do úzkého trupu lodi. Těžká bedna leží na poklopu a jakot vln, rozbíjených o holé žulové skály, zvěstuje, že zrádná úskalí jsou nablízku.

Běda, co zlého nám přinese tato hrozná, bouřlivá noc?

„Svatá Lucie“ se dosud statečně držela na povrchu moře. Odolávala bubnové palbě vln, převracela se z boku na bok, propadala se do hlubin, ale nakonec se přece jen vždycky dostala do přirozené polohy. V takových chvílích, kdy stůl stál jakoby zázrakem rovně, kdy petrolejová lampa visela od stropu rovně dolů a předměty ve skříních ustaly ve svém bláznivém tanci, v takových chvílích podivuhodného klidu bylo zřetelně slyšet, jak „Svatá Lucie“ zhluboka oddychuje. Její staré boky, osvozené na chvíli od tlaku vody, lehounce skřípaly, kýl dosedal

s blaženým zašuměním do pravidelného proudění vody a celá ta hromada železa a dřeva se zešíroka a volně rozkolébala, aby využila co nejlépe této pohody.

Ó ano, „Svatá Lucie“ se držela statečně. Ale nám uvnitř nebylo do smíchu!

Nechci říci, že jsme se báli. Přisámbůh, ne! Ale věc je ta, že námořník patří na palubu. Potřebuje vzduch a pohyb. Chce vidět vlnu, která se mu kácí na hřbet, chce vidět svého protivníka. Může být napolo udušen vodou, může se plazit jako červ po slizkých prknech, srážen větrem a bojuje o každou píd' půdy, ale ví aspoň, na čem je.

Být však uzavřen v útrokách lodi jako sardelka v zaletované krabici, to bylo něco, co šlo na nervy všem, i panu Floriánovi. Opravdu, pan Florián skýtal nejžalostnější pohled ze všech. Tento mohutný, ryšavý a veskrze bojovný muž seděl teď sklesle na pryčně a upíral matný zrak na své obrovské chlupaté pěsti, složené v klíně. Ne, nebyly teď k ničemu. Hodily se znamenitě do bitevní vřavy, jejich červené, vystouplé kotníky byly jako stvořeny Prozřetelností, aby dopadaly s duněním na nepřátelské sanice, a síla jejich sevření byla jistě předurčena k lepšímu úkolu než svírat prázdný vzduch. A teď tu ležely na uzlovatých stehnech a neměly větší cenu než dva ruční granáty naplněné větrovými cukrátky.

A nejhorší ze všeho bylo, že pan Florián mlčel. Kdyby byl proklínal, hrozil pěstmi a rval si přitom své ryšavé štětiny na hlavě, bylo by to lepší. Ale pan Florián mlčel a nehýbal se. A my, kteří jsme přihlíželi tomuto chmurnému divadlu, cítili jsme, že i nás opouští naděje a důvěra v dobrý konec.

Byla to smutná noc. Čas jako zasmušilý hlemýžď vlekl se pomalu kupředu a jen chrápání stařečka Joachima, který usnul s dřevěnkou v ústech, dávalo tušit, že život dosud neopustil na dobro tuto plovoucí, zmitající se rakev.

A pak krátce po půlnoci plamen petrolejové lampy zaprskal, vyplivl několik čadivých jisker a zhasl. V útrokách „Svaté Lucie“ se rozhostila hluboká, neproniknutelná tma.

A v této husté, mazlavé tmě jsem seděl já, Frantík Pařízek, seděl jsem a přemítal, jak je to divné, že už podruhé v krátké době prožívám ošklivé chvílky v temnu noci.

Hle, jak je tomu dávno, co jsem seděl na půdě Minehahy, která se řítila rozvodněnou řekou uprostřed noci? I tehdy vítr divoce kvílel a Minehaha se otrásala a vrzala ve všech spárách. A přece, Frantíku, jaký to rozdíl! Tehdy jsi seděl za studeným komínem, kolena ti drkotala o sebe, a když ti přeběhla krysa přes ruku, srdce ti div hrůzou nespadlo do kalhot. Pamatuješ se? Ó, byl jsi malý usmrkaný chlapec, ubohý zelenáč, a kdybys byl mohl, byl bys zahodil strýčkovu dýmčičku a nezůstal na té strašidelné půdě ani minutu! Ale dnes jsi přece hotový muž. Či nejsi? Měsíc ses plavil po širých mořích s chlapíky tak náramnými, že kterýkoli z nich tě mohl přepulit jen tak pro své potěšení, a přece ses mezi nimi neztratil. Pan Florián ti dokonce věnoval svou náklonnost. Viděl jsi kus světa, tvé ruce ztvrdly a tvé oko je bystřejší. Proč nejsi spokojen, Frantíku Pařízku? Či se snad bojíš té tmy a neznámých věcí, které číhají na jejím konci?

Tak a podobně jsem rozjímal, když lampa zhasla a velké, černé a kymácející se ticho opanovalo stísněný prostor, v němž sedm lidských tvorů čekalo mlčenlivě na svůj osud.

A čím dále jsem přemítal, tím hůře mi bylo u srdce. Nebál jsem se. Ani ve snu mi nenapadlo, abych se bál nějakého ubohého Hornova mysu, který jsem stejně ani okem nezahlédl. Nebo nějakého Slimáka a Olafa s jejich bouchačkami. A také jsem uznával, že je to hezké, že už nejsem tím usmrkaným jelimánkem z Braníka, jímž jsem věru byl ještě před měsícem. Ale byl tu – strýček Bonifác.

Ano, strýček to byl, jehož obraz stál ve tmě před mýma očima a byl tak hrozně přesný, že se mi až srdce svíralo žalem. Strýček v roztrhaných nohavicích a pokrytý boulemi, v kabátě, jehož šosy urvaly ruce pirátů, strýček bez obligátního nákrčníku a bez klobouku, jen v pikové vestě, která jako výsměch

přikrývala břicho, kdysi tak vznešené a teď zkrúšené deseti-denním hladověním. A co nejhoršího, strýček bez své zamílované dýmčičky!

A to všechno jsem zavinil já. Já a nikdo jiný. Ať mi nikdo nenamlouvá, aby mě utěšil, že to byl osud. Já přece věděl, že se něco chystá. Něco nekalého. A kdybych měl ve své zrzavé palici jen ždíbec rozumu, byl bych tomu zabránil. Mohl jsem přinejmenším nosit strýčkovu dýmku stále u sebe. Opravdu, aspoň to jsem mohl udělat. A teď, v této chvíli, seděl by strýček Bonifác vedle mne na pryčně živ a zdrav a v hluboké tmě bych viděl matně rudý ohýnek, hasnoucí a znovu se radostně rozžehující při každém novém labužnickém zabařání, jehož se chudák strýček musil tak dlouho odříkat. Nic by nám nevadila tma a divoké skoky „Svaté Lucie“. Nic, docela nic by nám to nevadilo.

A zatím? Ne, neodvažoval jsem se domyslet. Pan Florián sice tvrdil, že ta ohromná, těžká věc, která spadla na poklop právě ve chvíli, kdy strýček Bonifác vyrazil ven, byl asi vršek stožáru, který vichřice přerazila a smetla dolů, ale já viděl v duchu spíš tělo strýčkově, zasažené kulemi a padající k zemi. A i kdyby tomu tak nebylo, což nebyla tu skoro jistota, že padající ráhna zasáhla i strýčka? A kdyby konečně strýček unikl i této pohromě, co si, probůh, počal sám a sám na palubě, jež byla v moci vzbouřenců? Jakou měl naději, že ho nevyslídí? A že se mu dokonce podaří zmocnit se znovu své dýmky? Byla tu naděje, ovšem. Vždycky je na světě nějaká naděje, které se člověk chytá, když je nejhůř. Ale tahle byla tak malilinká, že jsem se neodvažoval ani na ni pomyslet. A mé srdce poplašeně tlouklo a znělo to jako umíráček, který pronikavým hlasem volá: Tys tím vinen, Frantíku, tys tím vinen!

Nevím, jak dlouho jsem tak seděl na pryčně, nohy spuštěné dolů a oči opřené o černou zeď noci. Bylo chladno a tělo mi začínalo pomalu dřevěnět. Ale nejhorší ze všeho byl slabounký, pisklavý a vyčítavý hlásek, který se neustále ozýval hned za

mnou, hned zpod stolu, hned z té, hned z oné strany a jemuž nebylo možno uniknout.

„Co dělá teď strýček Bonifác, Frantíku?“ pištělo to úporně. „Hu, leží pod ráhny a nohy má zpřerážené. Hu, nebo spíš leží už na dně moře a zubatí okouni ho ohryzují. Hu, Frantíku, tak je to asi. A ty si tu sedíš na posteli a klátíš nohama ve vzduchu.“

Vyskočil jsem z pryčny. Kolem byla tma. Venku na chodbě přecházela stráž, hlídající východ, který teď nebyl k ničemu.

Někde v koutě harašivě chrápal stařeček Joachim. A přede mnou, dva kroky přede mnou něco slabounce zářilo. Drobnoucké jiskření, nic víc. Kulaté okénko a za ním moře, které i v nejhlubší tmě světélkuje tajemně jako bludička. Přitahovalo mě to maličké kulaté okno. Přistoupil jsem tápavě k němu. Otočil jsem závěr. Otevřel jsem je. A náhle, ani jsem nevěděl jak, protáhla se kulatým otvorem má hlava, pak ramena a již se celé mé tělo octlo nad propastí plnou ječících vln, nad něčím neviditelným, co dunělo a svíjelo se dole a pak hned vyráželo s řevem nahoru a zalilo mě v mžiku ledovou sprchou.

Ho, ještě dnes, když na to vzpomenu, běží mi po zádech mráz! A jestliže mi v těch několika zlomcích vteřiny, které následovaly, nezešedivěly vlasy, je to jen proto, že zrzavé pačesy jsou odolnější a nešedivějí tak rychle. Neboť teď bylo již všechno vsazeno na jedinou kartu: že dosáhnu rukou na dolní okraj brlení, které, jak jsem věděl, bylo jen dvě stopy nad horním rámem okna, a že je najdu a uchopím na prvý ráz. Zaváhal jsem a na okamžik ztratil odvahu. Ale pomýšlení na strýčka dodalo rázem nových sil mým zemdleným pažím a nové mrštnosti mému zkrhlému tělu. Vložilo železnou tyč zábradlí přímo do mé dlaně. Vzepjal jsem se a v nejbližším okamžiku jsem už ležel na palubě, roztažen na bříše jako žába, a proudy vod vytékaly s crkotem z mých nohavic.

„Jsi na palubě, Frantíku! Přece jsi to dokázal!“ zašeptal jsem a vlna hřejivého blaha mě zalila. A jen okolnost, že mě vzápětí zalila také vlna ledové vody, způsobila, že jsem se dlouho netěšil tomuto blaživému pocitu.

PŘEDE MNOU LEŽELA HROMÁDKA TROSEK

Byl jsem teď na palubě, ano. Ale kde je strýček? Najdu ho živého či mrtvého? Najdu ho vůbec?

Paluba byla prázdná. Snad někde u kormidla trčela do bouřlivého povětří vyzáblá postava pana Hopkinse. Snad někde hlídkoval některý z pirátů s bambitkou připravenou k výstřelu. Snad se zbytek mužstva hmoždil u rumpálů a lan nebo chrápal v kotci na přídi. Ale to všechno zakrývala noc svým temným, divě vlajícím pláštěm.

Po kolenou, pomalu a napínaje sluch, plížil jsem se k místu, kde ústil na palubu poklop z podpalubí. Stěží jsem poznal to místo. Nebylo již poklopu, nebylo již malého zábradlí, které jej ohraničovalo. Ležela tu jen ohromná hromada trosek, zkroucených lan a přeražených ráhen, kusy plachet se tu nadýmaly na zemi jako ožilé, neforemné přízraky a vršek stěžně jako pahýl vyvráceného stromu ležel napříč celé té spouště. Pan Florián měl pravdu. Vichřice nebo snad blesk rozčísly zadní stožár „Svaté Lucie“ a srazily jej dolů. Ale strýček pod ním nebyl.

Dvakrát jsem prolezl na kolenou troskami sem a tam, s bušícím srdcem jsem odhrnoval cáry plachet a hmatal rukama pod roztržitým dřevem. Ale strýc Bonifác tu nebyl.

„Strýčku!“ zvolal jsem polohlasně, ale hned jsem si uvědomil bláhovost svého počínání. Což mě mohl strýček slyšet? Nebyl-li zde, pak buď ležel už dávno na dně moře, nebo upadl v ruce nepřátel. Otrásl jsem se hrůzou při pomyšlení, že strýček Bonifác padl do spárů Olafa a ostatní chásky. Byla tu vůbec nějaká naděje, že by strýc vyvázl při své prudkosti z tohoto setkání živ?

V tu chvíli blesk tlustý jako noha rozřal oblohu a ve fialovém, oslnivém světle celá příd' „Svaté Lucie“ se vyhoupla přede mnou ze tmy. Byla jako kulisa nějakého fantastického divadla s prudkými světly a divoce černými stíny a každá věc stála tu v přesných obrysech na svém místě. Zde byl přední stožár s kusem dolní hlavní plachty, práskající ve větru. Zde bok záchraného člunu. Tam nízký kotec pro mužstvo, nakloněný, jak se mi zdálo, trochu k jedné straně. A přímo přede mnou hranatý tvar kuchyně, přilepené ke stožáru. Stála rovně, pevně a malým kulatým okýnkem pronikalo ven matné světlo.

Srdce mi divoce poskočilo. Strýčku, jsi tam? Jsi ještě naživu? Či tě snad mučí v té malé komůrce, snažíce se přinutit tě k prozrazení tajemství tvé milované dýmky?

Několika skoky jsem se octl u bočné stěny kuchyně a přitiskl ucho na tenkou, prkennou stěnu. A v témže okamžiku se mi zježily vlasy na hlavě. Neboť v krátkém tichu, následujícím po úderu blesku, zaslechl jsem zevnitř strašný zvuk, při němž mi ustydla krev v žilách. Zvuk lámané kosti a hned poté tlumený, těžký vzdech. Třesa se na celém těle, přisunul jsem hlavu k otvoru okna a nahlédl dovnitř.

Kuchyně byla osvětlena jen mrkavým, slabounkým světlem lojové svíčky. A uprostřed na nízké stoličce seděl strýček Bonifác. Seděl a jeho čelisti v pochmurném nadšení zápolily s obrovskou kostí od šunky.

Snad to nemá být. Snad je to dokonce zvrhlé. Ale když jsem tak viděl najednou strýce Bonifáce živého a hryzajícího s chutí šunkovou kost, ačkoli podle všech pravidel měl být právě přinejmenším natahován na skřípec, pocítil jsem cosi téměř podobného zklamání. Zdálo se mi, jako bych byl o něco ošizen. Jako by všechna ta námaha a hrozná nebezpečí, která jsem právě podstoupil, nebyla k ničemu. A přece na druhé straně...

Pravda, strýc Bonifác sice hryzal kost od šunky, hryzal ji dokonce s chutí, za kterou by se nemusela hanbit ani vyhladovělá berberská lvice, ale výraz jeho tváře, držení ramenou a celé vzezření dávalo tušit, že strýc není šťasten. Že nějaký hluboký zármutek leží těžce na jeho mysli. Ze jeho myšlenky jsou na míle vzdáleny pracujících sanic a uší, lesknoucích se nádherně mastnotou. Bylo prostě jasno, že tělo a duch strýčka Bonifáce, třebaže navenek tvořily jediný celek, kráčejí teď rozličnými cestami, na sobě úplně nezávislími.

V té chvíli otočil strýc Bonifác hlavu, jako by cítil můj zmatený pohled, zamžoural očima a řekl s nelíčeným údivem: „Co tu děláš, Frantíku, prokristapána?“

Užuž jsem měl na jazyku vyrazit ze sebe, že jsem vlastně přišel strýčka zachránit anebo aspoň vyhledat a s náležitou úctou pohřbít jeho mrtvolu, ale zarazil jsem se. Bylo totiž na první pohled zřejmé, že strýc Bonifác není ani dost málo v situaci příhodné k tomu, aby mohl být zachraňován nebo dokonce pohřbíván. Seděl uprostřed hrnců a pánví, hromada otevřených konzerv tyčila se u jeho nohou v malebné směsici s bochníky eidamského sýra, nakládanými melouny, svazky cibulí a několika mohutnými kusy svěže prorostlé slaniny a na stole, pěkně po ruce, leželo pečené kuřátko obložené pečenými brambůrky a míchanou zeleninkou. Pootevřeným oknem se táhla ven líbezná vůně, a třebaže ji vichřice okamžitě odnášela, měla ještě dosti síly, aby pošimrala chřípě mého nosu a naplnila mi ústa celým rybníkem slin.

„Mo – mohu ti nějak pomoci, strýčku?“ zakoktal jsem zmateně.

„Nu, proč bys nemohl, Františku? Snad to bude stačit pro nás oba,“ řekl strýček, odhadnuv dříve zkoumavým pohledem rozlohu krmí, jimiž byl obklopen. „Pojď rychle dovnitř, já ti otevřu.“

„Myslel jsem, že jsi mrtev, strýčku,“ vydechl jsem, když za mnou petlice ve dveřích zapadla a útulné stěny kuchyně oddělily nás jako kouzlem od ostatního světa.

„Mrtev? Ještě ne. Ne docela,“ povzdechl strýček, a odloživ kost, odkrojil si rozvážlivě dvouliberní řízek slaniny. „Ale měl jsem namále.“

„Stříleli po tobě?“

Strýček se na mne vyčítavě podíval. „Jak jsi na to přišel? Cožpak jsem někdy tvrdil něco podobného?“

„Ne, ale myslil jsem, že dnes v noci, když jsi vyběhl na palubu...“

„Ach to!“ máchl strýček rukou. „To nic. Přerazil se jen stožár, ale padlo to kousek vedle. Jinak nebyl na palubě nikdo, a tak jsem šel rovnou do kuchyně. Ne, utíkal jsem, milý hochu, abys věděl. Pořád jsem doufal...“

„Našels ji, strýčku?“

„Nenašel! Je pryč.“

Poslední slova pronesl strýček hlasem naplněným tak nezměrným bolem, že by se i sám satan byl ustrnul, kdyby ho slyšel.

„Ano, dýmka je pryč. Hledal jsem ji na policiče a všude, a je pryč. Jsem starý, zničený muž,“ zasténal strýc Bonifác, a ulomiv kuřecí stehýnko, pozřel je s ponurým zadostiučiněním. „Nechceš taky kousek, Frantíku? Je jako dort!“

„Nechci, strýčku. Musíme rychle pryč, nebo tě chytanou!“

„Ho!“ zvolal strýc Bonifác hlasem poněkud zastřeným, neboť právě polykal čtvrtku chleba obloženou kuřecími prsíčky, posypanými rozkrájenou cibulkou a rajskými jablíčky. „Ho!

Což na tom sejde, Frantíku? Sejde nešťastnému mrtvému muži na tom, zda zemře zde či onde? Nesejde na tom pranic. A tak tu zůstanu. Ano, setrvám na tomto nehostinném místě až do konce.“

A pověděv tato slova, strýček zhluboka vzdechl, pojedl řízek nakládaného melounu a rozepjal dolní knoflíky své nádherné pikové vesty.

„Proboha, strýčku, musíš se vzmužit!“ vykřikl jsem, a uchopiv strýce za rameno, zatřásl jsem jím ze vsí síly. „Vzpomeň si jen, jak ses plavil na ‚Svaté Filoméne‘ a jak dostala v bouři trhlínu na dně a tys musil na ní sedět celé dva dny, aby se loď nepotopila. To bylo horší a nic sis z toho nedělal.“

„Máš pravdu, chlapče. Zažil jsem už horší dny. Jenže, jenže to jsem byl mladší.“

„Mladší! A to říkáš, ty, strýčku, ty, který jsi ještě včera zporážel na ‚Juditě‘ tucet lotříků jako kuželky? Styď se! Ostatně – jak chceš. Když je ti jedno, že třeba právě v tomhle okamžiku si Mastný Bob pokuřuje z tvé dýmčičky...“

Strýcova ruka, třímající dvouliberní kus eidamského sýra, zastavila se na polovině cesty do úst. Ustrnula. Zachvěla se zřetelně. Pak klesla na hranu stolu.

„Kdože?“ zvolal nedůvěřivě.

„Mastný Bob, strýčku. Je to černocho a tvá dýmka se mu hrozně zamlouvala.“

„Ha,“ řekl strýc a jeho pěst se mimoděk zařala, takže z eidamského sýra vyteklo několik kapek syrovátky.

„Ano, a říkal, že má mezi levým špičákem a první stoličkou díru, do které by mu rajčička padla jako ulitá.“

„To že říkal?“ Strýcovo huňaté obočí se zvolna počalo ježit, až posléze stálo ztuhla jako plot z ostnatého drátu. „Mastný Bob povídáš? Ho! Ha!“

Ruka strýce Bonifáce pustila eidamský sýr a zajela do vlasů, které několikrát divoce prohrábla. Pak zahrozila pěstí. Vznášela se chvilku jako ostrůvek ve vzduchu a snesla se nakonec lačně

přímo na váleček na nudle, ležící na stole. A cítě zbraň ve své dlani, strýc Bonifác potřásl hlavou, vyrazil drsný válečný pokřik a pronesl s ponurou posupností jediné slovo:

„Jdeme!“

„Kam, strýčku?“

„Jdeme pro mou dýmku, synu! Neboť přísám svatý Hypolit, nestrpím, aby nějaký mastný...“

Strýc Bonifác zřejmě pátral po nějakém strašlivém slově, které by přiměřeně vystihlo hanobitele jeho posvátné dýmčičky. Snad už je měl na jazyku. Ale nebylo souzeno, aby je vyslovil. Neboť tu udeřilo cosi divoce do dveří, tabule v okně na druhé straně se s třeskem rozlétla na kusy a zároveň se zvenčí ozval jek hlasů.

„Na ně! Tady je ten tlustoch! Vyrazte dveře!“

„Hrome!“ řekl strýc Bonifác stručně. Pak zavelel: „Přistav, Frantíku, stůl a almárku ke dveřím!“ A nakonec si zapjal rozvázným, důstojným pohybem dolní knoflíky pikové vesty, a vrhnuv poslední, trochu lítostivý pohled na mísu se zbytkem kuřátka, připravil se k boji.

XIII – Křesy opouštějí loď

Strýc Bonifác prožil svůj život bouřlivě a pestře, jak se sluší na pravého námořníka. Třicet let strávil na moři a každý z těchto třiceti roků, přepočten na pokojná léta branická, klidně se mohl počítat za tři.

Kdykoli k nám zavítal (objevil se vždycky znenadání v dlouhých přestávkách jako nějaký tajuplný tažný pták), upadal strýček okamžitě do mých tenat a tu jsem nepopustil, dokud si nenatáhl bačkory, neusedl do staré ušaté lenošky u kamen a nespustil. A já prožíval v duchu se strýcem všechny ty báječné příhody, vypravované v zimních podvečerech a obeštřené kouzlem nedostupné vzdálenosti a rzivými obláčky dýmu strýčkovy dýmčičky, a přál jsem si, abych aspoň jednou v životě mohl zažít něco podobného.

Nu, a abych zkrátil tuto úvahu, teď to bylo najednou tady. Dřív než jsem se nadál, a běda, trošičku jinak, než jsem si to představoval.

Nikdy mi například nenapadlo, že bych mohl prožít svou první bitvu v kuchyni. Ale strýček Bonifác, jak jsem hned viděl, nijak se tím nermoutil. Byl muž praktický a bral věci střízlivě, tak, jak jsou. A dobře činil, neboť bitva se rozpoutala okamžitě s prudkostí, jakou by člověk neočekával po tak dlouhém a skoro idylickém klidu.

Byli jsme teď obránci kuchyně. A mohu říci s klidným srdcem, že nikdy nebyla hrdinněji bráněna bídňější a chatrnější pevnost než tato. Neboť svatyně páně Inocencova byla sice znamenitým místem, pokud šlo o přípravu chutných krmí, ale ze strategického hlediska měla asi takovou cenu jako psí bouda nebo kurník. Na jedné straně bylo okno, na druhé dveře a zbytek se skládal z tenkých, červotoči prolezlých stěn. A do těchto stěn opřel se teď nápor útočníků s takovou prudkostí, že celá kuchyně hlasitě zapraštěla a pánve rozvěšené na zdech se s rachotem zřítily na zem.

Strýček Bonifác i já vrhli jsme se současně ke dveřím, neboť zde hrozilo zřejmě největší nebezpečí. Těžké rány dopadaly na ně zvenčí, pak se o ně něco opřelo a bylo vidět, jak se výplň prohýbá a hlavičky hřebíků vylézají zvolna a děsivě z prken ven.

„Myslíš, že to ta almárka udrží, strýčku?“ zašeptal jsem pln úzkosti.

„Ovšem že ne,“ odvětil strýc Bonifác s velkolepým klidem. „Na to si můžeš vsadit, že ne, Frantíku. To se musí zařídit jinak.“

A vyřknuv tato slova, odstavil strýček Bonifác beze spěchu almárku, otočil se zády a opřel se rozvážně zadní částí svého těla o dveře, které se nejen okamžitě narovnaly, ale dokonce i pozoruhodně vybouřily na druhou stranu.

„Tak, a teď uvidím, co budou dělat,“ podotkl strýček s hlubokým opovržením. „Teď jsem opravdu zvědav, co si ta havěť venku vymyslí.“

Byla to mužná slova, plná optimismu a vyzrálé sebedůvěry. Ale přece je strýček neměl říkat. Neboť to byla rovněž slova pyšná a škodolibý osud se vždycky nepokojně zavrtí, když uvidí někde světskou pýchu, a je vždycky nakloněn ji uvést na pravou míru nějakým čtveráckým kouskem. A k tomu si vybral tentokrát Olafa na druhé straně dveří. Vložil mu do ruky nebozízek a řekl mu: „Olafe, navrtej do dveří dírku a podívej se, co ti dva tam uvnitř dělají!“ Což bylo ovšem od skřítky náhod velké čtveráctví, protože nařídil Olafovu ruku tak, aby nebozízek pronikl dveřmi přesně na místě, kde oblá strýčkova záď přilehla nejtěsněji k chatrným prkýnkům dveří. Účinek byl okamžitý a pravděpodobně ještě pronikavější, než sám osud předpokládal.

Strýc Bonifác totiž ještě nikdy, třebaže jeho život byl velmi pestrý, neměl zavrtán v těchto citlivých končinách svého těla nebozízek. Postrádal prostě zkušeností v tomto směru. A tak když špička nebozízku vnikla neočekávaně na půl palce

STRÝČEK BONIFÁC I JÁ VRHLI JSME SE SOUČASNĚ KE DVEŘÍM

hluboko pod jeho kůži, ztratil strýc Bonifác veškeru svou příslavečnou rozvahu a klid.

„Au! Copak je to?“ vyrazil zmateně a odskočil ode dveří. A pak, uvědomiv si drsnou skutečnost, vychrlil ze sebe takovou záplavu kleteb, že venku za dveřmi na okamžik všechno ztichlo. Ano, strýc Bonifác se rozzuřil. Jeho tváře zbrunátněly, oči metaly blesky a hrudník, uzavřený v pikové vestě, změnil se v parní kotel přetopený na míru, kdy ventily začínají hvízdát a topiči tajně litovat, že opominuli napsat závčas poslední pořizení.

„Pusť mě, Frantíku!“ říčel strýček. „Pusť mě na ně, ať jim ukážu, s kým mají co dělat. Ho, poznáte co nevidět, kdo je to kapitán Bonifác, syrečkové! Pojd' sem, ty kluku černá, ať tě roztrhám na kousky! Rozsekám tě do haše, udělám z tebe svítek

a rozmačkám tě na prejt. Jen pojď hezky rychle, než ochladnu a spokojím se tím, že z tebe udělám nářez!“

A skutečně se zdálo, že tato řeč měla účinek a že útočníci venku ztratili na chvíli dech. Ale ne nadlouho. V rozbitém okénku se objevila tvář Olafova. Šklebila se a rudá jizva, která se přes ni táhla, byla teď úplně šarlatová.

„Hej, pane Bonifáci, vzdejte se!“

Strýček jen zafuněl.

„Vzdejte se oba, nebo vám tu kůlničku rozmlátíme na třísky,“ pokračoval Olaf, uhýbaje se rychle velké láhvi s nakládanými cibulkami, již po něm strýček mrštil.

„Když se vzdáte, nic se vám nestane. Chceme jen vědět, co znamená ten nápis na fajfce, ty starej tuleni. A když nám to povíš, tak se možná ještě dožiješ vysokýho stáří. Ale když ne...“

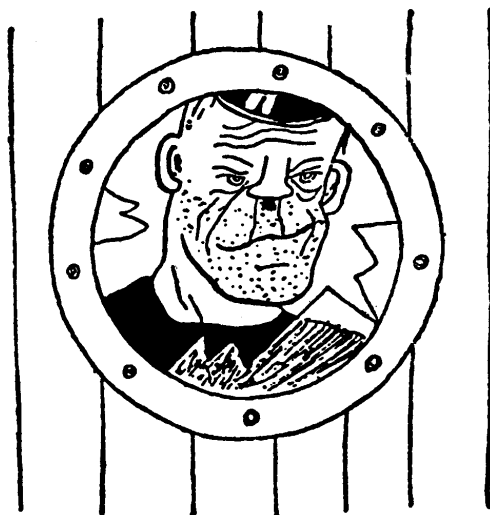
Ale strýčkovi patrně vůbec nezáleželo na tom, jak vysokého stáří se dožije. Vyrazil válečný pokřik, a popadnuv váleček na nudle, skočil k okénku s mrštností, kterou by u něho nikdo nehledal. A tento čin, třebaže nebyl korunován zdárným výsledkem, stal se signálem k novému boji, jehož hluk přehlušil i bouři zuřící venku na moři.

Neboť tentokrát to útočníci myslii doopravdy. Nestříleli z pistolí, protože jim patrně záleželo na životě strýčka, který byl držitelem tak důležitého tajemství. Ale prostředky, jichž nyní použili, byly docela nevybíravé. Těžké rány sekyr zaduněly na stěny kuchyně a v několika minutách bylo patrné, že tato chatrná a mořskými větry ohlodaná stavba dlouho nevydrží.

„Strýčku, dveře povolují!“ vykřikl jsem najednou.

A bylo tomu tak. Zámek dveří zapraštel, objevila se široká trhlina po celé délce a pouze okolnost, že jsem předtím zapřel dveře uraženou nohou od stolu, zabránila jejich úplnému zhroucení.

„Jdi stranou, Františku,“ řekl strýc Bonifác temně. Díval se na dveře, jejichž trhlina se pomalu, ale nezadržitelně rozšiřovala. Pak se jeho zrak svezl dolů, klouzal nerozhodně po před-

V ROZBITÉM OKÉNKU SE OBJEVILA TVÁŘ OLAFOVA

mětech válejících se po podlaze, až posléze ustrnul na nízké, široké bedniče. A v tu chvíli se strýcovo oko vyjasnilo. Jako středověký rytíř bral kdysi do ruky jílec nového meče a potěžkával jej se zalíbením, tak strýček Bonifác uchopil nyní do ruky bedničku a několikrát jí potřásl v dlaních.

„Je těžká a plochá,“ zabručel potěšen. „Je příhodná do ruky.“

A snad by byl ještě pokračoval ve svých úvahách, kdyby byly dveře najednou hrozivě nezaskřípěly. Strýcovo oko ztvrdlo. Trhlina se rozšířila o nové dva palce. A v okamžiku, kdy dveře s třeskem padly na zem a na jejich prahu se objevila postava Mastného Boba, vyrazil strýček krvežíznivý výkřik. Jeho ruka se rozmáchla, bednička zasvištěla vzduchem a dopadla s rachotem přímo na Bobovu hlavu.

Byla to krásná rána. Ještě teď slyším, jak prkýnka zaprasкала a Bobova hlava začala vnikat do nitra bedny. Vidím ji před sebou jako ve zpomaleném filmu. Jak zmizela uvnitř, jak na zlomek vteřiny měl Bob na ramenu místo hlavy jen čtyřhrannou bedničku a jak konečně temeno prorazilo i vršek. Ano, a Mastný Bob tu najednou stál s ohromným dřevěným krajzli-

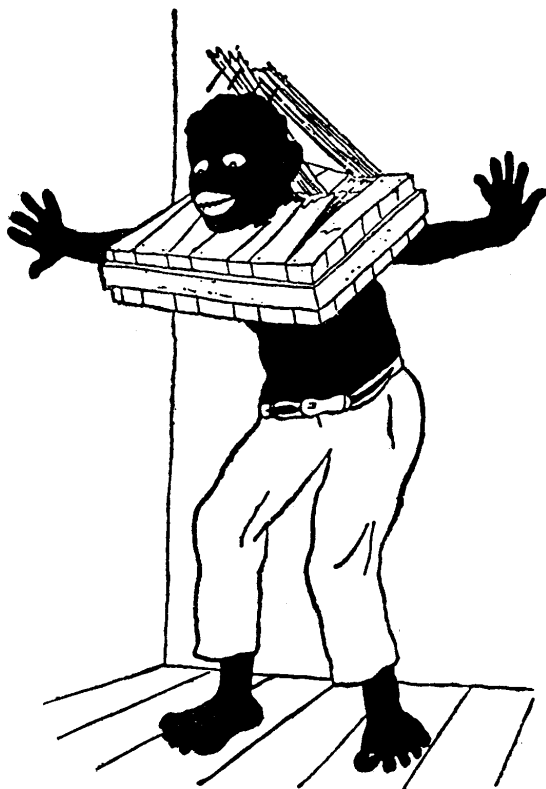

HNED NA ZAČÁTKU BITVY JSEM PADL HLAVOU DO HRNCE S MÁSLEM

kem kolem krku a nad tím čněla hlava podobná mokré červené kouli. Chvilku se kymácel a pak padl na podlahu. A tu již i my jsme zmizeli pod přívalem těl a začal boj muže proti muži.

Ne, nemohu líčit všechno, co následovalo. Nemohu popísovat strýčka Bonifáce, který s ďábelským funěním porážel nepřátelské řady a vzápětí mizel pod hromadou těl. Nemohu popsát dost dobře, jak se celá kuchyně proměnila v jediném okamžiku v bláznivou směsici lidských údů, létajících pánví, židlí a zařatých pěstí, která se převalovala ode zdi ke zdi a zanechávala všude za sebou ničivé stopy. Nemohu to vylíčit hlavně z toho důvodu, že jsem hned na začátku bitvy padl hlavou rovnou do hrnce s přepuštěným máslem.

MASNÝ BOB TU NAJEDNOU STÁL S DŘEVĚNÝM KRAJZLÍKEM KOLEM KRKU

A padl tak přesně na moji míru, že jsem teprve za půl hodiny spatřil světlo světa. A to již bylo po boji a já i strýček Bonifác jsme stáli u pahýlu zadního stěžně, omotáni provazy a neschopni nejmenšího pohybu.

Na východě svítalo, vítr téměř ustal a na tisících se, ale dosud vysokých vlnách houpala se „Svatá Lucie“ s přeraženým stožárem a palubou, přes níž jako by se přehnala smršť. A vedle ní, skoro bok po boku, kymácel se štíhlý černý trup „Judity“.

Podíval jsem se na strýčka a strýček na mne.

Nebyl to právě hezký pohled. Levé strýcovo oko zářilo všemi barvami, na temeni hlavy trčela mu k nebesům boule zvíci holubího vejce a piková vesta, na jejíž důstojné neposkvrněnosti

si strýček odjakživa tolik zakládal, byla teď zbavena knoflíků i kapes a podobala se všemu na světě jenom ne vestě. Já jsem vyvázl celkem bez pohromy. Ale ještě dnes, když uvidím někde stát hrnec přepuštěného másla, pocítím v zádech mrazení a obejdu to místo hezky zdaleka.

A tak jsme tedy stáli se strýčkem u stožáru, každý na jedné straně, a dívali jsme se na sebe přes rameno a cítili jsme s hořkostí v srdci, že se k nám osud tentokrát zachoval drsněji, než jsme zasluhovali. Několik racků přelétlo nám se skřekem nad hlavami a v tomto křiku jako by byl skrytý výsměch.

„Teď je s námi konec, strýčku,“ řekl jsem sklíčeně.

Ale strýc Bonifác jen posupně zafřkal nosem. „Proč by s námi měl být konec, Frantíku? Cožpak myslíš, že je to poprvé, co stojím se svázanýma rukama u nějakého stožáru? Zažil jsem už, holečku, horší věci, a přece nebyl nikdy konec. Tak bych opravdu rád věděl, proč by měl být zrovna teď.“

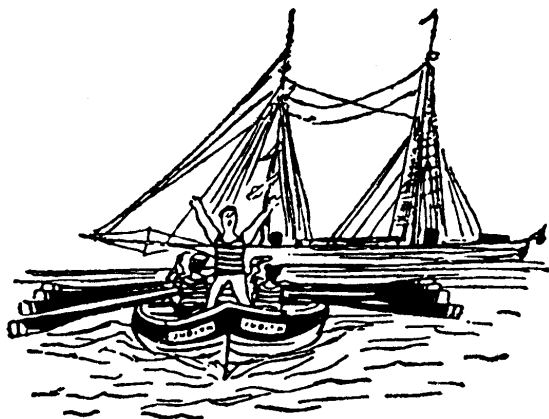
„Máš pravdu, strýčku. Možná že se nakonec poperou.“

„Kdo?“

„No ti z ‚Judity‘ a ze ‚Svaté Lucie‘. Na ‚Juditě‘ zrovna spustili člun a jede jich k nám celá hromada. Vidiš je?“

„Vidím, Frantíku, ale s tím zrovna moc nepočítej. Já bych spíš řekl, že se spolu dohodnou. Tohle já znám. Kdyby tady na palubě ležela hromada zlata, pak ano. To bys nevěřil, hochu, jak jsou lidé chamtiví. Ale zatím je tady jen má nešťastná dýmčička. Opravdovou kořist je teprve cítit ve vzduchu. A obě smečky potáhnou za touhle vůní v nejlepší shodě.“

A ukázalo se, že strýček Bonifác je moudrý muž. Rozuměl moři a rozuměl i lidem. Rozuměl moři, když bylo zlé a rozbouřené, a rozuměl stejně i lidským špatnostem. Posádky obou lodí se skutečně smísily. Míšenecký kapitán z „Judity“ a Olaf, zvaný Jepicí ouško, potřásli si rukama. Trochu ostražitě. A pak se rozpředla rozprava, při níž nebylo nouze o kradmé pohledy a prudké výkřiky. Potom se objevila strýčkova dýmka, přešla několikrát z ruky do ruky a zmizela nakonec zase v Olafově

NA „JUDITĚ“ ZROVNA SPUSTILI ČLUN

kapse. A zároveň oči obou pirátů zabloudily k nám a utkvěly na nás pohledem, který věru nevěstil nic dobrého.

„Co s námi udělají, strýčku?“

„To nevím, ale nesmíš se bát, hochu.“

„Jsem Frantík Pařízek a Pařízkové se nebojí, strýčku,“ řekl jsem snad trochu příliš vznešeně, jak dnes vidím, ale nicméně docela tak, jak jsem v tom okamžiku cítil. Strýc Bonifác se ušklíbl, udělal pohyb, jako by mě chtěl poplácat rukou po rameni, a vzdychl. A pak již stáli oba ničemové před námi.

Opravdu nevím, který z nich se mi méně líbil. Olafova jizva zářila rudě jako čerstvá rána bičem v znetvořeném obličejí a kapitán „Judity“ měl zase tak potměšilý výraz v žluté, ztrhané tváři, že jen chřestýš dívající se úkosem na ptáčátko mohl by se snad tvářit obmyslněji. A byl to on, kdo promluvil první.

„Tak tady máme našeho milého pana Bonifáce,“ řekl s úlisnou sladkostí. „Našeho napapaného starouška, o něhož jsme tak dlouho něžně pečovali a který se nám odměnil tím, že opustil pohostinnou palubu ‚Judity‘.“

Odmlčel se, sklopil na okamžik oči, a když je zase pozvedl, veškerá sladkost byla tatam. Byly teď přimhouřené, sírově žluté a dívaly se kose jako oči kojota.

„A teď hezky povíš, co znamená ten nápis na tvý pitomý dřevěný fajfce, ty starý mořský meloun!“

Strýček neodpověděl.

„A bylo by dobře, kdybys přidal trochu páry. Nemáme čas se s tebou zdržovat. Co? Ty nechceš mluvit? Víš, že se začínám doopravdy zabývat myšlenkou, že bych ti mohl stáhnout se zad kousek kůže?“

Ticho.

„Řekněme tak pět palců dlouhý a dva široký. A pak bychom to trochu osolili a opepřili. Co tomu říkáš, staroušku?“

A tehdy strýček promluvil. Neřekl toho mnoho, ale bylo vidět, že to bylo výsledkem zralé úvahy, plynoucí z dlouholeté zkušenosti.

„Není mi docela jasno, co myslíte, kapitáne,“ řekl strýc Bonifác vážně. „Ale máte-li na mysli upravit to jako guláš, pak bych přidal ještě špetku papriky, kmínu a drobínek bych to zakapal citrónem.“

Kapitán z „Judity“ lehce zezelenal a bylo vidět, jak mu ruka mimoděk sjela k pasu, kde vyčuhovala rukojeť dlouhého, nepříjemně zakřiveného nože. Chvilku tak stál docela nehybně a díval se na strýčka pohledem ne nepodobným pohledu baziliška. Ale tu již se mu mihl v očích zelený stín a rty se mu rozklížily k zlému, jizlivému úsměšku.

„Dobrá,“ řekl ledově. „Vidím, pane Bonifáci, že nechcete mluvit, či snad chcete?“

„Ne,“ řekl strýček pevně.

„Dobrá, dobrá, nemůžeme vás nutit. Mrzí nás vaše tvrdošijnost, ale nedá se nic dělat. A tak snad s pomocí boží ten poklad najdeme i bez vás. Hej, Olafe, ukaž tu dýmku!“

„Vida, tady je,“ pokračoval kapitán s odpornou sladkostí. „Tady je naše milá, drahá fajfčíčka. Kdepak mám papír a tužku? Aha! Tak, a teď se dívej, Olafe, jestli to správně opisují. Je to tak? Výborně. A teď...“

„Co chcete udělat?“ zvolal strýc Bonifác a poprvé za celou tu dobu spatřil jsem na něm známky silné úzkosti a nepokoje.

„Co? Nu, hodíme ji do moře, samosebou. Teď už ji nepotřebujeme. Musíme se plavit co nejrychleji a každá zbytečná přítěž by byla jen na úkor rychlosti naší lodi. To byste nevěřil, pane Bonifáci, co taková věcička váží.“

A vyřknuv tato slova, kapitán uchopil dýmku a rozpráhl se.

„Hej, povídám, zarazte to!“ vykřikl strýček a krupěje potu vyrazily mu na čele. Kapitánova ruka klesla.

„Ovšem, kdybyste si to snad rozmyslil,“ zamumlal, „a chtěl nám přece říci...“

Strýc Bonifác se zazmítal v provazech. „Chtěl nechtěl,“ vykřikl divoce, „cožpak mohu? Lidi, neblázněte, mějte rozum, prokristapána, vždyť ten nápis nic neznamena! Vůbec a načisto nic! Vyryl jej tam kapitán Kleofáš, když jsme jednou seděli...“

„Nu, nu, pane Bonifáci, vždyť my vás nenutíme! Ale když myslíte, že ty čárky a kolečka na troubeli nic neznamena, pak ovšem tu fajfčíčku můžeme zahodit tím spíš. Olafe, hej, hoď ji do moře, ale honem, ať se nezdržujeme!“

A teď se zase rozpráhl Olaf a v tom zlomku vteřiny odehrálo se asi v nitru strýčka Bonifáce víc, než mohu vypsát slovy. Chudák strýček! Oči mu vylezly z důlků, ramena cloumala bezmocně silnými provazy a na čele, zkropeném bohatým potem, rýsovala se žíla silná jako dorostlá dešťovka. A pak, zrovna ve chvíli, kdy jeho dýmčíčka užuž opouštěla Olafovu dlaň, aby nastoupila nenávratnou pouť do hlubin oceánu, vykřikl strýček přiškrceným hlasem:

„Stop! Povím vám to!“

„Konečně jste přišel k rozumu, pane Bonifáci,“ zaskřehotal Olaf a přistrčil strýčkovi pod nos papírek, na který opsal tajemné značky. „A teď hezky rychle!“

Podíval jsem se strýci přes rameno. Ano, byly tu, napsané hranatým, neumělým Olafovým písmem:

I o G 2 r 0000 s 8 p

„Deset gé, dvě er, čtyři nuly, s a osm pé,“ zamumlal strýček a odmlčel se.

„To vidíme taky, ale co to znamená, u všech ďasů? Dávám vám dvě minuty na rozmyšlenou, pane Bonifáci!“

Strýček zavřel oči. Funěl, vzdychal a kapičky potu začaly pomalu stékat jedna za druhou na špičku jeho nosu. A míjela právě stodevatenáctá vteřina, když strýc zvedl konečně hlavu a s jakousi divokou úlevou řekl zesláblým hlasem:

„Piš, ty mišence šakala a kobry! Deset znamená desátý stupeň, ale jestli severní nebo jižní šířky, to ti neřeknu, protože to nevím. G 2 r znamená 180. stupeň na východ od Greenwiche, na to jsi mohl přijít sám, ty trumpeto, kdybys věděl, že jedno r má devadesát stupňů. Ty čtyři nuly jsou čtyři ostrovy a na severním z nich roste osm palem. A tam to někde je. A víc nevím a teď chci svou fajfku!“

„Dýmčíčku? Ha! Slyšeli jste? On chce svou dýmku!“ vykřikl Olaf a osklíbl se tak ďábelsky, že se jizva na jeho tváři celá zkrivila jako blesk. „Ba ne, staroušku, to jsi špatně spekuloval! Nedostaneš nic. Dýmku si necháme. A vezmeme si taky trošku zásob z kuchyně. A vezmeme si... co myslíte, kapitáne, máme si vzít ještě něco?“

Žluté oko kapitánovo se rozhlédlo po palubě jako ostříž obhlízející zdechlinu. S pohrdáním přelétlo vyplněné tělo „Svaté Lucie“ a zastavilo se posléze na panu Hopkinsovi. „Nu, moc toho tady už není. Ale tamhle toho chlapíka si vezmeme. Náš kormidelník spadl dnes v noci do moře, a tak mi tenhle kolo-hnát přijde možná vhod.“

Teprve teď jsme si vzpomněli na pana Hopkinse. Ano, byl u kormidla a jeho úzká, zasněná tvář nejevila ani velké překvapení. Snad se mu právě zdálo o svatém Erazimu, a tak již byl připraven na to, že mu osud nechystá nic dobrého.

„Sbohem, přátelé!“ řekl, když kráčel kolem nás. „Snad se ještě uvidíme.“ A to bylo všechno.

Pak byl spuštěn člun na pravém boku a posádka „Svaté Lucie“, která zatím drancovala trosky kuchyně, sestoupila dolů.

Vesla se zvedla a zakrátko oba čluny, pohazované vzedmutým mořem, přirazily k boku „Judity“, která již stála pod plnými plachtami připravena odplout. Za půl hodiny houpala se již „Svatá Lucie“ sama a opuštěná na vlnách Pacifiku. A bledé, sírově žluté slunce, které právě vystoupilo váhavě nad východním obzorem, vyslalo prvý, neradostný paprsek na dva muže stojící nehybně u zlomeného stěžně.

XIV – Strýc Bonifác usedá těžce na klubko provazů

Velký Tichý oceán!

Moře ohromné a tajemné, moře poseté tisíci ostrovů a opět pusté a nesmírně prázdné, nekonečná modrá plocha, po níž jako široké řeky valí se pasátní větry od východu k západu, unášejíce s sebou dech vzdálených pevnin, pach chaluh umírajících na písčínách a křik racků, kteří bloudí bez cíle jako sněhové vločky pod klenbou nebes.

Báječný svět, kde drsní, osmahlí a větrem okoralí plavci objevovali po celá staletí nové kusy země, kde vlajky desítek států se čas od času vítězně zatřepaly nad korálovými útesy a kde noha bělocha vtiskla první šlépěj do bílé jiskřícího písku, který jako jasná stuha odděluje moře od pevné půdy.

Neohraňený prostor, kde lidský hlas zaniká ve věčném šumění vln a rachotu příbojů, ale i v tichu dní bez větru a bez pohybu, těch strašných mezer v čase, prostoru a dění, které se nejvíce ze všeho podobají nekonečnu.

To je Tichý oceán.

A až sem, do toho vysněného moře, dostala ses, „Svatá Lucie“, potlučená a odřená, s ulomeným stěžněm a rozbitým zábradlím, vydrancovaná a opuštěná proradnou posádkou, kterou posedl ďábel, a podobná spíš vraku než lodi se štíhlým, krásným trupem, ušlechtilou přídí a oblou pevnou zádí. A přece pluješ. Voda se čerí pod tvým kýlem a temně modré moře tě nese stejně bezpečně, jako bys byla jachtou královskou. A muži, kteří jsou na tvé palubě, třebaže jsou otrhaní a hladoví a třebaže nemají větší váhy před tváří světa než zrnka prosa, budou dále napínat tvé děravé plachty, lopotit se u kormidla a vázat lanoví v důmyslné uzly.

A pojedou stále za nějakým cílem, protože tak už je to v přirozenosti lidské a nesejde na tom, jak pošetilý je tento cíl.

A jak se teď na to vše dívám v odstupu let, střízlivý a bezpečný, vracím se znovu k tobě, „Svatá Lucie“, a vracím se rád, abych sledoval tvou bludnou pouť a strýčka Bonifáce a všechny ostatní i sebe sama a měl upřímné potěšení z lidských bláhovostí, jimiž musí projít každý, kdo nechce zůstat stát.

„Strýčku!“

„Frantíku!“

To byla první slova, která jsme pronesli, když už bylo jisto, že pirátské posádky obou lodí jsou nenávratně pryč.

Slunce na východním obzoru vystupovalo pomalu výš a výš, prorazilo úzkým pásem stříbřité mlhy a jeho paprsky ozařovaly teď teple a vlídně palubu „Svaté Lucie“. A jak už to bývá po největším božím dopuštění, všechno se najednou tvářilo jakoby nic. Moře se utišilo skoro docela. Prkna paluby, bezvadně umytá deštěm a vlnkami, jen zářila čistotou. Rackové ve vzduchu vrískali plni dobrého rozmaru. A vlažný vánek proudící od severovýchodu mluvil jasnou řečí o pohodě, kterou přináší.

A to je právě to, co dovede nejvíc zkrušit lidského ducha. No, řekněte! Co jsou našinci platni rozmarní rackové, vydrhnutá podlaha a teplé větrky, když stojí uvázan u stožáru a nemůže hnout ani prstem? A když jediné lidské bytosti, které by ho mohly odvázat, jsou zase zavřeny v podpalubí, odkud nemožou ven?

Jenže lidský duch se nepoddá tak snadno. Nebo se přinejmenším aspoň tak tváří. A tak jsme oba stáli u stožáru a dívali jsme se na moře a snažili jsme se vypadat přesně tak, jako bychom dělali tu nejpřirozenější věc na světě.

„Pěkný den, Františku,“ řekl strýček lehce.

„Pěkný, strýčku,“ řekl jsem já. „To by člověk ani neřekl, že se po včerejšku tak vyčásí.“

„Máš pravdu, to by jeden ani nevěřil.“

Pak bylo zase chvíli ticho.

„Ty, Frantíku, nebrní tě trochu nohy?“ řekl konečně strýček Bonifác po delší úvaze.

„Abych ti nelhal, tedy mě kapánek brní. A tebe?“

„Taky. Hm. Ale jářku, Frantíku, drželi jsme se, co?“

„No, lehkou práci s námi neměli, strýčku, to je jistá věc.“

Strýček se neklidně zavrtěl. „Řekl bych,“ vybafl krvežíznivě, „že jsem udělal téměř rukama hezký kousek čisté práce. Jakpak se jmenoval ten chlapík, kterému jsem narazil tu bednu na hlavu?“

„Mastný Bob. Myslíš, že jsi ho zabil, strýčku?“

„Ho! To si taky myslím, synu! Ho, ho, nehrál jsem si s ním zrovna v rukavičkách! A nelituji toho, Frantíku.“

„Bojoval jsi ohromně, strýčku! Bojoval jsi jako lev. Byla radost se na tebe podívat. Škoda že jsem měl celou bitvu hlavu v hrnci od másla.“

„Nu, nu, Františku, tím se netrap. Jsou lidé, kteří mají celý život máslo na hlavě a nedělají si z toho nic. To jednou taky poznáš.“

Po této filosofické úvaze se strýček odmlčel. Slunce zatím stoupalo na obloze a tepla přibývalo. Loď se netečně kymácela, a neovládána ničím rukou, obracela příď hned vlevo, hned vpravo. Z podpalubí se ozýval chvílemi tlumený lomoz, ale hned zase umlkal, jako by ti, kteří byli uvnitř, věděli už předem o beznadějnosti svého podnikání. A strýček, který při prvním zvuku naklonil dychtivě hlavu na stranu, vzdal se už bezpochyby rovněž veškeré naděje. Stál u stěžně, omotán provazy od kotníků až po bradu, po skráních mu stékaly potůčky potu, stál nehybně a pouze jeho oko bloudilo posupně po dalekém, prázdném obzoru. A jak jsem se tak na něj díval, sevřela náhle mé srdce velká lítost.

„Strýčku!“

„Copak, Františku?“

„Strýčku, chci ti něco říci. Chci se tě zeptat, jestli... jestli jsi mi odpustil.“

„Co, prokristapána?“

„Všechno, strýčku. Já jsem to všechno zavínil. Já jsem věděl, že se na lodi chystá něco nekalého. A nic jsem o tom panu

Floriánovi neřekl. A tvou dýmčičku jsem nechával v kuchyni, místo abych ji nosil pořád u sebe. A kdybych býval...“

„Mlč!“ řekl strýček Bonifác rychle a rozhodně. „O tomhle mi nemluv, protože je to holý nesmysl. Kdyby, kdyby! Hlouposti, samé hlouposti! Kdyby člověk věděl všechno, co se stane, nestalo by se nakonec nikdy nic a svět by byl tak ohavně nudný, že bych z něho utekl já první. Už na to nemysli.“

„Když já si myslím, že jsem přece mohl aspoň...“

Ale strýček mě přerušil: „Copak, Frantíku, co? Nemohl jsi přece vědět, že se posádka načisto zbláznila a věří té povídačce o pokladu? Svátý Medarde, proč jen jsou všichni lidé jako po minutí, jak jen zaslechnou slovo zlato?“

„To už bylo asi odjakživa tak, strýčku.“

„Dobrá, ale jak já k tomu přijdu, abych kvůli tomu přišel o svou dýmku a potil se tady u stožáru a trpěl hlad a musel zápasit po všelijakých kuchyních s kdejakou čeládkou a nechal si padat stožáry na hlavu a a... no dobrá, co bych se rozčiloval? Chtěl jsem ti říci jen tohle: dělá se mi už špatně od žaludku z toho pokladu a z té kolosální lidské hlouposti. Snesu toho moc, hochu, jsem starý muž a neprospal jsem celý svůj život. Snesu, když mi usne první kormidelník za bouře u kormidla. Snesu dokonce, i když mi kuchař špatně upraví sardelovou omáčku. Ale nesnesu tuhle posedlost po zakopaných pokladech v Tichém oceáně. Zlato je zkrátka zlato. Ale zlato zakopané na tajemném ostrově je pitomost. To máš zrovna tak jako s nebožtíky, abych ti už dal nějaký makavý příklad. Když někdo umře, tak je nebožtík a bašta. Ale když někdo začne vykládat o nebožtících, kteří se procházejí v noci po starých hradech, to je...“

Cosí zabránilo strýci, aby domluvil. Protože jsem byl obrácen zády, nevěděl jsem hned, co by to mohlo být. Slyšel jsem jen jakýsi šramot a hned poté strýčka, který ze sebe vydal zvláštní složitý zvuk, jako když se pokouší rozjet lokálka, které někdo utáhl všechny brzdy.

„Co se stalo, strýčku? Udělalo se ti nevolno?“ zeptal jsem se starostlivě.

„To ještě nevím,“ zabručel strýček a zuřivě odfrkl. „Zatím vím jen jednu věc: že zrovna teď stojí přede mnou nebožtík.“

„Jakže? Vzpamatuj se, strýčku, probůh!“

„Rád bych, ale bude to asi chvílku trvat. Nejsem zvyklý vidět nebožtíky v šest hodin ráno. A tenhle stojí zrovna přede mnou a koulí očima a na krku má bednu.“

„Bednu? Hej, snad to není nebožtík Mastný Bob?“

„Snad je to nebožtík Mastný Bob,“ řekl strýc ponuře. „Jenže je živý. Je to nejživější nebožtík, jakého jsem v posledních letech viděl.“

A tu jsem spatřil Mastného Boba i já. Obešel pomalu stožár, podíval se na mne zavile a zastavil se nakonec zase před strýčkem Bonifácem. Potácel se trošičku, pravda, a z proražené bedničky čouhala mu nahoře hlava polepená ohavnou rudočervenou hmotou, ale přesto byl bezesporu živ. Tak stál a díval se na strýčka a strýček se zase díval na něj. A čím déle se strýček díval na Mastného Boba, tím více se jeho tvář rozjasňovala.

„Frantíku, on je opravdu živý!“ zašeptal přes rameno.

„Samozřejmě, strýčku!“

„Samozřejmě, samozřejmě! Jaké samozřejmě? Mohl by to být docela dobře taky jeho duch!“

„No, myslím, strýčku, že jsi právě říkal něco o strašidlech, která se procházejí po hradech a...“

„To že jsem říkal? Já? Kdy? Ted? No dobrá, abys věděl, mohu si říkat, co chci, a vůbec, jsi ještě hrozně hloupý, synáčku, abys mě mohl poučovat. Tenhle chlapík je zkrátka živý a hned uvidíš, jak to s ním zacvičím.“

„Snad ho nezabiješ, strýčku, proboha?“

Strýc Bonifác se na chvílku zamyslel. „Ušetřím ho,“ řekl nakonec velkomyslně, „ačkoli si to vůbec nezasluhuje. Ale je beztak v posledním tažení, hlavu má rozbitou, tak proč bych se nad ním neslitoval? Ba myslím, že k němu budu dokonce velice vlídný.“

Po těchto slovech obrátil se strýček k Mastnému Bobovi a prohodil blahovolně: „Hej, dobré jitro, kamaráde! Kam tak brzy po ránu?“

Kdekdo by čekal, že rozmluva zahájená tak vybroušeným společenským způsobem bude pokračovat lehce jako potůček bublající mezi oblázky. Ale nepokračovala. Bobova čelist nejdřív klesla úžasem, ale hned se zase vzpamatovala a zapadla do původní polohy se zlověstným klapnutím.

„Vy být ten Bonifác, ne?“ řekl ztuha.

„To taky jsem, příteli!“ zvolal strýček bujaře. „Jsem to já ve vlastní podobě. A jsem ochoten potrást ti pravicí, jen co mě odvážeš od stěžně.“

Ale nezdálo se, že by Mastný Bob jevil nějaké obzvláštní porozumění pro tuto jasnou a přímou řeč. Místo toho vyplivl kus ohavné červené hmoty a řekl ponuře:

„Vy být ten, co mi hodit na hlavu bednu, ne?“

„Hodil jsem opravdu?“ zabručel strýček nepokojně. Pak se jeho tvář zase rozzářila. „Vskutku, je to možné! A proč bych nehodil? Bojovali jsme přece spolu, kamaráde. Muž proti muži. Čestný boj, krásný boj, příteli! Budu vždycky s hrdostí vzpomínat, jak hrdinně jsme spolu zápolili. Bude to možná v čítankách.“

Bělma očí Mastného Boba vylezla maličko z důlků, ale jinak bylo jasné, že řeč o čítankách nedotkla se hlubších strun v jeho černé duši.

„Bednu na hlavu!“ vyrazil zavile.

„Ovšem,“ zvolal strýček, a kdyby to bylo bývalo možné, byl by si nyní otřel s čela několik bohatých krůpějí potu. „Ovšem, správně, docela správně. Hodil jsem bednu. Bedničku, docela maličkou bedničku. Náhoda mi přála, haha! Ale teď už je po boji. Co bylo, je zapomenuto. Hej, povídám, což abychom si teď potrásl rukama?“

Bobovy bulvy povylezly ještě o kousek dále z kudrnaté hlavy. Bylo vidět, že usilovně přemýšlí.

„Nejít s hlavy!“ vyrazil nakonec zoufale.

„Co ti nejít z hlavy, Bobe? Svěř se mi!“

„Bedna, pane. Nejít sundat.“

„A nad tím se rmoutíš, Bobe? Božíčku, to je maličkost. Rozvaž mi ruce a já ti ji dám dolů jedna dvě.“

Ale Bob jen potřásl hlavou. „Ne, pane. Dřív vy mi sundat bednu.“

Viděl jsem, jak strýček Bonifác lehce zmodral za ušima. „Bobe,“ řekl s námahou, „vem rozum do hrsti. Nejdřív mi rozvážeš ruce a pak já ti vysvobodím hlavu z bedničky. Protože opačně to nejde. Chápeš to už?“

„Ano.“

„Tak mě rozvaž.“

„Ano, pane, ale dřív vy mi sundat bednu. Protože vy mě jinak ošidit. Hodit Boba přes palubu. A Bob pak nevidět, až přijít poklad.“

„Poklad!“ zařičel strýček a bylo jasno, že poslední nitka jeho trpělivosti se právě přetrhla. „Ty bídný ničemo! Takhle se mi odměňuješ za mou shovívavost? Jednal jsem s tebou ušlechtilé. Zanášel jsem se dokonce myšlenkou omýt ti tvou kudrnatou zabeđenou palici od krve a ty... ty...“

„To nebýt krev,“ zabručel zavile Bob. „To být marmeláda.“

„Dej na sebe pozor!“ vykřikl jsem spěšně, vida, že strýcův zátylek nabíhá krví. Ale strýc Bonifác nedbal přirozených výstrah v podobě naběhlých zátylků, které moudrá příroda klade občas před oči smrtelníků, aby je upozornila na křehkost lidského života. Byl dotčen do hloubi duše. Duše ušlechtilé, pravda, ale přebývající v těle, které vážilo půl druhého metráku a chovalo se přesně podle toho. Lana obepínající jeho tělo se napjala. Pahýl stožáru zaskřípěl v samých základech. Paluba se zachvěla a „Svatá Lucie“ poskočila tak divoce, že škeble a mírumilovné sasanky, přisáté po celá desetiletí pod jejím kylem, jaty neblahým tušením, honem se pustily a spadly do hlubin moře.

Ale lana vydržela. Stěžeň nepovolil. „Svatá Lucie“ se vrátila zase do původní polohy. A slunce zářilo dále na průzračné,

bledě modré obloze a hluboký mír, rozprostírající se nad nekonečnými vodami Pacifiku, naplnil posléze i rozjitřené nitro strýčka Bonifáce.

Mlčeli jsme a čas zvolna míjel. Míjel nás v nekonečném sledu drobných vlnek, ubíhajících kolem lodi, v tisíci závanech větru, proudícího blaženě od jednoho pustého obzoru k druhému, v lehkém kolébání lodi, podobném pohybu netečného kyvadla, míjel nás v dlouhém průvodu bez konce, protože čas nemá konce a nemusí spěchat. A pak se strýček konečně pohнул a potřásl hlavou, jedinou to věcí, kterou mohl svobodně vládnout.

„Frantíku,“ řekl jemně, „jsi už hnedle muž, a tak ti řeknu, co si myslím. Je to jednoduché, jako když spadne ze stromu šiška. Abych mluvil stručně, mám za to, že z tohohle už asi nevyvážnem.“

„Třeba potkáme nějakou loď, strýčku.“

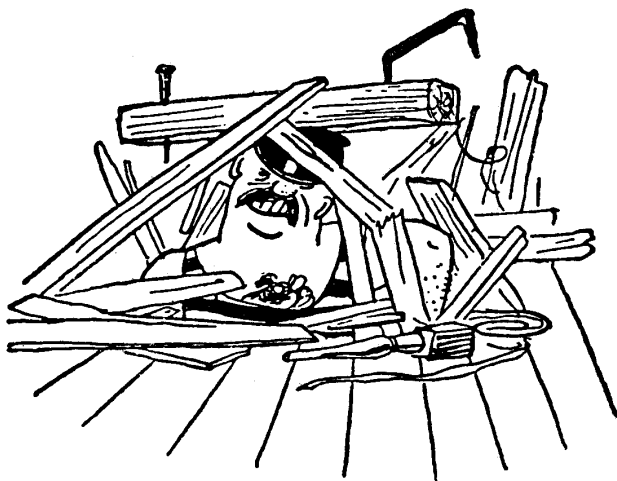
„Ba ne, hochu! Tyhle končiny já znám. Spíš potkáš zmrzlinaře na severní točně než...“

Strýček nedokončil. Jeho oko, bloudící po širých obzorech, náhle ustrnulo. Viděl jsem, jak strýček lehce bledne, počínaje špičkou nosu, což byl úkaz, který jsem na něm nikdy předtím nepozoroval.

„Františku,“ zašvelily pojednou jeho rty, „byl jsi hodným synovcem a rovněž já jsem se vždy snažil být ti dobrým strýcem. Snad jsem ti někdy ublížil, ale ty mi to odpustíš, vid? A vyříd tatínkovi, jestli ho ještě kdy v životě spatříš, že moje poslední myšlenky patřily rodnému Braníku, jeho krásným topolům...“

Civěl jsem tupě na strýčka, který se zcela nepochybně, ale podle mého soudu trochu předčasně začínal loučit s tímto světem. Ale pak můj zrak padl na cosi, co strýček Bonifác viděl už asi dřív. Na Mastného Boba. Jeho pravice byla napřažená a v dlani se leskl ostrý zakřivený nůž. Bob učinil právě krok vpřed. Zastavil se. Opět dva kroky. Blížil se k strýčkovi a jeho ruka se zvedala.

Z HROMADY TROSEK VYNOŘILA SE HLAVA PANA FLORIÁNA

Zavřel jsem oči. Teď protne vzduch smrtelný strýčkův výkřik! Teď...

Ale nezvalo se nic. Místo toho jsem pocítil, že mé spoutané ruce jsou najednou volné. A když jsem se konečně odvážil otevřít oči, spatřil jsem podivuhodný obraz. Strýček Bonifác a Mastný Bob si mocně potřásali rukama a strýček kroutil kromě toho stejně mocně i hlavou.

Posléze odfrkl, a naleznuv takto ztracený hlas, vyrazil pln údivu: „Co tomu říkáš, Frantíku? Ha, co tomu říkáš? A pak že černoši nejsou lidi! Že nejsou džentlmeni! Že...“

Až dosud rozzářená tvář Mastného Boba se náhle zachmuřila. „Bob být člověk. Ale Bob nebýt žentleman! Bob si nedat líbit od bílýho muže žádný urážky!!!“

Tento pozoruhodný názor Mastného Boba zřejmě strýčka na okamžik ohromil. Pak se dal do burácivého smíchu. Znovu poplácal Boba po zádech. Ale stejně náhle jako začal, strýc Bonifác utál svůj smích. Zdálo se, jako by něčemu napjatě naslouchal. A mně bylo okamžitě jasno, nač strýček myslí. Ano, zatímco jsme se my tři tady veselili a dýchali svobodně svěží mořský vzduch, ti tam dole...

„Snad jsou již mrtvi,“ zašeptal strýček a hlas se mu lehýnce zachvěl. „A to všechno zavínil ten prokletý poklad. Zlato! Ho, jak rádi by teď vyměnili všechny poklady světa za jediný pohled na širý, krásný svět! A je již pozdě...“

Strýček smekl čepici a v jeho oku se zaleskla slza. „Byli to hodní lidé, Františku. A vidíš, právě takoví na to vždycky doplatí. Nu, snad abychom se pomodlili za spásu jejich duší, co říkáš?“

„Začni, strýčku,“ řekl jsem hlasem, který nalomilo pohnutí.

Ale strýček nezačal. Nezačal jsem ani já. Neboť v téže chvíli se odněkud z hlubin lodi ozvalo tlumeně, ale přesto naprosto zřetelně:

„Hej rup! Óhé! Hej rup!“

Třikrát, pětkrát, desetkrát proniklo hej rup! prkny paluby. A při posledním se pohnula hromada trosek uzavírající poklop, nadzvedla se, odvalila se stranou a z černého otvoru se vynořila ježatá ryšavá hlava pana Floriána.

„Tady jsou!“ vykřikl, a následován ostatními, vyřítit se na palubu.

Loď byla rázem plna hlasů a lidí. Viděl jsem kapitána Huriána, jak se pracně vysoukává z podpalubí hromadou trosek, úporně mžiká oslepenýma očkama a pak drobnými krůčky pádí rovnou ke mně. Hned za ním se kymácela masitá postava pana Inocence, trochu pobledlého v obličejí, ale zářícího jako měsíc v úplňku. Ještěrka Fifi vystrkovala opatrně hlavičku z kapsy jeho umouněné zástěry a bylo vidět, že i jí se zamlouvá tato nenadálá změna. A tu již byl pan Florián u nás a s ním všichni ostatní.

Byl to nezapomenutelný okamžik. Strýček Bonifác rozevřel široce náruč, a stěží potlačuje pohnutí, zvolal mocným hlasem:

„Vítejte, pánové, na palubu této bídne, avšak svobodné kocábky ! Nevzdali jste se! Bojovali jste hrdinně. Byla to jistě perná práce, ale...“

„Perná práce? Hola, co vás to vede, kapitáne Bonifáci! Podařilo se to jako nic. Šlo to jako po másle, haha!“

Strýčkovo oko se vrátilo z modrých výšin a upřelo se v náhlém podezření na pana Floriána. „Řekl jste: jako na másle, pane Floriáne?“ pronesl nějak ztuha.

„Ovšem! Opřeli jsme se o tu rachotu a už to bylo.“

„Dobrá. A proč jste nás tedy neosvobodili hned?“ zeptal se strýček po chvilce úporného přemýšlení. „Kdyby nebylo tohoto dobrého muže“ – a strýček ukázal na Mastného Boba – „úpěli bychom až do této chvíle připoutáni ke stěžni. Hola, ptám se znovu a důrazně: Proč jste nás neosvobodili hned?“

„Totiž...“ pan Florián se zarazil. Pak se obrátil za sebe a křikl: „Hej, Inocenci, podej sem ten papír!“

Strýc Bonifác vypouklil oči. „Co... to... je?“

Obličej pana Floriána se rozzářil blaženým úsměvem.

Pan Florián maloučko zaváhal a zdálo se, že se stín rozpaků mihl jeho zarostlou tváří.

„Kapitáne Bonifáci, mrzí mě hrozně, že jsme vás nechali čekat u toho stožáru. Abych se, ehm, přiznal, málem jsme na vás zapomněli. Ale tenhle papírek to doufám vynahradí. Tuhle Inocenc si to opsal. Nikdo o tom nevěděl, až dnes v noci Inocenc najednou povídá: ‚Tady to máte!‘ A tak jsme se do toho všichni pustili a lámali jsme si s tím hlavu celou noc a hnedle jsme na vás zapomněli. Ale teď už to máme. Rozluštili jsme to, hurá!“

„Rozluštili? Co? U všech stoletých jepic, o čem to mluvíte, pane Floriáne?“

„Rozluštili jsme ten nápis na vaší dýmce, kapitáne Bonifáci,“ řekl vítězně. „Víte, že to nebylo ani tak těžké? Je to lehčí než křížovka, když se do toho opře několik párů bystrých mozků,“ dodal pan Florián sice skromně, ale bylo vidět, že při zmínce o bystrých mozcích má na mysli v neposlední řadě svou vlastní osobu. Pak nadul hrudník, usmál se lišácky a zahlaholil:

„Nedalo nám to zkrátka spát, kapitáne Bonifáci. A tak jsme si sedli a nepřestali jsme, až jsme to měli před sebou hezky

černé na bílém, I o G 2 r oooo s 8 p, cha! Co jiného může znamenat jednička a za ní kroužek než jeden atol? 2 r značí samo sebou druhou rovnoběžku a čtyři kolečka s malým s na konci nemůže být nic jiného než čtyři studánky. A těch osm p? Hola! Což to není zřetelné udání hloubky, v níž je poklad zakopán? Osm palců, kapitáne Bonifáci, osm palců a nic jiného. Prostě, co? Nestálo to za tu chvílku čekání?“

Strýc Bonifác hned neodpověděl. Pohlédl strnule na pana Floriána. Sedl si nějak těžce na klubko provazů, jimiž byl ještě před chvílí ovinut. A pak náhle vyrazil zprudka, s ponurou, divokou zatrpklostí muže, který vidí, že si osud vzal za úkol házet právě jemu klacky pod nohy: „Slyšel jsi to, Frantíku? Slyšel jsi? Ha! Čtyři studánky! Ho! A zrovna osm palců pod zemí! Cha! A kvůli téhle slátanině mě nechali trčet přivázaného u kůlu o hladu a žízni celou noc! Mne, který jsem pojedl za celý poslední týden jen tucet hrášků a dva sardelí ocásky! Syrečkové!“

XV – Zlato

Byly to podivné dny, které následovaly po této události. Strýc Bonifác oněměl. Uzavřel se jako rak poustevník do své ulity a nepromluvil jediného slova. Neodpovídal na otázky a naléhání, jimiž byl zahrnován. Stál zpříma u kormidla, kde se střídal s panem Floriánem, a hleděl do dálek před sebou okem, které bylo tuhé a strnulé.

Co se dělo v duši tohoto velikého muže? Nikdo to nevěděl. A nikdo se o to zprvu ani nestaral. Neboť „Svatá Lucie“ nebyla nyní již lodí, jakou kdysi bývala. Bezpečným, útulným domovem se strakatými, vesele pleskajícími plachtami, který putuje bezstarostně světem a nemyslí na zítřek, protože všechny dny jsou stejně hezké. Ne, „Svatá Lucie“ se podobala teď spíše vosímu hnízdu, do něhož někdo neopatrně šlápl.

Myšlenka na poklad, ukrytý někde na obrovské ploše Pacifiku, ovládla plně myslí všech. A od chvíle, kdy opovržlivý, ďábelský smích strýčka Bonifáce rozmetal v trosky báječné rozřešení nápisu, na němž se lopotili po celou noc, posedlost posádky se jen zvětšila. Nikdo nekonal již pořádně práce, které vyžadovala služba na palubě. A bylo slyšet divné řeči, které byly pronášeny jen jakoby mimochodem, ale zřejmě tak, aby je strýček zaslechl.

„Rád bych věděl,“ prohodil například pan Inocenc, „proč by poklad nemohl být zakopán osm palců pod zemí?“

„Proč?“ odvětil posupně pan Florián. „Protože si někdo myslí, že osm palců je málo. Možná že četl v nějakém románě, že se poklady zakopávají hloub!“

Často se však tyto krátké škodolibé poznámky zvrhávaly v dlouhou rozpravu, která se nakonec změnila v hádku a hrozila dokonce, že skončí něčím ještě horším.

„Celý Tichý oceán je plný atolů,“ řekl třeba jednou kapitán Hurikán. „A tak, podle mého soudu, je docela pravděpodobné, že jednička a kroužek na začátku toho nápisu znamená jeden atol.“

„Ovšem, kapitáne, souhlasím s vámi na puntík,“ řekl pan Eustach. „A čtyři kolečka a na konci es ovšem mohou znamenat jediné čtyři studánky.“

„Myslíte?“ vpadl do toho pan Florián. „Abych řekl pravdu, čtyři studánky se mi nelíbí. Hm. Čtyři studánky!“

„Proč ne? Vymyslete tedy něco lepšího, pane Floriáne!“

„Já si nic nevymejšlím,“ řekl pan Florián a strnisko na bradě se mu bojovně naježilo. „Já usuzuji. A teď zrovna usuzuji, že čtyři studánky na jednom atolu je pitomost.“

„Opakujte to ještě jednou!“ vykřikl pan Eustach.

„Pitomost,“ řekl pan Florián stroze. „Jezdím po moři už dvacet let, ale atol se čtyřmi studánkami jsem ještě neviděl.“

„Třeba ho ještě uvidíte,“ podotkl nevinně pan Inocenc.

Pan Florián zrudl v obličejí. „Ty mlč, Inocenci!“ vykřikl ostře. „Ty rozumíš tak nanejvýš knedlíkům.“

„Já? Já že nerozumím ničemu? A kdo rozluštil ta dvě er? Kdo řekl, že to znamená druhou rovnoběžku?“

„A to je druhá a ještě pořádnější pitomost, abys věděl. Víš vůbec, jak dlouhá je každá rovnoběžka?“

„To nevím a je mi to jedno. Ale vymyslel jsem aspoň něco. Ale vy, pane Floriáne...“

„Cože?“ zařičel pan Florián a vyskočil, jako by ho kousla lodní sášeň. „A co těch osm pé? Kdo řekl, že je to osm palců? A vůbec, Inocenci, co tu děláš? Nevíš, že tvé místo je v kuchyni?“

A tak to šlo dále. A den ze dne to bylo horší. Čtvrtého dne oznámil pan Inocenc, že v zásobárně je potravin už jen na šest dní. Porce byly sníženy na polovinu a pohledy mužů se staly zasmušilejšími. A „Svatá Lucie“ plula stále rovně po pustém moři, stále k severozápadu, ač nikdo vlastně nevěděl proč.

A myšlenka na poklad se zahryzávala hlouběji do myslí mužů. Zahryzávala se a měnila pomalu svou podobu. Hádky znenáhla ustávaly. Druh se počal vyhýbat druhu a zarytě mlčel. Nějaká nevyslovená otázka visela ve vzduchu jako křídlo neto-

STÁL JSEM NA LEVÉM BOKU LODI

pýra, nadýmala se jako bublina a potouchle a neúnavně jako bazilišek sledovala „Svatou Lucii“ na její cestě.

Stávalo se, že pan Inocenc potkal stařečka Joachima, otevřel ústa, aby něco řekl, a zase je beze slova sklapl. A stalo se také, že když jednou pan Eustach docela nevině zakašlal za zády pana Floriána, pan Florián sebou trhl, jako by šlápl nejmíň na živého brejlovce, a řekl ostře: „Chtěl jste snad něco říci, pane Eustachu?“ Načež pan Eustach odpověděl stejně ostrým a nějak cizím hlasem: „Ovšem že ne, pane Floriáne, či snad máte něco určitého na mysli?“ Načež zase pan Florián pokrčil rameny, zvedl ježaté obočí do nebezpečné výše a řekl suše: „Prozatím mám na mysli, pane Eustachu, jen to, že byste mohl pomoci spravovat Joachimovi plachty.“

Byly to ošklivé dny. Běda, kam se poděl přátelský a družný duch, který vládl dosud na „Svaté Lucii“? Proč vypadali všichni tak uzavřeně a skoro zarputile? Proč se lekali, když je někdo znenadání oslovil? A hlavně proč se všichni dívali tak divně na strýčka Bonifáce, když si mysleli, že je nikdo nevidí?

Tušil jsem, co je toho příčinou, ale jistoty jsem nabyl teprve po jedné krátké rozmluvě s panem Floriánem, která způsobila, že mi čelist poklesla úžasem na dobrých pět minut.

Bylo to zrána šestého dne, foukal čiperný východní vítr a „Svatá Lucie“ krájela vlny tak čistě a přesně, že bylo radost se podívat. Stál jsem na levém boku lodi a opřen o zábradlí díval jsem se na pršky vody, odletující jako chomáče do běla rozžhavených jisker na obě strany letící přídě, když ke mně přišel pan Florián. Přesněji řečeno přešel mě, vrátil se, přešel zase na druhou stranu, opět se vrátil a potom teprve se zarazil těsně u mne. Pak zafuněl, vysmrkal se a celkem vypadal přesně jako člověk, který má něco na jazyku, ale je stůj co stůj odhodlán vypadat, jako by na jazyku neměl nic.

„Hm,“ prohodil posléze, dívaje se úkosem na albatrosa, letícího nízko nad vodou.

„Zastřelil jste už někdy nějakého, pane Floriáne?“ zeptal jsem se v naději, že mi tento zkušený mořeplavec možná objasní ledao zajímavého ze života těchto velkých ptáků.

Byla to docela nevinná otázka, ale její účinek byl překvapující. Pan Florián sebou škubl. Škubl sebou tak prudce, jako by právě objevil, že má v nohavici živou tarantuli, a vyhrkl polekaně: „Ho! Ha! Cos to řekl, Frantíku? Já že chci někoho zastřelit?!“

„Albatrosa, pane Floriáne. Ptal jsem se jen, jestli jste už někdy zastřelil nějakého albatrosa?“

„Ach,“ řekl pan Florián se zřejmou úlevou a bylo vidět, že teprve teď si uvědomil, že někde něco lítá.

„Myslíl jsem, pane Floriáne, že při svých zkušenostech mohl byste mě poučit o albatrosech líp než kdokoli jiný na světě.“

„Poučit? Ha! Ovšem!“ zvolal pan Florián roztržitě, a vytáhnuv kapesník zvíci přední čelní plachty, zatroubil do něho tak hlučně, že albatrosovi vypadla ze zobáku rybka, kterou právě ulovil.

„Albatros je pták, Frantíku,“ řekl zamyšleně.

„Ano, pane Floriáne.“

„Je pták a lítá nad mořem. Má křídla a zobák a lítá nad mořem. Hm. Lítá sem a tam a... poslyš...“

Pan Florián se zarazil, hrábl si do štětín na bradě, a rozhlédnuv se rychle na obě strany, řekl přitlumeným hlasem: „Ty, Frantíku, nemohl bys to nějak vyzvědět od svého strýčka?“

A aniž mi dovolil, abych projevil úžas nad touto nepochopitelnou otázkou, pan Florián chvatně pokračoval, nakloniv se ke mně tak blízko, že špička jeho ohromného rudého nosu téměř vnikla do mého ucha.

„Já vím, že tvůj strýček to ví. Hehm, totiž chci říci, že ví, jak to vlastně je. A že nám to nechce říci. Víš, Frantíku, já ho chápu. Mohu se přece domyslit, že ho to jak se patří dohřálo, když jsme ho nechali stát u stožáru tak dlouho. Ale snad by se přece mohl umoudřit a říci nám... hm, eh... zkrátka, nemohl bys nějak vyzvědět, co to vlastně znamená?“

Stál jsem chvíli s otevřenými ústy, protože jsem nechápal ani zbla, o čem vlastně pan Florián hovoří.

„Frantíku, jsi moudrý chlapec, eh, jsi přece muž, hola, či nejsi?“ pokračoval zatím pan Florián rychle. „A tak jistě uznáš, že to tvému strýčkovi nic neudělá, když nám to poví. To, co jsme si tehdy vymyslili my, nezdá se mi opravdu dost správné. Ale za živý svět nemohu připadnout na něco lepšího. Hlavně ta dvě er a těch osm p.“

„Vy myslíte...“ vykoktal jsem, jak mi pomalu začalo svítat v hlavě.

„Ba ano, hochu, myslím na to jako blázen,“ řekl pan Florián s jakousi divokou truchlivostí. „Ten nápis na dýmce tvého strýčka mi nejde z hlavy. A myslím si taky, že to není od něho hezké, když si to nechává pro sebe.“ Pan Florián se odmlčel chvíli s ústy napolo otevřenými a pak náhle vyrazil strašnou tlumenou kletbu a dodal divoce: „Ale já už se to od něho do- vím! U všech tisíců sardelí, však já už se to nějak do- vím!“

Tak to tedy bylo. Až sem tedy věci došly!

Poklad! Ho, vidina zlata, které protéká mezi prsty jako těžký žhavý proud, hrsti rubínů a sršících briliantů, kupy zářivých čelenek, prstenů a náramků, šňůry perel a rohaté kusy žlutého kovu, to všechno je poklad. Lze na něj civět celé hodiny s očima vypoulenýma úžasem, zatímco srdce poplašeně tluče a prsty se chvějí. Lze jej uzavřít do těžké truhly pobité obručemi a pohřbít do země, aby nikdo, nikdo na světě jej nenašel. A tam někde pod kořeny palem v hrobě z mrtvých korálů na opuštěné výspě uprostřed oceánu leží tato kořist z potopených korábů, usekaných hlav a prstů, zardoušených hrdel a rozpáraných kožených měšců, leží zapomenuta, protože kosti posledního muže, který znal její tajemství, již dávno zbělely sluncem nebo zapadly hluboko do bahna mořského dna. Leží a čeká. Čeká, že někdo přijde, že špička krumpáče rozrazí truhlu a proud zlata vyrazí ven jako bystrina a zaplaví svět veškerou hrozivou a potměšilou silou, kterou ďábel uložil do zrnka zlata. Kdo bude ten někdo?

To všechno se mi mihlo před očima v těch několika krátkých okamžicích, kdy se pan Florián obrátil ke mně zády a odcházel na příd, ohlížeje se podezřívavě nalevo a napravo. Ne, to již nebyl pan Florián. Byl to jen ohromný hranatý muž s rudými štětinami na bradě, s býčími plecemi a hromovým hlasem, v jehož ryšavé hlavě zrála myšlenka zmocnit se stůj co stůj hromady zlata a ponořit do ní chlupaté, netvorně silné ruce až po lokty. Ani pan Inocenc, dumající v kuchyni u ohně nad papírkem popsaným kabalistickými značkami, nebyl již panem Inocencem, ale jen kupou masa, obalující tlustou, sádelnatou vrstvou klíčící semínko chtivé zvědavosti a touhy po báječných pokladech světa. A pan Eustach? Zdaž neviděl již v duchu, jak jeho nožik místo do těla pacientova boří se do břicha tajuplného kufru, pomazaného hlínou a nadýmajícího se vnitřnostmi z čirého zlata? A stařeček Joachim? Ho, dovedl jsem si jasně představit, jak se kotouče dýmu vystupující z prohořelé fajfčky mění náhle před užaslýma bledě modrýma očima

A TAM NĚKDE POD KOŘENY PALEM LEŽÍ TATO KOŘIST

stařečka Joachima v kotoučky zlata, v tvrdé, zvonivé mexické tolary a bachraté dukáty, až jejich množství pokryje oblohu jako těžká, sírově žlutá mračna.

Je vůbec ještě někdo na „Svaté Lucii“, kdo se nepomátl na rozumu? Kdo by dovedl vykřiknout: „Lidi, neblázněte!“ a udělat pořádek?

A tu jsem se zarazil. Kapitán Hurikán! Jak jen jsem mohl na něho zapomenout, na toho muže malinkého tělem, ale velikého duchem, který jediný se neúčastnil obecného šílenství? A již jsem věděl, co musím udělat. Jít k němu a říci mu mužně: „Kapitáne, vy jediný jste si zachoval zdravý lidský rozum. Přicházím vám připomenout, co je teď vaší povinností!“

Za několik minut zaklepal jsem již na dveře kapitánovy kajuty. Nikdo se neozval. Uvnitř bylo ticho. Zaklepal jsem podruhé a pak jsem již bez pozvání tiše a s bušícím srdcem vstoupil.

Kapitán Hurikán seděl u stolu a cosi horečně psal na kus papíru. Lehce jsem si odkašlal, abych ho na sebe upozornil. Ale kapitán nevnímal zřejmě svět okolo. Jeho oči byly maličko vypouleny a chocholka vlasů nad čelem se chvěla. Chystal jsem se zakašlat podruhé, když kapitán náhle odhodil tužku a hluboce vzdychl. „Osm set padesát Isabel Kastilských a tři sta třicet Helgolandů!!“

Zkoprněl jsem úžasem. Nejsm totiž moc honěný v dějepisu ani v zeměpisu, a tak představa, že by se mohlo historií procházet osm set padesát španělských královen a v atlase objevit tři sta třicet zbrusu nových ostrovů a o všech že bych se musil učit, naplnila mě hrůzou. Zapomněl jsem docela na úctu k představeným a vyjekl jsem:

„Jemine, pane kapitáne, to snad nemyslíte doopravdy?“

Kapitán Hurikán vyskočil ze židle. „Cože? Kdo říká, že ne?“ zapištěl divoce. „Spočetl jsem si to nachlup. Když stojí kilo zlata třicet tisíc a do jedné bedničky se vejde dvacet kilo a těch bedniček bude aspoň pět, tak za to dostanu přesně osm set padesát Isabel a ani o jednu míň! A jestli někdo tvrdí, že ne...“

Teprve teď se mi rozbřeslo. Kapitán Hurikán se nezabýval bádáním v dějepisných a zeměpisných vědách, ale prostě počítal, kolik známek si bude moci koupit, až najde poklad. Teď už bylo jisté, že i on se zbláznil. A tu jsem najednou dostal hrozný vztek.

„A nekoupíte si je, kapitáne Hurikáne, abyste věděl!“ vykřikl jsem. „Nekoupíte si je, protože modré Isabely jsou na světě jen tři a jednu z nich má anglický král!“

„Anglický král?“ zařičel kapitán Hurikán. „Dobrá, koupím ji od anglického krále. Budu s ním licitovat. Dám mu za ni tisíckrát víc, než co stojí. To bych se podíval, aby nějaký mizerný anglický král...“

Teprve teď si kapitán Hurikán uvědomil, že není sám a že nadto mluví s pouhým plavčíkem. „Co tu děláš, ničemo?“ zakrálákal nevrle. „Co ode mne chceš?“

Běda, což jsem mu mohl teď říci, že jsem přišel požádat o pomoc jediného rozumného muže na této lodi?

„Už nic, kapitáne,“ řekl jsem smutně a vyběhl jsem z kajuty. A tak se má poslední naděje rozplynula vniveč. I kapitán Huri-kán propadl nákaze...

Všem se to dostalo do krve. Všem, počínajíc panem Floriánem a končíc Mastným Bobem, jehož černošská krev bušila tím zuřivěji v žilách, čím úporněji si představoval, jak jeho druhové, kteří ho opustili, již se možná blíží k cíli své cesty. Ano, všem se dostal do krve zlatý jed. A všichni se dívali kradmo a s utajenou chtivostí druh na druhu, a hlavně na strýčka Bonifáce, stojícího zamyšleně u kormidla a zahloubaného do sebe samého. Neboť každý z nich byl přesvědčen, že strýček jediný zná smysl tajemného nápisu. A že kdyby se jim zlíbilo, mohli by...

A když jsem dospěl v myšlenkách až sem, pocítil jsem, jak mi přeběhla po žebrech chladná hrůza. Což, pane bože, má se historie opakovat znovu? Je možno, aby tito chlapíci, tak dobří v jádru, propadli úplně tomuto bláznovství? Již teď hledí jeden na druhého jako loupežníci. Co bude zítra? Co za týden? Co se stane, až již nebudou moci překonat svou žádostivost a vrhnou se na strýčka, aby ho přinutili vydat domnělé tajemství? Běda, a strýček mlčí! Nevysvětlí jim, že tohle všechno je jen prokletý omyl. Snad si myslí, že stačí, když jim to řekl jednou. Ale ne, to nestačí! A tvé mlčení, strýčku, jen je utvrzuje v přesvědčení, že jsi je obelhal. Že víš o pokladu, že víš, co znamená nápis na troubeli tvé nešťastné dýmky, ale že nechceš říci.

Vytrhl jsem se skoro násilím ze stavu strnulosti, který mě zachvátil při těchto chmurných myšlenkách. Musíš jít, Fran-tíku, a to hned, ke strýci Bonifácovi, řekl jsem si odhodlaně, a vyložit mu jasně celou tu zatrachtitou věc. Musíš ho přesvědčit, jak nebezpečné je jeho mlčení. Říci mu, že se nesmí stranit ostatních, ale mužně a jasně jim říci: „Přátelé, tohle všechno je hrozná nedorozumění. Není žádný poklad! Nápis na dýmce

neznamená zhola nic. Vzpamatujte se, hoši, a pusťte celý ten nesmysl z hlavy!“

Rozhlédl jsem se po palubě. Ano, teď byla právě vhodná příležitost. Strýc Bonifác stál u kormidla a nikdo nebyl nablízku. Stál tam u kola, opuštěná, nehybná postava, s čelem posupně svraštělým a s očima zírajícíma strnule do dálky, a všechno nasvědčovalo, že je ponořen do hlubokého zadumání.

„Strýčku,“ řekl jsem tiše. „Rád bych ti něco pověděl.“

Strýc Bonifác odtrhl s námahou zrak od pomyslného bodu v nekonečnu a podíval se na mne. A třebaže se mi díval přímo na nos, měl jsem zřetelný a zneklidňující pocit, že mne nevidí. Ano, díval se přímo skrze mne. A pak náhle potřásl hlavou a zamručel hlasem plným hlubokých pochyb:

„Hm, a což když to velké G neznamená Greenwichský poledník? Což když znamená, řekněme, Gilbertovy ostrovy?“

XVI – Horečka propuká

Ano, teď již bylo jisté, že celá loď propadla nadobro zlaté horečce. Zdálo se, jako by „Svatá Lucie“ plula v dusném, neviditelném oparu. Její ráhna vrzala a skřípěla s jakousi ponurou potměšilostí. Plachty nabíraly vítr s tichým sténáním a moře ustupovalo před lodní přídí neochotně a váhavě. Nebyla to již „Svatá Lucie“ dřívějších dnů. Plula jako přízrak rovně, a přece bez cíle, a pahýl jejího uraženého stěžně, podobný hrozivě vztyčenému prstu, vpisoval do nebe tajemná znamení, svírající loď úzicím se, neprorazitelným kruhem. Věru, zdálo se, jako by „Svatá Lucie“ sama cítila, že se na její palubě dějí věci podivné a neuvěřitelné. A také se děly.

Propuklo to docela náhle a neočekávaně třetího dne po poledni. Nic nenasvědčovalo, že se něco chystá. Moře bylo krásně tmavomodré, tiché jako rybník, a ačkoli byly vykasány všechny plachty na zbývajícím stěžni, tiché šumění vody po obou bocích říkalo jasně, že „Svatá Lucie“ nedělá v tu chvíli více než tři uzle za hodinu. Paluba byla téměř prázdná. Kromě pana Floriána, který stál u kormidelního kola, a pana Eustacha, který seděl dole na hromadě lan a jehož lysá lebka svítila pokojně v posledních paprscích zapadajícího slunce, nebyl tu nikdo. Jediný pohled na tyto dva muže stačil, aby člověk poznal, že žádný z nich nemá nejmenšího tušení o věcech, které zatím již zrály. A vida, právě v tu chvíli to najednou přišlo.

Temná rána otrásla „Svatou Lucií“. Pak se ozval ostrý, poděšený výkřik. Potom se kuchyně na přídi několikrát divoce zakymácela. A posléze, doprovázena třeskem vyražených dveří, vyřítila se na palubu černá postava, následovaná postavou bílou.

Černá postava byl Mastný Bob, bílá pan Inocenc a nebylo nejmenší pochyby o tom, že je ve stavu svrchovaně prudkého hnutí mysli. Pan Inocenc totiž pádil. A když se dá najednou do běhu dvě stě liber živé váhy, která přitom funí, prská a vyráží

dábelské výkřiky, to už je něco, nad čím i zkušený mořeplavec na chvíli ustrne v němém úžasu. A pan Inocenc uháněl jako smršť. S neuvěřitelnou lehkostí oběhl třikrát kuchyni, dohonil v třetím kole mrštného Boba, srazil ho na zem, a dopadnův s mocným žuchnutím na jeho břicho, popadl ho za krk.

Bylo to tak překvapující, že ani já, ani pan Florián jsme nebyli chvilku schopni jediného pohybu. Ale ukázalo se, že pan Florián je skutečný sportovec, jehož duch nemůžē dlouho nevšimavē přihlížēt podobným strhujícím výkonům. Viděl jsem, jak se jeho mohutné tělo zachvělo a jak se rzivé strnisko, obrůstající jeho bradu, pomalu vztyčuje jako v parném létē lán žita, na který právě spadl osvěžující deštík. A pak pan Florián vyrazil něco, co bylo tak na půl cesty mezi lidským hlasem a koňským zaržáním, a přeskočil jako obrovská luční kobylka zábradlí můstku, hnal se na místo činu.

A v témže okamžiku celá loď ožila. Věřu, zdálo se, že potřebovala něco takového, aby se probrala k životu. A tak se najednou paluba zahemžila lidmi. Viděl jsem kapitána Hurikána, jak s čepičkou na samém vršku hlavy uhání směrem k nám. Strýčka Bonifáce, jemuž údiv zvedl rozčepýřené obočí až do poloviny nakrabaceného čela. Pana Eustacha, otírajícího si vzrušenē lysou leb, kterou zapadající slunce zbarvilo nádhernou krvavou červení. A konečně i stařečka Joachima, jenž jediný zachoval svůi příslovečný klid a dal průchod mírnému úžasu jen tím, že přehodil kvapně dýmku z levého koutku úst do pravého.

A tak tu stál najednou houf lidí, tvořících uzavřený kruh, v jehož středu ležel nebohý Bob, pokrytý horou rozzuřeného masa, která slyšela na jméno Inocenc. A právě když už Bobovi začala vylézat z důlků jeho ohromná bělma, pan Florián zasáhl. Jeho pravice hmátla bleskurychle dolů, a uchopivši pana Inocence za opasek, postavila jej rázem do svislé polohy.

„Ne že bych se nějak zastával Mastného Boba,“ zamumlal pan Florián, prováděje tento silácký výkon, „ale pořádek je pořádek.“ Pak zatřepal trochu panem Inocencem a řekl přísnē:

„Nu, co je, Inocenci? Co ti udělal Bob, že ho chceš připravit o krk?“

„On... on švindloval!“ zabručel pan Inocenc, popadaje dech. „Cože dělal?“

„Fixloval, pane,“ řekl pan Inocenc zavile. „Hráli jsme v kostky a...“ Pan Inocenc se náhle zarazil a nedořekl.

„Hm, dobrá. Fixlovat se nemá. Ale že bys ho za to musel škrtit, to se mi taky nezdá,“ řekl pan Florián uvážlivě. „Kolik jsi vlastně prohrál, Inocenci?“

„Prohrál jsem... prohrál jsem...“ pan Inocenc zmodral v obličejí a zdálo se, že se dusí. A pak najednou vyhrkl zoufale: „Prohrál jsem všechno, pane Floriáne! Celý svůj podíl jsem prohrál! Dva tisíce dukátů, šňůru perel a čtyři diamanty velikosti lískového oříšku!“

„Jakže? Co to blábolíš, Inocenci? Jaký podíl, u všech jepičích larev?“

„Neblábolím,“ odvětil pan Inocenc ponuře. „Prohrál jsem svůj podíl na pokladu, který jedeme hledat.“

Pan Florián otevřel ústa a zase je sklapl. Zamžikal očima a několikrát naprázdno polkl. A pak řekl hlasem, který prozrazoval, že jeho hrdlo je v této chvíli vyschlé jako koryto saharské řeky koncem července.: „Ty, Inocenci... ehm ... ne snad, že bych tak moc věřil, že ten poklad opravdu najdeme, ale... eh... hej, povídám, Bobe, kde jsou kostky?“

„Já už nehrát, pane,“ zaskuhral Mastný Bob a přejel si opatrně rukou krk.

„Přines kostky, povídám!“ zařičel pan Florián. Pak se obrátil k panu Inocencovi a řekl blahovolně: „Abys neřekl, Inocenci, já ti ten tvůj podíl vyhraju nazpátek. Ale podruhé si dej lepší pozor!“

A po těchto slovech vhodil pan Florián kostky do pohárku, zatřepal jím a nenuceným pohybem učinil vrh.

„Jedenáct!“ řekl suše. „Hod', Bobe!“

A Bob hodil. Kostky dopadly na palubu, několikrát se převálily, hluše zachrastily a zůstaly ležet.

„Dvanáct!“ vykřikl Mastný Bob, a vyskočiv do výšky, jal se křepčit po celé délce paluby. „Já vyhrát taky váš podíl, masa! Já hnedle být bohatý muž! Koupit si loď a šicí stroj a hrací hodiny a...“

Pan Florián pobledl v líci. „Hej! Copak je to?“ vyrazil ztuha.

Ale byla to zřejmě jen otázka řečnická. Neboť kostky ležely na zemi, dva odřené dřevěné špalíčky, a šest párů očí se z nich škodolibě dívalo nahoru přímo na pana Floriána. Ležely a přitahovaly k sobě zraky všech. A kruh mužů se pomalu úžil, jako by byl očarován těmi dvěma nepatrnými kousky dřeva, které teď již představovaly kupu blyštivých dukátů, bohatství, jež nikdo z nás v životě neviděl pohromadě.

„Lidi, vzpamatujte se!“ chtělo se mi vykřiknout. „Vždyť není žádný poklad. A kdyby byl, vždyť ho ještě nemáte!“ Ale slova se mi nějak zamotala v ústech a v tichu, které se na okamžik rozhostilo, bylo už slyšet jen sanice pana Floriána hrozivě vrzající v pantech a slinu, jež klouzala namáhavě vyschlými hrdly ostatních pěti mužů.

A pak jsem to už nemohl vydržet. Přísámbůh, nevím, jak se to stalo, ale najednou se octl pohárek s kostkami v mé ruce a slyšel jsem jako ve snu, jak nějaký cizí, potměšilý rarach křičí mými ústy:

„Sázím svůj podíl proti podílu pana Floriána! Chop se kostek, Mastný Bobe!“

Kostky udeřily o prkna paluby.

„Osm!“ vydechl jsem napjatě.

„Devět!“ zařičel Bob vítězně. „Devět, devět, devět! Tři kusy pokladu už mít masa Bob! Hned zítra koupit telegraficky Bílý dům ve Washingtonu a tahací harmoniku a...“

„Hola!“

Byl to hlas strýčka Bonifáce. Strýčka, který vystoupil o krok ze sevřeného kruhu a jehož ruměná tvář sálala rozhodností a neochvějným klidem. Kdyby se cokoli postavilo strýci v tuto chvíli v cestu, nebylo pochyby, že by to smetl jediným mrknu-

tím svého oka. Řekl „Hola!“ a Bob ztichl. Řekl: „Chop se kostek, Bobe!“ a Bob, třesa se na celém těle, chopil se kostek. A potom, když pronesl tyto dva stručné britké rozkazy, strýček Bonifác se rozkročil, nadul tváře, a urovnal si důstojným pohybem na břiše pikovou vestu, řekl hlasem, v němž se snoubila rozvážlivost s mužnou drsností:

„Přátelé! Nejsem řečník a nedovedu mluvit. Ale kostky jsem se, díky bohu, naučil hrát už v útlém věku. Chce si někdo přisádit své podíly, abychom dostali to, co prohrál Inocenc, Frantík a pan Florián, nazpět jedním rázem?“

„Já!“ zvolal pan Eustach.

„Já taky!“ zapištěl kapitán Hurikán a zuřivě si prohrábl vlasy.

„Děkuji vám, přátelé,“ řekl strýček Bonifác důstojně. „Věděl jsem, že mi budete důvěřovat. A nyní, než vrhnu kostky a dám Bobovi lekci v této ušlechtilé hře, rád bych vám ještě něco řekl. Pozoroval jsem poslední dny, že mezi námi není taková shoda, jaká by měla být. Víím, čím to je. Podezříváte mě, že vám nechci prozradit tajemství nápisu, který je na troubeli mé dýmky. A tu vám chci říci, že se mýlíte. U vousu raka poustevníka, můj znamenitý přítel kapitán Kleofáš mi opravdu nikdy neřekl, jaký je smysl toho nápisu. Ale já jsem o tom přemýšlel, přátelé. Tři dny a tři noci jsem dumal a zdá se mi, že jsem to konečně rozluštil.“ Zde učinil strýček Bonifác malou významnou pomlku a dodal: „Je to jasné jako studánka, pánové. Stačí vzít rozum do hrsti a rozluští to malé dítě. A abyste věděli, že nejsem takový, za jakého mě pokládáte, prozradím vám to tajemství. Ale dříve ovšem vyhraji nazpět vaše podíly, protože nechci, aby někdo z vás přišel zkrátka. A teď již dosti řečí. Ať mluví činy! Bobe, tentokrát hodíš ty první, rozuměls?“

„Ano, pane,“ zamumlal Mastný Bob, „ale já myslet...“

„Ty nemyslet nic!“ zahřímal strýček. „Hoď a dávej pozor na prsty. Uvidíme, jak dopadneš teď!“

Bob sebral kostky. Křečovitě sevřel pohárek a zatřásl jím. Jednou, dvakrát, třikrát. „Svatá Lucie“ ztichla. Plachty schlíply

HRA V KOSTKY

na stěžni. Všem se zatajil dech a zdálo se, že dokonce samo moře přestalo na okamžik šplouchat o boky lodi. A pak kostky dopadly na zem.

„Tři!“

Nelze popsat nadšení, které zachvátilo posádku. Viděl jsem, jak pan Inocenc objímá pana Floriána, zatímco kapitán Hurikán plácal dlaněmi střídavě do svých hubených stehů a do rozložitých zad strýčka Bonifáce. A pan Eustach? Ne, tento muž nenadělal nikdy mnoho řečí. Ale jeho růžová tvář zářila jako vycházející slunce, když ke mně neočekávaně přistoupil, a zatřepav mi několikrát silně pravicí, řekl trochu přiškrceným hlasem: „Báječné, Frantíku! Tvůj strýček je prostě... hm,

a řekni mu, že kdyby něco potřeboval, kdyby si třeba zlomil nohu, že milerád, eh...“

Jediný strýček zachoval klid. Stál rozkročen uprostřed nás, nadýmval maličko tváře a shovívavý úsměv na jeho rtech říkal jasně: „Vidíte, bloudkové, kde byste byli bez strýce Bonifáce?“

Hezkou chvíli tak stál, trochu zasněný muž na malé lodičce uprostřed nesmírného oceánu, a zdálo se, že směšný shon lidského života marně se snaží dosáhnout jeho ducha. Konečně trhl rameny, a utišiv máchnutím ruky všeobecné nadšení, řekl klidným, vyrovnaným hlasem:

„Tak, to bychom měli, pánové. Myslím, že je skoro zbytečné, abych vůbec ještě házel. Či snad chceš, abych také hodil, Bobe?“

„Mně to být jedno,“ zamumlal Mastný Bob zničeně.

„Nu, netrap se, Bobe. To víš, štěstí je vrtkavé. Ale abys viděl, že jsem pořádný člověk, dohrajou tuhle partii, třebaže je to mrhání sil. Kolik ti padlo? Tři, vid? Tak, a teď se dívej, Bobe, jak se má hrát v kostky!“

A když pronesl tato slova, sebral strýc Bonifác se země kostky, a ani se nenamáhaje rozmíchat je v pohárku, rozhodil je jediným nenuceným pohybem po palubě „Svaté Lucie“. Dopadly krásně. Těsně vedle sebe. Sedm párů očí se sklonilo k zemi. A pak sedm párů očí rázem strnulo a vzduchem projel jediný zoufalý výkřik:

„Dvě!“

Ano, strýček Bonifác hodil dvě jedničky. Dokázal věc, která se hned tak nepovede, ale žel bohu, dokázal ji v nepravý čas. A teď stál, oči mu vylézaly pomaličku z důlků a větřík si pohrával výsměšně v chocholce prošedivělých vlasů, která se zježila úžasem jako hřbet dikobraza.

„Dvě!“ vydechl strýček.

„Dvě!“ zasténali jsme my ostatní.

Ticho, ponuré, odpuzující ticho padlo na palubu „Svaté Lucie“. A jiskřivé démanty, kupy zlata a zářivé šňůry perel, které

jsme již v duchu viděli ve svých kapsách, začaly se v něm zvolna, ale nezadržitelně rozplývat a šednout a posléze zmizely neodvratně v bezedných šosech divoce se šklebícího Boba.

Byla to ošklivá chvilka. Viděl jsem, jak oko pana Floriána, upřené na Mastného Boba, začíná se podlévat krví. Viděl jsem, jak se pan Eustach dívá na strýčka způsobem, který jasně naznačoval, že by pan Eustach nic nenamítal, kdyby si strýček místo nohy zlomil raději vaz. Viděl jsem pohledy kosé, podezřívavé, krvelačné a plné obmyslnosti. A v té chvíli, kdy všechno viselo na vlásku, bylo ticho náhle přerušeno podivným zvukem. Zvukem čvachtavým, mokrým, zarputilým, a přece plným sveřepé harmonie, zkrátka a dobře zvukem, který na celém světě dokázala vyloudit pouze prohořelá dýmka stařečka Joachima, když z ní pořádně zadýmal.

A byla to skutečně Joachimova dýmka. Trčela nějak útočně z jeho bezzubých úst přímo k nebi a obláčky dýmu, které z ní vyplouvaly, byly kulaté, pevné a výhružně zrzavé. Ano, stařeček Joachim stál najednou mezi námi. Přišoural se odněkud za našimi zády, kde stál nepovšimnut po celou dobu hry, podrbal se za uchem a řekl tichým, rozvážným hlasem:

„Tak se mi zdá, že mám taky nějaký podíl na tom vohromném pokladu. Hm. A tak si myslím, že bych si mohl rozdat taky jednu malou partičku, ne?“

XVII – Hra v kostky

Myslím, že nebudu přehánět, řeknu-li, že se srdce nás všech na chvilku nadobro zastavila, když stařeček Joachim usedl na lavici za dubovým, stářím skoro zčernalým stolem v kotci na přídi a sebral kostky. Když jimi zatřásl v pravici, která byla stářím tak suchá a kostnatá, že člověk ani dobře nevěděl, zda to chrastí kostky nebo kostičky v Joachimově těle – a pak je zase položil.

Ano, stařeček Joachim nikterak nespěchal. Zjistil, že mu dýmka špatně táhne, a tak se jednoduše rozhodl odstranit tuto poruchu dříve, než se pustí do hry. A učinil tak rozvážně a beze spěchu. Nejdřív odklopil víčko a podíval se na věc z téhle strany. Pak vytáhl tenkou, krátkou troubel, prohlédl ji pečlivě proti světlu, a přiloživ si ji k ústům, jediným rázným frknutím ji pročistil. Pak ponořil palec do hlavičky a pěkně udusal rozčepýřený ohníček. A teprve potom, ujistiv se několikerým pozorným zapukáním, že všechno je zase v nejlepším pořádku, chopil se znovu kostek.

Všechno dohromady netrvalo snad ani tři minuty, ale pro nás to znamenalo ovšem věčnost.

„Svatý Rochu, nemohl bys poslat pořádný blesk, který by tu mizernou fajfku pročistil naráz?“ funěl vedle mne pan Florián.

A pan Inocenc, jehož duše propadla již nadobro mamonu, poučil divoce svá sádlem zarostlá očka a vzdychl: „Běda, shledám se kdy se svými tisíci dukáty a diamanty velikosti lískových oříšků?“ A pronášeje tato bezútešná slova, ani nepozoroval, že přitom tiskne křečovitě ocásek ubohé ještěrky Fifi, která se mu neopatrně připlétla do cesty.

Ale stařeček Joachim se nedal rušit. „Jen žádné spěchy, pánové,“ řekl a zabafal poklidně z dýmky. „Jak člověk začne pospíchat, tak to nikdy nestojí za nic. To máte zrovna ten případ, kterej se přitrefil v šestašedesátém roce jistému kapitánu Barnabášovi, když si rozvěsil jednou v neděli ráno na palubě

vypraný spodní prádlo a najednou přišel tajfun. Ten taky začal spěchat a honem ho sundávat z kolíčků. A bác! Když ho pak za čtrnáct dní vylovil z vody jeden škuner poblíž souostroví Fidži, ukázalo se, že zapomněl na tý potopený lodi akorát svý nejzá-
novnější podvlíkačky.“

„Joachime!“ zaúpěl pan Florián. „Jestli nepřestaneš a nehodíš kostky, než napočítám do deseti, tak já už to nevydržím. Já...“

„No, no, vždyť já už házím,“ zabručel stařeček Joachim a zachřestil kostkami. A hra začala.

Na první hod padlo Joachimovi pět. Kdekdo by byl poklesl na mysl, protože pětka není žádné pořádné číslo. Když uvážíme, že druhý může hodit šest, sedm a tak dále až do dvanácti, není to nijak povzbudivý výhled do budoucnosti. Ale stařeček Joachim zachoval bujarou mysl. Byl toho názoru, že ten druhý může hodit stejně dobře čtyřku, trojku a dvojku. A skutečně, dříve než dvakrát zabafal z dýmčičky, Bob vrhl a padla čtyřka. Vzdech úlevy se vydral z hrdel diváků.

„Mohu si vybrat, kterej podíl jsem vlastně vyhrál?“ zeptal se stařeček Joachim rozšafně.

„Toť se ví, že můžeš,“ vyrazili jsme všichni najednou, protože každý doufal, že to bude právě jeho podíl, který byl teď vyrván z drápů Mastného Boba.

„Tak já si teda беру podíl kapitána Hurikána,“ řekl Joachim po krátké úvaze, „člověk musí mít v úctě světskou vrchnost, to už jinak nejde. To jako když jsme se plavili v roce 1890 kolem jižního břehu Celebesu a najeli jsme na skálu zrovna naproti jedný vesnici, která se hemžila lidožrouty, upadli jsme všichni do zajetí. Tehda taky náčelník těch kanibalů povídal: ‚Kohopak asi upečeme prvního?‘ A ani se moc nerozmejšlel a ukázal špinavým ukazovákem rovnou na kapitána Dymiána, kterej vážil dvě stě a devadesát liber. Jak povídám, úcta k vrchnostem je hrozně zakořeněná věc. I takovej kanibal hned pozná, co je dobrej mrav, a řídí se podle toho.“

Po těchto poučných slovech zaharašil stařeček Joachim kostkami, vypustil několik oblaků štiplavého kouře a dodal: „No, a ныčko je myslím na řadě to drahý kamení, o který jsi, Bobe, obral tuhle kapitána Bonifáce. Tak já házím.“

A stařeček Joachim hodil sedmičku a Mastný Bob hodil zase čtyřku.

„Neuvěřitelné!“ zašeptal strýček Bonifác, a poklepáváje Joachimovi na rameno, povytáhl si trochu provinile na bříše pikovou vestu. Ale stařeček Joachim jen mávl rukou.

„No, ještě to ujde,“ řekl skromně. „Mohlo by to bejt taky horší, jak říkával ten černej kuchař na Penelopě, kterej měl ve zvyku podpalovat ráno pod kotlem pomocí střelný bavlny, aby to lepší táhlo, člověk holt musí mít důvěru v tenhleten osud. Nesmí se mu do toho plést a všelijak si vymějšlet. A když už o tom mluvím, tak vám povím při tý příležitosti jeden moc poučnej případ, co se přihodil kapitánovi...“

„Joachime!“ zasténal pan Inocenc.

Stařeček Joachim se podíval vyčítavě na pana Inocence a pokýval hlavou. „Přicházíš o moc pěknej příběh, Inocenci, no, ale když nechceš, tak já budu teda hrát dál.“

A hra pokračovala a venku se pomalu stmívalo. Divný, ošklivý soumrak uprostřed odpoledne, který by každého chladně myslícího námořníka jistě naplnil hrůzou, ale jehož si v zápalu hry nikdo ani nepovšiml. Ano, stmívalo se rychle. A lojová svíčka, kterou jsem přinesl a zabodl na skobu ve zdi, osvětlovala už jen spoře kruh lidských ramenou a hlav, skloněný dychtivě nad stolem. Ve chvílích, kdy plamen stál rovně a nehnutě, i stíny osmi lidských hlav stály strnule narýsovány na protější stěně. Ale když slabý průvan rozechvěl plamen svíčky, tu se stíny počaly hýbat, protahovat a smršťovat do neuvěřitelných, bláznivých tvarů a najednou se zdálo, jako by se ramena mužů změnila v chapadla chobotnice, která se svíjejí a natahují v ďábelsky pomalé, ale zuřivé chtivosti po kořisti. Ticho nasycené pachem loje leželo nad černou červotočivou deskou stolu

a kromě chřestění dopadajících kostek a občasných suchých poznámek stařečka Joachima nerušilo je nic. A v úzké mezeře mezi levým ramenem pana Floriána a loktem pana Inocence viděl jsem dvě ruce, jak se zvedají nad stůl a vypouštějí z dlaní kostky, dvě ruce, jednu svalnatou a černou jako uhel a druhou žlutou, vyzáblou a šlachovitou, dvě ruce, které se vymršťovaly z temna jako draví ptáci, aby zápasily o nějakou neviditelnou kořist.

Díval jsem se a zdálo se mi, že sním. A mou hlavou letělo sta obrazů, tak přesných a určitých, jako by mezi nimi a touto chvílí neležela doba delší, než jaké je potřeba k mžiknutí oka.

Viděl jsem znovu naši kuchyni v Braníku, kde kamna příjemně hřála, zatímco venku vichr hnal déšť a zdvihal divoce hladinu řeky. Viděl jsem, jak se řítím v kalném proudu na střeše Minehahy. Jak otvírám oči v záchranném člunu a dívám se do ježaté, zrzavé, šilhavé a dobrácky rozšklebené tváře pana Floriána. A pak jsem viděl „Svatou Lucii“, prodírající se mlhami a zápasící s bouřemi, a strýčka Bonifáce, který se jako mořský bůh vynořil z vlny na naší palubě. Zoufalý, a přece nádherný zápas s piráty, rány pěstí a zpřerážené stožáry, mys Hornův v ječící bouři uprostřed černého rozbitého moře a nad tím vším přízrak strýčkovy dýmky, který pomalu bledl a unikal, neustále unikal jako sen pod rukama spáče. A v tu chvíli mi projela hlavou skoro bolestně jasná myšlenka. Vždyť přece musíme dostat strýčkovu dýmku! Vypravil se za ní přes půl světa a jistě umře žalem, když ji rychle, rychle nedostane! Miloval ji nade vše na světě. Což nevidíte, lidi, že každá minuta je drahá?

Avšak ne. Nikdo to asi neviděl. Osm chlapíků, osm hranatých stínů tančilo tu nad stolem v bledém plameni svíčky nesmyslný tanec nad dvěma ubohými dřevěnými špalíčky, pomalovanými čísly. Zapomněli na všechno na světě, protože někde na nějakém bídném ostrůvku leží možná bedna naplněná podivnou žlutou hmotou, která se jmenuje zlato.

Zapomněli na krásu věcí, které byly nejbliž jejich srdcím. Na vzosné stěžně, trčící v čirém vzduchu jako štíhlé věže. Na plachty, vzduhé příznivým větrem, které se podobají oblakům. Na příd, podél níž moře uplývá dozadu pokojně jako čas. Na všechny své drobné lidské záliby, ať již vzaly na sebe podobu ještěrek, pistonů, polámaných nohou nebo kastilských královen. A podobu dýmky, krásné, staré krátké dýmky, která sedí v zubech pevně jako kořen stromu v zemi a jejíž troubelí se táhne zamodralý dým líbezně jako míza středem větve.

Otevřel jsem oči a obraz temné místnosti, osvětlené jen svíčkou, stál zase přede mnou. Nikdo se o mne nestaral. Hra pokračovala. Ba zdálo se, že se teprve teď dostala do náležitěho varu. Stařeček Joachim třikrát za sebou prohrál a pak zase dvakrát vyhrál. Všechno bylo nadobro popletené, nikdo již kloudně nevěděl, čí podíl je vlastně v sázce, a zuřivé a škodolibé výkřiky prorážely co chvíli začouzeným prostorem kotce.

„Hej, Inocenci, víš, že tvoje tolárky jsou už zase v pekle?“ hulákal pan Florián.

„Moje? Vaše, pane Floriáne! Teď se hrálo o vaše.“

„Cože? Co to kdákáš, špekoune?“

„Nehádejte se, pánové!“ vpadl do toho strýček Bonifác smířlivě. „Nebo nakonec Joachim ztratí nervy a já vám pak zpřerážím všechny kosti v těle.“

„Ticho!“

„Jak může být ticho, když pořád křičíš, ty kormoráne!“

A tehdy, když se už skoro zdálo, že se strhne opravdová bitka, přihodila se ta prostá, a přece neuvěřitelná věc. Podíval jsem se na hodiny.

Dobrá, snad není nic pozoruhodného na tom, když se člověk podívá na hodiny. Je to vpravdě docela běžná věc na tomto světě. A také hodiny samy byly zcela prosté. Byly to staré pendlovky, řezané ze dřeva, neurčité barvy, a jejich rzí porostlé ručičky, ploužící se zašlým ciferníkem, vypadaly jako kníry nevrleho mrože. Ale co bylo pozoruhodné a co mi najednou vyrazilo dech z těla...

Myslím, že jsem vykřikl. Převrátil jsem stoličku, na níž jsem seděl, a chytil jsem prudce strýčka za rukáv.

„Nevyrušuj mě, Frantíku!“ zabručel strýček Bonifác podrážděně. Pak se na mne lip podíval a vybafl: „No, co vyvaluješ oči jako vejř? Co je?“

„Je... je půl čtvrté, strýčku!“ vykoktal jsem zděšeně.

„No dobrá. A co má být?“

„Co má být? Má být světlo, strýčku. A zatím je... tma!“

XVIII – Uragán

A bylo to na puntík pravda. Byla to jedna z oněch prostých pravd, do nichž musíme vrazit nosem, abychom je pochopili. Ano, bylo to jednoduché jako jedna a dvě, když si to člověk dobře rozvážil.

Na skobě ve zdi hořela svíčka rovným, přímým plamenem. Oknem po levici pronikal slabý ponurý přísvit, který nebyl dnem ani nocí, ale něčím ohavným, co se ještě tak nejspíš podobalo řídkému klihu. A staré pendlovky ukazovaly přesně půl čtvrté.

„Něco se žene,“ řekl přiškrceně do ticha pan Inocenc, a vytáhnuv z kapsy hada, podíval se na něj pohledem ještě o poznání strnulejším než had na pana Inocence.

„Ať visím, jestli nezažijeme za chvíli pěknou bouřku,“ podotkl pan Florián a zašilhal nepokojně ke dveřím.

„Rád bych věděl...“ začal kapitán Hurikán a rozběhl se náhle jako poplašený pták k přední stěně, kde visel starý rtuťový barometr. Viděli jsme, jak se k němu naklání s rukou opřenou o zeď a s napjatou tváří. A jak tak stál, najednou jsme si uvědomili, že se jeho vlasy začínají ježít.

Kapitán Hurikán měl na temeni všeho všudy asi sto vlasů. A ty se teď začaly zvedat. Ježily se pomalu, jeden za druhým, člověk je mohl pohodlně počítat, jak se vztyčují a stavějí do řídkých, neuspořádaných řad. A ve chvíli, kdy kapitánova hlava ztratila poslední podobu s kteroukoli lidskou hlavou a přeměnila se v živý opelichaný smeták, kapitán Hurikán se prudce otočil.

„Rtuť zmizela!“ vykřikl tenkým, pisklavým hláskem. „Na palubu! Skasat všechny plachty! Připravit lana a sekyry!“

Vyrýtíli jsme se na palubu.

Nebe stálo nízko nad mořem. Nebylo zamračené, ale stejnoměrně temné jako kalená ocel, a obzorová čára zmizela. Zdálo se, jako by se nějaká těžká, a přece nehmatatelná hmota sesou-

KAPITÁNU HURIKÁNOVI SE ZJEŽILY VLASY

vala pomalu z nebeské klenby a tlačila se na moře. Ale moře neustupovalo. Ne, a to bylo nejhroznější. Vzduch byl naprosto tichý a mrtvý, a přece se moře vzdouvalo proti nebi. Jako opilé se převalovalo sem a tam a tenké, sinavě bílé vlny se vztyčovaly na povrchu bez příčiny jako rozeklané jazyky hadích tlam. Moře se vzpínalo proti nebesům. Nebyl vítr a tento tichý, ponurý odboj neměl určitý směr, leda vzhůru.

A „Svatá Lucie“ se schlíplými plachtami trčela uprostřed tohoto podivného, mlčenlivého a zachmuřeného světa a téměř se nehýbala. Snad se pomalu točila kolem své osy, ale to bylo vše a valně na tom nezáleželo. Světové strany zmizely. Pod nízkým,

hrozivým poklopem oblohy větrná růžice neznamenalá pranic. Nezáleželo na ní až do té chvíle, kdy první náraz větru udeří o loď a vrhne ji dopředu jako míč nakopnutý botou. A všichni jsme věděli, že tato chvíle je již velmi blízká.

První náraz přišel deset minut před čtvrtou. Byl krátký, ale stačil přerazit vedví horní protiráhno. Bylo to, jako když se někde kolem přežene rychlík. Pak bylo asi deset minut ticho. Zahlédli jsme velkého šedého racka, který prolétl oblohou jako blesk, skloněn na jedno křídlo a vyráží drsný skřek. „Svatá Lucie“ stála holá uprostřed oceánu, s jedinou směrovou plachtou vpředu, a čekala. A to bylo také to nejrozumnější, co mohla udělat.

Zelenáč v námořnictví, jakým jsem byl já, představuje si ovšem všechno jinak. Myslí si, že mužstvo v takových chvílích má šplhat po ráhnech jako opice a že vůbec se má podnikat mnoho věcí, které by zažehaly nebezpečí. Ve skutečnosti se ovšem nedá dělat skoro nic. Kromě úpravy plachtoví, upevnění některých důležitých zařízení na palubě a zabezpečení kormidla jediná rozumná věc, kterou může starý mořský vlk s dobrým svědomím učinit, je odevzdat se do vůle osudu a čekat na věci příští. Může si také připravit provazy, aby se mohl v příhodné chvíli přivázat ke zbytkům stožáru a jiného příslušenství, které drží pevně na palubě – a to je všechno.

Každý z mužů na palubě to věděl. A tak v posledních minutách předcházejících příchodu uragánu skýtala paluba zdání dokonalého míru a pohody. Bohužel bylo to jen zdání, jak ukázala nejbližší budoucnost.

Zatím se nikdo z nás ani nepohnul. Pan Florián trčel u kormidla jako ohromný omšelý balvan a jeho chlupaté pracky s vykasanými rukávy ležely těžce na příčkách kormidelního kola. A my ostatní jsme stáli pod můstkem, více k závětrné straně, a dívali jsme se zpět přes bachratou záď „Svaté Lucie“ na obrovský černý val, který se tyčil do půli nebes jako nějaké gigantické pohoří, zahalené v zlověstném soumraku.

Byl ještě daleko, a přece to vypadalo, jako by půl světa stálo tam v hlubinách ztraceného obzoru na vratkých, váhavých nohách a začínalo se zvolna na nás kácet. Vzduch byl hustý napětím. Moře se ježilo krátkými, příkrými vlnami, zdálo se, že nějaká nesmírně drsná ruka přejela právě po jeho povrchu a rozdrásala jej tisíci drobnými ranami. A když jsem se podíval po tvářích mužů kolem sebe, viděl jsem, že jsou úzké a jakoby stažené jakousi vnitřní zuřivostí. Snad příčinou toho bylo ovzduší nabitě bouří. Snad prostě věci špěly ke konci a toto bylo jejich předzvěstí. Jistě však stačilo málo, aby se tato skupina mužů, kteří byli kdysi nejlepšími druhy, změnila v klubko ďáblů, hotových vyčist si všechny hříchy světa a napáchat přitom tisíce nových. A to málo teď přišlo.

„Žene se to od jihovýchodu,“ řekl strýček Bonifác.

„A myslíte, že by bylo lepší, kdyby se to přihnalo od severozápadu?“ zabručel podrážděně pan Florián.

„To nemyslím, pane Floriáne, protože my potřebujeme plout právě na severozápad.“

„Aha! Tam někde je ten váš báječný ostrov, ne?“

Strýčkova tvář trochu zbledla. „Ano, tam, pane Floriáne, když to chcete vědět.“

Chvilí bylo ticho.

„Věřím vám, kapitáne Bonifáci,“ řekl posléze pan Florián ledově. „Věřím vám na slovo. Jenže... jenže jste nám neměl ten poklad prohrát v kostkách!“

Viděl jsem, jak se piková vesta na strýčkově břiše lehce zvlnila. „Nu, myslím,“ řekl konečně a bylo vidět, že se ovládá jen s největší námahou, „myslím, že vy, pane Floriáne, jste také něco prohrál.“

„Já? Ha! Ovšem že ano. Ale já jsem prohrál, nemýlím-li se, svůj vlastní podíl, pane. Kdežto vy...“

„Chcete snad říci, pane Floriáne, že...“

„Ano, zrovna to chci říci, kapitáne Bonifáci!“

Zdálo se, že svět na vteřinu zmrtvěl v očekávání příštích věcí. Kapitán Hurikán rozhodil rukama a otevřel ústa, ale

kromě slabounkého zapištění nevydal ze sebe zvuku. Viděl jsem, jak se polypovité tělo pana Inocence několikrát za sebou krátce otřásl jako nestvůrná žabí stehýnka, jimiž právě prošel elektrický proud. Dole pod pažením bylo slyšet, jak moře těžce a ponuře špláchá o lodní bok.

Strýc Bonifác zafuněl. Zafuněl jako bizon, když poprvé spatřil ohnivého oře, a bylo to jistě jen nedopatření přírody, že mu současně nevyšlehl z nozder zuřivý oblak páry. Pokud se týče pana Floriána, nakláněl se dolů přes kormidlo a jeho býčí, krví naběhlý zátylek vypadal jako polštář potažený červeným plyšem.

A pak se zraky obou mužů zkrížily. Či lépe řečeno byly by se zkrížily, kdyby levé oko páně Floriánovo nebylo bývalo upřeno na špičku stožáru a jeho pravé oko na strýčkovy boty. A to bylo nejhroznější ze všeho. Tento pohled, který měl rozpětí sto osmdesát stupňů, zahrnoval zemi i nebesa zároveň a přitom nemířil nikam zvláště. Viděl jsem, jak se strýček lehce otřásl. Jednu chvíli jsem měl dokonce pocit, že má chuť vyšplhat se na stožár nebo si lehnout na zem, jen aby se mohl setkat s pohledem svého strašlivého odpůrce. Ale nakonec jen krátce zasupěl a řekl hlasem, v němž byla nashromážděna odhodlanost všech jeho třiceti drsných námořnických let:

„Doufám, pane Floriáne, že sestoupíte na okamžik ze svého místa a vysvětlíte mi blíže svá pozoruhodná slova?“

A pan Florián odvrátil své levé oko od vrcholku stěžně, a přemístiv je někam do nadhlavníku, odpověděl suše: „To také hodlám učinit, kapitáne Bonifáci!“

A to byl začátek tragédie, která zrála už tolik dní na palubě nešťastné „Svaté Lucie“. Neboť teď nadešel konečně příhodný okamžik, aby se mohla rozpoutat plnou silou a aby tento příběh mohl zamířit rychlostí skutečného uragánu k svému konci.

Pan Florián sestoupil vážně z můstku. Dříve než tak učinil, pustil pochopitelně z ruky kormidelní kolo. A v okamžiku, kdy je pustil, uragán dopadl na „Svatou Lucii“.

Spatřil jsem, jak se kormidelní kolo roztočilo v děsivě rychlých obrátkách doleva a hned zase doprava. Temná vlna, vysoká jako věž, nadzvedla zád „Svaté Lucie“, obnažila ji až k samému dnu a vrhla ji s neurvalou silou stranou. A když se loď jakýmsi zázračným řízením osudu zase narovнала, kormidlo zmizelo a jen nízký přeražený trámec naznačoval, kde kdysi stálo. A zároveň se moře, vzduch a temnoty země daly do pohybu. Kalně zelená, hřmící spousta vod hnala se vodorovně prostorem a nikdo již nemohl říci, kde končí moře a kde začíná vzduch. Snad byla „Svatá Lucie“ třicet stop pod vodou. Snad seděla na hřebeni nějaké obrovité vlny. Moře a ovzduší se prostoupily v jedinou směsici řvoucího, ponurého živlu, který uháněl rychlostí sto padesáti mil za hodinu, bera s sebou všechno, co stálo v cestě.

„Loď ztratila kormidlo! Přivažte se!“ vykřikl strýček Bonifác. A třebaže jeho hlas předčil silou v každém směru řev tura, přece zněl slabě jako pípnutí ptáčka, urván hned z úst zběsilým víchrem a unášen někam k souostroví Samoa.

A v tu chvíli mě velká vlna vrhla přímo na strýčkovo břicho. Slyšel jsem, jak hekl, a několik vteřin jsme se potáceli po palubě sem a tam, po pás ve vodě a oslepeni vodní tříští. Těsně kolem hlav nám zafičel trám uražený z můstku a jako netvorný pták zmizel někde v temnotách na přidi. Pak jsme zahlédli na krátký okamžik pana Floriána. Prodíral se napříč palubou, obrovský a rozšklebený jako orangutan, a nesl něco pod paží. Snad to byl jen svazek lan, ale soudíc podle pantoflů, čouhajících vzadu za ramenem, byl to spíše kapitán Hurikán. A kus dál, mezi pahýlem stožáru a kuchyní, valilo se vodou něco podobného nabubřelému žoku bavlny a jen čtyři krátké masité výrůstky po stranách naznačovaly, že je to pan Inocenc. Ležel na všech čtyřech, mohutný zadek vztyčen k rozhněvaným nebesům, a spousta vod se s rachotem rozbíjely o tuto nevídanou překážku.

To všechno jsem spatřil ve zlomku vteřiny. Byla to ponurá, skoro strašidelná podívaná, tato paluba vzpínající se do vzduchu a vzápětí padající s třeskem do temných propadlišť moře. Tato ubohá, vrzající a roztřesená dřevěná plocha, po níž se plazilo několik živých tvorů podobných broukům, kteří se drží v křečovitě naději kousku dřívka. Ale nejhorší bylo, že tohle všechno jsem viděl tak strašně přesně.

Frantíku, teď je s tebou ale doopravdy konec, pomyslí jsem si. Neboť jen lidé, na které už sahá zubatá, vidí každou podrobnost v tak ostrém světle.

Zavřel jsem oči a zachytil jsem se zoufale strýčkových nohavic.

Nová nesmírná a řvoucí vlna se přelila přes „Svatou Lucii“. Byl jsem sražen někam stranou, pak vlečen zpět a zase vpřed. Ale celou tu dobu jsem se držel. A celou tu dobu jsem cítil, jak se pod strýčkovými nohavicemi napínají svalnatá stehna a tuhá, bohatýrská lýtka, která přečkala již tolik bouří a která ani teď nejevila ochotu ochabnout a poddat se jen tak bez boje.

„Ještě krok, jen ještě krok, chlapče!“

Nevěděl jsem dobře, k čemu chybí ještě krok, ale chytil jsem se tím pevněji. Ani buldok zakousnutý do lýtka svého úhlavního nepřítele nemohl se držet líp. A pak jsem před sebou uviděl pahýl uraženého stěžně. Silné lano se mi omotalo dvakrát kolem beder a strýček Bonifác, funě a šklebě se, připoutal posléze i sebe k tomuto pozůstatku kdysi pyšného stožáru, který se nyní podobal spíše mučednickému kůlu.

A uragán pádil širými plochami Pacifiku a „Svatá Lucie“, tato směšná, titěrná smítka, která se mu připletla do cesty, pádila s ním. Jen zázrakem vydržela tento divoký úprk miliónů tun vody a miliónů galonů vzduchu, bijících v její boky. A jen zázrakem naše těla, přivázaná k bídnému kusu dřeva, přestála tuto dábelskou zkoušku. Byly chvíle, kdy se mi zdálo, že již nikdy znovu nevydechnu. Byli jsme přivázaní zády k větru a v okamžicích, kdy se jedna vlna za druhou valila palubou

přes naše těla, cítil jsem, jak se mi provazy ostře zařezávají do prsou. A strýček Bonifác? Ne, ten na tom nebyl, chudák, o nic lépe. Protože byl mnohem větší, provazy, které jsem měl ovínuty kolem hrudníku, táhly se jemu rovnou přes břicho. Snad strýček neměl čas utáhnout je s náležitou opatrností. Snad se jejich objem působením vody smrštil. Ale buď jak buď, svíraly teď strýčkově břicho s neúprosnou krutostí, znetvořující tuto nádhernou část jeho těla k nepoznání. Věru, kdyby nebylo ostatních dosud lidských částí strýcova těla, kdekdo by řekl, že tato věc, trčící u stožáru, není břicho, ale spíš nějaká obří mortadela, napěchovaná uzenářem, který se vsadil, že do ní nacpe o deset kilo víc, než se tam obyčejně dává.

Nemluvili jsme již. Nemohli jsme již mluvit, protože každá hláska ulétla od našich úst dřív, než měla čas složit se v slovo. Viděl jsem sice, jak strýček otevřel jednu chvíli ústa. Možná že vykřikl: „Frantíku!“ Ale neslyšel jsem nic. Neboť rychlost vzduchu byla taková, že velké F zmizelo někde v dálce, dříve než malé r a ostatní hlásky stačily opustit strýčkově ústa. Bylo to ohromující. Vědomí, že vlastně nejsem Frantík, ale sedm písmen, letících osamoceně jako dělové koule nad rozbouřeným mořem někam k protinožcům, mě úplně zděsilo.

Nikdy nezapomenu na tento uragán. Nikdy nezapomenu na tento ječící a burácející svět, který nás přinutil k mlčení. Bylo to, jako bychom oněměli. Byli jsme jako zlatí kapříci v akváriu, s vytřeštěnýma očima a otvírající huby naprázdno. Neměl jsem například nejmenší tušení, že bouře právě smetla z paluby kuchyni. Viděl jsem jen, jak strýček najednou zvedá ruku a ukazuje někam prstem. A když jsem se podíval tím směrem, spatřil jsem na palubě, kde dříve stávala kuchyně, již jen holé, prázdné místo.

Stejně ulétl i záchranný člun. To jsem viděl na vlastní oči. Vznese se z paluby jako pták. Urval lana, jimiž byl připoután, jako by to byly nitě, vyrazil šikmo do vzduchu, uchopen větrným vírem, opsal několik divokých kruhů ve výši strážního

koše a pak jako nějaká fantastická vzducholoď zmizel ve skučící tmě.

A zatím rychlost vichřice stále sílila. Myslil jsem, že již není možno, aby se něco hnalo rychleji než tato mokrá, oboživelná masa. A přece tomu bylo tak. Řev bouře se již neskládal z jednotlivých hromových zvuků. Slil se v jediný táhlý tón, nesmírně vysoký a budící strašidelný pocit, že se někde chystá prasknout jakási nestvůrně napjatá struna. Blížili jsme se ke středu uragánu. Vstupovali jsme do pekla a možná také, že peklo vstupovalo do nás. Tvář strýčka Bonifáce nebyla již ruměnou tváří cherubína, byla voskově žlutá. Pan Inocenc a pan Eustach, uvázaní společně u předního stěžně, vypadali v těch krátkých chvílích, kdy se vynořili z ledového šera, jako dvě mořské obľudy, poulicí oči jedna na druhou v nepochopitelné zuřivosti. A pan Florián? Ne, pana Floriána jsme nikde neviděli, ačkoli chvíle, kdy měl vstoupit na scénu, nebyla již daleká.

Ale nechci předbít. Neboť dříve, než se pan Florián objevil, stala se ještě jedna věc. Věc, která nyní, když na ni myslím, připadá mi jako obraz z bájesloví, jako vidina oněch báječných výjevů, kdy se lidé netrápili nebezpečím a bojovali s bohy, jako by to byli pouzí králíci. A není to ani tak špatné přirovnání, protože stařeček Joachim, který byl hrdinou tohoto výjevu, byl vzhledem ke svému stáří bytostí opravdu pohádkovou.

Stařeček Joachim! Věru, zapomněli jsme na něj jako na smrt. Zapomněli jsme, že zůstal v kotci pro mužstvo, když jsme se odtamtud vyřítili. A teď najednou uprostřed největšího dopuštění zjevil se nám jako bůh. Objevil se a zmizel nadobro. Bylo šest hodin, když se to stalo.

„Svatá Lucie“ byla skloněna v úhlu čtyřiceti stupňů. Pak se jako bleskem narovnala. Snad se tímto pohybem vytvořila na jejím boku vzduchoprázdna prostora. Možná také, že se jen protivně proudy vzduchu neočekávaně střetly na tomto místě. A v tu chvíli se vytvořilo něco podobného větrnému trychtýři, úzkému jako tovární komín a obludně rychle se ženoucímu

„CO SE DĚJE?“ VYKŘIKL KAPITÁN HURIKÁN

v kolmici přímo k nebesům. Základna tohoto víru byla právě nad střechou kotce pro mužstvo. Spatřili jsme, jak se střecha vydouvá ven jako puchýř na bramborové placce. Celá stavba se pomalu a s hrozným zapraščením otočila na místě. A pak se zvedla přímo do vzduchu. Vylétla jako balón dvacet stop do výšky, pak se rozštěpila na několik kusů a byla pryč. Nezbylo po ní ani stopy, tak jako nezbude stopy po mýdlové bublině, když praskne.

A na místě, kde kdysi stávala tato důkladná stavba, zůstala jen holá, na hnědo natřená prkna paluby. A na těchto prknech ohromný dubový stůl. A za tímto stolem seděly dvě postavy. Mastný Bob a stařeček Joachim. Bobova bělma byla vykulena a licousy stařečka Joachima, sčísnuty větrem, stály kolmo do výšky podél uší. Jeho pravá ruka byla rozmáchnuta a zahlédl jsem v ní zřetelně pohárek s kostkami. A zdálo se, jako by se

našpulená Joachimova ústa právě chystala vykřiknout: „Pozor, Bože, házím!“

Celé toto zjevení netrvalo déle než vteřinu. Pak vlna jako dům padla na „Svatou Lucii“, a když opadla, nebylo již po obou mužích ani vidu. Zmizeli i se stolem a jen velká skoba, čouhající z paluby, naznačovala, že zde stával kdysi kotec pro mužstvo.

Zuby se mi rozjektaly. Byl jsem ovšem všecek nasáknut ledovou vodou. Ale to, co mi rozklepalo bradu zimničním drkotáním, byl spíše zlověstný pocit všeobecného rozkladu této lodi. Mizela nám přímo před očima. Jednotlivé kusy příslušenství ji opouštěly s lehkostí, s níž opouští chmýří pampelišky zrající stvol. Začalo to přední směrovou plachtou, která ulétla hned za kormidlem. Pak se urazilo kus brlení u větráku na levém boku. Vzápětí se rozvinul bleskem kotouč tlustých lan, ležící opodál, a jako nesmírně dlouhý, živý had vymrštil se do vzduchu, předháněje „Svatou Lucii“ na její pekelné cestě. Ráz naráz opouštěly palubu všechny nepřipevněné předměty. Ležely tu odjakživa nepovšimnuty, ale teď, když byly pryč, vypadalo to, jako by na jejich místě zůstaly ošklivé rány, které se nikdy nezacelí. Bezedný kalný prostor pohltil záchranný člun, jako by to byla pralinka. Potom kuchyni. Pak přední kotec... Ano, hlta! a okusoval loď ze všech stran. A nakonec jediným obřím hltem pozřel chudáka staříka Joachima a Boba.

Bože, což tomu nikdy nebude konec? Což tato potřeštěná honba za pokladem má skončit zkázou všech? Neboť co jiného je příčinou těchto hrůz než bláznovství, jež posedlo celou posádku, počínajíc Mastným Bobem a končíc strýčkem Bonifácem?

Je nějaká síla na světě, která by zastavila aspoň na chvíli ten strašlivý rámus kolem a dovolila mi promluvit? Která by pomohla všem těmto mužům, kteří jistě nevědí, co činí, znovu se sblížit a poctivě, rozumně si objasnit všechno, co je tlačí jako můra? Ach, nepochyboval jsem ani dost málo, že kdyby si teď,

po těchto zkušenostech, mohl jeden s druhým pohovořit, že by všechno bylo zase dobré.

A hle, stal se zázrak. Neboť v téže vteřině se objevil pan Florián.

Jak se ukázalo, byl přivázán k zadní stěně ohromné bedny na záchranné náčiní, přibité pevně k podlaze. Nyní se tato bedna utrhla. Otočila se kolem osy a se strašným rachotem řítila se palubou rovnou na nás. Narazila na pahýl našeho stožáru. Vztyčila se. A pan Florián, rudý, krabatý a rozšklebený, zůstal trčet těsně před strýčkem Bonifácem.

Ústa obou mužů se otevřela skoro současně. A zároveň velké, tísnivé ticho padlo na loď. Octli jsme se ve středu uragánu. Na místě, kde v jádru ječící bouře vládne mrtvý, nekonečný klid. A v tomto tichu, které nás svou neočekávaností skoro ohlušilo, ozvaly se dva ostré, zuřivé hlasy.

„Nechtěl byste mi dát pryč z břicha to koleno, pane Floriáne?“ řekl strýček Bonifác.

„Nemohl byste trochu uhnout s tou svou měchuřinou?“ řekl pan Florián.

Oba mužové si chvilku hleděli upřeně do očí.

„Myslím, že jste nedávno nadhodil, pane Floriáne, jako bych snad prohrál v kostkách cizí majetek?“ zafuněl posléze strýček Bonifác.

„Nadhodil? Hola, kdo říká, že jsem něco nadhodil? Řekl jsem to přímo, kapitáne Bonifáci! Pamatujte si, že mluvím vždycky přímo a bez obalu.“

„Tak? V tom případě se vás ovšem, pane Floriáne, zeptám, jak ospravedlníte své počinání, jímž jste uvedl loď do této situace!“

„Já že jsem uvedl loď do téhle situace? Hodláte mě snad obvinít, že já jsem přivolal tenhle mizerný uragán?“

„Ne, ale pustil jste z ruky kormidlo, když se uragán přihnal, pane Floriáne. A víte, doufám, co to znamená, když muž u kormidla opustí své místo v hodině nebezpečí?“

Pan Florián prudce zrudl a vzepjal se, až bedna za jeho zády zapraštěla.

„Opustil jsem své místo! Ano, opustil jsem je. Ale, přísám-bůh, kdo je tím vinen? Kdo mě žádal, abych sestoupil z můstku, kdo? Kdybych nebyl přivázán k té proklaté bedně, ukázal bych vám. .“

„Můžete se odvázat,“ řekl strýček suše. „Neboť třebaže vidím, že neovládáte základní poučky o řízení lodi, přece chovám slabou naději, že dovedete aspoň rozvázat námořnický uzel, který jste sám udělal?“

Zvuk, který ze sebe vydal pan Florián, byl jen o málo slabší než řev uragánu. Otrásl lodí a zdálo se, jako by srazil rázem lana ovíjející páně Floriánovo tělo. Zároveň se osvobodil i strýček Bonifác, a když jsem se ohlédl, spatřil jsem, jak k nám pádí přes palubu pan Inocenc s panem Eustachem. Poslední, kdo se objevil na scéně, byl kapitán Hurikán. Správně řečeno, objevila se jenom jeho hlava, neboť kapitán Hurikán byl schován v truhle, která se nyní, když pan Florián odvinul provazy, rozevřela a dovolila jeho rozcuchané ptačí hlavě, aby vyhlédla trochu zvědavě a trochu poděšeně ven.

„Co se děje?“ vykřikl vysokým, pisklavým hláskem.

Nikdo neodpověděl. Pan Florián a strýček Bonifác stáli proti sobě a kývali se pomalu ze strany na stranu.

„Jsem připraven, kapitáne Bonifáci!“ řekl ponuře pan Florián.

„Já rovněž, pane Floriáne,“ odvětil strýček Bonifác.

A vida, to byl největší omyl, který se mohl přihodit. Nebyli připraveni. Nikdo z nás nebyl připraven. Neboť právě v tu chvíli „Svatá Lucie“ opustila jádro uragánu a propadla se znovu do běsnící smršti vichru a vody. Otočila se dokola a vyrazila zádí kupředu. A první nesmírná vlna, která přepadla přes její palubu, srazila všechny i s truhlou, obsahující kapitána Hurikána, do kouta pod můstkem. Vyrazila z nás dech. Spletla nám údy

do sebe. A zde, v jediném chumlu, jako ubohou hromádku leklých sardelí, nechala nás bezmocně ležet.

Třináct hodin bouřil uragán. Třináct hodin plných řevu a vzteklého supění moře letěla „Svatá Lucie“ propastí noci. V šest hodin ráno bouře ustala. V sedm první paprsek slunce prorazil mlžné cáry, letící nad rozpěněným mořem. A v osm se před námi vynořila z mlhy skupina čtyř ostrovů.

XIX – Na dosah ruky

Vál až dosud svěží větřík a ostrovy se vůčihledě přibližovaly. Za chvíli jsme již mohli rozeznat leckterou podrobnost, kterou nám dříve přílišná vzdálenost a mlhavý opar nad mořem utajovaly.

Všechny čtyři ostrovy byly zřejmě skupinou atolů. Oněch malých korálových ostrůvků, vyčuhujících jen málo stop nad hladinu moře, úzkých prstenců země, stočených téměř do přesného kruhu a spojených s oceánem jediným těsným průchodem, v němž příliv a odliv proudí jako prudká smaragdová řeka. Tři z nich tvořily uzavřenou skupinu a zdálo se, že zhoubná síla uragánu je zasáhla jen lehce. Koruny palem se pomalu kývaly v ranním vánku a jen ojedinělý zlomený kokosovník mluvil o pohromě, která se přehnala v těsné blízkosti, čtvrtý atol, ležící dále k severu, byl oddělen asi půl míle širokým průlivem od ostatních a tato nepatrná vzdálenost stačila, aby propadl úplné zkáze. Uragán přešel po něm plnou silou svou drsnou dlaní a to, co zbylo, byl pouhý věnec žlutého nehybného písku uprostřed stejně pustého moře. Ovšem i zde byla kdysi vegetace. Několik kmenů palem trčelo tu do čistého vzduchu, ale byly zlomeny v polovině jako sirky a jejich pozůstatky stály teď v řadě jako řídké hrozná zuby nějakého netvora, chystajícího se pohltit každého, kdo by chtěl vstoupit na tento zapomenutý kus země.

Promáčení a zbavení veškeré bojovnosti, dívali jsme se na blížící se ostrovy.

„Hm, jsou to ale pitomé, mrňavé ostrůvky!“ řekl opovržlivě kapitán Hurikán. „A ten severní je nejmizernější ze všech. Nechtěl bych na něm strávit ani hodinu.“

„Já taky ne,“ zabručel pan Florián. „Je holý jako opičí zadek.“

„A přece tam kdysi rostly stromy,“ prohodil zamyšleně pan Eustach. „Ano, jak vidím, rostlo tam přesně osm palem.“

Po celou tuto krátkou rozmluvu zíral strýček divným, skelným zrakem na moře před sebou. Jeho tvář byla napjata a ruce se mu viditelně třásly. A pak najednou, právě ve chvíli, kdy se pan Eustach zmínil o osmi palmách, strýček Bonifác divoce vykřikl. „Mocný Joviši, vždyť je to... ať mi obroste břicho chaluhami, jestli to není...“ Strýček se zajíkl a pak najednou zařičel plnou silou: „Sextant! U všech tisíců rejnočích ploutví, kde je sextant?“ A vyráżeje další nesrozumitelné výkřiky, strýček Bonifác zmizel jako blesk v podpalubí a vzápětí se objevil s drahocenným přístrojem v ruce. Pak plných pět minut měřil, psal a počítal, zatímco kapičky potu vyrážely jedna za druhou na jeho temeni. Konečně odložil přístroj. A když se na nás podíval, plála jeho kulatá, růžová tvář jako vycházející slunce.

„Jsme u cíle, pánové!“ řekl prostě. „Jsme na prvním stupni severní šířky a na sto osmdesátém stupni západní délky. A poslední holý ostrůvek, toť ostrov pokladů. Co tomu říkáš, Frantíku? Co tomu říkáte, přátelé? Věděl jsem, že se nemýlím a že...“

Strýček Bonifác se odmlčel a podíval se náhle ostře na pana Floriána, „či snad o tom pochybujete, pane Floriáne?“

„Ne. Ale...“ Zdálo se, že se pan Florián dusí. Oči měl vypoulené a nedíval se vůbec na strýčka Bonifáce. Jen jeho ruka se nějak těžce zvedla a mohutný chlupatý ukazovák zamířil s jakousi bezdechou zuřivostí směrem k ostrovu. A tu jsme to spatřili i my...

V laguně jako v prstenci zlatého, jiskřícího kovu stála loď. A ta loď byla „Judita“.

Poznali jsme ji okamžitě. Její temný trup s trochu vyvýšenou zádí a úzkou, stlačenou přídí, ozdobenou u špičky reliéfem modře natřené mořské panny, nenechal nás ani na chvíličku na pochybách, že je to skutečně ona. Ano, „Judita“ stála v laguně a nezdálo se, že by byla poškozena bouří. Houkala se na kotvách v hluboké modré vodě, skasané plachty na obou

stěžních ležely jako bílí tlustí červi na příčných ráhnech a paluba se hemžila piráty.

A to byla podívaná, při níž se posádka „Svaté Lucie“ rázem probrala z malátnosti a jako jeden muž vyrazila drsný výkřik. Nebyl to výkřik vítězný. Bylo to hrozné zamručení, podobající se přičiněním páně Floriánových hlasivek dunění blížící se bouřky.

A tu již odrazil od boku „Judity“ člun. Byl přeplněn lidmi až po okraj a viděli jsme jasně, jak se tři páry vesel zvedají rázně z vody a ženou člun přímo k písčitému břehu atolu. A pak, sotvaže se jen jeho kýl dotkl dna, posádka se s divokým řevem vyřítla na břeh. Ti, kteří seděli na zádi, vyskákali přímo do mělké vody a brodili se k zemi, nečekajíce, až na ně dojde řada. V několika minutách byl písek pokryt lidskými těly. Hemžili se jako mravenci na rozkopnutém mraveništi a ostré dopolední slunce odráželo se blyštivě na špicích krumpáčů, zvedajících se nad hlavami a dopadajících zuřivými, nedočkavými údery do panenské půdy ostrova.

Byl to výjev, v němž jako by se nashromáždila všechna chtivost a zběsilost světa. A když jsem se otočil, zdálo se mi, že se i na tvářích mých druhů zrcadlí táž posedlost, jež míli odtud dostala svůj konečný tvar.

„Poklad!“ šeptal pan Inocenc a jeho nosík, podobný knoflíku, orosil se kapičkami horečného potu.

„Na ně!“ říčel pan Florián a jeho ohromné ruce se rozmáchly jako ramena větrného mlýna, do nichž udeřila vichřice.

A ostrov se blížil. Rostl nám pomalu před očima a „Svatá Lucie“ mířila svým otlučeným nosem přímo ke vchodu laguny. Byli jsme necelé půl míle od cíle.

Atol jako mrtvá písčná zmijs ležel stočen nad modrými hlubinami, obklopen v širokém kruhu stovkami korálových útesů, a moře bilo o jejich vrcholky, tříštilo se a tryskalo s tlumeným řevem pršky pěny kolmo do výše. Pod nesmírně vysokým nebem vařilo se tu moře jako kotol roztopeného stříbra.

Totéž moře, které se kus dál valilo línými, pravidelnými vlnami k severozápadu, ožívalo najednou v blízkosti ostrova v nesmyslné zuřivosti a všechny jeho spodní, nezbadatelné proudy braly útokem tento kus země, vyrostlé lopotně z jeho dna. A přece se za tímto ječícím rozpěněným prstenem rozkládala laguna tichá a bezpečná jako velký lesklý střepek zrcadla, v němž osamělý let racka vypadá jako tichý pád sněhové vločky. Jediný těsný průchod mezi útesy vede k bezpečí laguny. Je nesmírně úzký a moře se jím žene s prudkostí řeky a pak najednou znehybní na nejpůvabnějším kotvišti, jaké vymyslel bůh pro koráby lidí. Zde stála „Judita“ a její stožáry se kývaly lehce jako dva štíhlé stromy. A zde již drancovala něžnou písčinu horda pirátů, rozvášněná a zapomínající na celý svět kolem.

„Ještě deset minut,“ řekl do ticha strýček Bonifác.

„Ano,“ zavrčel Florián a svaly na jeho pažích se pohnuly s ponorou zřetelností pod naditými rukávy.

V tichu vteřin vyrůstal ostrov před námi a oči mužů se rozhořivaly divějším a posupnějším ohněm. Mezi nimi a hromadou zlata stál teď už jen pás vířící vody a houf pirátů zabraných do své hrobařské práce. Směšné malé překážky, uvážíme-li, že „Svatá Lucie“ mířila přímo ke vchodu do laguny a že pan Florián sám byl s to za příznivého rozpoložení mysli zakroutit krky nejméně tuctu pirátů.

A vida, přece osud, který již tolikrát stál za našimi zády a potutelně se usmíval, aniž jsme o tom měli nejmenší tušení, stahoval již zase tvář k novému pošklebku. Nespěchal. Dával si načas. Počkal, až žíly na krku pana Floriána byly již tlusté jako jarní dešťovky. Až touha po krvi proměnila lysou lebku pana Eustacha v granátové jablko. Kochal se hezkou chvílí pohledem na sto kilogramů sádla na těle pana Inocence, roztápějícího se chtivostí jako ohromný kus špeku hozený na horkou pánev. Dopřál každému z nás času, aby se oděl vlastním bláznovstvím až k patě. A pak zvedl ukazováček a „Svatá Lucie“ jako střelka kompasu odskočila přídí doleva.

„Loď uhýbá!“ vykřikl pan Florián.

Vteřinu se nikdo ani nepohnul. Civěli jsme docela tupě na průchod mezi útesy, který najednou již nebyl v přímé čáře s drahou lodí, ale zůstal někde na pravém boku. Pan Eustach se dokonce trochu usmíval. Trochu přihlouple, asi jako chlapík, který dostal právě klackem do hlavy a který se pokouší namluvit si, že se mu to třeba jen zdálo.

Ale tyto pochyby nemohly ovšem trvat dlouho. „Svatá Lucie“, uchopena jakýmsi potměšilým spodním proudem, odbočila teď skoro kolmo z původní dráhy. Minula o vlas jeden z korálových útesů. Hnala se chvíli poplašeně podle řady úskalí v burácejícím příboji. A pak ji zpětné nárazy vln vehnaly ven na širé moře a ponechaly ji tu potácející se v tak dokonalé bezmocnosti, jako by byla pouhým vrakem. Paluba se okamžitě naplnila nepopsatelným zmatkem.

„Obrátte ji!“ ječel pan Inocenc hlasem tak zoufalým, že ješ-
těrka Fifi, zapomínajíc všech předchozích příkoří, vystrčila hla-
vičku z kapsy páně Inocencových kalhot a pohlédla plna účasti
na svého chleboďárce.

„Kormidlo pět čárek doleva!“ vrískl kapitán Hurikán.

„Spusťte vrchní čelní plachtu!“ sípěl strýček Bonifác.

„A utáhněte lana na pravém boku!“ hulákal pan Florián a hnal se někam na před, porážíje cestou pana Eustacha, který sice uháněl stejným směrem, jenže trochu pomaleji. „Člun na vodu, Joachime! Slyšels? U všech psích ocasů, kde zas vězí ten starý dřevák?“

Ale nebylo kormidla, jímž by bylo možno otočit loď třeba jen o jedinou čárku. Nebylo plachet, ani lan, ani člunu. Nebylo ani stařečka Joachima. Byla tu jen ubohá, uragánem očesaná „Svatá Lucie“. Poháněna slabým větříkem, loudala se pomalu k jihovýchodu. Obepřela s výsměšnou ledabylostí půl tuctu zrádných úskalí. Motala se chvílku míli od ostrova, jako by to byla nějaká zábavní plavba, kde hodinka sem a hodinka tam nic neznamená. A pak zamířila rovnou k sousednímu ost-

ZASTAVILI JSME SE NA HOLÉM ÚTESU

růvku. Objevila průchod mezi útesy tak snadno jako honičí pes spadlou křepelku a v necelé půlhodině vplula hladce do okrouhlé laguny. Zaryla se přídí do hebkého pobřežního písku a zůstala stát.

Nevím proč, ale vyřítili jsme se všichni jako zuřivci na pevnou zem. Snad nás páčila pod nohama paluba lodi, která nám zahrála tak proradný kousek. Snad chce být člověk prostě blíž svému snu, který je stejně nedostižný jako vlastní stín. Ale buď jak buď, přeběhli jsme skokem písčinu a zastavili jsme se teprve na holém ježatém útesu, jediné to vyvýšenině, která na atolu vůbec byla. Několik stop pod námi bušilo do červených korálů dosud neklidné moře. A necelé půl míle na sever spatřili jsme nad bíle kypícím pásem vody ostrov pokladů. Byl blízko, docela blizoučko, a přece tak nedostupný, jako by nás od něho oddělovala všechna moře světa.

A jak jsme se dívali, klubko mužů se zmítalo u jednoho z pahýlů palem a krátký řev dolehl zřetelně k našim uším.

Ostrov pokladů ležel před námi na dosah ruky. A každá maličkost, každá sebemenší příhoda, která se na něm udála, byla vykreslena tak přesně do průzračného vzduchu, jako by se odehrávala několik kroků od nás. A nám nezbývalo leč dívat se a skřípat zuby.

Pamatuji se, jak po výkřiku, který jsme zaslechli z ostrova, sáhl pan Florián rychle do kapsy a vytáhl dlouhý námořní dalekohled. Jak jej přiložil k oku tak prudce, že bylo slyšet, jak cvakl o jeho lebku. A tak stál nepohnutě a díval se a jeho rezavé strnisko svítilo v slunci krvavě jako zlý oheň.

„Vidíte něco?“ zapištěl kapitán Hurikán udýchaně jako myš, kterou prohání po dvoře irský teriér.

„Svatý Vitališi, už ho mají!“ zavyl pan Inocenc a zakryl si rukama tvář.

A pak putoval dalekohled z jedné ruky do druhé, od jednoho oka ke druhému. Pomyšlení, že někdo z nás najednou uvidí, jak z některé z vykopaných jam vyplouvá na povrch země těžce okovaná truhlice a jak z ní zlato vytéká v proudech přímo do kapes pirátů, způsobovalo, že se ruce nás všech chvěly nedočkavostí, sahající po kovové trubičce, jež měla moc zvětšovat všechno, i vztek a smutek i závist v lidském srdci.

Avšak ne, žádná truhlice se dosud neobjevila. Jen jeden přeražený kmen palmy byl vyvrácen a vykopán i s kořenem; smečka chlapů v pruhovaných tričkách se zabořila motykami do nitra země, ale vzápětí vyrazila nový, tentokrát vzteklý řev hlubokého zklamání.

Stáli jsme a dívali se jak očarováni, neboť to byl vpravdě výjev pekelný. Ty dva tucty polonahých, upocených lidí, pachtících se za pokladem tam na holé, mrtvé, zapomenuté výspě, což jsme to nebyli my sami? Každý úder motykou, který oni učinili, cítili jsme ve vlastních pažích. Každá nová prázdná díra v zemi byla ranou v našich nadějích. A pot, který se jim řinul po těle, byl naším vlastním potem. Třáslí jsme se vztekem, že nemohou najít místo, kde je poklad ukryt, a zároveň nás

PIRÁTI ZAČALI VYKOPÁVAT POKLAD

pojímala hrůza, že jej přece jen najdou a my budeme musít jen bezmocně přihlížet.

„Ještě ho nenašli!“ sípěl bez dechu pan Inocenc.

„Packalové, nenajdou ho do smrti!“ vrčel strýček Bonifác a jeho piková vesta se otrásla hlubokým odporem.

A pak jsme zase umlkli, neboť v tu chvíli další pahýl kokosové palmy padl vyrván z kořenů.

Teď zbývaly již jen tři. Ostrov pozbýval pomalu posledních zbytků zdání, že byl kdysi živoucí zemí. Měnil se postupně v něco, co se podobalo stále více sluncem zbělenému bezzubému kostlivci. Snad jsem již dříve řekl, že osm uražených palmových kmenů vypadalo jako řídké zuby netvora, vyceněné hrozivě proti každému vetřelci. Teď tyto zuby byly jeden za druhým vylamovány z kořene. A jak ostrov ztrácel své zuby, začínal se podivně šklebit. Šklebil se jako stařík, jehož tváře se propadají do prázdných dásní. Šklebil se jako starý pes, který vidí kost a nemá, čím by ji ohryzal. Šklebil se proti blankytné obloze a bíle napěněnému moři stále žalostněji a odporněji. Ale přísambůh, zdálo se mi, že s každým vyraženým zubem šklebil se i stále jizlivěji!

A jak jsem se tak díval, v hlavě mi začalo lehounce šumět, jako by i v ní bylo tisíce korálových útesů, na něž úporně naráží nějaké divné, uvězněné moře. Chvillemi jsem zřetelně cítil, že zavřu-li na vteřinu oči, nespatriím pak již nic. Že se tenhle bláznivý výjev rozplyne jako obraz zrcadlící se na mýdlové bublině. Ale ostrov se nehýbal. Všechno, co tvořilo tento jedině viditelný svět, trvalo s neústupnou přesností na svých místech.

Slunce stálo na samém vrcholu žárem vybledlých nebes, čtyři malé atoly jako lesklé špendlíkové hlavičky vyčnívaly pošetile z modrých hlubin moře. Někde blízko probíhal nekonečný rovník a objímal zeměkouli přesně v pase. Dva tucty poticích se, zuřivých pirátů půl míle odtud bušilo stále svými motykami do horkého písku. Ostrov pokladů, holý a žlutý jako vnitřek pece, trčel před námi v tetelícím se řídkém vzduchu. Koruny

kokosových palem šuměly za námi a stín, hluboký a chladný, byl rozstříknut po zemi pod jejich kývající se klenbou. A víc tu nebylo.

Myslím, že byla asi jedna hodina po poledni, když pan Florián najednou zabručel: „Přines vodu, Inocenci, mám žízeň.“

„Nemám vodu,“ odvětil pan Inocenc tupě. „Měli jsme dva sudy a ty byly v kuchyni. Kuchyně je pryč.“

„Pryč?“ řekl pan Florián bezmyšlenkovitě. „Nu dobrá, dobrá.“ Pak vytáhl dalekohled, očistil skla a zadíval se znovu strnule přes bouřlivý pás moře na vysněný, nedostižný ostrov na druhé straně.

A zase hodina mýjela hodinu. Žár byl nesnesitelný a větřík, který začal o třetí hodině foukat, byl horký, jako by jej vydechovala výheň.

„Snad najdeme vodu na ostrově,“ řekl jsem slabě. Ale nikdo mi neodpověděl. Nikdo si mě ani nevšiml. Košile pana Inocence byla přilepena k tělu velkými tmavými skvrnami a jen ve chvílích, kdy pan Inocenc hluboce vzdychl, odlepovala se na vteřinku s tichým mlasknutím. Lebky pana Eustacha a strýčka Bonifáce svítily rudým ohněm. A na krabatém čele pana Floriána stál vysoko pot a vytékal občas rýhami podél kořene nosu dolů, až posléze se ztratil ve zplihlé houštině rezavých, týden neholených vousů.

Ale nikdo nepromluvil. Nikdo si neotřel loktem pot z čela. Všichni se dívali na malý kulatý atol na druhé straně průlivu. Vzduch nad ním stál v duhových vrstvách a třásl se pronikavým žářem, syceným z nebe i z bílého, jiskřícího písku. A v této pekelné výhni se neúnavně plahočil houf mužů, obnažených po pás a lesknoucích se jako galejnici nad vesly galéry.

Teď se vrhli na sedmý kmen palmy. Písek vylétl do výše a zdálo se, jako by až sem bylo slyšet, jak praští lámané kořeny. Nakonec zbyl již jen jediný, poslední pahýl. Držel houževnatě. Byl to stoletý kmen, a třebaže uragán urval hladce korunu, kořeny tkvěly v zemi jako železné pařáty. Půl hodiny odolával

vzteklým náporům dvacaterých paží. Pak se zhroutil. A jak padal, jak se kořeny jako zkroucené, uzlovité údy vymrštily nad zem, proud zlata s výsměšným, ostrým cinkotem vystříkl náhle do vzduchu a rozsypal se po zemi.

Divoký, vítězný řev přehlušil rachot příboje. Pak přešel v temné mručení a smečka lidských těl dopadla hladově na díru v zemi.

XX – *Ostrov pokladů*

Ještě dnes mi tkví přesně v mysli obraz nás šesti. Malé skupinky lidí, tísnící se na nízkém, příkrém útesu, rudém a ohlodaném jako sám konec světa. Dodnes slyším, jak moře mlaskavě a neúnavně žduchá do ohromného mrtvého kusu korálu, který se jmenuje země. Dosud vidím pana Floriána, těžkého a rozzuřeného jako býk. Kapitána Hurikána, pana Eustacha a pana Inocence, jak stěží popadají dech a hrozí pěstí snu, který se jim rozplývá před očima. A dosud vidím strýčka Bonifáce v pikové vestě a v rozedraných nohavicích, jimiž prosvítají tuhá lýtka, strýčka, který hladověl a potýkal se s piráty a hnal se kolem zeměkoule jako dělová koule, aby teď shledal, že svět končí zde, právě zde na kousku mizerného skaliska, ne vyššího než necky obrácené dnem vzhůru.

Dnes ovšem patří tento obraz již minulosti. Mohu se na něj dívat klidně a dokonce s jakousi povýšeností. A přece dodnes nevím, proč jsem udělal onu věc.

Možná že toho bylo na mne přece jen příliš mnoho najednou. Možná kdybych byl býval tehdy dorostlým mužem, že bych klnul stejně surově osudu jako těchto pět chlapíků. Že bych měl čelist vysunutou dopředu a zježené rudé strnisko na bradě a že bych se byl podobal podrážděnému šimpanzovi stejně jako v této chvíli pan Florián. Nebo bych byl možná divoce funěl jako pan Inocenc.

Ale já nebyl ještě hotovým mužem. Měl jsem hlad a žízeň. A najednou se mi zdálo, že už to nevydržím. Že mi pukne srdce bolestí a hanbou, budu-li se jen ještě chvílku dívat na strýčka Bonifáce, z jehož klidné, vyrovnané důstojnosti zbývala už jen piková vesta, zapjatá na poslední dva knoflíky.

Ne, nemohl jsem to už snést. Nikdo si mě ani nevšiml. A tak jsem se pomalu odkradl z útesu. Přešel jsem úzký pruh holých, obnažených korálů a po několika krocích jsem se octl ve stínu řídké skupiny kokosových palm. Bylo tu vlašno, stíny zpeře-

ných listů se třásly v písku na zemi a vítr, který před západem slunce zesílil, chladil mi tváře spálené sluncem a rozjitřené slanou vodou. A pak jsem našel na zemi kokosový ořech.

Vítr jej shodil dolů z vysoké koruny a teď zde ležel v řídké trávě puklý pádem a čirá, bělavá tekutina z něho vytékala. Napil jsem se a div jsem se nezajíkl blažeností. Ne, nikdy v životě jsem nepil nic tak lahodného a chladného. Všechny dobroty světa nebyly ničím proti tomu, co teď proběhlo jako osvěžující vánek mým utýraným, vyprahlým hrdlem.

Podíval jsem se nahoru. Ano, tam visely kulaté a těžké plody, naplněné mlékem. Visely v celých hroznech, třicet stop nad zemí, a kývaly se a chrastily, jak vítr kolem nich proudil. A tu, nevím ani proč, objal jsem najednou kmen nejbližšího stromu a pustil se přímo nahoru. Ano, bůh ví, že bych dnes rád věděl, co mě hnalo tam nahoru. Neboť kdybych to byl neučinil, celá tato historie by možná byla skončila docela jinak. Ale tehdy jsem ovšem na nic takového nemyslel. Lezl jsem prostě vzhůru po holém kmeni, země se ode mne vzdalovala a nebe se blížilo. A pak jsem najednou seděl na nejúžasnější věži světa. Kymácela se a chvěla a slabě praštěla a sténala, zelené vějíře listů šuměly proti bledé obloze a já seděl jako v ohromném hnízdě, jehož obruba končila v čírem, prázdném vzduchu.

Zapomněl jsem na kokosové ořechy i na sebe samého a díval jsem se, jen jsem se díval.

Země a moře ležely pode mnou jako na ohromné prohloubené míse. Mezerami mezi listy prosvítal zdola běložlutý písek, a když jsem se trochu naklonil, viděl jsem úzký chodník břehu, lemovaný příbojovými skálami. Za nimi byl průliv, který shora vypadal jako bílá, černě tečkovaná stuha. A ještě dále vyrůstal z vody ostrov obsazený piráty. Bylo teď zřetelně vidět jeho prstencový tvar a tichou lagunu, v jejímž středu stála „Judita“. A nad tím vším seděl jsem já, František Pařízek, a připadalo mi, že nahlížím do dvou různých světů.

Stačilo jen mrknout okem a viděl jsem skoro současně atol obspaný piráty i rudé, lesklé temeno strýčkovy hlavy. A jak

vítr šuměl v tuhých trsech palmových listů, hlasy lidí i hřmot moře splývaly vjedno a všechno, nač jsem se díval, vypadalo náhle jako bláznivá a trochu hrůzostrašná němohra, plná pohybů a nenadálých, podivných činů.

Posádka „Judity“ byla teď na břehu v plném počtu. V okamžiku, kdy se poklad vyvalil z útrobu země, nebylo nikoho, kdo by byl zůstal na palubě. Viděl jsem, jak se plavčík spouští ze stožáru rychle jako opice a skáče rovnou po hlavě do laguny, aby doplaval k břehu dříve než člun, do něhož se honem namáčkal zbytek posádky. A celý tento zástup se pak hnal tryskem k jámě, kde se první šťastlivci již hrabali rukama v záplavě dukátů.

Každý utíkal tak, jak právě byl, když ho zastihla zpráva o nalezení pokladu. Zahlédl jsem chlapíka, který si ještě cestou zapínal kalhoty. Jiného, patrně kuchaře, který pádil mělkou vodou, mávaje nad hlavou kuřetem napíchnutým na rožni. A jakýsi obr, černý a rozšklebený, řtil se po břehu s bradou dosud pokrytou mýdlovou pěnou a břitva, kterou ani na okamžik nepustil z ruky, míhala se jako blesk kolem jeho hlavy.

A pak se všechno smíchalo v jedinou hromadu těl. Nebylo již vidět vyvrácený kmen palmy ani díru, kterou zůstavily její kořeny. Bylo vidět jen hrozen lidských zadků, rudých zátylků a upocených zad, zatímco se ruce sápany po něčem v zemi. Chvillemi se hromada pohnula dýchavičně zleva doprava a tlumené, zlověstné mručení přehlušilo rachot příboje. Ale nakonec se klubko lidských údů přece jen roztrhlo a na jeho povrchu se objevila temná postava míšeneckého kapitána. Byl jen v košili a v kalhotách, tvář měl žlutou a divokou a jeho těžké boty rozdávaly kopance na všechny strany.

Díval jsem se vytřeštěně na obraz před sebou. Zlato! Teď jsem viděl jeho tvář v nejpravdivější podobě. Tu prokletou touhu po moci a bohatství, kterou vyvolává. Tu strašnou zaslíbenost, která hledá lidské štěstí v kousku žlutého kovu. Tu bezcitnost, jež rozdělila svět na bohaté a chudáky, aby sen o rov-

nosti a svobodě všech lidí nemohl se nikdy naplnit. Tu lačnost, která způsobuje, že člověk nenávidí člověka a bere nakonec do ruky vražednou zbraň.

Díval jsem se a bylo mi najednou tak úzko a smutno jako nikdy v životě.

V té chvíli se dav námořníků rozestoupil. Tři muži byli vybráni, a zatímco ostatní s vypoulenýma očima přihlíželi, začali plnit připravené pytlíky zlatem. Cpali je tak dlouho, dokud nebyly bachraté a těžké jako břicha vykrmených potkanů. Pak žlutý kapitán nasedl do člunu a společně se šesti piráty dopravili zlato na „Juditu“. Byli pryč téměř půl hodiny. Ale když se vraceli zpět na břeh, ležel na dně člunu důkladný sud, pobitý rzivými obručemi. Šest párů rukou vyneslo jej na zemi jako pírkó a opřelo jej o kořeny vyvrácené palmy. Pak byl soudek naražen, temně rudá tekutina vystříkla do nastavených pohárů a souhlasný řev třiceti vysmolených hrdel přeletěl úžinu.

„Rum!“ zařičel pirát s namydlenou bradou a otevřená břitva rozkrojila vzduch kolem vedví.

„Zlato a rum!“ zahulákal dav.

A z korálového útesu třicet stop pode mnou ozval se současně hlas nepříliš hlasitý, ale tak naplněný ponurým výsměchem, že mi naskočila husí kůže na zádech:

„Co tomu říkáte, kapitáne Bonifáci?“

A druhý hlas, stejně temný a chladně zuřivý, odpověděl: „A co vy, pane Floriáne?“

Skoro celý den posádka „Svaté Lucie“ nevydala ze sebe ani hlásku. Snad se jejich jazyky horkem a žízni přilepily k patru. Snad doufali, že se stane přece jen nějaký zázrak a poklad jim nakonec spadne do klína. A teď přišla chvíle, kdy již opravdu nebylo več doufat. A tu všechna zavidlost, která napadá lidi, jejichž sny se postupně mění v hromadu trosek, rázem propukla.

„Pro tohle jsme tedy objeli půl zeměkoule!“ křičel pan Inocenc. „Aby se mi ztratila kuchyně i se spíží, co? A abych se teď

„RUM!“ ZAŘIČEL PIRÁT S NAMYDLENOU BRADOU

koukal, jak všiváci, kteří u mne kdysi žebronili o kus špeku navíc, nacpávají si břicha mými zlaťáky!“

„A zapíjejí to rumem!“ zařval pan Florián a nozdry jeho ohromného, do ruda spáleného nosu se vzduly rozhořčením.

„Věru, co z toho máme, že nám rostou palmy nad hlavou, když tamhleta vysušená písčina naproti je nafouklá zlatem?“ zamumlal chraplavě pan Eustach.

„Běda, štěstí se ode mne odvrátilo v poslední chvíli!“ řekl strýček Bonifác hořce. „Kdo rozluštil správně nápis na té prokleté dýmce? Já, pánové! Kdo bojoval s piráty v kuchyni, v tom mizerném chlívku, kde se našinec nemohl ani otočit, aby mu nepadaly hrnce na hlavu? Já! A všechno šlo dobře. I ten uragán nás hnal pěkně zrovna sem. A pak najednou si ta bídná rachtina zamlula a strefila se s námi o jedno číslo vedle. Kdyby to byla pořádná loď...“

„Svatá Lucie že není pořádná loď?“ zapištěl zuřivě kapitán Hurikán. „Je to nejlepší loď na světě, kapitáne Bonifáci! Nevím, na čem jste se plavil, dokud vám ještě rejdaři svěřovali velení, ale...“

„Já? Hola! Věru, plavil jsem se na všelijakých dřevácích, ale vždycky měly aspoň kormidlo a kus kloudné plachty, když to chcete vědět!“

Všichni teď stáli přímo pod palmou, v jejíž koruně jsem seděl. Viděl jsem zřetelně, jak strýček Bonifác nadouvá tváře a jak se chlupy na jeho lýtkách hrozivě ježí. A zároveň rudla i tvář pana Floriána. Vždycky jsem se díval na pana Floriána jako na pravého velitele „Svaté Lucie“. Miloval a zbožňoval ji až do posledního rezavého hřebíku v jejím dnu. A teď, slyše potupná slova, která se na ni hrnula, vzepjal se jako mustang, do jehož slabin zajela ostruha.

„Doufám, že odvoláte svá slova!“ zaržal a přiblížil vysunutou čelist těsně ke strýčkovu nosu. „U sta miliónů psích jiker, nestrpím, aby se někdo otíral o mou loď. A řeknu vám, že by byla dojela přesně na ostrov pokladů, kdyby...“

„Kdyby co?“ zafuněl strýček vyzývavě.

„Kdybyste nám byl prozradil hned tajemství tohoto zatr... nápisu. Kdybyste s tím byl nedělal takové cavyky!“

„Cavyky? Hej, hej ! A kdo mě nechal stát s Frantíkem přivázaného u stožáru celou noc a luštil zatím dole nějaké křížovky? Povídám, kdyby byla vaše tupá hlava jen trochu k čemu...“

Oba muži stáli najednou těsně proti sobě. Jejich břicha se dotýkala. Slyšel jsem, jak panu Floriánovi uniká s hvízdodem z nosu vzduch, zatímco strýčkova piková vesta se chvěla jako přetopený válec. Nebyl zde uragán, který by dokázal roztrhnout tyto dva muže od sebe. Byl jsem tu jen já, seděl jsem na vršku kokosové palmy a nemohl jsem učinit nic.

Cítil jsem hroznou opuštěnost. Cítil jsem, jak je ubohé a směšné, když tu proti sobě stojí dva muži, dva řádní chlápíci, které jsem miloval nejvíc na světě, a chystají se poprat pro hromádku zlata, kterou už stejně nikdo z nich neuvidí. Jejich obličejové byly podivně strnulé. Byly vyprahlé hladem, sluncem a prudkou žízní. A přece to byly tváře prosté a lidské. Jenom se něco postavilo mezi ně. A paličatost a uražená pýcha stály na obou stranách této překážky a cenily na sebe pošetile zuby.

Zaťal jsem pěsti a v tu chvíli jsem si přál jednu jedinou věc. Ať zmizí celý ten přízrak! Ať se propadnou do země všechny

poklady světa. Ať pohltí moře tu žlutou, cinkající havěť, která se jmenuje zlato!

Ale co jsem mohl dělat? Byl jsem bezmocný. Ne, nedalo se nic dělat, zhoła nic, jen snad zvednout oči k nebesům v zoufalství nad vlastní nemohoucností. Ale mé oči se nedostaly ani tak vysoko. Zastavily se na ostrově pokladů. Zastavily se a vylezly z důlků.

Dodnes nikdo neví, jak se to stalo. Snad piráti upevnili ve spěchu nedostatečně kotvu. Snad se kotevní lano přerázlo o nějaký korálový útes na dně. Ale buď jak buď, „Judita“ již nestála na svém kotvišti. Plula. Bez posádky, opuštěná, obtěžkaná jen bachratými pytlíky zlata, plula tiše a váhavě lagunou přímo k jejímu východu. Příznivý větrík se opíral o její zád. Točila se chvíli nejistě u vchodu do průvlaky. A pak prudký vír odlivu ji vsál do sebe a „Judita“ jako střela vyrazila ven na širé moře.

Trojí výkřik otrásl večerním tichem.

První, podobný vzteklému divokému zavytí, když piráti na břehu zpozorovali, jak jejich sen a jejich jediná záchrana mizí nenávratně v pustých pláních Pacifiku.

Druhý, jásavý a vítězný, jsem vyrazil já.

A třetí... třetí výkřik vyrazili současně pan Florián a strýček Bonifác. A po pravdě řečeno, nebyl to ani tak výkřik, jako spíš heknutí. Neboť jak jsem se nahoře v koruně palmy neopatrně pohnul, srazil jsem nohou dolů kokosový ořech. Prolétl vzduchem jako dělová koule. A nedopadl na zem jen proto, že se mu strýčkova a páně Floriánova hlava neopatrně postavily v cestu. Zadunělo to nádherně a oba pánové usedli těžce a s hlubokým povzdechem vedle sebe do písku.

Seděli a jejich oči, tuhé a trochu zmalátnělé, dívaly se teď přímo na moře. Dívaly se na „Juditu“, vzdalující se tiše od ostrova. Dívaly se na pustý, sluncem vyprahlý atol, na němž zbylo jen třicet děsem strnulých pirátů a bečka rumu. A dívaly se snad ještě o něco dále, tam, kam vidí jen ten, komu spadly najednou šupiny z očí.

JEJICH RUCE HMÁTLY SKORO NAJEDNOU PO KOKOSOVÉM OŘECHU

„Judita“ byla již jen nezřetelným stínem v hlubinách obzoru, když se strýček Bonifác a pan Florián konečně pohnuli. Podívali se na sebe. Pan Florián se kysele ušklíbl. Strýček Bonifác se ušklíbl rovněž. A pak jejich ruce hmátly skoro najednou po kokosovém ořechu, který ležel právě na polovině cesty mezi nimi. Byl puklý a lahodná, chladná šťáva z něho zvolna vytékala.

„Až po vás,“ řekl strýček Bonifác.

„Ne, vy dříve,“ řekl pan Florián.

A oba se trochu provinile usmáli.

Zde bych snad mohl ukončit nadobro své vypravování. Ostrov pokladů byl konečně nalezen. Nebylo na něm zlata ani drahých kamenů. Bylo na něm jen několik palem, jež napojí a nasytí člověka, trochu stínu, který osvěží jeho čelo, a šest lidí, kteří se dovedli konečně chopit těchto skutečných trvalých darů země.

Přece však musím sdělit čtenáři mnoho věcí, aby tato historie byla úplná. Což jsme nebyli robinzony na opuštěném

ostrově? Co se stalo s panem Hopkinsem? A co stařeček Joachim a Mastný Bob? Zahynuli opravdu?

Nuže, milý čtenáři, strávili jsme na ostrově ještě tři dny. Ujídali jsme skromně ze zásob, které nám zbyly na „Svaté Lucii“, a zapíjeli jsme je dosyta kokosovým mlékem, zatímco piráti na druhé straně úžiny se kroutili stále strašlivější žízni. Den ze dne jsme byli vděčnější za to málo, které nám zůstalo. A den po dni v nás rostly výčitky svědomí a divná, tichá a silná touha po starých krásných věcech, které jsme zbytečně promarnili.

Byly chvíle, kdy kapitán Hurikán sestupoval mlčky do své kajuty a dlouho, dlouho zíral nehybně na album známek, napolo promočené vodou a tak dávno již neotevřené. Kdy pan Florián sedával na břehu a upíral jedno oko na odřené boky „Svaté Lucie“, zatímco druhé bloudilo bolestně v místech, kde kdysi trčel do vzduchu vznosný stěžeň. Zahlédl jsem teď často pana Inocence, jak vytahuje z kapsy hady a ještěrky a dívá se na jejich vyhublá břítka zadumaným pohledem. Pan Eustach opět vytáhl jednoho dne odněkud své nožičky a jal se je melancholicky brousit o podrážku. A strýček Bonifác? Což jsem ho neviděl nesčíslněkrát, jak stojí zamyšlen na korálovém útesu a jeho ruka sahá mimoděk do levé kapsy kabátu? Znal jsem dobře ten pohyb. Třicet let nosil strýček v této kapse svou zamilovanou dýmčičku. Třicet let tam pro ni sahal, aby ji vytáhl společně s bachratým pytlíkem, plným voňavého černého tabáku. Teď byla prázdná.

Nu, a pak přišel ten slavný den.

Ano, bylo to třetího dne zrána, když se na východním obzoru objevil tmavý bod. Rostl a blížil se. Ukazoval krásně a náznorně, jak je země kulatá. Projevil se nejdříve jen malou svislou čárkou, která se pomalu prodlužovala, až na ní vyrostly plachty, pěkně odshora dolů, jedna za druhou. Pak se vyhoupla nad obzorovou čáru paluba, potom lodní boky. A najednou tu stála proti ultramarínovému nebi loď. Ne nějaká bědná troska jako „Svatá Lucie“, ani opuštěné, mrtvé plavidlo jako „Judita“, nýbrž

krásná, živá a poslušná briga se všemi plachtami, ráhny a provazci, na něž jen může pomyslit srdce námořníka. Hnala se s větrem v zádech a moře dvěma vysokými sněhobílými hřbety vln ustupovalo z cesty její příkré přídi. Mířila přímo k nám.

„Lod!“ vykřikli jsme jako jeden muž, jak se sluší a patří na ,
řádné trosečníky.

„Lod!“ vykřikli možná i piráti na vedlejším atolu, pokud jim jejich hladem a žízni seschlé útroby vůbec dovolily vyloudit lidský hlas.

A strýček Bonifác, zacloniv si oči rukama, zvolal mocným, chvějícím se hlasem: „Svatý Vitališi, šálí mě zrak? Vždyť je to ,Sedmikráska! Vždyť je to starý Kleofáš se svou rachotinou!“

A byla to „Sedmikráska“ a byl to kapitán Kleofáš. Přistál v laguně s virtuozitou hodnou zkušeného mořeplavce a také první křepce vyskočil na břeh.

„Bonifáci, ty starý tuleni, jsi to opravdu ty?“ zvolal pohnutě.

„Jsem. U všech miliónů skotačivých ústřic, jsem to já, ty vy-
záblá, omšelá tresko!“

A vyměnivše si tyto vřelé pozdravy, oba staří mořští vlci si podali pravice a dlouho mlčky a se zjevným potěšením si jimi potřásali. A pak ovšem vypravování nebralo konce. Blížilo se již k poledni, když kapitán Kleofáš posléze řekl:

„Tak, a teď se naobědváme, Bonifáci, jestli proti tomu ovšem nic nemáš?“

„Já? Hej hola, co to skřehotáš, Kleofáši?“ zafuněl strýček a jeho zrak se lehce omžil představou hojných krmí. „Běda, mám pocit, jako bych obědval naposled, když jsem byl ještě zabalen v plenkách!“

Ale pak najednou zesmutněl: „A přece, Kleofáši, věru, nebudu obědvat s takovou chutí, jak bych jistě učinil za jiných okolností. Ztratili jsme dva muže posádky. Dva znamenité muže jsme ztratili a bojím se, že i já na tom nesu část viny.“

„Nu, pokud jde o to,“ řekl kapitán Kleofáš, „můžeš jíst bez obav. Ty dva chlapíky mám na palubě. Jsou dokonce tři a sedí teď zrovna v předním kotci.“

SEDĚL TAM NA JEDNÉ STRANĚ STAŘEČEK JOACHIM
A NA DRUHÉ STRANĚ MASNÝ BOB

„Jakže?“ zvolal strýček a vyvalil oči. „Svatá Školastiko, je možné, že jsou to opravdu oni? Hej, povídám, Kleofáši, není jeden tenký jako pavoučí noha a nehraje na bombardón?“

„To nevím. Když jsme je vylovili, hrál zrovna na okarínu.“

„Tak je to pan Hopkins,“ řekl strýček. „A ti druzí dva...“

„Ti hráli zas v kostky,“ dokončil kapitán Kleofáš suše.

„Och!“ vyrazil strýček. A pak jsme se všichni odebrali do předního kotce. A hle, za starým dubovým stolem seděl tu opravdu na jedné straně stařeček Joachim a na druhé pan Hopkins a Mastný Bob. Byli tak zabráni do hry, že nás ani nezpozorovali. A jak jsme se zastavili tiše ve dveřích, zaslechli jsme, jak stařeček Joachim právě suše hlásí:

„Osm! Zase jste prohrál, pane Hopkinsi. Máte ještě nějaký knoflík?“

„Nemám, Joachime,“ řekl pan Hopkins smutně. „Už jsi mě obehrál o všechny knoflíky. Máš z pekla štěstí, Joachime. A to všechno pochází z toho, že jsem si neprávem přivlastnil kabát toho žlutého míšeneckého kapitána. Ale víš, byl to dobrý kabát a můj byl rozbitý. A nechali mě samotného na palubě Judity, a když pak ‚Judita‘ najednou vzala do zaječích a já byl sám na širém moři s takovou ohromnou lodí a viděl jsem, že už se asi sotva zachráním, tak jsem si řekl: Hopkinsi, zkus aspoň před smrtí, jak by ti slušel kapitánský kabát. Možná že bys to býval taky jednou dotáhl na kapitána. A tak jsem si jej oblékl a vůbec za to nemohu, že ‚Judita‘ najela druhý den na korálový útes a potopila se se vším všudy. A kdybys byl zrovna neplul kolem tady s Bobem na tom stole, byl bych se utopil i s kabátem...“

„Mluvíte moc pěkně, pane Hopkinsi. Mluvíte opravdu moc přesvědčivě, jak povídal soudci ten loupežnej vrah, když mu soudce čet rozsudek smrti. Jenže mně padlo osm a já chci mít pořádek v oučtech. A tak bych vám radil, abyste se drobátko prošacoval. Třebas ten žlutej kapitán zapomněl v kapse nějakou tu maličkost?“

Pan Hopkins zajel poslušně rukama do šosů.

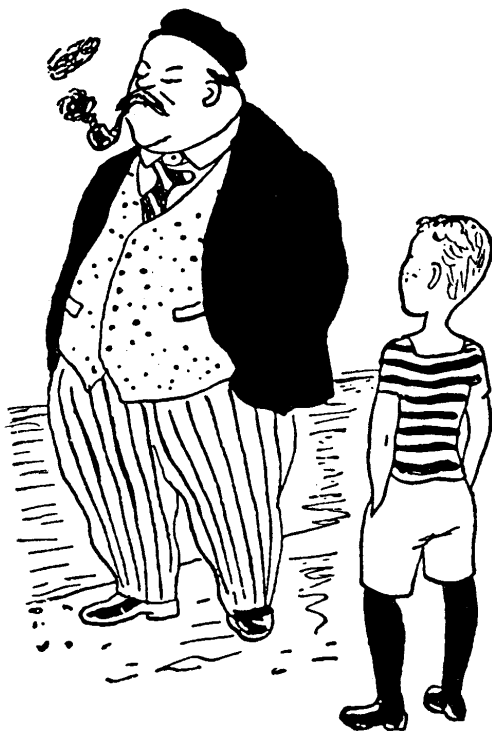
„Moc toho není,“ řekl s povzdechem. „Tuhle nějaký starý dopis a tuhle, hm, obyčejná dýmka.“

A v tu chvíli dva mocné výkřiky otráslý kotcem a dva muži se vrhli zároveň ke stolu.

„Isabela Kastilská!“ zapištěl kapitán Hurikán a jeho ruka sáhla třaslavě po obálce, v jejímž rohu se odrážel čtvereček staré omšelé známky.

„Má dýmka!“ vydechl strýček Bonifác.

Hezkou chvíli stál a nehýbal se. Jeho bledě modré oči rychle mžikaly. Ohryzek skákal nahoru a dolů. Piková vesta se lehce roztrásla. A pak najednou dýmka již nebyla na stole. Byla ve strýčkových ústech. A usedla na své místo mezi špičkem a první stoličkou tak láskyplně a důvěřivě, jako když pták usedne do svého hnízda.

A USEDLA NA SVÉ MÍSTO MEZI ŠPIČÁKEM A PRVNÍ STOLIČKOU

Tak skončila bouřlivá a potřeštěná plavba „Svaté Lucie“.

Zdrželi jsme se na ostrově ještě několik dní. Bylo třeba zabezpečit piráty z „Judity“. Nedalo to ani moc práce. Byli už napolo umořeni hladem a žízní a dali se odvést pod zámek do podpalubí Kleofášovy lodi pokorně jako beránci. Když jsme jim nalili do zprahlých hrdel první kapku vody, roztáhly se jejich tváře takovou blažeností, jako by teprve v této chvíli objevili opravdový poklad.

To byla jedna věc, kterou jsme musili udělat. A pak jsme musili uvést „Svatou Lucii“ aspoň tak do pořádku, aby mohla znovu bezpečně plout po širých modrých pláních Pacifiku.

Dny byly krásné, pofukoval mírný východní větřík a pohoda ležela na zemi i na lidech. Znovu se vzduly plachty na

stožárech „Svaté Lucie“ a pan Florián, stojí na můstku, prohlížel si je pyšně svým levým okem, zatímco pravé mžouralo potutelně na pana Hopkinse, ponořeného v líbezné snění nad kormidelním kolem. Kapitán Hurikán seděl opět dole v kajutě a jen vršek jeho rozčepýřené hlavy vyčuhoval nad ohromným albem, vázaným v kůži. Pan Inocenc loupal znovu hory brambor a utěšoval se občas filosofickými rozmluvami s ještěrkami a hady. A kdo by si byl dal práci a sestoupil do oddělené kabiny v podpalubí „Sedmikrásky“, byl by tam spatřil pana Eustacha, stojícího u lůžka s tváří po patnácti letech ozářenou blaženým úsměvem. Na lůžku by byl spatřil Mastného Boba s rukou ovázanou ohromným bělostným obvazem. A zaslechl by bezpochyby pana Eustacha, šeptajícího zasněně: „Báječná otrava krve. Báječný řez odshora dolů! Kdybys snad někdy, Frantíku, potřeboval...“

Jediný strýček Bonifác, třebaže z jeho dýmky stoupaly ustavičně nejnádhernější oblaky dýmu, chodil zamyšleně po palubě a potřásal občas nedůvěřivě hlavou. A byli jsme již šestý den na cestě do San Friska, když posléze potřásl hlavou naposled, s jakýmsi zuřivým odhodláním, a obrátiv se na kapitána Kleofáše, řekl prudce:

„Kleofáši, ty starý tuleni, a teď mi konečně povíš, proč sis poznamenával polohu toho proklatého zlatého ostrova zrovna na mou dýmku? Už jsem se tě ptal třikrát a pokaždé ses dal jen do smíchu. Ale teď mi to řekneš, nebo...“

„Chceš to opravdu vědět, Bonifáci?“ zeptal se kapitán Kleofáš a jeho tenký, špičatý nos zčervenal na špičce samým potěšením. „Tedy dobrá. Poznamenal jsem si to proto, aby mě číšník neošidil.“

„Cože? Hola, jaký číšník?“

„Číšník ,U bláhového delfína' ve Frisku, Bonifáci. Víš, někteří číšníci jsou zloději. Počítají s tím, že člověk vypije trochu víc, a hned ti něco připíšou. Jenže já jsem opatrný, Bonifáci, a tak...“

„Probůh, Kleofáši, snad nechceš tvrdit, že to, cos ryl špendlíkem do troubele mé dýmky, nebyla poloha ostrova? Že to byl...“

„Ano, byl to účet všeho, co jsem snědl a vypil tehdy ve Frisku, U bláhového delfína.“

„Tedy to neznamenal první stupeň severní šířky a stoosmdesátý stupeň východní délky? Neznamenal to Gilbertovy ostrovy? U všech tisíců račích klepet, neznamenal to ani čtyři ostrovy a na severním z nich osm palm?!“

„Ne, Bonifáci, starý brachu. Když už to chceš mermomocí vědět, znamenalo to: jedno očko, sklenici grogu, dva rohlíky, čtyři syrečky a osm piv. Pamatuji se na to jako dnes. A tys měl o dvě piva víc.“

„Ale poklad!“ vykřikl strýček. „Poklad tam přece jen byl!“

„Byl, ale ne tam,“ odtušil kapitán Kleofáš suše. „Spletl ses při měření polohy přesně o osm set námořních mil. Což se lehce stane, když je člověk příliš rozčilen.“

„Mocný Joviši!“ řekl strýček Bonifác tuhým hlasem.

A tím končí tento příběh. Protože právě ve chvíli, kdy jsem se chystal říci strýčkovi několik útěšných slov, pocítil jsem, jak nějaká strašná ospalost padla na celé mé tělo.

Teď usneš, Frantíku, řekl jsem si v duchu.

A netušil jsem, že teď dojde k největšímu překvapení celého dobrodružství...

Doslov

Do oken padalo jasné slunce.

Otevřel jsem oči, protáhl jsem se labužnický, jak už to mám po ránu ve zvyku, a už jsem málem začal uvažovat o tom, nemám-li si přece jen ještě chvilku zdrímnout, když najednou mé oči, místo aby se zase zavřely – otevřely se úžasem dokořán.

Okna na „Svaté Lucii“ byla kulatá. Ale okno, na které jsem v této chvíli strnule zíral, bylo čtverhranné! Sklouzl jsem očima na své lůžko. Na „Svaté Lucii“ byla mým ložem úzká pryčna pokrytá hrubou, záplatovanou houní. Ale to, na čem jsem ležel teď, byla důkladná dubová postel a to, co leželo na mně, byla ještě důkladnější, modře a bíle pruhovaná duchna! Pak se probudil i můj sluch. Za dřevěnými stěnami lodního boku „Svaté Lucie“ bylo neomylně slyšet temné šumění moře. Avšak zvuk, který jsem slyšel teď, jistě nevycházel z moře. Vsadil bych se o sto žralocích ploutví, že vychází spíš z mlýnku na kávu. A že ten mlýnek je pevně vtištěn mezi kolena mé maminky a na plotně že bublá hrnek vařící vody a...

Vyskočil jsem rovnýma nohama z postele a rozběhl jsem se k oknu.

Přede mnou tekla Vltava.

Hnědá, kalná, jak to na jaře zhusta bývá, ale jinak docela krotká. A na jejím břehu, hned pod oknem, s nohama maličko rozkročenýma, jak se sluší na starého mořského vlka, stál strýček Bonifác. Zamžikal jsem očima a pak jsem si je ještě pro jistotu protřel. Ale nic se nezměnilo. Byla to opravdu Vltava. Ani stopy po modrých, zpěněných hřebenech vln, albatrosech nebo korálových ostrovech. Jen po proudu se blížil jakýsi člun. A neseděl v něm ani kapitán Hurikán, ani pan Florián nebo stařeček Joachim, nýbrž jen pan Pazdera, co má chalupu kousek po proudu. Táhl na provaze za loďkou pěkný trámeček, a spatřiv strýčka, pozdravil jej zdvořile tím způsobem, že zvedl tlustý

ukazovák a postrčil si jím čepici z kočičí kůže trochu do týla. Strýček opětoval pozdrav týmž zdvořilým způsobem. Pak se otočil a tu mě spatřil v okně.

„Hola, nějak sis přivstal, Frantíku,“ řekl bodře a jeho světle modré oči zamžouraly vesele do svěžího povětří. „A zatím už přišlo jaro. Přes noc. A řeka je jako beránek. Vidíš?“

Ano, viděl jsem. Řeku, travnatý břeh s topoly, strýčka, pana Pazderu a... a...

„Strýčku!“ vyrazil jsem žalostně.

„Copak, Františku? Jsi nějaký nesvůj. Neprovedl jsi zase něco?“

„Já jsem měl sen, strýčku. A zdálo se mi, že jsem... že jsem zachránil...“

V tu chvíli ruka strýčka Bonifáce zabloudila navyklým pohybem do levého šosu kabátu, okamžik tam šátrala a pak vylovila na světlo boží černou, začouzenou dýmčičku. Obličej strýčkův se okamžitě rozzářil. Vytáhl z druhého šosu sirky, rozvázně škrtl a zadíval se se zjevným zalíbením na chocholek šedomodrého dýmu, který se vznesl z hlavičky. Teprve pak se zeptal: „Tak copak jsi zachránil? Pověz!“

„...vaši dýmku!“ vydechl jsem zdrceně, neboť dýmka docela nepochybně seděla bezpečně v strýčkových ústech, tak jako by je nikdy v životě vůbec neopustila.

Strýček Bonifác labužnický zapukal a řekl docela střízlivě: „Tak tys mi ve snu zachránil dýmku... no, to ses nemusil obtěžovat, Františku! Jak vidíš, dýmka je docela v pořádku. Ani jsem pro ni nemusil běžet na Zbraslav. Přijela sama. Zakotvila mi hnedle u dveří.“

Vyklonil jsem se z okna. A opravdu, teprve teď jsem spatřil naši chatu Minehahu. Povodeň ji přinesla až pod samé zápraží. Teď, když vody opadly, seděla na trávě jako kvočna, skloněná trochu na levý bok, ale celá a neporušená. Jen okno v podkroví bylo otevřeno dokořán.

Vypadal jsem v té chvíli asi hrozně smutně, protože strýček mi vjel najednou do zrzavých pačesů, což nikdy nedělal,

a trochu mi v nich laskavě zakrákal. Pak s mohutným povzdechem usedl na lavičku pod oknem a řekl:

„Tak, a teď povídej, Frantíku, jak to všechno bylo.“

A já vypravoval. O „Svaté Lucii“ a „Juditě“ a „Sedmikrásce“, o panu Inocencovi, Floriánovi, Eustachovi, Kleofášovi a všech ostatních, o uragánu, pirátech a hře v kostky, o zlatém pokladu a žízni a tisícerých útrapách a šťastném zachránění, vypravoval jsem a nic jsem nezapomněl. A když jsem skončil, dodal jsem sklesle: „Vidíš, strýčku, a to všechno bylo zbytečné. Bylo to nadarmo...“

Strýček Bonifác se zamyslel, dlouhou chvíli pukal mlčky z dýmky, povzdychl si a pak řekl kromobyčejně tiše:

„Nadarmo? Proč, Františku? Ba ne, nic na světě není nadarmo, to si pamatuj. Taky jsem míval takové sny, když jsem byl ještě mladý. A pak přišly časy, kdy jsem ta dobrodružství musil prožívat doopravdy. Jenže to už jsem dávno zapomněl, co se mi kdysi zdávalo. A to je chyba. Byl bych rád, chlapče, kdybys na tenhle sen nikdy nezapomněl. Je v něm tvé mládí. Jeho čistota a dychtivost. A když se ti podaří uchovat si oboje až do dob, kdy už nebudeš mladý, kdy místo snů přichází holá skutečnost, bude tvůj život jediným krásným dobrodružstvím.“

Nebylo mi tehdy ještě docela jasné, co těmi slovy strýček vlastně myslí. Ale vypadal v té chvíli tak moudře a přitom trochu smutně, že jsem ani na okamžik nepochyboval o tom, že mi říká nějakou strašně velkou a krásnou pravdu.

OBSAH

	Místo předmluvy – malé přiznání	5
	Jmenuji se Frantík Pařízek	8
I	Velká voda	10
II	Všechny cesty vedou do Hamburku	20
III	Jsem přidělen do kuchyně	32
IV	Pan Inocenc a ostatní	40
V	Potkáváme jinou loď	53
VI	Pan Florián dostane rýmu a co z toho pošlo	61
VII	Zjevení v mlze	67
VIII	Osud strýce Bonifáce je v sázce	79
IX	Honba za „Juditou“	90
X	Mys Hornův	106
XI	Strýc Bonifác opět zmizí	119
XII	Noční výprava	137
XIII	Krasy opouštějí loď	148
XIV	Strýc Bonifác usedá těžce na klubko provazů	161
XV	Zlato	173
XVI	Horečka propuká	183
XVII	Hra v kostky	191
XVIII	Uragán	197
XIX	Na dosah ruky	211
XX	Ostrov pokladů	222
	Doslov	237

FRANTIŠEK
PILAŘ
DÝMKA
STRÝCE
BONIFÁCE

Ilustroval Kamil Lhoták. Vydal Československý spisovatel v Praze roku 1969 jako svou 3047. publikaci. Do elektronické podoby převedl Dundiel, 2004.

Atheneum – literatura na webu
<http://atheneum.zde.cz>